TERRY PRATCHETT

SERIA LUMEA DISC

DOMNUL CU COASA

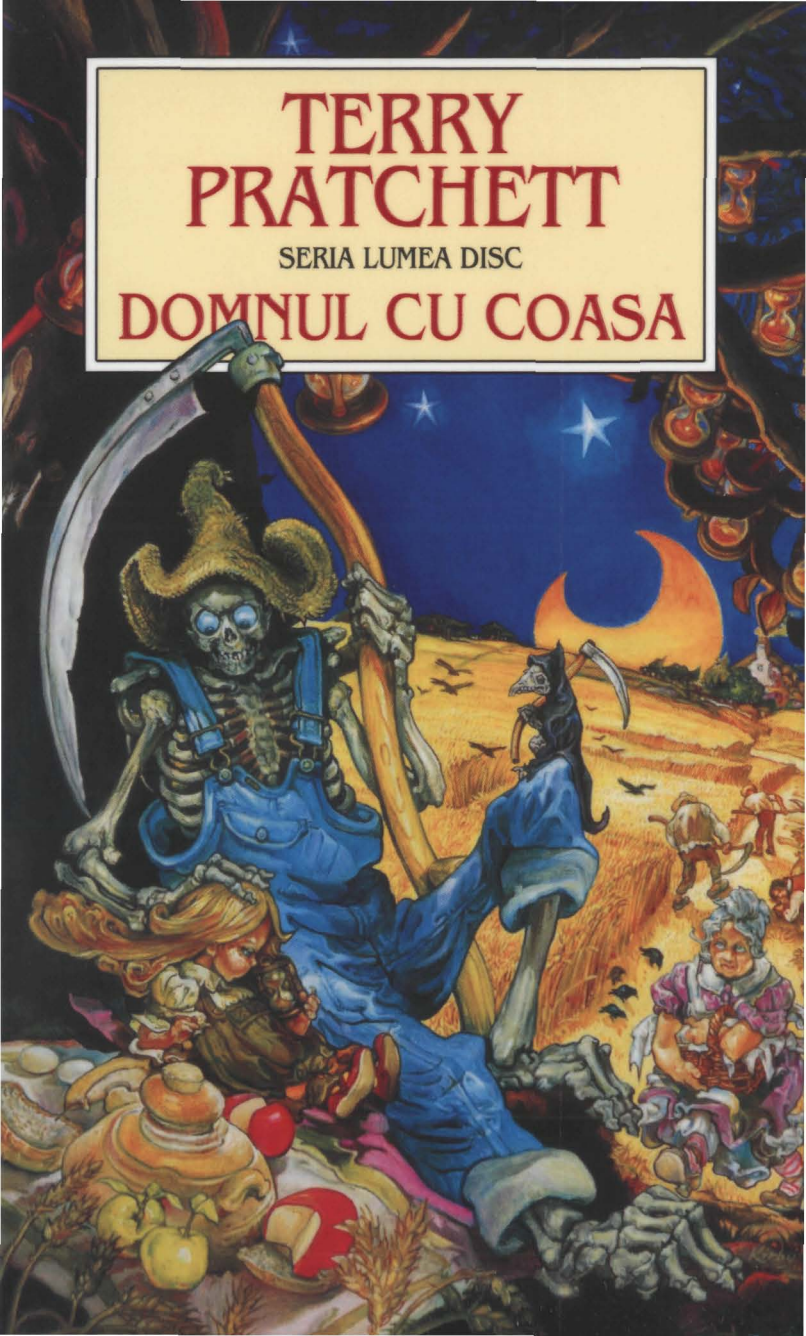

Terry Pratchett este unul dintre cei mai cunoscuți scriitori contemporani. Trăiește în spatele unei tastaturi în comitatul Wiltshire din Anglia și spune că nu crede că o viață are omul, pentru că lui i se pare că trăiește trei vieți în același timp. A fost numit Ofițer al Imperiului Britanic în 1998. Stranii surate este al șaselea roman din seria de mare succes Lumea Disc.

TERRY PRATCHETT

DOMNUL CU COASA

rao international publishing company

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
PRATCHET, TERRY
Domnul cu Coasa / Terry Pratchett; trad.: Bogdan Mihăilescu. -
Bucureşti: RAO International Publishing Company, 2009
ISBN 978-973-54-0007-1

I. Mihăilescu, Bogdan (trad.)

821.111-31=135.1

RAO International Publishing Company
Grupul Editorial RAO
Str. Turda nr. 117–119, Bucureşti, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

TERRY PRATCHET
Reaper Man
© Terry & Lyn Pratchett, 1991
Prima ediţie a fost publicată de Victor Gollancz Ltd, Londra
Toate drepturile rezervate.

Traducere din limba engleză
BOGDAN MIHĂILESCU

© RAO International Publishing Company, 2008
pentru versiunea în limba română

octombrie 2009

ISBN 978-973-54-0007-1

Dansul Morris este comun tuturor lumilor locuite din multivers.

Se dansează sub cerurile albastre pentru a sărbători revenirea la viaţă a solului şi sub stelele goale deoarece este primăvară şi, cu ceva noroc, dioxidul de carbon se va dezgheţa iar. Nevoia este simţită de fiinţele din adâncul mărilor care nu au văzut niciodată Soarele şi de oameni urbani a căror singură legătură cu ciclurile naturii este că Volvo-ul lor a dat odată peste o oaie.

Este dansat cu inocenţă de tineri matematicieni cu bărbi răvăşite după o interpretare nepriceputa la acordeon a „Chiriaşului doamnei Widgery" şi cu ferocitate de cei ca Bărbaţii Morris Ninja din Noul Ankh, care pot face lucruri stranii şi îngrozitoare doar cu o batistă şi un clopoţel.

Şi niciodată nu este dansat corect.

În afară de Lumea Disc, care este plată şi sprijinită pe spatele a patru elefanţi care călătoresc prin spaţiu pe carapacea Marelui A'Tuin, ţestoasa lumii.

Şi chiar acolo, doar într-un singur loc au înţeles cum se face corect. Este un sătuc în creierii Munţilor Vârfu Berbecului, unde marele şi simplul secret este transmis din generaţie în generaţie.

Acolo, bărbaţii dansează în prima zi a primăverii, înainte şi înapoi, purtând clopoţei legaţi sub genunchi şi cămăşi albe

fluturând. Oamenii vin şi privesc. După aceea se frige un taur la proţap şi, în mare, e considerată o zi plăcută de ieşit cu familia.

Dar nu acesta este secretul.

Secretul este *celălalt* dans.

Şi acesta nu se va întâmpla încă.

Se aude un ticăit, ca de ceas. Şi, într-adevăr, în cer există un ceas, iar ticăitul secundelor proaspăt bătute se scurge din el.

Cel puţin, arată ca un ceas. Dar, de fapt, este exact opusul unui ceas, iar limba mare îl parcurge doar o dată.

Sub un cer palid se află o câmpie. Este acoperită de curbe uşor unduite care ţi-ar putea aminti de altceva dacă le-ai vedea de la depărtare şi, dacă chiar le-ai vedea de la depărtare, ai fi foarte bucuros că eşti, de fapt, la mare depărtare.

Trei siluete cenuşii pluteau puţin deasupra ei. Ce erau ele exact nu poate fi descris într-un limbaj normal. Unii oameni le-ar putea spune heruvimi, deşi nu aveau nici un pic de roz în obrăjori. S-ar putea număra printre cei care au grijă ca gravitaţia să funcţioneze şi ca timpul să rămână separat de spaţiu. Să le zicem controlori. Controlori ai realităţii.

Purtau o conversaţie fără să vorbească. Nu aveau nevoie să vorbească. Doar schimbau realitatea, astfel încât era ca şi cum ar fi vorbit.

Unul spuse:

Nu s-a mai întâmplat până acum. Se poate face?

Unul spuse:

Va trebui să se facă. Există o *personalitate*. Personalităţile se sfârşesc. Doar forţele rezistă.

O spuse cu anumită satisfacţie.

Unul spuse:

În plus... au avut loc neregularităţi. Când ai personalitate, ai neregularităţi. E bine cunoscut.

Unul spuse:

A lucrat ineficient?

Unul spuse:

Nu. Pe el nu putem să îl prindem cu asta.

Unul spuse:

Asta e ideea. Cuvântul *el*. A deveni o personalitate *este* ineficient. Dacă gravitaţia şi-ar dezvolta o personalitate? Dacă s-ar hotărî să îi *placă* oamenii?

Unul spuse:

I-ar sufoca de atâta dragoste?

Unul spuse, cu un glas care ar fost şi mai rece dacă nu ar fi atins deja zero absolut:

Nu.

Unul spuse:

Scuze. Glumeam şi eu.

Unul spuse:

În plus, uneori îşi pune întrebări despre munca lui. Astfel de gânduri sunt periculoase.

Unul spuse:

Nu începe discuţie.

Unul spuse:

Deci, ne-am înţeles?

Unul, care părea să se fi gândit la ceva, spuse:

O clipă. Nu cumva tocmai ai folosit pronumele singular „eu"? Doar nu-ţi dezvolţi o personalitate, nu?

Unul spuse, vinovat:

Cine? Noi?

Unul spuse:

Unde există personalitate, există neînţelegere.

Unul spuse:

Da. Da. Foarte adevărat.

Unul spuse:

În regulă. Dar ai grijă pe viitor.

Unul spuse:

Deci ne-am înţeles?

Ridicară privirea la faţa lui Azrael, conturată pe cer. De fapt, *era* cerul.

Azrael dădu aprobator din cap, încet.

Unul spuse:

Foarte bine. Unde e locul ăsta?

Unul spuse:

Este Lumea Disc. Călătoreşte prin spaţiu pe spatele unei ţestoase uriaşe.

Unul spuse:

Oh, una din *alea*. Mie nu-mi plac deloc.

Unul spuse:

Iar începi. Ai spus „mie".

Unul spuse:

Nu! Nu! N-am spus! Niciodată n-am zis „mie"!... oh, tu-i ...

Izbucni în flăcări şi arse aşa cum face un norişor de vapori, iute şi fără mizerii reziduale. Aproape imediat, altul apăru. Era identic la înfăţişare cu fratele lui dispărut.

Unul spuse:

Asta să fie învăţătură de minte. A deveni o personalitate înseamnă sfârşitul. Şi acum... să mergem.

Azrael îi urmări cum se îndepărtau plutind aproape de pământ.

Este greu să desluşeşti gândurile unei creaturi atât de mari, încât în spaţiul real lungimea ei ar fi măsurată doar în termenii vitezei luminii. Dar el îşi întoarse uriaşa masă şi, cu ochi în care stelele s-ar fi putut pierde, căută printre miliardele de lumi una plată.

Pe spatele unei ţestoase. Lumea Disc – lume şi oglindă a lumilor.

Suna interesant. Şi, în închisoarea lui de un miliard de ani, Azrael era plictisit.

Iar aceasta este camera în care viitorul curge în trecut prin pâlnia lui acum.

Cronografele acoperă pereţii. Nu clepsidre, deşi au aceeaşi formă. Nu cronometre pentru fiert ouăle, cum ai putea cumpăra ca suvenir prins de o plăcuţă cu numele hotelului ales înscris semeţ pe ea de cineva cu acelaşi bun-gust ca o gogoaşă cu gem.

Înăuntru nici măcar nu este nisip. Sunt secunde, transformând la nesfârşit *poate* în *a fost*.

Şi fiecare cronograf al vieţii are un nume pe el.

Iar încăperea este plină de şuieratul uşor al oamenilor care trăiesc.

Închipuieşte-ţi scena...

Iar acum, adaugă ţăcănitul ascuţit de os pe piatră, apropiindu-se.

O siluetă întunecată traversează câmpul vizual şi se îndreaptă spre rafturile nesfârşite de sticlărie sibilantă. Ţac, ţac. Aici e o sticlă cu jumătatea de sus aproape goală. Degete de os se ridică şi se întind. Aleg. Şi alta. Aleg. Şi mai multe. Mult, mult mai multe. Aleg, aleg.

Totul e o zi de muncă. Sau ar fi, dacă zilele ar exista aici.

Ţac, ţac, pe măsură ce forma întunecată se mişcă răbdător în lungul şirurilor.

Şi se opreşte.

Şi şovăie.

Căci aici este un mic cronograf din aur, nu mai mare decât un ceas de buzunar.

Nu era aici ieri sau nu ar fi fost dacă ieri ar exista aici.

Degetele descărnate se strâng în jurul lui şi îl ridică în lumină.

Are un nume pe el, scris cu majuscule micuţe.

Numele este *MOARTE*.

Moarte puse jos cronograful, apoi îl ridică iar. Nisipurile timpului se scurgeau deja în el. Îl întoarse experimental, pentru orice eventualitate. Nisipul continuă să se scurgă, doar că acum mergea în sus. De fapt, nu se aşteptase la nimic altceva.

Însemna că, şi dacă zilele de mâine ar putea exista aici, nu aveau să mai fie. Deloc.

În aerul din spatele lui avu loc o mişcare.

Moarte se întoarse încetişor şi se adresă siluetei care se unduia neclar în semiîntuneric.

– DE CE?

Îi spuse.

– DAR NU ESTE... CORECT.

Îi spuse că Nu, era corect.

Nici un muşchi nu se mişcă pe faţa lui Moarte, pentru că nu avea nici unul.

– VOI FACE RECURS.

Îi spuse că *el* ar trebui să ştie că nu exista recurs. Niciodată recurs. Niciodată.

Moarte se gândi la asta apoi zise:

– ÎNTOTDEAUNA MI-AM FĂCUT DATORIA CUM AM CREZUT DE CUVIINŢĂ.

Silueta se apropie plutind. Aducea niţel cu un călugăr cu glugă şi robă cenuşie.

Îi spuse: Ştim. De aceea te lăsăm să păstrezi calul.

Soarele era aproape de orizont.

Fiinţele cu viaţa cea mai scurtă de pe Lumea Disc erau efemeridele, care abia reuşeau să o ducă douăzeci şi patru de ore. Două dintre cele mai bătrâne zburau fără ţintă în zigzag

peste apele unui râu cu păstrăvi, discutând istorie cu unii dintre membrii mai tineri ai puitului de seară.

– Nu mai ai acum parte de soare ca pe vremuri, zise una dintre ele.

– Aici ai dreptate. Aveam un soare ca lumea în orele bune de demult. Era galben tot. Fără chestia asta roşie.

– Şi era şi mai sus.

– Era. Ai dreptate.

– Iar nimfele şi larvele îţi arătau ceva respect.

– Aşa e. Aşa e, spuse cealaltă efemeridă cu vehemenţă.

– Eu zic, dacă efemeridele din orele astea s-ar comporta ceva mai bine, am mai avea un soare cum se cuvine.

Efemeridele mai tinere ascultau politicoase.

– Îmi amintesc, spuse una dintre efemeridele mai în vârstă, când toate astea erau câmpuri, cât vedeai cu ochii.

Efemeridele mai tinere se uitară în jur.

– Încă sunt câmpuri, se încumetă una dintre ele, după o pauză politicoasă.

– Îmi aduc aminte când erau câmpuri *mai bune,* zise tăios efemerida bătrână.

– Da, spuse colega ei. Şi mai era o vacă.

– Aşa e! Aşa e! Îmi aduc aminte de vacă. A stat chiar acolo pentru, oh, patruzeci, cincizeci de minute. Era maro, parcă.

– Nu mai vezi aşa vaci în orele astea.

– Nu mai vezi vaci deloc.

– Ce e o vacă? zise unul dintre pui.

– Vezi? spuse triumfător cea mai bătrână dintre efemeride. Poftim! Asta e Ephemeroptera modernă. Se opri. Ce făceam înainte să vorbim despre soare?

– Zburam fără ţintă în zigzag peste apă, spuse una dintre musculiţele mai tinere. Cu asta nu risca nimic, oricum.

– Nu, înainte de asta.

– Hm... ne spuneai despre Marele Păstrăv.

– Ah. Da. Corect. Păstrăvul. Ei, vedeţi voi, dacă aţi fost efemeride bune, zburând în zigzag de colo-colo cum se cuvine...

– ... ascultându-i pe cei mai bătrâni şi mai înţelepţi...

– ... da, şi ascultând de cei mai bătrâni şi mai înţelepţi, atunci, în cele din urmă, Marele Păstrăv...

Pleosc

Pleosc

– Da? zise una dintre musculiţele mai tinere.

Nu primi nici un răspuns.

– Marele Păstrăv ce? făcu neliniştită o altă efemeridă.

Se uitară în jos la o serie de cercuri concentrice care se întindeau pe apă.

– Semnul sfânt! zise o efemeridă. Îmi aduc aminte că mi s-a spus despre el. Un Cerc Mare în apă! Acesta va fi semnul Marelui Păstrăv!

Cea mai mare dintre efemeridele tinere se uită gânditoare la apă. Începea să îşi dea seama că, fiind cea mai în vârstă dintre musculiţele de faţă, avea acum privilegiul de a pluti cel mai aproape de suprafaţă.

– Se spune, zise efemerida din fruntea mulţimii care zbura în zigzag, că atunci când Marele Păstrăv vine la tine, te duci pe un tărâm în care curg... în care curge...

Musculiţele nu mănâncă. Era pierdută.

– În care curge apă, încheie ea jalnic.

– Ca să vezi! spuse efemerida cea mai bătrână.

– Trebuie să fie tare bine acolo, zise cea mai tânără.

– Oh? De ce?

– Pentru că nimeni nu mai vine înapoi.

Pe când cele mai bătrâne lucruri de pe Lumea Disc erau faimoşii Pini Numărători, care cresc chiar la limita zăpezilor veşnice din înaltul Munţilor Vârfu Berbecului.

Pinul Numărător este unul dintre puţinele exemple cunoscute de evoluţie împrumutată.

Cele mai multe specii îşi fac singure evoluţia, descurcându-se din mers, adică în felul pe care l-a vrut Natura. Şi toate acestea sunt foarte fireşti şi organice şi în concordanţă cu ciclurile misterioase ale cosmosului, care crede că nimic nu se compară cu milioane de ani de încercări şi erori foarte frustrante pentru a da speciilor fibră morală şi, în unele cazuri, coloană vertebrală.

Aceasta este, probabil, în regulă din punctul de vedere al speciilor, dar din perspectiva indivizilor implicaţi poate fi chiar de porc sau, cel puţin, de o mică reptilă rozalie care se hrăneşte cu rădăcini şi care s-ar putea ca, odată, să evolueze într-un porc.

Aşadar, Pinii Numărători evitau toate acestea lăsând alte legume să evolueze pentru ei. O sămânţă de pin, aşezându-se oriunde pe Disc, adoptă imediat cel mai eficient cod genetic local prin intermediul rezonanţei morfice şi devine orice se potriveşte mai bine solului şi climatului, de obicei descurcându-se mult mai bine la asta decât copacii nativi pe care, de obicei, îi uzurpă.

Totuşi, ceea ce îi face pe Pinii Numărători absolut remarcabili este felul în care numără.

Fiind vag conştienţi că fiinţele umane învăţaseră să spună vârsta unui copac numărându-i inelele, primii Pini Numărători stabiliseră că acesta era *motivul pentru care oamenii taie copaci.*

Peste noapte, fiecare Pin Numărător îşi reajustase codul genetic pentru a produce pe trunchi, cam la înălţimea ochilor, vârsta lui exactă. În mai puţin de un an, fuseseră doborâţi până aproape de dispariţie de industria plăcuţelor ornamentale cu numere pentru casă şi doar foarte puţini supravieţuiseră în locurile în care se ajungea greu.

Cei şase Pini Numărători din acest pâlc îl ascultau pe cel mai bătrân, al cărui trunchi noduros anunţa că avea treizeci şi unu de mii şapte sute treizeci şi patru de ani. Conversaţia dură şaptesprezece ani, dar a fost grăbită.

– Îmi amintesc când toate astea nu erau câmpuri.

Pinii se uitară în zare peste mii de mile de teren. Cerul pâlpâi ca un efect special prost dintr-un film despre călătoriile în timp. Zăpada apăru, stătu o clipă şi se topi.

– Ce-a fost asta? spuse pinul cel mai de aproape.

– Gheaţă. Dacă poţi s-o numeşti gheaţă. Aveam gheţari *adevăraţi* pe vremuri. Nu ca gheaţa de care ai parte acum, un anotimp e aici, în următorul a dispărut. Rămânea cu anii.

– Ce s-a întâmplat cu ea, atunci?

– S-a dus.

– Unde s-a dus?

– Unde se duc lucrurile. Totul se grăbeşte.

– Uau! Asta a fost dură.

– Ce a fost?

– Iarna, adineauri.

– Asta numeşti tu iarnă? Când eram puiet aveam ierni...

Apoi copacul dispăru.

După o pauză şocată de vreo doi ani, unul dintre cei din pâlc zise:

– S-a dus! Pur şi simplu! Azi era aici, mâine nu mai era!

Dacă ceilalţi copaci ar fi fost oameni, s-ar fi foit pe loc.

– Se întâmplă, băiete, zise cu grijă unul dintre ei. A fost luat într-un Loc Mai Bun[1], poţi fi sigur de asta. A fost un copac *bun*.

Arborele mai tânăr, care nu avea decât cinci mii o sută unsprezece ani, spuse:

– Ce fel de Loc Mai Bun?

[1] În acest caz, trei locuri mai bune. Porţile din faţă cu numerele 31, 7 şi 34 de pe strada Ulmilor, Ankh-Morpork.

– Nu suntem siguri, zise unul din pâlc. Tremură neliniştit într-o adiere lungă de o săptămână. Dar credem că presupune... rumeguş.

Cum copacii nu erau capabili nici măcar să simtă orice eveniment care avea loc în mai puţin de o zi, nu auziră zgomotele topoarelor.

Windle Poons, cel mai bătrân vrăjitor din întreaga facultate a Universităţii Nevăzute...

... casa magiei, a vrăjitoriei şi a meselor copioase...

... urma să moară şi el...

Ştiam, într-un fel fragil şi nesigur.

Fireşte, se gândea el în timp ce mergea în scaunul lui cu rotile pe lespezile din piatră către biroul de la parter, într-un mod *general,* toată lumea ştie că va muri, chiar şi oamenii obişnuiţi. Nimeni nu ştia unde erai înainte să te naşti, dar când *erai* născut, nu trecea mult până să descoperi că sosisei cu biletul de întoarcere gata taxat.

Dar vrăjitorii *chiar* ştiau. Nu dacă moartea implica violenţă sau crimă, desigur, dar dacă ceea ce o provoca era doar un simplu caz de a ţi se termina viaţa, atunci... ei, ştiai. De obicei, aveai premoniţia la timp pentru a returna cărţile la bibliotecă, a te asigura că cel mai bun costum al tău era curat şi a împrumuta sume de bani de la prieteni.

Avea o sută treizeci de ani. Îşi dădu seama că cea mai mare parte a vieţii fusese bătrân. Nu părea drept, zău.

Şi nimeni nu spusese nimic. Pomenise acest lucru în Sala Neobişnuită cu o săptămână în urmă şi nimeni nu pricepuse aluzia. Chiar şi la prânz, astăzi, abia dacă vorbiseră cu el. Până şi aşa-zişii lui vechi prieteni păreau să îl evite, şi nici măcar nu *încerca* să împrumute bani.

Era ca şi cum nimeni nu şi-ar fi adus aminte de ziua ta, doar că mai rău.

Avea să moară singur-singurel şi nimănui nu-i păsa.

Deschise uşa lovind-o cu roata scaunului şi bâjbâi pe masa de lângă uşă după amnar.

Asta era altă chestie. Aproape nimeni nu mai folosea amnare în ziua de azi. Cumpărau chibriturile galbene mari şi mirositoare pe care le făceau alchimiştii. Windle nu era de acord. Focul era important. Nu ar fi trebuit să poţi să îl porneşti aşa, pur şi simplu, nu dădeai dovadă de respect. Ăştia erau oamenii de acum, tot timpul grăbiţi şi... focurile. Da, pe vremuri era mult mai cald. Focurile pe care le aveau acum nu te încălzeau decât dacă aproape te suiai pe ele. Era ceva la lemn... era felul greşit de lemn. Totul era greşit acum. Mai *subţire*. Mai neclar. Nimic nu mai avea viaţă cu adevărat. Şi zilele erau mai scurte. Mmm. Ceva se întâmplase cu zilele. Erau zile mai scurte. Mmm. Fiecărei zi îi lua un an să se scurgă, ceea ce era ciudat, pentru că zilele, *la plural,* treceau ca vântul. Nu erau multe lucruri pe care oamenii să vrea ca un vrăjitor de o sută treizeci de ani să le facă, iar Windle căpătase obiceiul de a sosi la masă cu până la două ore înainte, doar pentru a pierde timpul.

Zile nesfârşite, care treceau rapid. Nu avea nici o logică. Mmm. Să ştii, acum nu mai ai parte de logica pe care obişnuiai să o ai în vremurile de demult.

Şi acum lăsau ca Universitatea să fie condusă de simpli băieţi. Pe vremuri, fusese condusă de vrăjitori adevăraţi, bărbaţi mari şi puternici, construiţi ca barjele, felul de vrăjitori pe care chiar să vrei să îi urmezi. Apoi, brusc, aceştia plecaseră cu toţii undeva şi Windle era luat de sus de băieţeii ăştia care încă mai aveau câţiva dintre proprii lor dinţi. Ca puştiul ăla, Ridcully. Windle îşi aducea bine aminte de el. Un băiat slăbuţ, cu urechi clăpăuge, nu îşi ştergea niciodată nasul ca lumea, a plâns după maică-sa în dormitor în prima noapte. Cineva

încercase să îi spună lui Windle că Ridcully era Arhicancelar acum. Mmm. Probabil că îl luau de prost.

Unde era afurisitul ăla de amnar? Degetele... pe vremuri aveai parte de degete ca lumea...

Cineva trase apărătoarea unei lămpi. Altcineva îi vârî un pahar în mâna cu care pipăia.

– Surpriză!

Pe holul din casa lui Moarte este un ceas cu un pendul ca o lamă, dar fără limbi, căci în casa lui Moarte nu există timp, doar prezent. (Exista, firește, un prezent *înainte* de prezentul de acum, dar acela era tot prezentul. Era doar unul mai vechi.)

Pendulul este o lamă care l-ar fi făcut pe Edgar Allan Poe să lase totul baltă și să o ia de la capăt în rol de comic de scenă în turneul Creveți-la-coșciug. Se leagănă cu un slab *vum-vum*, tăind ușurel feliuțe subțiri de interval din slănina eternității.

Cu pași mari, Moarte trecu pe lângă ceas și intră în întunecimea sumbră a biroului său. Albert, servitorul lui, îl aștepta cu prosopul și cârpele de praf.

– Bună dimineața, stăpâne.

Moarte se așeză tăcut în scaunul mare. Albert puse prosopul peste umerii ascuțiți.

– Încă o zi frumoasă, spuse el, cu un ton plăcut.

Moarte nu zise nimic.

Albert scutură cârpa de lustruit și îi dădu gluga jos lui Moarte.

– ALBERT.

– Domnule?

Moarte scoase micuța clepsidră din aur.

– VEZI ASTA?

– Da, domnule. N-am mai văzut una așa până acum. A cui este?

– A MEA.

Ochii lui Albert se rotiră într-o parte. Pe un colţ al mesei de lucru a lui Moarte era o clepsidră mare într-un cadru negru. Nu conţinea nisip.

– Credeam că aceea este a dumneavoastră, domnule? zise el.

– A FOST. ACUM ESTE ASTA. UN CADOU DE PENSIONARE. DE LA AZRAEL ÎN PERSOANĂ.

Albert se uită cu atenţie la lucrul din mâna lui Moarte.

– Dar... nisipul, domnule. *Curge*.

– CAM AŞA E.

– Dar asta înseamnă... adică...?

– ÎNSEAMNĂ CĂ ÎNTR-O ZI NISIPUL SE VA FI SCURS DE TOT, ALBERT.

– Ştiu asta, domnule, dar... dumneavoastră... credeam că Timpul e ceva ce se întâmplă altora, domnule. Nu? Nu *dumneavoastră*, domnule.

Până la sfârşitul frazei, glasul lui Albert deveni rugător.

Moarte dădu jos prosopul şi se ridică.

– VINO CU MINE.

– Dar sunteţi *Moarte*, stăpâne, spuse Albert alergând crăcănat după silueta înaltă care îl conducea pe hol şi pe coridorul spre grajd. Nu e vreo glumă, nu? adăugă el plin de speranţă.

– NU SUNT CUNOSCUT PENTRU SIMŢUL UMORULUI.

– Păi, fireşte că nu, fără supărare. Dar ascultaţi, nu puteţi să muriţi, pentru că sunteţi Moarte, ar trebui să vă întâmplaţi vouă înşivă, ar fi ca şarpele care îşi mănâncă singur coada...

– CU TOATE ACESTEA, VOI MURI. NU EXISTĂ APEL.

– Dar ce o să se întâmple cu *mine?* spuse Albert. Groaza luci pe vorbele lui ca firele de metal pe tăişul unui cuţit.

– VA EXISTA ALT MOARTE.

Albert se sumeţi.

– Chiar nu cred că aş putea servi un stăpân nou, zise el.

– ATUNCI ÎNTOARCE-TE ÎN LUME. ÎŢI VOI DA BANI. AI FOST UN SERVITOR BUN, ALBERT.

– Dar dacă mă întorc...

– DA, spuse Moarte. VEI MURI.

În întunecimea caldă, cabalină a grajdului, calul lui Moarte îşi ridică privirea din ovăz şi scoase un nechezat slab de întâmpinare. Numele calului era Binky. Era un cal adevărat. În trecut, Moarte încercase armăsari de foc şi cai scheletici, dar îi găsise incomozi, mai ales pe cei de foc, care aveau obiceiul să îşi aprindă ieslea şi să rămână în mijlocul ei privind jenaţi.

Moarte dădu jos şaua din cârligul ei şi îi aruncă o privire lui Albert, care suferea o criză de conştiinţă.

Cu mii de ani în urmă, Albert alesese să îl slujească pe Moarte decât să moară. Nu era chiar nemuritor. Timpul real era interzis pe tărâmul lui Moarte. Nu exista decât acel *acum* care se schimba continuu, dar care se petrecea mult timp. Îi rămăseseră mai puţin de două luni de viaţă adevărată; îşi chivernisea zilele ca pe lingouri de aur.

– Eu, hm... începu el. Adică...

– ÎŢI ESTE FRICĂ SĂ MORI?

– Nu că nu aş vrea... adică, eu întotdeauna... doar că viaţa e un obicei la care e greu să renunţi...

Moarte îl privi curios, aşa cum te-ai uita la un gândac care a aterizat pe spate şi nu se poate întoarce pe picioare.

În cele din urmă, Albert amuţi.

– ÎNŢELEG, zise Moarte, luând căpăstrul lui Binky.

– Dar nu păreţi deloc îngrijorat! Chiar o să *muriţi?*

– DA. VA FI O AVENTURĂ MINUNATĂ.

– Va fi? Nu vă este frică?

– NU ŞTIU CUM SĂ ÎMI FIE FRICĂ.

– V-aş putea arăta, dacă doriţi, se oferi Albert.

– NU. AŞ VREA SĂ AFLU SINGUR. VOI AVEA EXPERIENŢE. ÎN FINAL.

– Stăpâne... dacă vă duceţi, va fi...?

– UN NOU MOARTE SE VA RIDICA DIN MINŢILE CELOR VII, ALBERT.

– Oh. Albert păru uşurat. Nu se întâmplă să ştiţi cum va fi, nu?

– NU.

– Poate că ar fi mai bine, ştiţi, să fac niţel curat, să pregătesc un inventar, chestii din astea?

– BUNĂ IDEE, spuse Moarte, cât de blând putu. CÂND MĂ VOI ÎNTÂLNI CU NOUL MOARTE, TE VOI RECOMANDA DIN SUFLET.

– Oh, deci o să îl vedeţi?

– OH, *DA*. ŞI ACUM TREBUIE SĂ PLEC.

– Ce, aşa de repede?

– DESIGUR. NU TREBUIE SĂ PIERD TIMPUL!

Moarte îşi reglă şaua, iar apoi se întoarse şi ţinu mândru minuscula clepsidră în faţa nasului coroiat al lui Albert.

– UITE! AM TIMP. ÎN CELE DIN URMĂ, AM *TIMP!*

Albert se dădu în spate neliniştit.

– Şi acum, când îl aveţi, ce veţi face cu el? spuse servitorul.

Moarte se sui pe cal.

– AM DE GÂND SĂ ÎL *PETREC*.

Petrecerea era în plină desfăşurare. Afişul pe care scria „La revedere Windle 130 Anii Glorioşii" făcea un pic de burtă din cauza căldurii. Lucrurile ajungeau în punctul în care nu mai era nimic de băut, în afară de punci, şi nimic de mâncat, în afară de ciudatul sos galben cu tortilla extrem de suspecte, dar *nimănui nu îi păsa*. Vrăjitorii trăncăneau cu veselia forţată a celor care se văd toată ziua şi acum se văd toată seara.

În mijlocul a toate acestea, Windle Poons şedea cu un pahar uriaş de rom în mână şi cu o pălărie haioasă pe cap. Mai că îi dădeau lacrimile.

– O petrecere de plecare adevărată! murmura el tot timpul. N-am mai avut una de când când bătrânul „Falsificator" Hocksole S-A Dus, majusculele îşi ocupară locurile cu uşurinţă, în, mm, Anul Marsuinului, mm, Intimidant. Credeam că le-au uitat cu toţii.

– Bibliotecarul a căutat toate detaliile, spuse Trezorierul, arătând spre un urangutan mare care încerca să sufle într-o piuitoare de petrecere. Tot el a făcut şi sosul de banane. Sper să îl mănânce cineva în curând.

Se aplecă.

– Doriţi să vă mai servesc nişte salată de cartofi? zise el, cu vocea intenţionat tare folosită pentru a vorbi cu imbecilii şi oamenii bătrâni.

Windle îşi făcu pâlnie la ureche o mână tremurătoare.

– Ce? Ce?

– Mai multă! salată! Windle?

– Nu, mulţumesc.

– Încă un cârnat, atunci?

– Ce?

– Cârnat!

– Îmi fac nişte gaze ceva de groază toată noaptea, spuse Windle.

Se gândi o clipă, apoi luă cinci.

– Hm, strigă Trezorierul, nu cumva ştiţi ce oră...?

– Ha?

– Ce! Oră?

– Nouă şi jumătate, zise Windle iute, chiar dacă neclar.

– Ei, ce bine, spuse Trezorierul. Vă permite să aveţi restul serii, hm, liber.

Windle scormoni în ascunzişurile înfiorătoare ale scaunului său cu rotile, un cimitir pentru perne vechi, cărţi jerpelite şi bomboane antice, pe jumătate supte. Scoase o cărticică mică şi verde şi i-o împinse Trezorierului în mâini.

Acesta o întoarse. Pe copertă, erau mâzgălite cuvintele: „Windle Poons Jurnalu Luiu". O feliuţă de slănină indica pagina pentru ziua în curs.

Sub Lucruri de Făcut, puchinit şi dezlânat, o mână scrisese: „Murit".

Trezorierul nu se putut abţine să dea pagina.

Da. Sub Lucruri de Făcut pentru ziua următoare: „Născut".

Privirea îi alunecă în lături, spre o măsuţă dintr-o parte a camerei. În ciuda faptului că încăperea era destul de aglomerată, exista o zonă de podea liberă în jurul mesei, ca şi cum aceasta ar fi avut un soi de spaţiu personal pe care nimeni nu avea de gând să îl invadeze.

În Ceremonia de Plecare existaseră instrucţiuni speciale privind măsuţa. Trebuia să aibă o faţă de masă neagră, cu câteva însemne magice brodate pe ea. Avea o farfurie, conţinând cele mai bune tartine. Avea un pahar cu vin. După îndelungi discuţii între vrăjitori, fusese adăugată şi o pălărie haioasă din hârtie.

Toate aveau un aer expectativ.

Trezorierul îşi scoase ceasul şi îi deschise capacul.

Era un ceas de buzunar ultimul răcnet, cu limbi. Arătau nouă şi un sfert. Îl scutură. O uşiţă se deschise sub 12 şi un demon foarte mic îşi scoase capul şi zise:

– Termină, şefu', pedalez cât pot de repede!

Închise ceasul şi se uită în jur disperat. Nimeni nu părea nerăbdător să se apropie prea mult de Windle Poons. Trezorierul simţi că de el depindea să poarte o conversaţie

politicoasă. Trecu în revistă subiectele posibile. Cu toate prezentau probleme.

Windle Poons îi dădu o mână de ajutor.

– Mă gândesc să revin ca femeie, spuse el pe un ton degajat.

Trezorierul căscă de câteva ori.

– Abia aştept, continuă Poons. Cred că ar putea fi, hm, tare distractiv.

Trezorierul răsfoi cu disperare repertoriul său limitat de discuţii mărunte despre femei. Se aplecă spre urechea noduroasă a lui Windle.

– Nu înseamnă cam mult, făcu un gest fără ţintă, spălat rufe? Şi făcut paturi şi bucătărie şi toate chestiile astea?

– Nu în felul de, mm, viaţă la care mă gândescu *eu,* zise Windle hotărât.

Trezorierul închise gura. Arhicancelarul bătu cu o lingură în masă.

– Fraţilor... începu el, când se lăsă ceva asemănător cu liniştea. Aceasta atrase un cor puternic şi inegal de ovaţii.

– După cum ştiţi cu toţii, ne aflăm aici în această seară pentru a marca, ah, *retragerea* – râsete neliniştite – vechiului nostru prieten şi coleg Windle Poons. Ştiţi, văzându-l pe bătrânul Windle cum stă aici în seara asta, îmi aduce aminte, din întâmplare, de povestea vacii cu trei picioare de lemn. Se pare că era o vacă şi...

Trezorierul îşi lăsă mintea să rătăcească. Ştia povestea. Arhicancelarul strica întotdeauna poanta şi, în orice caz, avea alte lucruri la care să se gândească.

Se tot uita la măsuţă.

Trezorierul era un suflet blând, chiar dacă neliniştit şi îi plăcea destul de mult slujba lui. Înainte de orice, pentru că nici un alt vrăjitor nu o voia. Mulţi vrăjitori voiau să fie Arhicancelar, de exemplu, sau şeful unuia dintre cele opt ordine vrăjitoreşti, dar practic nici unul nu voia să îşi petreacă o

grămadă de timp într-un birou în care să frunzărească hârtii şi să facă socoteli. Toată hârţogăraia Universităţii obişnuia să se acumuleze în biroul Trezorierului, ceea ce însemna că se ducea obosit la culcare, dar măcar dormea liniştit şi nu trebuia să caute prea mult după scorpioni nepoftiţi în cămaşa de noapte.

A ucide un vrăjitor de rang mai mare era un mod recunoscut de a avansa în grad. Totuşi, singura persoană care ar fi putut dori să îl omoare pe Trezorier era altcineva care obţinea o plăcere tăcută din coloane de cifre, toate aranjate ordonat, şi astfel de oameni nu sunt adesea atraşi de crimă[1].

Îşi aduse aminte de copilărie, demult, în Munţii Vârfu Berbecului. El şi sora lui obişnuiau să lase un pahar cu vin şi un fursec în fiecare Noapte de Veghea Vierului pentru Moş Vier. Lucrurile erau altfel atunci. Era mult mai tânăr, nu ştia multe şi, probabil, era mult mai fericit.

De exemplu, nu ştiuse că într-o zi s-ar putea să fie vrăjitor şi să se alăture altor vrăjitori pentru a lăsa un pahar cu vin, un fursec şi un pateu cu pui cam suspect sub o pălărie din hârtie de petrecere pentru...

... altcineva.

Fuseseră şi petreceri de Veghea Vierului când era băieţel. Întotdeauna urmau un anumit tipar. Tocmai când toţi copiii erau pe punctul de a li se face rău de nerăbdare, unul dintre adulţi spunea, cu şiretenie: „Cred că o să avem un musafir special!" Şi, uimitor, ca la un semn, se auzea un clinchet suspect de clopoţei de vier afară la fereastră şi înăuntru venea..

... înăuntru venea...

---

[1] Cel puţin, până în ziua în care, pe neaşteptate, iau un cuţit pentru tăiat *hârtie* şi îşi croiesc drum cu el prin Departamentul Financiar şi în istoria medicinei legale.

Trezorierul scutură din cap. Bunicul cuiva cu mustăţi false, fireşte. Un bătrânel vesel cu un sac de jucării, scuturându-şi zăpada de pe cizme. Cineva care îţi *dădea* ceva.

Pe când în seara *asta*...

Desigur, bătrânul Windle probabil că privea diferit lucrurile. După o sută şi treizeci de ani, probabil că moartea avea o anumită atracţie. Probabil că deveneai destul de interesat să afli ce urmează.

Anecdota întortocheată a Arhicancelarului se apropia anevoie de final. Vrăjitorii adunaţi râseră îndatoritori, apoi încercară să o înţeleagă.

Trezorierul se uită pe ascuns la ceas. Acum era nouă şi douăzeci.

Windle Poons ţinu un discurs. Era lung, dezlânat şi dezarticulat şi vorbea despre bunele zile de demult şi el părea să creadă că cei mai mulţi dintre cei din jurul lui erau oamenii care muriseră cam de cincizeci de ani, dar asta nu conta pentru că îţi făceai un obicei din a nu-l asculta pe bătrânul Windle.

Trezorierul nu-şi putea lua ochii de la ceas. Din interior venea scârţâitul roţii, în timp ce demonul pedala răbdător pe drumul lui spre infinit.

Şi douăzeci şi cinci de minute.

Trezorierul se întrebă cum trebuia să se întâmple. Oare auzeai – „Cred că o să avem un musafir special" – tropote de copite afară?

Oare uşa chiar se deschidea sau El trecea prin ea? Ce întrebare prostească! Era vestit pentru abilitatea Lui de a intra în locuri bine închise – *mai ales* în locuri bine închise, dacă te gândeai logic. Trebuia doar să te închizi bine oriunde şi nu mai era decât o problemă de timp.

Trezorierul spera că El avea să folosească uşa cum se cuvine. Şi aşa avea nervii întinşi ca o coardă.

Nivelul conversaţiei scădea. Destul de mulţi dintre ceilalţi vrăjitori, observă Trezorierul, aruncau priviri spre uşă.

Windle se afla în centrul unui cerc care se lărgea cu foarte mult tact. Nimeni nu îl evita cu adevărat, doar că ceea ce părea a fi o mişcare browniană îi îndepărta uşurel pe toţi.

Vrăjitorii îl pot vedea pe Moarte. Şi când un vrăjitor moare, Moarte vine în persoană pentru a-l conduce Dincolo. Trezorierul se întreba de ce aşa ceva era considerat un plus...

– Nu ştiu la ce vă uitaţi cu toţii, zise Windle cu voioşie.

Trezorierul îşi deschise ceasul.

Uşiţa de sub 12 se deschise brusc.

– Dar chiar nu poţi să încetezi cu scuturatul ăsta? chiţăi demonul. Îmi tot pierd şirul.

– Scuze, şuieră Trezorierul.

Era nouă şi douăzeci şi nouă.

Arhicancelarul făcu un pas înainte.

– Ei, la revedere, Windle, spuse el, scuturând mâna ca de pergament a bătrânului. Locul ăsta nu o să mai fie la fel fără tine.

– Nu ştiu cum o să suportăm, zise Trezorierul recunoscător.

– Succes în viaţa următoare, spuse decanul. Fă-ne o vizită dacă se întâmplă să te afli prin apropiere şi dacă, ştii, să mai ţii minte cine ai fost.

– Să nu ne uiţi, m-auzi? rosti Arhicancelarul.

Windle Poons dădu prietenos din cap. Nu auzise ce spuseseră. Dădea aprobator din cap din principiu.

Vrăjitorii, ca unul, se întoarseră cu faţa la uşă.

Uşiţa de sub 12 se deschise iar.

– Bing bing bong bing, zise demonul. Binga-banga bong bing bing.

– Ce? făcu Trezorierul, speriat.

– Nouă şi jumătate, spuse demonul.

Vrăjitorii se întoarseră spre Windle Poons. Se uitau uşor acuzator.

– La ce vă uitaţi? zise el.

Braţul secundarului de pe ceas înaintă cu un scârţâit.

– Cum te simţi? spuse decanul cu voce tare.

– Mai bine ca niciodată, zise Windle. A mai rămas ceva, mm, rom?

Vrăjitorii reuniţi îl urmăriră cum îşi turnă o cantitate generoasă în carafă.

– Ai face bine să o iei mai încet cu chestia aia, spuse decanul neliniştit.

– Sănătate! rosti Windle Poons.

Arhicancelarul bătu darabana cu degetele pe masă.

– Domnule Poons, zise el, eşti *sigur?*

Windle o luase pe drumul celălalt.

– Au mai rămas ceva toturerile? Nu că ar fi mâncare adevărată, spuse el, să bagi biscuiţi tari în mocirlă, ce-i aşa special la asta? Ce mi-ar prinde bine acum ar fi una dintre plăcintele cu carne ale domnului Dibbler...

Şi apoi muri.

Arhicancelarul aruncă o privire colegilor lui vrăjitori, iar apoi se îndreptă în vârfurile picioarelor de scaunul pe rotile şi ridică încheietura cu vene albăstrii pentru a-i lua pulsul. Clătină din cap.

– Aşa vreau să mă duc şi eu, zise decanul.

– Cum, bălmăjind despre plăcinte cu carne? făcu Trezorierul.

– Nu. Târziu.

– Staţi aşa. Staţi aşa! spuse Arhicancelarul. Nu e bine, să ştiţi. Conform tradiţiei, Moarte *însuşi* apare la moartea unui vrăji...

– Poate că a fost ocupat, făcu iute Trezorierul.

– Aşa e, zise decanul. Aud că e o epidemie de gripă serioasă spre Quirm.

– A mai fost şi-o furtună cam puternică azi-noapte. Mă gândesc că sunt o grămadă de naufragii, spuse conferenţiarul de la Rune Moderne.

– Şi, fireşte, este primăvară, când ai parte de o mulţime de avalanşe în munţi.

– Şi de molime.

Arhicancelarul îşi mângâie gânditor barba.

– Hmm, făcu el.

Dintre toate creaturile din lume, doar trolii cred că toate fiinţele vii trec prin Timp invers. Dacă trecutul este vizibil şi viitorul este ascuns, spun ei, atunci înseamnă că stai cu faţa în direcţia greşită. Tot ce este viu trece prin viaţă cu spatele înainte. Iar aceasta este o idee foarte interesantă, având în vedere că a fost inventată de o rasă ai cărei membri îşi petrec cea mai mare a timpului pocnindu-se unul pe altul în cap cu pietre.

Oricum ai lua-o, Timpul este ceva ce fiinţele vii posedă.

Moarte galopa în jos prin norii negri înalţi.

Şi acum avea şi el Timp.

Timpul vieţii lui.

Windle Poons se zgâi în beznă.

– Alo? făcu el. Alo. E cineva aici? Salutare?

Se auzi un foşnet îndepărtat şi slab, ca al vântului la capătul unui tunel.

– Ieşi, ieşi la iveală de oriunde ai fi, zise Windle, glasul tremurându-i de o voioşie nebună. Nu-ţi face griji, abia aştept, sincer să fiu.

Bătu din palmele sale spectrale şi le frecă una de alta cu entuziasm forţat.

– Să mergem. Unii dintre noi au vieţi noi la care să se ducă, spuse el.

Întunericul rămase nemişcat. Nu era nici o formă, nici un sunet. Era vid, fără contur. Spiritul lui Windle Poons înaintă pe suprafaţa beznei.

Clătină din cap.

– A naibii poznă! mormăi el. Asta nu-i bine deloc.

Rămăse pe acolo o vreme, iar apoi, pentru că nu părea să mai fie nimic pentru el, se îndreptă spre singura casă pe care o cunoscuse vreodată.

Era o casă pe care o ocupase vreme de o sută şi treizeci de ani. Nu îl aştepta înapoi şi se împotrivi din răsputeri. Trebuia să fii ori foarte hotărât, ori foarte puternic pentru a depăşi aşa ceva, dar Windle Poons fusese vrăjitor mai bine de un veac. În plus, era ca şi cum ţi-ai fi spart propria casă, vechea şi cunoscuta proprietate în care ai locuit ani întregi. Ştii unde este metaforica fereastră care nu se închide bine.

Pe scurt, Windle Poons se întoarse la Windle Poons.

Vrăjitorii nu cred în zei în acelaşi fel în care cei mai mulţi oameni nu găsesc necesar să creadă, să zicem, în mese. Ştiu că ele există, ştiu că ele sunt acolo cu un scop, probabil sunt de acord că ele îşi au locul într-un univers bine organizat, dar nu înţeleg ce rost ar avea să creadă, să umble spunând: „O, măreaţă masă, fără de care suntem nimicnicie". Oricum, zeii există fie dacă crezi sau nu în ei, fie doar ca o funcţie a credinţei, aşa că în oricare dintre cazuri ai putea la fel de bine să ignori toată treaba şi să mănânci din poală.

Cu toate acestea, există o micuţă capelă chiar lângă Sala Mare a Universităţii, căci, deşi vrăjitorii sprijină exact filosofia descrisă mai sus, nu devii un vrăjitor de succes băgându-le zeilor sula în coastă, chiar dacă acea coastă există doar într-un

sens eteric sau metaforic. Pentru că, deşi vrăjitorii nu cred în zei, ştiu cu siguranţă că *zeii* cred în zei.

Şi în această capelă era întins corpul lui Windle Poons. Universitatea instituise regula de a rămâne expus douăzeci şi patru de ore de la afacerea jenantă din urmă cu douăzeci de ani cu răposatul Prissal „Veselul Pus pe Şotii" Teatar.

Trupul lui Windle Poons îşi deschise ochii. Două monede zornăiră pe podeaua din piatră.

Mâinile, puse una peste alta pe piept, se descleştară.

Windle îşi înălţă capul. Un idiot îi prinsese un crin pe burtă.

Ochii i se rotiră într-o parte şi în alta. De fiecare parte a capului era câte o lumânare.

Îşi ridică şi mai mult capul.

Şi acolo jos mai erau două lumânări.

„Mulţumesc Cerurilor pentru bătrânul Teatar", gândi el. Altfel m-aş uita deja la interiorul unui capac din lemn de pin, cam ieftin.

„Ciudat, se gândi el. Gândesc. Clar.

Uau."

Windle se întinse pe spate, simţind cum spiritul îi reumplea corpul ca un metal topit lucitor curgând într-o matriţă. Gânduri încinse la alb ardeau prin bezna creierului său, aprindeau neuronii puturoşi.

„Niciodată nu a fost aşa când eram în viaţă.

Dar nu sunt mort.

Nici mort, nici viu.

Cumva, neviu.

Sau nemort.

Oh, *vai*..."

Se ridică în capul oaselor. Muşchi care nu mai funcţionaseră cum se cuvenea de şaptezeci sau optzeci de ani intrară în supraturaţie. Pentru prima dată în toată viaţa lui, se corectă

singur, mai bine îi zicem „perioada existenţei", corpul lui Windle Poons se afla în întregime sub controlul lui Windle Poons. Iar spiritul lui Windle Poons nu avea de gând să accepte obrăznicii de la o grămadă de muşchi.

Acum trupul stătea în picioare. Rotulele se împotriviră o vreme, dar nu erau în stare să facă faţă atacului de putere a voinţei mai mult decât poate face faţă un ţânţar bolnav unei lămpi cu benzină.

Uşa capelei era încuiată. Totuşi, Windle descoperi că cea mai slabă apăsare era de ajuns pentru a smulge încuietoarea din lemnărie şi a lăsa amprente în metalul clanţei.

– Oh, măiculiţă, zise el.

Se pilotă în coridor. Zăngănitul îndepărat de tacâmuri şi zumzetul vocilor sugerau că una dintre cele patru mese zilnice ale Universităţii era în plină desfăşurare.

Se întrebă dacă aveai voie să mănânci când erai mort. Probabil că nu, se gândi el.

Şi, oricum, ar fi putut mânca? Nu că nu i-ar fi fost foame, doar că... ei, ştia cum să gândească, iar mersul şi mişcarea nu însemnau decât contractarea unor nervi destul de evidenţi, dar cum funcţionează exact stomacul?

Windle începu să îşi dea seama că trupul uman nu este condus de creier, în ciuda a ce crede acesta din urmă. De fapt, este condus de zeci de sisteme automate complexe, toate zbârnâind şi ţăcănind cu acel fel de precizie care nu este observată până se strică.

Se inspectă din camera de control a craniului său. Se uită la uzina chimică tăcută a ficatului cu acelaşi sentiment de ameţeală cu care ar privi un constructor de canoe butoanele unui megapetrolier computerizat. Misterele rinichilor aşteptau ca Windle să deprindă controlul renal. În esenţă, ce era o splină? Şi cum scăpai de ea?

Simţi că îl lasă inima.

Sau, mai degrabă, nu.

– Oh, pe zei, mormăi Windle şi se sprijini de perete.

Deci, cum funcţiona? Era *sistolă... diastolă... sistolă... diastolă...?* Şi mai erau şi plămânii...

Ca un jongler care învârte optsprezece farfurii – ca un om care încearcă să programeze un videorecorder după un manual tradus din japoneză în olandeză de un culegător de orez coreean – de fapt, ca un om care descoperă ce înseamnă cu adevărat autocontrolul total, Windle Poons înaintă legănându-se.

Vrăjitorii Univeristăţii Nevăzute pun mare preţ pe mesele mari, îmbelşugate. Nu te poţi aştepta ca un om să treacă la vrăjitorii serioase, susţineau ei, fără supă, peşte, vânat, câteva uriaşe platouri cu carne, o plăcintă ori două, ceva mare şi tremurător ornat cu cremă, mici gustări pe pâine prăjită, fructe, nuci şi o bombonică de mentă groasă cât o cărămidă, la cafea. Trebuia să aibă ceva în stomac. De asemenea, era important ca mesele să fie servite la ore fixe. Asta dădea formă zilei, spuneau ei.

În afară de Trezorier, fireşte. Nu mânca mult, dar îşi consuma nervii. Era cu siguranţă anorexic, căci, de fiecare dată când se uita în oglindă, vedea un bărbat gras. Era Arhicancelarul care stătea în spatele lui şi striga la el.

Şi a fost soarta nefericită a Trezorierului să stea în faţa uşilor când Windle Poons le-a spart pentru că era mai uşor decât să bâjbâie cu clanţele.

Îşi muşcă lingura de lemn.

Vrăjitorii se rotiră pe bănci şi se holbară.

Windle Poons se clătină o clipă, stabilind controlul corzilor vocale, al buzelor şi al limbii, iar apoi zise:

– Cred că s-ar putea să fiu în stare să metabolizez alcool.

Arhicancelarul fu primul care-şi reveni.

– Windle! spuse el. Credeam că ai murit!

Trebuia să accepte că nu era o replică prea bună. Nu pui oamenii pe o lespede înconjurată de lumânări şi crini doar pentru că tu crezi că îi doare capul şi că vor să stea întinşi preţ de o jumătate de oră.

Windle făcu câţiva paşi înainte. Vrăjitorii cei mai de aproape se dădură peste cap în încercarea de a scăpa.

– Sunt mort, prost tânăr şi nenorocit, mormăi el. Crezi că umblu arătând aşa tot timpul? Vai de capul meu! Se uită urât la vrăjitorimea adunată. Ştie cineva de aici ce ar trebui să facă o splină?

Ajunse la masă şi reuşi să se aşeze.

– Probabil e ceva în legătură cu digestia, zise el. Ciudat, poţi să treci prin viaţă cu chestia asta afurisită ticăind sau ce face ea, gâlgâind sau mai ştiu eu ce, şi habar n-ai pentru ce naiba e. Ca atunci când stai întins în pat noaptea şi auzi cum îţi face stomacul sau altceva *pic-priip-priip*. Pentru *tine* e doar un bolborosit, dar cine ştie ce procese de schimburi chimice minunat de complicate au loc de fapt...

– Eşti nemort? rosti Trezorierul reuşind, în cele din urmă, să pronunţe cuvintele.

– Nu am *cerut* să fiu, spuse Windle Poons iritat, uitându-se la mâncare şi întrebându-se cum naiba o transformai în Windle Poons. M-am întors doar pentru că nu aveam unde să mă duc în altă parte. Crezi că eu vreau să fiu aici?

– Dar, desigur, zise Arhicancelarul, nu a... îl ştii pe tipul ăla, cel cu craniul şi coasa...

– Nu l-am văzut, spuse scurt Windle, cercetând cele mai apropiate feluri de mâncare. Chiar te scoate din ţâţâni, nemoartea asta.

Vrăjitorii îşi făcură unul altuia semne înnebunite peste capul lui. El ridică privirea şi se uită urât la ei.

– Şi să nu credeţi că nu văd toate semnele alea înnebunite, zise el.

Şi îşi dădu seama cu uluire că era adevărat. Ochi care văzuseră în ultimii şaizeci de ani printr-un văl palid şi neclar fuseseră forţaţi să funcţioneze precum cel mai bun aparat optic.

De fapt, două corpuri principale de gânduri ocupau minţile vrăjitorilor Universităţii Nevăzute.

Ceea ce gândeau cei mai mulţi dintre vrăjitori era „e îngrozitor, chiar e bătrânul Windle aici, era un ramolit împiedicat aşa de nostim, cum putem scăpa de el? *Cum putem scăpa de el?*"

Ceea ce gândea Windle Poons, în carlinga zumzăitoare şi luminoasă a creierului său, era „păi, e adevărat. Există viaţă după moarte. Şi e aceeaşi. Ăsta e norocul meu."

– Ei, zise el, ce-o să faceţi?

După cinci minute, şase dintre cei mai bătrâni vrăjitori alergau pe coridorul vântos în siajul Arhicancelarului, căruia roba i se umfla în urmă.

Conversaţia decurgea astfel:

– *Trebuie* să fie Windle! Chiar vorbeşte ca el!

– Nu e bătrânul Windle! Bătrânul Windle era mult mai bătrân!

– Mai bătrân? Mai bătrân decât *mort?*

– Zice că îşi vrea dormitorul înapoi, dar eu nu înţeleg de ce ar trebui să mă mut...

– I-ai văzut ochii? Ca sfredelul!

– Ha? Ce? Cum adică? Vrei să spui ca piticul ăla care ţine băcănia de pe Strada Cablului?

– Adică parcă se înfig în tine!

– ... are o privelişte minunată asupra grădinilor, am pus să îmi fie mutate acolo toate lucrurile şi nu e corect...

– S-a mai întâmplat aşa ceva?

– Păi, a fost bătrânul Teatar...

– Da, dar el nu murea de fapt, doar avea obiceiul să se vopsească în verde pe faţă, să împingă capacul de pe coşciug şi să strige „Surpriză, surpriză"...

– Până acum n-am mai avut un *zombi* aici.

– E zombi?

– Cred că da...

– Deci asta înseamnă că o să cânte la tobe din cazane şi că o să danseze toată noaptea dansul ăla de gagici?

– Asta fac ei?

– Bătrânul Windle? Parcă n-ar fi genul lui. Niciodată nu i-a plăcut să danseze când era în viaţă...

– Oricum, nu poţi să te încrezi în zeii ăia voodoo. Niciodată să nu ai încredere într-un zeu care rânjeşte tot timpul şi poartă joben, ăsta e motto-ul meu.

– Al nabii să fiu dacă o să renunţ la dormitorul meu pentru un zombi după ce am aşteptat ani întregi să îl primesc...

– Zău? Ce motto ciudat.

Windle Poons se plimba iar prin interiorul propriului cap.

Ciudat lucru. Acum era mort sau nu mai trăia sau ce-o fi fost, dar mintea lui era mai clară ca oricând.

Şi controlul părea să devină mai uşor, de asemenea. Abia mai trebuia să îşi facă probleme cu sistemul respirator, splina părea să meargă într-un fel, simţurile funcţionau cu toată viteza. Sistemul digestiv mai păstra ceva mister, totuşi.

Se privi într-un platou de argint.

Încă arăta mort. Faţă palidă, roşu sub ochi. Un corp mort. Funcţionând, dar totuşi, în mare, mort. Era asta corect? Era asta dreptate? Era asta o răsplată potrivită pentru cineva care crezuse cu tărie în reîncarnare vreme de aproape o sută treizeci de ani? Te întorci ca un *cadavru?*

Nu era de mirare că nemorţii erau consideraţi în mod tradiţional a fi foarte furioşi.

Ceva minunat, dacă priveai pe termen lung, era pe cale să se petreacă.

Dacă priveai pe termen scurt sau mediu, ceva oribil era pe cale să se petreacă.

Era ca diferenţa dintre a vedea o stea nouă şi frumoasă pe un cer de iarnă şi *chiar* a fi aproape de supernovă. Era diferenţa dintre frumuseţea picăturilor de rouă de dimineaţă pe o pânză de păianjen şi a fi o gâză.

Era ceva ce, în mod normal, nu s-ar fi întâmplat în mii de ani.

Era gata să se întâmple acum.

Era gata să se întâmple acum în fundul unui bufet nefolosit dintr-o pivniţă dărăpănată din mahalaua Umbrelor, cea mai veche şi mai rău-famată parte din Ankh-Morpork.

Plici.

Era un sunet la fel de moale ca primul picur de ploaie pe un secol de praf.

– Poate că am putea face o pisică neagră să meargă pe coşciugul lui.

– Nu a avut coşciug! se tângui Trezorierul, a cărui legătură cu sănătatea mintală era întotdeauna uşor nesigură.

– Bine, deci îi luăm un coşciug nou şi drăguţ şi apoi punem o pisică neagră să treacă peste el?

– Nu, e o prostie. Trebuie să îl facem să scape apă.

– Ce?

– Să scape apă. Nemorţii nu pot s-o facă.

Vrăjitorii, care se înghesuiseră în biroul Arhicancelarului, acordară acestei afirmaţii toată atenţia lor plină de fascinaţie.

– Eşti sigur? zise decanul.

– E un lucru bine ştiut, spuse sec conferenţiarul de la Rune Moderne.

– Obişnuia să scape apă tot timpul când era în viaţă, zise decanul nesigur.

– Nu şi când e mort, totuşi.

– Da? Are logică.

– Să *treacă* o apă curgătoare, spuse conferenţiarul de la Rune Moderne. E *să treacă* o apă curgătoare. Scuze. Nu pot să o traverseze.

– Păi, nici *eu* nu pot să traversez apa curgătoare, zise Decanul.

– Nemort! Nemort! Trezorierul începea să se cam dezlipească.

– Oh, nu-l mai tachinaţi, spuse Conferenţiarul bătându-l pe spate pe omul care tremura.

– Păi, nu pot, făcu decanul. Mă scufund.

– Nemorţii nu pot traversa o apă curgătoare nici măcar pe *pod*.

– Şi el e singurul, ha? O să avem o molimă de aşa ceva, ha? zise lectorul.

Arhicancelarul bătu darabana cu degetele pe birou.

– Oameni morţi care să meargă de colo-colo sunt ceva neigienic, spuse el.

Asta îi amuţi. Nimeni nu o privise aşa, dar Mustrum Ridcully era exact genul de om care ar fi făcut-o.

Mustrum Ridcully era, în funcţie de punctul tău de vedere, fie cel mai rău, fie cel mai bun Arhicancelar pe care Univeristatea Nevăzută îl avusese în o sută de ani.

Pentru început, era prea mult din el. Nu că era deosebit de mare, doar că avea acel fel de personalitate uriaşă care umple orice spaţiu disponibil. Se îmbăta criţă la cină şi acesta era un comportament vrăjitoresc bun şi acceptat. Dar apoi se întorcea în camera lui şi juca darts toată noaptea şi pleca la cinci dimineaţa la vânătoare de raţe. Striga la oameni. Încerca să îi *încurajeze*. Şi mai niciodată nu purta o robă cum se cuvine. O convinsese pe doamna Whitlow, temuta menajeră a Universităţii, să îi facă un fel de costum cu pantaloni largi în roşu şi albastru ţipător; de două ori pe zi, vrăjitorii stăteau uluiţi şi îl priveau cum alerga hotărât în jurul clădirilor Universităţii, cu pălăria de vrăjitor fixată bine pe cap cu o sfoară. Din când în

când striga voios la ei, căci fundamentală pentru alcătuirea oamenilor ca Mustrum Ridcully este o credinţă de fier că tuturor celorlalţi le-ar plăcea şi lor, dacă ar încerca.

– Poate că o să moară, îşi spuneau ei unul altuia plini de speranţă, în timp ce îl priveau cum încerca să spargă crusta de pe râul Ankh pentru a face o baie dis-de-dimineaţă. Toate exerciţiile astea sănătoase nu pot să-i facă bine.

Poveşti ajungeau la Universitate. Arhicancelarul rezistase două runde de luptă cu mâinile goale cu Detritus, uriaşul trol bun la toate de la Toba Reparată. Arhicancelarul făcuse skandenberg cu Bibliotecarul pentru un pariu şi, deşi fireşte că nu câştigase, îşi păstrase braţul. Arhicancelarul voia ca Universitatea să îşi facă propria echipă de fotbal pentru marele meci al oraşului de Ziua de Veghe a Vierului.

Din punct de vedere intelectual, Ridcully îşi păstra poziţia din două motive. Unul era că niciodată nu se răzgândea în nici o privinţă. Celălalt era că îi lua câteva minute să înţeleagă orice nouă idee care îi era prezentată, iar aceasta este o caracteristică foarte valoroasă pentru orice conducător, deoarece orice lucru pe care încă mai încearcă cineva să îl explice după două minute este probabil important şi orice lucru la care a renunţat după vreun minut este aproape sigur ceva cu care nici n-ar fi trebuit să te plictisească.

Părea să existe mai mult Mustrum Ridcully decât putea conţine un singur trup.

Plici. Plici.

În bufetul întunecat din pivniţă, un întreg raft era aproape plin.

Exista exact atât Windle Poons cât putea încăpea într-un trup, iar el îl conducea cu grijă pe coridoare.

„Nu m-am aşteptat la aşa ceva, se gândi el. Nu *merit* asta. S-a făcut o greşeală pe undeva."

Simţi o adiere rece pe faţă şi îşi dădu seama că ieşise legănându-se în aer liber. În faţa lui se aflau porţile Universităţii, bine ferecate.

Dintr-odată, Windle Poons se simţi puternic claustrofob. Aşteptase ani întregi să moară, iar acum o făcuse, şi iată-l blocat în acest... *mausoleum* cu o grămadă de moşi proşti, unde ar fi fost nevoit să îşi petreacă restul vieţii fiind mort. Ei, primul lucru pe care îl avea de făcut era să iasă şi să îşi pună capăt cum se cuvine...

– 'Seara, domnu' Poons.

Se întoarse foarte încet şi văzu mica siluetă a lui Modo, piticul grădinar al Universităţii, care şedea în întuneric fumându-şi pipa.

– Oh. Salut, Modo.

– Auzii că v-au luat de mort, domnu' Poons.

– Hm. Da. Aşa e.

– Văd că aţi trecut peste asta.

Poons dădu din cap şi se uită nefericit la ziduri. Porţile Universităţii erau întotdeauna încuiate la apus în fiecare seară, obligându-i pe studenţi şi pe restul personalului să sară gardul. Se îndoia foarte mult că ar fi fost în stare să facă asta.

Îşi încleştă şi îşi descleştă pumnii. Ei, bine...

– Mai e vreo poartă pe aici, Modo? zise el.

– Nu, domnu' Poons.

– Păi, unde ar trebui să avem una?

– Scuze, domnu' Poons?

Se auzi zgomotul zidăriei torturate, urmat de o gaură în zid care aducea pe departe cu forma lui Poons. Windle îşi întinse mâna în spate şi îşi culese pălăria.

Modo îşi reaprinse pipa. „Vezi o grămadă de lucruri interesante în meseria asta", se gândi el.

Într-o fundătură, temporar în afara razei vizuale a trecătorilor, cineva pe nume Reg Pantof, care era mort, se uită într-o

parte şi în alta, scoase din buzunar o pensulă şi o cutie cu vopsea şi desenă pe zid cuvintele:

MORT DA! DUS NU!

... şi fugi sau, cel puţin, plecă legănându-se cu mare viteză.

Arhicancelarul deschise fereastra în aerul nopţii.

– Ascultaţi, zise el.

Vrăjitorii ascultară.

Un câine lătră. Undeva, un hoţ fluieră şi primi răspuns de pe un acoperiş din apropiere. În depărtare, un cuplu avea acel fel de ceartă care îi face pe cei mai mulţi de pe străzile din jur să îşi deschidă ferestrele, să asculte şi să ia notiţe. Dar acestea erau doar temele principale pe fundalul continuu al zumzetului şi bâzâitului oraşului. Ankh-Morpork torcea prin noapte, *en route* spre răsărit, ca o uriaşă creatură vie, deşi, desigur, aceasta era doar o metaforă.

– Ei? spuse şeful de promoţie. Nu aud nimic special.

– Asta voiam să zic. În fiecare zi, zeci de oameni mor în Ankh-Morpork. Dacă ar începe toţi să revină ca bietul Windle, nu credeţi că am şti? Ar fi un scandal general. Mai mare decât de obicei, adică.

– Întotdeauna există câţiva nemorţi, spuse decanul cu neîncredere. Vampiri, zombi, banshee şi tot aşa.

– Da, dar ei sunt nemorţi mai *natural,* zise Arhicancelarul. Ei ştiu cum să se descurce. Sunt născuţi pentru asta.

– Nu poţi să te naşti ca să fii nemort, arătă şeful de promoţie[1].

---

[1] Postul de şef de promoţie era unul neobişnuit, ca şi numele în sine. În unele centre de educaţie, şeful de promoţie este un învăţat de frunte; în altele, este doar cineva care are grijă de cai. Şeful de promoţie de la Universitatea Nevăzută era un învăţat care *semăna* cu un cal, înglobând astfel frumuşel ambele definiţii*.

* În limba engleză, „wrangler" este un student care a obţinut cea mai mare notă la cursul de matematici de la Cambridge, dar înseamnă şi îngrijitor de cai. (n. tr.)

– Vreau să zic că e ceva tradiţional, se răsti Arhicancelarul. Unde am copilărit eu existau nişte vampiri foarte respectabili. Erau în acea familie de secole întregi.

– Da, dar beau sânge, spuse şeful de promoţie. Asta nu mi se pare prea respectabil.

– Am citit că de fapt nu le trebuie sângele, zise decanul nerăbdător să fie de ajutor. Au nevoie doar de ceva ce e în sânge. Hemogoblini cred că le spune.

Ceilalţi vrăjitori se uitară la el.

Decanul ridică din umeri.

– Habar n-am, zise el. Hemogoblini. Aşa spunea acolo. Are legătură cu faptul că oamenii au fier în sânge.

– Eu sunt al naibii de sigur că nu am goblini de fier în sânge, spuse şeful de promoţie.

– Cel puţin, sunt mai buni ca zombii, zise decanul. O clasă de oameni mult mai bună. Vampirii nu îşi târşâie tot timpul picioarele.

– Oamenii pot fi transformaţi în zombi, să ştiţi, spuse conferenţiarul de la Rune Moderne, pe un ton conversaţional. Nici măcar nu îţi trebuie magie. Doar ficatul unui anumit peşte rar şi extract dintr-un soi anume de rădăcină. O lingură, şi când te trezeşti, eşti zombi.

– Ce fel de peşte? făcu şeful de promoţie.

– Eu de unde să ştiu?

– De unde să ştie oricine, atunci? se miră şeful de promoţie cu răutate. S-a trezit careva într-o dimineaţă şi a spus hei, iaca o idee. O să transform pe cineva în zombi, nu îmi trebuie decât nişte ficat de peşte rar şi o bucăţică de rădăcină, nu am decât să aflu care? Vezi coada din faţa colibei, nu? Nr. 94, ficat de peşte-zebră roşu şi rădăcină de manioc... n-a mers. Nr. 95, ficat de peşte-sabie şi rădăcină dum-dum... n-a mers. Nr. 96...

– Ce tot zici acolo? întrebă Arhicancelarul.

– Nu făceam decât să arăt improbabilitatea intrinsecă a...

– Taci, spuse Arhicancelarul sec. Mie mi se pare... mi se pare că... uite, moartea trebuie să continue, da? Moartea trebuie să aibă loc. Asta înseamnă să fii viu. Eşti viu, apoi mori. Nu poate să înceteze să aibă loc.

– Dar pentru Windle n-a apărut, sublinie decanul.

– Se întâmplă tot timpul, spuse Ridcully, ignorându-l. Tot felul de lucruri mor tot timpul. Chiar şi legumele.

– Dar nu cred că Moarte a venit vreodată pentru un cartof, zise decanul cu îndoială.

– Moarte vine pentru toate, spuse Arhicancelarul cu fermitate.

Vrăjitorii dădură din cap aprobator, cu înţelepciune.

După o vreme, şeful de promoţie zise:

– Ştiţi, am citit zilele trecute că fiecare atom din corp se schimbă la fiecare şapte ani? Cei noi se tot prind şi cei vechi tot cad. Se întâmplă tot timpul. Minunat, zău.

Şeful de promoţie putea face unei conversaţii ceea ce poate face o melasă destul de groasă rotiţelor unui ceas de precizie.

– Da? Şi ce se întâmplă cu cei vechi? spuse Ridcully, interesat fără voia lui.

– Nu ştiu. Plutesc în aer, cred, până se prind de altcineva.

Arhicancelarul păru jignit.

– Ce, chiar şi de vrăjitori?

– Oh, da. De toată lumea. Face parte din miracolul existenţei.

– Da? Mie mi se pare că e vorba de igienă proastă, zise Arhicancelarul. Şi bănuiesc că nu ai cum să opreşti asta?

– N-aş crede, spuse şeful de promoţie nesigur. Nu cred că ar trebui să opreşti miracolele existenţei.

– Dar asta înseamnă că totul e făcut din altceva, zise Arhicancelarul.

– Da. Nu e *uimitor?*

– E dezgustător, asta e, spuse Ridcully scurt. Oricum, ce vreau să zic... ce vreau să *zic*... Se opri, încercând să îşi aducă aminte. Nu poţi să anulezi moartea, asta e ideea. Moarte nu poate muri. Ar fi ca şi cum ai cere unui scorpion să se înţepe singur.

– De fapt, rosti şeful de promoţie, întotdeauna pregătit cu o informaţie utilă, *poţi* face un scorpion să...

– Taci, zise Arhicancelarul.

– Dar nu se poate să avem un vrăjitor nemort care se plimbă peste tot, spuse decanul. Nu poţi să ştii ce i-ar putea veni în cap să facă. Trebuie să... îl oprim. Pentru binele lui.

– Aşa e, zise Arhicancelarul. Pentru binele lui. N-ar trebui să fie prea greu. Trebuie că există zeci de feluri de a-i veni de hac unui vampir.

– Usturoi, spuse sec şeful de promoţie. Vampirilor nu le place usturoiul.

– Nu-i vina lor. Nici eu nu-l suport, zise decanul.

– Nemort! Nemort! spuse Trezorierul arătând acuzator cu degetul. Îl ignorară.

– Da, şi mai sunt obiectele sacre, zise şeful de promoţie. Nemortul obişnuit se face praf de îndată ce se uită la ele. Şi nu le place lumina zilei. Şi dacă se ajunge la ce e mai rău, îi îngropi la răspântie. Asta e la sigur, da. Şi bagi un par în ei să fii sigur că nu se mai ridică.

– Cu usturoi pe el, spuse Trezorierul.

– Păi, da. Cred că ai putea să pui usturoi pe el, acceptă fără tragere de inimă şeful de promoţie.

– Nu cred că ar trebui să pui usturoi pe o friptură bună[1], zise decanul. Doar niţel ulei şi mirodenii.

---

[1] În limba engleză, *stake* („par") şi *steak* („friptură") se pronunţă la fel. (n.tr.)

– Nişte boia e bună, spuse conferenţiarul de la Rune Moderne cu bucurie.

– Gura, zise Arhicancelarul.

Plici.

Balamalele uşii bufetului cedară în cele din urmă, lăsând conţinutul să se reverse pe podea.

Sergentul Colon din Garda Oraşului Ankh-Morpork era de serviciu. Păzea Podul de Alamă, principala legătură dintre Ankh şi Morpork. De furt.

Când venea vorba de prevenirea infracţionalităţii, sergentul Colon considera că cel mai sigur era să gândeşti la scară mare.

Exista o şcoală de gândire care credea că cel mai bun mod de a fi recunoscut drept apărător înfocat al legii în Ankh-Moprok ar fi fost să patrulezi străzile şi aleile, să mituieşti informatori, să urmăreşti suspecţi şi aşa mai departe.

Sergentul Colon chiulea de la această şcoală. *Nu,* s-ar fi grăbit el să spună, pentru că a încerca să reduci infracţionalitatea în Ankh-Morpork era ca şi cum ai fi încercat să reduci sarea din mare şi singura recunoaştere pe care o putea primi un apărător înfocat al legii era de felul: „Hei, cadavrul ăla din şanţ nu e bătrânul sergent Colon?", *ci* pentru că ofiţerul legii inteligent, novator şi modern ar fi trebuit să fie întotdeauna cu un pas înaintea infractorului contemporan. Într-o zi, cineva cu siguranţă avea să încerce să fure Podul de Alamă, iar atunci ar fi dat de sergentul Colon chiar acolo, aşteptându-l.

Între timp, îi oferea un loc liniştit şi ferit de vânt unde putea să se relaxeze fumând o ţigară şi probabil să nu vadă nimic care l-ar fi putut deranja.

Se sprijini cu coatele pe parapet, gândindu-se absent la Viaţă.

O siluetă ieşi împleticindu-se din ceaţă. Sergentul Colon recunoscu familiara pălărie ţuguiată a unui vrăjitor.

– Bună seara, domnule ofiţer, cârâi purtătorul ei.

– 'Neaţa, Domnia Ta.

– Eşti bun să mă ajuţi să mă sui pe parapet, domnule ofiţer?

Sergentul Colon şovăi. Dar tipul era un vrăjitor. Puteai să ai probleme serioase dacă nu ajutai un vrăjitor.

– Încerci o vrajă nouă, Domnia Ta? zise el voios, ajutând trupul slab, dar surprinzător de greu, să se urce pe zidăria fărâmicioasă.

– Nu.

Windle Poons îşi dădu drumul de pe pod. Se auzi o bufnitură[1].

Sergentul Colon se uită în jos, în timp ce apele Ankhului se închideau la loc, încet.

Vrăjitorii ăştia! Tot timpul puneau la cale ceva.

Privi o vreme. După câteva minute avu loc o agitaţie în mâzga şi gunoaiele de la baza unuia dintre pilonii podului, unde nişte trepte unsuroase duceau spre apă.

Apăru o pălărie ascuţită.

Sergentul Colon îl ascultă pe vrăjitor urcând încetişor treptele, înjurând pentru sine.

Windle Poons ajunse iar pe pod. Era murat.

– Ar trebui să te duci să te schimbi, sugeră sergentul Colon. Ai putea să te îmbolnăveşti de moarte, dacă stai aşa.

– Ha!

– Şi să îţi pui picioarele în faţa unui foc puternic, eu asta aş face.

– Ha!

Sergentul Colon se uită la Windle Poons care stătea în propria lui băltoacă.

---

[1] Este adevărat că nemorţii nu pot traversa ape curgătoare. Totuşi, fluviul natural tulbure, Ankh, deja plin de noroiul câmpiilor, nu se califică neapărat, după ce a trecut prin oraş (pop. 1 000 000), pentru termenul „curgător" sau, de fapt, „apă".

– Ai încercat vreun fel special de magie subacvatică, Domnia Ta? se încumetă el.

– Nu chiar, domnule ofiţer.

– Întotdeauna m-am întrebat cum e sub apă, zise sergentul Colon încurajator. Mist'rele adâncurilor, creaturi stranii şi minunate... mama mi-a spus odată o poveste despre un băieţel care s-a transforamt în sirenă, bine, nu chiar sirenă, şi avea tot felul de aventuri în m...

Vocea îi pieri sub privirea înspăimântătoare a lui Windle Poons.

– E plictisitor, spuse Windle. Se întoarse şi începu să se depărteze legănându-se prin ceaţă. Foarte, foarte plictisitor. Chiar foarte plictisitor.

Sergentul Colon rămase singur. Îşi aprinse o ţigară nouă cu o mână tremurătoare şi începu să meargă grăbit spre sediul general al Gărzii.

– Faţa aia, îşi spuse el. Şi ochii ăia... ca un cumîizice... cum îl cheamă pe afurisitul ăla de pitic care ţine băcănia de pe Strada Cablului...

– Sergent!

Colon împietri. Apoi se uită în jos. O figură se uita în sus la el de la nivelul solului. Când îşi reveni, desluşi trăsăturile ascuţite ale vechiului său prieten, Lua-Mi-aş Singur Beregata Dibbler, argumentul vorbitor şi umblător al Lumii Disc în favoarea teoriei că omenirea se trăgea dintr-o specie de rozătoare. Lui LMSB Dibbler îi plăcea să se descrie ca un negustor aventurier; tuturor celorlalţi le plăcea să îl descrie ca un vânzător ambulant ale cărui şiretlicuri de făcut bani dădeau întotdeauna greş din cauza vreunei mici, dar vitale erori, cum ar fi încercarea de a vinde lucruri care nu îi aparţineau sau care nu funcţionau sau, uneori, care nici nu existau. Este bine cunoscut că aurul zânelor se evaporă până dimineaţă, dar este

o lespede de beton armat în comparaţie cu unele dintre mărfurile lui Beregată.

Stătea la capătul de jos al unor trepte care duceau la una dintre nenumăratele pivniţe din Ankh-Morpork.

– Salut, Beregată.

– Vrei să cobori niţel aici, Fred? Mi-ar prinde un pic de ajutor legal.

– Ai vreo problemă, Beregată?

Dibbler se scobi în nas.

– Păi, Fred... E o infracţiune să ţi se dea ceva? Adică, fără să ştii?

– Cineva îţi dă lucruri, Beregată?

Beregată dădu aprobator din cap.

– Habar n-am. Ştii că îmi ţin marfa aici?

– Da.

– Vezi tu, tocmai am coborât să fac un mic inventar şi... Flutură neajutorat din mână. Ei... uită-te...

Deschise uşa pivniţei.

În beznă ceva făcu *plici*.

Windle Poons megea legănându-se fără ţintă pe o alee întunecată din mahalaua Umbrelor, cu braţele întinse în faţă, cu palmele atârnându-i de la încheieturi. Nu ştia de ce. Doar că părea modul corect de a o face.

Să sară de pe o clădire? Nu, nici asta nu ar fi mers. Era destul de greu să meargă şi aşa, iar două picioare rupte nu i-ar fi fost de ajutor. Otravă? Îşi închipuia că ar fi trebuit să fie ca şi cum l-ar fi durut foarte rău stomacul. Ştreang? Să stea să atârne ar fi fost probabil şi mai plictisitor decât să zacă pe fundul râului.

Ajunse într-o curte zgomotoasă unde se întâlneau câteva alei. Şobolanii fugiră din calea lui. O pisică scuipă şi o tuli peste acoperişuri.

În timp ce stătea şi se întreba unde se afla, de ce şi ce ar fi trebuit să se întâmple acum, simţi vârful unui cuţit pe şira spinării.

– În regulă, tataie, zise un glas din spatele lui, banii sau viaţa.

În întuneric, gura lui Windle Poons formă un rânjet oribil.

– Să ştii că nu mă joc, moşule, spuse glasul.

– Eşti din Breasla Hoţilor? zise Windle fără să se întoarcă.

– Nu, suntem... liber-profesionişti. Haide, să vedem ce culoare au banii tăi.

– N-am, spuse Windle.

Se întoarse. În spatele lui erau doi tâlhari.

– Pe zei, uită-te la *ochii* lui, zise unul dintre ei.

Windle îşi ridică braţele deasupra capului.

– Oooooooh, gemu el.

Tâlharii se retraseră. Din nefericire, în spatele lor era un zid. Se lipiră de el.

– OoooOOOooootăiaţi-oooOOOooo, făcu Windle care nu îşi dăduse seama că singura cale de scăpare era prin el.

Înnebuniţi de groază, aşa-zişii atacatori se aruncară pe sub braţele lui, dar nu înainte ca unul dintre ei să îşi înfigă cuţitul până în plăsele în pieptul ca de porumbel al lui Windle.

Acesta se uită în jos la pumnal.

– Hei! Era roba mea cea mai bună! zise el. Voiam să fiu îngropat în... vezi ce-ai făcut? Ştii cât de greu se coase mătasea? Vino aici în cli... Uită-te la ea, chiar unde se vede...

Ascultă. Nu se mai auzea nici un zgomot în afară de sunetul grăbit şi care se îndepărta al paşilor.

Windle Poons scoase cuţitul.

– Ar fi putut să mă omoare, mormăi el, aruncându-l.

În pivniţă, sergentul Colon ridică unul dintre obiectele care stăteau în mormane uriaşe pe podea.

– Cred că sunt cu miile, zise Beregată din spatele lui. Ce vreau eu să ştiu este cine le-a pus aici?[1]

Sergentul Colon întoarse obiectul iar şi iar în mână.

– N-am mai văzut aşa ceva până acum, spuse el. Îl scutură. I se lumină faţa. Drăguţe, nu?

– Uşa a fost închisă şi toate cele, spuse Beregată. Mi-am plătit cota la Breasla Hoţilor.

Colon scutură iar obiectul.

– Frumos, zise el.

– Fred?

Colon, fascinat, privea minusculii fulgi de zăpadă care cădeau în interiorul micului glob din sticlă.

– Hmm?

– Ce ar trebui să *fac?*

– Habar n-am. Cred că sunt ale tale, Beregată. Nu-mi dau seama de ce ar vrea cineva să scape de ele, totuşi.

Se întoarse către uşă. Beregată îi păşi în cale.

– Atunci face doişpe bănuţi, spuse el mieros.

– Ce?

– Pentru cel pe care tocmai l-ai băgat în buzunar, Fred.

Colon pescui globul din buzunar.

– *Haide!* protestă el. Doar le-ai găsit aici! Nu te-au costat nimic!

– Da, dar mai e depozitarea... ambalarea... manipularea...

– Doi bănuţi, zise Colon cu disperare.

– Zece.

---

[1] Deşi neobişnuite, pe Lumea Disc, există într-adevăr chestii ca anti-infracţiunile, în conformitate cu legea fundamentală potrivit căreia orice din multivers are un opus. Sunt, evident, rare. Doar a da cuiva ceva nu este opusul furtului; pentru a fi o anti-infracţiune, trebuie să fie făcută în asemenea mod, încât să provoace *ofensă şi/sau umilinţă victimei.* Astfel există intrare prin efracţie şi decorare, proferare-cu-sfială (ca în majoritatea cererilor de pensionare) şi şantaj alb (ca în a ameninţa un mafiot, de exemplu, că le dezvălui duşmanilor donaţiile lui de caritate secrete). Anti-infracţiunile nu au prins deloc. (n.a.)

– Trei.

– Şapte bănuţi – şi-mi iau singur beregata, bagă de seamă.

– S-a făcut, spuse sergentul fără tragere de inimă. Scuturăiar globul.

– Drăguţ, nu? zise el.

– Merită fiecare bănuţ, spuse Dibbler. Îşi frecă palmele plin de speranţă. O să se vândă ca pâinea caldă, adăugă el, luând o mână întreagă de globuri şi vârându-le într-o cutie.

Încuie uşa în urma lor când plecară.

În beznă, ceva făcu *plici*.

Ankh-Morpork a avut întotdeauna o bună tradiţie de a primi călduros oameni de toate rasele, culorile şi formele, dacă aveau bani şi un bilet de întoarcere.

Conform faimoasei publicaţii a Breslei Neguţătorilor, *La bună venită în Ankh-Morporkŭ, Oraşulŭ celor o Mie de Surprize*, „ţie musafire îţi ieste asiguratŭ un cald bun-venitŭ în nenumăratule hanuri şi ospătările ale acestui Anticŭ Oraşŭ, unde mulţi sa speccialisat în sactisfacerea gustului musafiri din parţi depărtate. Deci dacă ieşti omŭ, trolŭ, piticŭ, goblin sau gnommŭ, Ankh-Morporkŭ înnalţă Paharu cu veselie şi zice: Noroc! Să, Trăieşti! Pân, la Fund!".

Windle Poons nu ştia unde se duceau nemorţii să se simtă bine. Tot ce ştia, şi ştia cu certitudine, era că, dacă se putea simţi bine undeva, atunci probabil că în Ankh-Morpork era.

Paşii făcuţi anevoie îl purtau tot mai adânc în Umbre. Doar că nu mai erau atât de anevoioşi acum.

Mai mult de un veac, Windle Poons trăise între zidurile Universităţii Nevăzute. În termeni de ani acumulaţi, se poate să fi trăit mult timp. În termeni de experienţă, avea cam treisprezece ani.

Vedea, auzea şi mirosea lucruri pe care nu le văzuse, auzise sau mirosise niciodată până atunci.

Mahalaua Umbrelor era cea mai veche parte a oraşului. Dacă ai fi putut face o hartă în relief a păcatului, a răutăţii şi a imoralităţii generale, cam ca acele reprezentări ale câmpului gravitaţional din jurul unei găuri negre, atunci chiar în Ankh-Morpork Umbre ar fi fost înfăţişată de un puţ. De fapt, Umbre semăna deosebit de mult cu fenomenul astronomic antemenţionat: avea o mare putere de atracţie, lumina nu scăpa din el şi ar fi putut fi, într-adevăr, o poartă spre altă lume. Cealaltă.

Umbre era un oraş în interiorul unui oraş.

Străzile erau pline. Siluete mascate se furişau spre treburile lor. O muzică ciudată se ridica de pe scările care urcau în stradă. La fel şi mirosurile tari şi incitante.

Poons trecu pe lângă băcănii pentru goblini şi baruri de pitici, din care răzbăteau sunete de cântece şi bătăi, pe care în mod tradiţional piticii le fac în acelaşi timp. Şi erau troli, care treceau prin mulţime ca... ca nişte oameni mari care trec printre oameni mici. Şi nici nu îşi târau picioarele.

Până în acest moment, Windle văzuse troli doar în părţile mai selecte ale oraşului[1], unde se mişcau cu o grijă exagerată să nu omoare pe cineva cu bâta şi să îl mănânce din greşeală. În Umbre, mergeau liniştiţi, fără teamă, cu capetele ridicate atât de sus, încât aproape că se înălţau deasupra omoplaţilor.

Windle rătăcea prin mulţime ca o bilă trasă la întâmplare pe o masă de pinball. Aici, o răbufnire de zgomote afumate dintr-un bar îl întoarse în stradă, acolo o intrare discretă promiţând plăceri neobişnuite şi interzise îl atrăgea ca un magnet. Viaţa lui Windle Poons nu inclusese nici măcar acele foarte multe plăceri obişnuite şi permise. Nici nu era sigur că ştia ce

[1] Adică, oriunde afară din Umbre (n.a.)

erau astea. Nişte desene de lângă o intrare primitoare, luminată în roz, îl lăsară şi mai zăpăcit, dar incredibil de nerăbdător să înveţe.

Mergea de colo-colo cuprins de o uimire satisfăcută.

Ce loc! Doar la zece minute de mers sau la cincisprezece minute de legănat de Universitate! Şi nici nu ştiuse că era aici! Ce de oameni! Ce de zgomot! Ce de *viaţă!*

Câţiva indivizi de diferite forme şi specii îl îmbrânciră. Unul sau doi începură să zică ceva, închiseră iute gura şi plecară în grabă.

Se gândeau... ce ochi avea! Ca sfredelul!

Şi atunci o voce din umbre zise:

– Salut, băieţaş. Vrei să te distrezi?

– Oh, *da!* spuse Windle Poons căzut în reverie. Oh, da! Da!

Se întoarse.

– Oh, la naiba! Se auzi sunetul cuiva care se depărta rapid pe o alee.

Lui Windle îi pică faţa.

Viaţa, evident, era doar pentru cei vii. Poate că treaba asta cu înapoi în corpul tău fusese o greşeală, până la urmă. Fusese un prost să creadă altfel.

Se întoarse şi, abia obosindu-se să îşi mai facă inima să bată, se îndreptă înapoi spre Universitate.

Windle îşi târa picioarele prin curte, către Sala Mare. Arhicancelarul ar fi ştiut ce era de făcut...

– Uite-l!

– El e!

– Prinde-l!

Şirul gândurilor lui Windle se prăbuşi de pe o stâncă. Se uită în jur la cinci feţe roşii, îngrijorate şi, mai presus de orice, cunoscute.

– Oh, salut, domnule decan, zise el nefericit. Şi dumneata eşti şeful de promoţie? Oh, şi Arhicancelarul, asta e...

– Apucă-l de braţ!

– Nu te uita în ochii lui!

– Apucă-l de celălalt braţ!

– E pentru binele tău, Windle!

– Nu e Windle, e o creatură a Nopţii!

– Te asigur...

– I-ai prins picioarele?

– Înşfacă-l de picior!

– Înşfacă-l de celălalt picior!

– Aţi înşfăcat totul? tună Arhicancelarul.

Vrăjitorii dădură aprobator din cap.

Mustrum Ridcully căută în cotloanele uriaşe ale robei lui.

– Aşa, demon în formă de om, mârâi el. Ce părere ai de asta? Ah-*ha!*

Windle miji ochii la micul obiect care îi era vârât triumfător sub nas.

– Păi, hm... spuse el cu modestie, aş zice... da... hmm... da, mirosul este foarte caracteristic, nu e... da... destul de sigur. *Allium sativum*. Usturoiul domestic obişnuit. Nu?

Vrăjitorii se holbară la el. Se holbară la micul căţel alb de usturoi. Se holbară iar la Windle.

– Am dreptate, nu? zise el şi făcu o încercare de a zâmbi.

– Hm, făcu Arhicancelarul. Da. Da, aşa e. Ridcully căută în jur să mai adauge ceva. Bravo, zise el.

– Mulţumesc pentru că aţi încercat, spuse Windle. Chiar apreciez.

Păşi înainte. Vrăjitorii ar fi putut la fel de bine să încerce să ţină pe loc un gheţar.

– Iar acum o să mă duc să mă întind niţel, zise el. A fost o zi grea.

Intră clătinându-se în clădire şi scârţâi pe coridoare până când ajunse la camera lui. Se părea că altcineva îşi mutase lucrurile înăuntru, dar Windle se ocupă de asta pur şi simplu adunându-le pe toate dintr-o mişcare a braţelor şi aruncându-le afară pe coridor.

Apoi se întinse în pat.

Somn. Ei, era obosit. Ăsta era un început. Dar a dormi însemna a pierde controlul, iar el nu era prea sigur că toate sistemele erau deja complet funcţionale.

Totuşi, până la urmă, chiar trebuia să doarmă? Totuşi, era mort. Asta ar fi trebuit să fie ca somnul, doar că mai mult. Se spunea că a muri era ca a adormi, deşi, fireşte, dacă nu erai atent, bucăţele din tine puteau să putrezească şi să cadă.

Ce trebuia să faci când dormeai, totuşi? Să visezi... asta nu însemna să îţi pui ordine în amintiri sau cam aşa ceva? Cum făceai?

Se uită fix în tavan.

– Niciodată nu m-am gândit că a fi mort ar fi atât de greu, spuse el cu voce tare.

După o vreme, un scârţâit slab îl făcu să întoarcă privirea.

Deasupra şemineului era un sfeşnic ornamental, prins de un braţ în perete. Era o piesă de mobilier atât de cunoscută, încât Windle nu o văzuse cu adevărat vreme de cincizeci de ani.

Se deşuruba. Se rotea încetişor, scârţâind la fiecare răsucire. După şase rotiri, căzu şi zăngăni pe podea.

Fenomenele inexplicabile nu erau în sine neobişnuite pe Lumea Disc[1]. Doar că în mod normal aveau mai multă logică sau, cel puţin, erau ceva mai interesante.

---

[1] Ploile de peşti, de exemplu, erau atât de obişnuite în micul sătuc înconjurat de pământ al Îmbrăcătorilor de Pin, încât acesta avea o industrie prosperă de afumat, conservat şi făcut file de hering. Iar în regiunile muntoase din Syrrit, multe oi lăsate pe câmp toată noaptea erau găsite dimineaţa *cu faţa în partea cealaltă*, fără intervenţia vizibilă a vreunui agent uman. (n.a.)

Nimic altceva nu părea să fie gata să se mişte. Windle se relaxă şi se întoarse la reorganizarea amintirilor lui. Erau nişte chestii acolo de care uitase complet.

Se auziră scurt nişte şoapte afară, apoi uşa se dădu de perete...

– Prinde-l de picioare! Prinde-l de picioare!

– Ţine-i mâinile!

Windle încercă să se ridice în capul oaselor.

– Oh, salutare la toată lumea, zise el. Ce s-a întâmplat?

Arhicancelarul, stând la picioarele patului, scormoni într-un sac şi scoase un obiect mare şi greu.

Îl ridică.

– Ah-*ha!* făcu el.

Windle se zgâi la el.

– Da? spuse el cu amabilitate.

– Ah-*ha,* făcu iar Arhicancelarul, dar cu ceva mai puţină convingere.

– Este o secure simbolică pentru două mâini din cultul lui Io cel Orb, spuse Windle.

Arhicancelarul îl privi cu ochii goi.

– Hm, da, zise el, aşa e.

O aruncă peste umăr aproape desprinzându-i decanului urechea stângă şi vârî iar mâna în sac.

– Ah-*ha!*

– Acesta este un exemplar destul de bun al Dintelui Mistic al lui Offler, Zeul Crocodil, spuse Windle.

– Ah-ha!

– Iar ăsta e... stai să văd... da, ăsta e un set asortat de Raţe Zburătoare sacre ale lui Ordpor cel de Prost Gust. Hei, e amuzant!

– Ah-ha.

– Ăsta... nu-mi spune, nu-mi spune... ăsta e sfântul *linglong* al renumitului cult Sootee, nu?

– Ah-ha?

– Cred că acesta este peştele cu trei capete al religiei peştelui cu trei capete Howanda, zise Windle.

– E ridicol, spuse Arhicancelarul, lăsând peştele să cadă.

Vrăjitorii se pleoştiră. Până la urmă, obiectele religioase nu erau un leac atât de sigur pentru nemorţi.

– Chiar îmi pare rău că vă dau atâta bătaie de cap, zise Windle.

Dintr-odată, decanul se însenină.

– Lumina zilei! făcu el agitat. Asta ne trebuie!

– Apucaţi draperia!

– Apucaţi cealaltă draperie!

– Unu, doi, trei... *acum!*

Windle clipi în lumina puternică a soarelui.

Vrăjitorii îşi ţinură respiraţia.

– Îmi pare rău, spuse el. Se pare că nu merge.

Se pleoştiră iar.

– Nu simţi *nimic?* zise Ridcully.

– Nici o senzaţie că te transformi în praf şi că explodezi? spuse şeful de promoţie plin de speranţă.

– De obicei mi se cojeşte nasul dacă stau prea mult în soare, zise Windle. Nu ştiu dacă asta ajută cu ceva. Încercă să zâmbească.

Vrăjitorii se uitară unii la alţii şi ridicară din umeri.

– Afară, spuse Arhicancelarul.

Ieşiră abătuţi.

Ridcully îi urmă. Se opri în uşă şi dădu din deget către Windle.

– Această atitudine necooperantă, Windle, nu îţi face *nici un* bine, zise Arhicancelarul şi trânti uşa după el.

După câteva secunde, cele patru şuruburi care ţineau clanţa uşii se deşurubară foarte încet. Se ridicară, orbitară o vreme lângă tavan, iar apoi căzură.

Windle se gândi o vreme la asta.

Amintiri. Avea o grămadă. O sută şi treizeci de ani de amintiri. Când era în viaţă, nu era în stare să îşi amintească nici a suta parte din lucrurile pe care le ştia, dar acum era mort, mintea îi era curăţată de orice altceva, în afară de singurul fir de argint al gândurilor lui, le simţea pe toate acolo. Tot ce citise, tot ce văzuse vreodată, tot ce auzise vreodată. Toate erau acolo, puse pe căprării. Nimic nu era uitat. Totul era la locul lui.

Trei evenimente inexplicabile într-o singură zi. Patru, dacă includeai faptul că îşi continua existenţa. Asta chiar era inexplicabil.

Trebuia să fie explicat.

Ei, asta era problema altcuiva. Acum toate erau problema altcuiva.

Vrăjitorii stăteau aplecaţi în faţa uşii camerei lui Windle.

– Aţi luat totul? spuse Ridcully.

– De ce nu putem să punem nişte servitori s-o facă? mormăi şeful de promoţie. E nedemn.

– Pentru că vreau să fie făcut ca lumea şi cu demnitate, se răsti Arhicancelarul. Dacă cineva o să îngroape un vrăjitor la răspântie cu un par înfipt în el, atunci vrăjitorii ar trebui să o facă. În definitiv, suntem prietenii lui.

– Până la urmă, ce e chestia asta? zise decanul, cercetând unealta din mâinile lui.

– Se numeşte lopată, spuse şeful de promoţie. I-am văzut pe grădinari că le folosesc. Înfigi capătul ascuţit în pământ. Apoi devine nitel cam tehnic.

Ridcully se uită prin gaura cheii.

– Iar stă întins, zise el.

Se ridică, scuturându-şi praful de pe genunchi şi apucă clanţa uşii.

– Bun, făcu el. Ţineţi-vă după mine. Unu... doi...

Grădinarul Modo împingea o roabă plină cu crenguţe de gard viu către un foc din spatele noii clădiri de cercetare a Magiei de Înaltă Putere, când vreo şase vrăjitori trecură pe lângă el în ceea ce era pentru vrăjitori mare viteză. Windle Poons era ţinut pe sus între ei.

Modo îl auzi spunând:

– Zău, domnule Arhicancelar, eşti *sigur* că asta o să meargă...?

– Nu o facem decât în interesul tău, zise Ridcully.

– Sunt sigur, dar...

– Curând o să te facem să te simţi ca pe vremuri, spuse Trezorierul.

– Ba nu, şuieră decanul. Asta-i toată ideea!

– Curând o să te facem să nu te mai simţi iar ca pe vremuri, bâigui Trezorierul în timp ce dădeau colţul.

Modo apucă din nou mânerele roabei şi o împinse gânditor spre zona izolată în care îşi întreţinea focul, grămezile de compost, movila de frunze mucegăite şi micuţa magazie în care şedea când ploua.

Fusese ajutor de grădinar la palat, dar slujba asta era mult mai interesantă. Chiar vedeai viaţa.

Societatea din Ankh-Morpork este o societate de stradă. Întotdeauna se petrece ceva interesant. În acest moment, vizitiul unei căruţe pline de fructe trase de doi cai îl ţinea pe decan la şase inchi în aer de gulerul robei decanului şi îl ameninţa că o să îi întoarcă faţa decanului la spatele decanului.

– Sunt piersici, da? tot urla el. Ştii ce se întâmplă cu piersicile dacă stau prea mult? Se *bat*. Multe lucruri de pe aici o să fie *bătute*.

– Sunt vrăjitor, să ştii, zise decanul bălăngănind din pantofii lui ascuţiţi. Dacă nu ar fi faptul că ar fi împotriva

regulilor ca eu să folosesc magia în orice altceva decât un fel defensiv, în mod clar ai avea o grămadă de belele.

– Ce faceţi, până la urmă? spuse vizitiul, coborându-l pe decan pentru a se putea uita bănuitor peste umărul lui.

– Da, zise un bărbat care încerca să controleze un echipaj care trăgea o căruţă cu buşteni, ce se petrece? Aici sunt oameni plătiţi la oră, să ştii!

– Mişcă-te acolo-n faţă!

Vizitiul căruţei cu buşteni se întoarse pe capră şi se adresă cozii de care din spatele lui.

– Nu e vina mea, da? E o grămadă de vrăjitori care sapă naibii *strada*!

Faţa noroită a Arhicancelarului se ridică peste marginea gropii.

– Oh, în numele cerului, domnule decan! spuse el. Ţi-am zis să te ocupi de asta!

– Da, tocmai îl rugam pe acest domn să dea înapoi şi să meargă pe alt drum, rosti decanul, care se temea că începe să se sufoce.

Cel cu fructele îl întoarse, astfel încât să poată vedea în lungul străzilor aglomerate.

– Ai încercat vreodată să dai înapoi şaizeci de căruţe odată? întrebă el. Nu e uşor. *Mai ales* atunci când nimeni nu se poate mişca pentru că voi aţi făcut în aşa fel, că toate căruţele sunt blocate până după colţul străzii şi nimeni nu se poate mişca pentru că fiecare stă în calea celuilalt, corect?

Decanul încercă să dea aprobator din cap. Se întrebase şi el despre cât de înţelept era să sapi o groapă la intersecţia dintre Strada Zeilor Mărunţi şi Bulevardul Broad Way, două dintre cele mai aglomerate străzi din Ankh-Morpork. Atunci i se păruse logic. Chiar şi cel mai insistent nemort ar fi trebuit să rămână destul de bine îngropat sub acel volum de trafic. Singura problemă era că nimeni nu se gândise serios la

dificultatea de a săpa pe două dintre străzile principale în cel mai agitat moment al zilei.

– Bine, bine, ce se-ntâmplă aici?

Mulţimea de spectatori se deschise pentru a face loc siluetei masive a sergentului Colon din Gardă. Se mişcă printre oameni într-un mod de neoprit, stomacul lui arătând drumul. Când îi văzu pe vrăjitori, băgaţi până la mijloc într-o groapă în mijlocul străzii, uriaşa lui faţă roşie se lumină.

– Ce avem noi aici? zise el. O bandă de hoţi internaţionali de răspântii?

Era copleşit de bucurie. Strategia lui poliţienească pe termen lung dădea roade!

Arhicancelarul îşi vărsă peste cizme o lopată de argilă de Ankh-Morpork.

– Nu fi prost, omule, se răsti el. Este de o importanţă vitală.

– Oh, da. Aşa spun toţi, zise sergentul Colon, un om greu de abătut de la un curs al gândurilor odată ce prindea viteza mentală. Fac rămăşag că există sute de sate din locuri păgâne cum e Klatch care ar plăti bani frumoşi pentru o frumoasă răscruce prestigioasă ca asta, ha?

Ridcully se uită în sus la el cu gura căscată.

– Ce tot turui acolo, sergent? spuse el. Arătă cu nervozitate spre pălăria lui ascuţită. Nu m-ai auzit? Suntem vrăjitori. Asta e o treabă de vrăjitori. Aşa că, dacă ai putea să dirijezi traficul în jurul nostru, bun băiat...

– ... piersicile astea se bat numai cât te uiţi la ele... rosti o voce din spatele sergentului Colon.

– Idioţii ăştia bătrâni ne ţin în loc de jumătate de oră, zise un văcar care pierduse de mult controlul a patruzeci de juncani care acum rătăceau pe străzile din jur. Vreau să-i văd arestaţi.

Sergentul îşi dădu seama că, din greşeală, se aşezase în centrul scenei într-o piesă de teatru care implica sute de oameni, unii dintre ei vrăjitori, cu toţii mânioşi.

– Deci ce faceţi aici? îngăimă el.

– Ne îngropăm colegul. Ce ţi se pare că facem? spuse Ridcully.

Ochii lui Colon se rotiră spre un coşciug deschis aşezat pe marginea drumului. Windle Poons îi făcu încetişor cu mâna.

– Dar.. nu e mort... nu? rosti el, fruntea încreţindu-i-se în timp ce încerca să o ia înaintea situaţiei.

– Aparenţele pot fi înşelătoare, zise Arhicancelarul.

– Dar tocmai mi-a făcut cu mâna, ripostă sergentul, disperat.

– Şi?

– Păi, nu e normal pentru...

– E în regulă, domnule sergent, spuse Windle.

Sergentul Colon se apropie pâş-pâş de coşciug.

– Nu te-am văzut aruncându-te în râu noaptea trecută? zise el din colţul gurii.

– Da. Mi-ai fost de mare ajutor, spuse Windle.

– Şi pe urmă, te-ai aruncat iar cumva, zise sergentul.

– Mă tem că da.

– Dar ai stat o grămadă acolo jos.

– Păi, era foarte întuneric, vezi tu. N-am găsit treptele.

Sergentul Colon fu nevoit să accepte logica acestor lucruri.

– Ei, cred că trebuie să fie mort, atunci, spuse el. Nimeni care nu e mort nu ar putea sta acolo jos.

– Aşa e, aprobă Windle.

– Dar de ce faci cu mâna şi vorbeşti? zise Colon.

Şeful de promoţie scoase capul din groapă.

– Nu este neobişnuit ca un corp mort să se mişte şi să scoată zgomote după moarte, sergent, explică el. Totul se reduce la spasme musculare involuntare.

– De fapt, şeful de promoţie are dreptate, spuse Windle Poons. Am citit pe undeva.

– Oh. Sergentul Colon se uită în jur. Bun, zise el şovăielnic. Păi... e corect, cred...

– În regulă, am terminat, spuse Arhicancelarul ieşind din groapă, e destul de adâncă. Haide, Windle, treci înăuntru.

– Chiar sunt foarte mişcat, să ştiţi, zise Windle, întinzându-se înapoi în coşciug.

Era unul destul de bun, de la morga de pe Strada Ulmilor. Arhicancelarul îl lăsase pe el însuşi să îl aleagă.

Ridcully apucă un ciocan de lemn.

Windle se ridică iar în capul oaselor.

– Cu toţii se deranjează atât...

– Da, bine, făcu Ridcully, uitându-se în jur. Acum... la cine e parul?

Toată lumea privi la Trezorier.

Trezorierul privi nefericit.

Scotoci într-un sac.

– N-am găsit nici unul, spuse el.

Arhicancelarul îşi puse mâna peste ochi.

– Bine, zise el încetişor. Ştii că nu mă surprinde? Nu mă surprinde deloc. Ce ai luat? Coaste de miel? O bucată bună de porc?

– Ţelină, spuse Trezorierul.

– E de la nervi, făcu iute decanul.

– Ţelină, spuse Arhicancelarul, autocontrolul lui fiind destul de puternic pentru a îndoi potcoave pe el. Bun.

Trezorierul îi înmână o legătură verde şi jilavă. Ridcully o luă.

– Acum, Windle, zise el, aş vrea să îţi imaginezi că ceea ce am în mână...

– E destul de bine, spuse Windle.

– Nu sunt prea sigur că pot să bat...

– Nu mă deranjează, te asigur, zise Windle.

– Nu?

– Principiul este sigur, spuse Windle. Dacă doar îmi dai ţelina, dar tu *crezi* că baţi un par, probabil că asta e de ajuns.

– Asta e foarte cuviincios din partea ta, zise Ridcully. Asta arată un spirit foarte respectabil.

– Esprit de corp, spuse şeful de promoţie.

Ridcully se uită urât la el şi îi întinse teatral ţelina lui Windle.

– Ia asta! zise el.

– Mulţumesc, spuse Windle.

– Şi acum, să punem capacul şi să mergem la prânz, zise Ridcully. Stai liniştit, Windle. Sigur trebuie să meargă. Astăzi e ultima zi din restul vieţii tale.

Windle stătea întins în beznă, ascultând zgomotul ciocanului. Se auzi un bufnet şi nişte imprecaţii înfundate la adresa decanului pentru că nu ţinuse bine capătul. Iar apoi, răpăitul pământului pe capac, devenind mai slab şi mai îndepărtat.

După o vreme, un uruit îndepărtat sugeră că se restabilea comerţul oraşului. Auzea chiar şi voci înfundate.

Bătu în capacul coşciugului.

– Puteţi să faceţi mai puţină gălăgie? ceru el. Aici jos sunt oameni care încearcă să fie morţi!

Auzi vocile oprindu-se. Apoi sunetul paşilor care se depărtau iute.

Windle stătu întins acolo o vreme. Nu ştia cât de mult. Încercă să îşi oprească toate funcţiile, dar asta nu făcea decât ca lucrurile să fie incomode. De ce era aşa de greu să mori? Se părea că alţi oameni reuşeau chiar şi fără exerciţiu.

De asemenea, îl mânca piciorul.

Încercă să se întindă să se scarpine şi mâna îi atinse ceva mic şi cu o formă neregulată. Reuşi să îşi pună degetele în jurul obiectului.

Se simţea ca o legătură de chibrituri.

Într-un coşciug? Credea cineva că el ar fi fumat un trabuc în linişte ca să treacă vremea mai repede?

După ceva eforturi, reuşi să îşi scoată o cizmă cu cealaltă şi să o facă să urce uşurel spre el până când putu să o prindă. Asta îi oferi o suprafaţă aspră pe care să frece chibritul...

Lumina sulfuroasă umplu lumea lui mică şi dreptunghiulară.

O bucăţică de carton era prinsă de interiorul capacului.

O citi.

O citi iar.

Chibritul se stinse.

Aprinse altul, doar pentru a verifica dacă ceea ce citise exista cu adevărat.

Mesajul era tot ciudat, chiar şi a treia oară:

Mort? Deprimat?
Te simţi ca şi cum ai vrea să o iei de la capăt?
Atunci de ce nu vii la
CLUBUL UN NOU ÎNCEPUT
În zilele de joi, 12 PM, Strada Ulmilor 668
ORICE CORP E BINE-VENIT

Al doilea chibirit se stinse, luând şi ultima răsuflare de oxigen.

Windle stătu întins în beznă o vreme, gândindu-se la următoarea lui mişcare şi terminând ţelina.

Cine s-ar fi gândit?

Şi, dintr-odată, răposatul Windle Poons îşi dădu seama că nu exista problema altcuiva şi că tocmai când credeai că lumea te-a dat deoparte, aceasta se dovedea a fi plină de stranietate. Ştia din experienţă că cei vii nu aflau niciodată nici jumătate din ce se întâmpla cu adevărat, pentru că erau prea ocupaţi *să fie* vii. „Spectatorul vede cel mai mult din meci", îşi spuse el.

Cei vii erau cei care ignorau tot ce era straniu şi minunat, pentru că viaţa era prea plină de plictis şi de lumesc. Dar *era* stranie. Avea în ea lucruri ca şuruburi care se deşurubau singure şi mesaje pentru morţi.

Hotărî să afle ce se petrecea. Şi apoi... dacă Moarte nu avea să vină la el, avea să meargă el la Moarte. Până la urmă, avea drepturi. Da. Avea să conducă cea mai mare căutare a unui dispărut din toate timpurile.

Windle rânji în beznă.

Dispărut... credea Moarte.

Astăzi era *prima* zi din restul vieţii lui.

Şi Ankh-Morpork se afla la picioarele lui. Bine, metaforic. Singurul drum era în sus.

Întinse mâna, pipăi în întuneric căutând cartonaşul şi îl desprinse. Şi-l băgă între dinţi.

Windle Poons îşi înţepeni tălpile în capătul cutiei, îşi împinse mâinile pe lângă cap şi se încordă.

Argila umedă a Ankh-Morporkului se mişcă niţel.

Windle se opri din obişnuiţa de a trage o gură de aer şi îşi dădu seama că nu avea rost. Împinse iar. Capătul coşciugului se făcu ţăndări.

Windle trase către el şi sfâşie pinul solid ca pe hârtie. Rămase cu o bucată de scândură care ar fi fost o sapă total nefolositoare pentru oricine lipsit de forţa unui zombi.

Întorcându-se pe burtă, vârând pământul în jurul lui şi împingându-l în spate cu picioarele, Windle Poons săpa spre un nou început.

Închipuieşte-ţi un peisaj, o câmpie şi curbe unduitoare.

Este vară târzie în ţinutul de iarbă de sub piscurile semeţe ale înalţilor munţi Vârfu Berbecului, iar culorile predominante sunt ocru şi auriu. Căldura pârjoleşte terenul. Lăcustele pocnesc, ca într-o tigaie. Chiar şi aerul este prea fierbinte să se mişte. Este cea mai călduroasă vară din câte îşi pot aminti oamenii şi, prin aceste părţi, asta înseamnă un timp lung, lung.

Închipuieşte-ţi o siluetă călare, mişcându-se încet pe un drum cufundat un deget în praf printre lanurile de grâu care deja promit o recoltă neobişnuit de îmbelşugată.

Închipuieşte-ţi un gard din lemn uscat, copt. E un anunţ prins pe el. Soarele a şters literele, dar încă se mai pot citi.

Închipuieşte-ţi o umbră, căzând peste anunţ. Aproape o auzi citind cele două cuvinte.

O potecă se desprinde din drum, către un grup de case decolorate.

Închipuieşte-ţi paşi târşâiţi.

Închipuieşte-ţi o uşă, deschisă.

Închipuieşte-ţi o încăpere întunecoasă, răcoroasă, zărită prin uşa deschisă. Nu este o cameră în care oamenii stau prea mult. Este o cameră pentru oamenii care trăiesc afară, dar trebuie să intre uneori, când se întunecă. Este camera pentru hamuri şi câini, o cameră în care hainele de ploaie sunt atârnate la uscat. Lângă uşă, e un butoi de bere. Pe podea sunt dale de piatră şi, pe grinzile tavanului, cârlige pentru slănină. O masă tocită, la care ar putea sta treizeci de oameni flămânzi.

Nu sunt oameni. Nu sunt câini. Nu e bere. Nu e slănină.

După ciocănit urmă tăcere, apoi lipăitul papucilor pe lespezi. În cele din urmă, o bătrână slabă cu faţa de culoarea şi textura unei nuci scoase capul pe după uşă.

– Da? zise ea.

– ANUNŢUL ZICEA „CAUT OM".

– Da? Da? E acolo dinainte de iarna trecută!

– PARDON? NU AVEŢI NEVOIE DE AJUTOR?

Faţa zbârcită se uită gânditor la el.

– Nu pot să plătesc mai mult de şase bănuţi pe săptămână, să ştii, spuse ea.

Silueta înaltă profilându-se în lumina soarelui păru să se gândească la asta.

– DA, zise în cele din urmă.

– Nici n-aş şti de unde să încep să te pun la muncă. N-am mai avut un ajutor cum se cuvine de trei ani. Îi mai plătesc pe terchea-berchea ăştia leneşi din sat când am nevoie de ei.

– DA?

– Nu te deranjează, deci?

– AM UN CAL.

Bătrâna se uită pe după străin. În curte era cel mai impresionant cal din câţi văzuse vreodată. Miji ochii.

– Şi ăla-i calul *tău?*

– DA.

– Cu atâta argint pe hamuri şi toate cele?

– DA.

– Şi vrei să munceşti pentru şase bănuţi pe săptămână?

DA.

Bătrâna ţuguie buzele. Se uită de la străin la cal şi la prăpădul din ogradă. Păru să ajungă la o hotărâre, posibil în sensul că cineva care nu deţinea cai probabil că nu avea de ce să se teamă prea mult de un hoţ de cai.

– O să dormi în hambar, s-a-nţeles? spuse ea.

– SOMN? DA. FIREŞTE. DA, VA TREBUI SĂ DORM.

– Oricum, nu te-aş putea lua în casă. N-ar fi cinstit.

– HAMBARUL VA FI DESTUL DE ADECVAT, VĂ ASIGUR.

– Dar poţi să vii în casă pentru masă.

– MULŢUMESC.

– Mă numesc domnişoara Flitworth.

– DA.

Ea aşteptă.

– Bănuiesc că ai şi tu un nume, rosti ea.

– DA. ESTE CORECT.

Ea aşteptă iar.

– Păi?

– MĂ SCUZAŢI?

– Cum te cheamă?

Străinul o privi fix o clipă, iar apoi se uită în jur înnebunit.

– Haide, zise domnişoara Flitwort. Nu angajez pe nimeni fără nume. Domnul...?

Silueta se uită în sus.

– DOMNUL SKY[1]?

– Nu cheamă pe nimeni domnul Cer.

– DOMNUL... DOOR[2]?

Ea dădu din cap în semn de aprobare.

– S-ar putea. S-ar putea să fie domnul Door. Am cunoscut odată un tip căruia-i zicea Doors. Da. Domnul Door. Şi numele mic? Nu-mi spune că nu ai nici aşa ceva. Trebuie să fii un Bill sau Tom sau Bruce ori unul dintre numele alea.

– DA.

– Ce?

– UNUL DINTRE ACELEA.

– Care?

– HM. PRIMUL?

– Eşti un Bill?

– DA?

Domnişoara Flitworth îşi dădu ochii peste cap.

– Bine, Bill Sky... zise ea.

– DOOR.

– Da. Scuze. Bine, Bill Door...

---

[1] Cer (n. tr.)

[2] Uşă (n. tr.)

– SPUNEŢI-MI BILL.

– Şi tu poţi să-mi spui domnişoara Flitworth. Bănuiesc că vrei să iei cina?

– AŞ VREA? AH. DA. MASA DE SEARĂ. DA.

– Arăţi pe jumătate mort de foame, să-ţi spun adevărul. Mai mult de jumătate, zău.

Se uită printre gene la siluetă. Cumva, era foarte greu să fii sigur cum arăta Bill Door sau chiar să îţi aduci aminte exact cum suna vocea lui. În mod clar, era acolo şi, în mod clar, vorbise – altfel cum de ţi-ai mai fi adus aminte ceva?

– Prin părţilea astea sunt o grămadă de oameni care nu-şi folosesc numele cu care s-au născut, zise ea. Întotdeauna spun că n-ai nimic de câştigat să te apuci să pui întrebări personale. Bănuiesc că *poţi* să munceşti, domnule Bill Door? Încă primesc fânul de pe păşunile de sus şi o să fie mult de muncă pentru că urmează secerişul. Ştii să foloseşti o coasă?

Bill Door păru să mediteze la întrebare o vreme. Apoi spuse:

– CRED CĂ RĂSPUNSUL ESTE UN „DA" HOTĂRÂT, DOMNIŞOARĂ FLITWORTH.

Nici Lua-Mi-aş Singur Beregata Dibbler nu vedea rostul de a pune întrebări personale, cel puţin în măsura în care i se aplicau lui şi sunau cam ca: „Lucrurile astea sunt ale tale ca să le vinzi?". Dar nimeni nu părea să apară să îl bruftuluiască pentru că îi vindea proprietatea, iar asta era de ajuns pentru el. Vânduse mai mult de o mie din micile globuri în această dimineaţă şi fusese nevoit să angajeze un trol pentru a păstra un flux de la misterioasa sursă de alimentare din pivniţă.

Oamenilor le plăceau la nebunie.

Principiul de funcţionare era distractiv de simplu şi uşor de deprins pentru cetăţeanul mediu din Ankh-Morpork după câteva începuturi ratate.

Dacă scuturai globul, un nor de mici fulgi albi de nea se agitau în lichidul dinăuntru şi se aşezau, delicat, pe un model micuţ al unui faimos reper din Ankh-Morpork. În unele globuri, era Universitatea sau Turnul Farmecelor ori Podul de Alamă sau Palatul Patricianului. Detaliile erau uimitoare.

Apoi se terminară. „Ei, se gândi Beregată, păcat." De vreme ce, practic, nu îi aparţinuseră – deşi, *moral*, fireşte, *moral* erau ale lui – nu putea să se plângă. Bine, se putea plânge, desigur, dar doar pentru sine şi nu cuiva anume. Poate că era mai bine aşa, dacă stătea să se gândească. Adună multe, vinde ieftin. Scapă de ele – era mult mai uşor să le răspândeşti într-un gest de inocenţă rănită când spuneai: „Cine, eu?".

Erau tare drăguţe, totuşi. În afară de, cam ciudat, scris. Era pe fundul fiecărui glob, cu litere tremurate, amatoriceşti, ca şi cum ar fi fost făcute de cineva care nu mai văzuse scrisul până atunci şi încerca să copieze ceva. Pe fundul fiecărui glob, sub micuţa clădire complicată acoperită de fulgi de zăpadă, erau cuvintele:

ami tire de la
ankh-morpork

Mustrum Ridcully, Arhicancelar al Universităţii Nevăzute, era un autocondimentator neruşinat[1]. Avea propria olivieră specială care îi era pusă în faţă la fiecare masă. Era formată din sare, trei feluri de piper, patru soiuri de muştar, patru feluri de oţet, cincisprezece feluri diferite de chutney şi favoritul lui: sosul Wow-Wow, un amestec de scumble, castraveciori

[1] Cineva care cu siguranţă va pune sare şi probabil piper pe orice fel de mâncare îi este adus, *orice ar fi şi indiferent de cât de mult are deja şi indiferent de ce gust are.* Psihiatrii comportamentalişti angajaţi de restaurantele fast-food din tot universul au economisit miliarde de oricare ar fi moneda locală observând fenomenul autocondimentării şi sfătuindu-i pe angajatorii lor să nu mai pună deloc condimente. Asta chiar e adevărat. (n.a.)

muraţi, capere, muştar, mango, curmale, wahooni, esenţă de anşoa, astafetida şi, important, sulf şi salpetru pentru mai multă putere. Ridcully a moştenit reţeta de la unchiul său care, după o litră de sos la o masă mare într-o seară, a luat un biscuite de cărbune să îşi liniştească stomacul, şi-a aprins pipa şi a dispărut în *circumstanţe misterioase*, deşi pantofii lui au fost găsiţi pe acoperiş în vara următoare.

La prânz aveau carne de berbec rece. Berbecul mergea bine cu sosul Wow-Wow; în noaptea morţii rudei lui Ridcully, de exemplu, mersese cel puţin trei mile.

Mustrum îşi legă şervetul la gât, îşi frecă palmele şi se întinse.

Oliviera se mişcă.

Se întinse iar. Aceasta alunecă mai departe.

Ridcully oftă.

– Bine, băieţi, zise el. Fără magie la masă, ştiţi regulile. Cine se joacă cu prostiile astea?

Ceilalţi vrăjitori bătrâni se uitară fix la el.

– Eu, eu, eu nu cred că putem să ne mai jucăm, spuse Trezorierul, care în acest moment ricoşa doar ocazional din marginile sănătăţii mintale, eu, eu, eu cred că am pierdut nişte piese...

Se uită în jur, chicoti şi reveni la încercările lui de a tăia carnea de berbec cu o lingură. În prezent, ceilalţi vrăjitori îi luau cuţitele din cale.

Întreaga olivieră pluti în aer şi începu să se învârtă încetişor. Apoi explodă.

Vrăjitorii, şiroind de oţet şi mirodenii scumpe, se uitară prostiţi.

– Probabil sosul a fost de vină, se încumetă decanul. Noaptea trecută sigur a devenit cam instabil.

Ceva îi căzu în cap şi ateriză în mâncarea din faţa lui. Era un şurub negru din fier, lung de câţiva inchi.

Un altul îl lovi uşurel pe Trezorier.

După o secundă sau două, un al treilea ateriză cu vârful în jos pe masă lângă mâna Arhicancelarului şi se înfipse acolo.

Vrăjitorii îşi îndreptară privirile în sus.

Seara, Marea Sală era luminată de un candelabru masiv, deşi cuvântul asociat atât de des cu sticlărie prismatică strălucitoare părea nepotrivit pentru chestia uriaşă, grea, neagră şi incrustată cu seu care atârna din tavan ca o ameninţătoare datorie la bancă. Ar fi putut ţine o mie de lumânări. Era chiar deasupra mesei vrăjitorilor în vârstă.

Un alt şurub zornăi pe podea, lângă şemineu.

Arhicancelarul îşi drese glasul.

– Fugim? sugeră el.

Candelabrul căzu.

Bucăţi de masă şi de veselă se izbiră de pereţi. Cocoloaşe mortale de seu cât capul unui om de mari zburară vâjâind prin ferestre. O lumânare întreagă, propulsată din sfărâmături cu o viteză nefirească, se înfipse câţiva inchi într-o uşă.

Arhicancelarul se desfăcu din rămăşiţele scaunului său.

– Domnule Trezorier! ţipă el.

Trezorierul era exhumat din şemineu.

– Hm, da, domnule Arhicancelar? îngăimă el.

– Ce a însemnat *asta?*

Lui Ridcully, pălăria i se ridică de pe cap.

Era o pălărie vrăjitorească obişnuită, ţuguiată şi cu borurile pleoştite, dar adaptată stilului de viaţă activ al Arhicancelarului. Avea înfiptă în ea muşte de pescuit. O arbaletă-pistol foarte mică era vârâtă în panglica ei în caz că Arhicancelarul vedea ceva de împuşcat în timp ce alerga, iar Mustrum Ridcully descoperise că partea ascuţită avea dimensiunea potrivită pentru o sticluţă de Străvechiul Brandy Special al lui Bentinck. Era destul de ataşat de pălăria lui.

Dar aceasta nu mai era ataşată de el.

Plutea uşurel prin încăpere. Se auzi un gâlgâit slab, dar distinct.

Arhicancelarul sări în picioare.

– *'tu-i...!* răcni el. Chestia aia face nouă dolari jumatea de litru!

Făcu un salt după pălărie, rată şi continuă până când ajunse să plutească la câţiva metri deasupra solului.

Trezorierul ridică o mână, neliniştit.

– Se poate să fie carii?

– Dacă mai văd d-astea, mârâi Ridcully, dacă mai văd, mă auzi, o să mă înfurii tare rău!

Fu lăsat la podea în acelaşi timp în care uşile mari se deschiseră. Unul dintre îngrijitorii colegiului dădu buzna înăuntru, urmat de un pluton de gărzi ale Palatului Patricianului.

Căpitanul gărzii îl măsură din cap până în picioare pe Arhicancelar cu expresia unuia pentru care cuvântul „civil" se pronunţă pe acelaşi ton ca „gândac".

– Tu eşti şefu'? întrebă el.

Arhicancelarul îşi netezi roba şi încercă să îşi îndrepte barba.

– Eu sunt Arhicancelarul acestei universităţi, da, spuse el.

Căpitanul gărzii se uită curios prin sală. Studenţii stăteau cu toţii ghemuiţi în capătul opus. Pete de mâncare acopereau cea mai mare parte a pereţilor, până la înălţimea tavanului. Bucăţi de mobilă zăceau pe lângă sfărâmăturile candelabrului, ca arborii în jurul zonei de impact a unui meteorit căzut.

Apoi vorbi cu tot dezgustul unei persoane a cărei educaţie se oprise la vârsta de nouă ani, dar care auzise ea poveşti...

– Ne răsfăţăm cu un pic de distracţie tinerească, nu? zise el. Aruncăm cu de colo-colo cu chifle, chestii din astea?

– Pot să întreb ce înseamnă această prezenţă nepoftită? spuse Ridcully cu răceală.

Căpitanul gărzii se sprijini în suliţă.

– Păi, zise el, uite cum stă treaba. Patricianul s-a baricadat în dormitorul lui în baza faptului că mobila din palat aleargă peste tot de nu-ţi vine să crezi, bucătarii nici nu vor să mai intre în bucătărie în baza a ce se întâmplă acolo...

Vrăjitorii încercară să nu se uite la vârful suliţei. Începea să se deşurubeze singur.

– Oricum, continuă căpitanul, fără să bage de seamă slabele sunete metalice, Patricianul strigă prin gaura cheii, vezi tu, şi îmi zice: „Douglas, mă întreb dacă nu te-ar deranja să dai o fugă până la Universitate şi să îl întrebi pe şef dacă e drăguţ să dea o raită pe aici, dacă nu e prea ocupat?". Dar, dacă vreţi, eu pot să mă întorc să-i spun că vă distraţi studenţeşte.

Vârful suliţei aproape se desprinsese de coadă.

– M-ascultaţi? zise căpitanul bănuitor.

– Hmm? Ce? făcu Arhicancelarul, desprinzându-şi ochii de pe metalul care se învârtea. Oh. Da. Păi, te asigur, omule, că nu noi suntem cauza...

– Aargh!

– Pardon?

– *Vârful* suliţei mi-a căzut pe *picior!*

– Chiar aşa? făcu Ridcully cu inocenţă.

Căpitanul gărzii ţopăia de colo-colo.

– Ascultă, negustori de scamatorii afurisiţi, veniţi sau nu? spuse el între sărituri. Şefu' nu e prea încântat. Nu e prea încântat deloc!

Un uriaş nor amorf de Viaţă plutea peste Lumea Disc, ca apa care se adună în spatele unui baraj când sunt închise ecluzele. Fără Moarte care să ia forţa vitală când se termina, aceasta nu avea unde să se ducă.

Ici şi colo se descărca în activităţi paranormale la întâmplare, ca pâlpâirile de fulgere de vară înainte unei furtuni puternice.

Tot ce există tânjeşte să trăiască. Asta înseamnă ciclul vieţii. Acesta este motorul care alimentează măreţele pompe biologice ale evoluţiei. Totul încearcă să mai înainteze niţel pe copac, căţărându-se cu ghearele sau tentaculele ori târându-se în sus către următoarea nişă până când ajunge chiar în vârf – ceea ce, în final, nu pare să fi meritat tot acel efort.

Tot ce există tânjeşte să trăiască. Chiar şi lucrurile care nu sunt vii. Lucruri care au un fel de sub-viaţă, o viaţă metaforică, o *aproape* viaţă. Iar acum, în acelaşi fel în care un val brusc de căldură face să apară boboci nefireşti şi exotici...

Era ceva la micile globuri. Trebuia să le iei în mână şi să le scuturi niţel, să priveşti drăguţii fulgi de nea agitându-se şi sclipind. Iar apoi să le iei acasă şi să le pui pe şemineu.

Iar apoi să uiţi de ele.

Relaţia dintre Universitate şi Patrician, conducător absolut şi dictator aproape milostiv al Ankh-Morporkului, era una complexă şi subtilă.

Vrăjitorii susţineau că, fiind slujitori ai unui adevăr superior, nu se supuneau legilor pământeşti ale oraşului.

Patricianul spunea că, într-adevăr, aşa era, dar că ar face naibii bine să îşi plătească taxele ca toţi ceilalţi.

Vrăjitorii spuneau că, fiind adepţi ai luminii înţelepciunii, nu datorau supunere nici unui muritor.

Patricianul spunea că asta se putea să fie adevărat, dar că, de asemenea, datorau oraşului o taxă de două sute de dolari de persoană per an, plătibilă trimestrial.

Vrăjitorii spuneau că Universitatea stătea pe pământ magic şi că, prin urmare, era scutită de taxe şi că, oricum, nu puteai pune taxă pe cunoaştere.

Patricianul spunea că puteai. Era două sute de dolari *per capita;* dacă *per capita* era o problemă, atunci se putea aranja o decapitare.

Vrăjitorii spuneau că Univeristatea nu plătise niciodată taxe autorităţii civile.

Patricinaul spunea că nu avea de gând să rămână civilizat prea mult timp.

Vrăjitorii spuneau dar cum rămâne cu termenele lejere?

Patricianul spunea că el vorbea despre termene lejere. Nu ar fi vrut ei să afle cum era cu termenii duri.

Vrăjitorii spuneau că fusese un conducător în, oh, trebuia să fie Secolul Libelulei, care încercase să spună Universităţii ce să facă. Patricianul putea veni să se uite la el, dacă dorea.

Patricianul spunea că avea să vină. Chiar avea să vină.

În final, se conveni că, deşi vrăjitorii, fireşte, nu plăteau taxe, aveau totuşi să facă o donaţie pe deplin voluntară de, oh, să zicem două sute de dolari de persoană, fără discriminare, *mutatis mutandis,* necondiţionat, care să fie folosită în scopuri nemilitare şi acceptabile din punct de vedere al protecţiei mediului.

Această interacţiune dinamică a structurilor de putere era cea care făcea din Ankh-Morpork un loc atât de interesant, de antrenant şi, mai presus de orice, atât de al naibii de sângeros în care să trăieşti[1].

Bătrânii vrăjitori nu ieşeau des să se plimbe pe ceea ce probabil că *La bună venită în Ankh-Morporkŭ* ar fi numit drumurile înţesate şi străduţele intime ale oraşului, dar era imediat evident că ceva nu era în regulă. Nu că pietrele de

[1] Multe cântece au fost scrise despre metropola agitată, cel mai faimos fiind, desigur: „Ankh-Morpork! Ankh-Morpork! Atât de bun că i-au zis Ankh-Morpork!", dar altele includeau „Du-mă din bătrânul Ankh-Morpork", „Mă tem că mă întorc în Ankh-Morpork" şi vechiul preferat, „Maladia Ankh-Morpork". (n.a.)

pavaj nu zburau uneori prin aer, dar de obicei le arunca cineva. În mod normal, nu pluteau singure.

O uşă se dădu de perete şi un costum de haine ieşi, cu o pereche de pantofi dansând în urma lui şi o pălărie plutind la câteva degete deasupra gulerului gol. La mică distanţă în spatele lor venea un bărbat slab străduindu-se să facă cu o flanelă înhăţată la repezeală ceea ce de obicei se obţine cu o întreagă pereche de pantaloni.

– Treci imediat înapoi! ţipă el în timp ce dădea colţul. Încă mai datorez şapte dolari pentru tine!

O a doua pereche de pantaloni o luă la fugă pe stradă şi se grăbi după ei.

Vrăjitorii se adunară la un loc, precum un animal speriat cu cinci capete ţuguiate şi zece picioare, întrebându-se cine avea să facă primul comentariu.

– Al naibii de uimitor, zise Arhicancelarul.

– Hmm? făcu decanul încercând să sugereze că vedea tot timpul lucruri mai uimitoare decât acela şi că doar atrăgând atenţia asupra unor simple haine care alergau de unele singure, Arhicancelarul cobora nivelul întregii vrăjitorimi.

– Oh, *haide*. Nu cunosc mulţi croitori pe aici care să mai dea o pereche de pantaloni de rezervă la un costum de şapte dolari, spuse Ridcully.

– Oh, zise decanul.

– Dacă mai trece pe lângă noi, încearcă să-i pui piedică, să pot să arunc o privire la etichetă.

Un cearşaf se strecură printr-o fereastră de la etaj şi plecă în zbor peste acoperişuri.

– Ştiţi, spuse conferenţiarul de la Rune Moderne încercând să îşi păstreze glasul calm şi relaxat, nu cred că asta e magie. Nu se *simte* ca magia.

Şeful de promoţie scotoci într-unul dintre buzunarele adânci ale robei lui. Se auzi un zornăit înfundat, un foşnet şi

câte un orăcăit. În cele din urmă, scoase un cub din sticlă albastru-închis. Avea un cadran în faţă.

– Ţii aşa ceva în buzunar? zise decanul. Un instrument aşa de valoros?

– Ce naiba-i asta? spuse Ridcully.

– Un instrument de măsurare a magiei uimitor de sensibil, zise decanul. Măsoară densitatea unui câmp magic. Un taumometru.

Şeful de promoţie ridică mândru cubul şi apăsă un buton lateral.

Un ac de pe cadran se bălăngăni un pic şi se opri.

– Vezi, doar un fundal natural, care nu reprezintă nici un pericol pentru public.

– Vorbeşte mai tare, spuse Arhicancelarul, nu te-aud în zarva asta.

Ţipete şi bufnituri se ridicau din casele aflate de o parte şi de alta a străzii.

Doamna Evadne Cake era mediu, bătând spre mic.

Nu era o slujbă solicitantă. Puţini oameni care mureau în Ankh-Morpork se arătau foarte dispuşi să stea la taclale cu rudele lor rămase în viaţă. Pune cât mai multe dimensiuni mistice se poate între tine şi ei, ăsta era motto-ul lor. Îşi umplea timpul dintre angajamente cu croitoria şi munca la biserică – orice biserică. Doamna Cake era foarte înfocată în privinţa religiei, cel puţin în termenii doamnei Cake.

Evadne Cake nu era unul dintre acei mediumi cu perdea de mărgele şi beţişoare parfumate, în parte pentru că nu-i plăceau beţişoarele parfumate, dar în principal pentru că era foarte bună în meseria ei. Un bun scamator te poate ului cu o simplă cutie de chibrituri şi un pachet de cărţi absolut obişnuit, dacă doriţi să îl examinaţi, domnule, veţi vedea că e un pachet de cărţi absolut obişnuit – nu are nevoie de mese care

se îndoaie la o atingere de deget şi de complicatele jobenuri pliante ale prestidigitatorilor mai slabi. Şi, în acelaşi fel, doamna Cake nu avea nevoie de prea multe obiecte ajutătoare. Chiar şi globul de cristal de categorie industrială era acolo doar ca un hatâr făcut clienţilor ei. De fapt, doamna Cake putea citi viitorul într-un castron cu terci de ovăz[1]. Putea avea o revelaţie într-o tigaie cu slănină prăjită. Petrecuse o viaţă băgându-şi nasul în lumea spiritelor, doar că în cazul lui Evadne, a-şi băga nasul nu era chiar termenul potrivit. Nu era genul care să îşi bage nasul. Era mai mult un caz de a da buzna în lumea spiritelor şi a cere să stea de vorbă cu directorul.

Şi, în timp ce îşi pregătea micul dejun şi tăia hrană de câine pentru Ludmilla, începu să audă voci.

Erau foarte slabe. Nu că ar fi fost la marginea auzului, pentru că nu erau felul de voci pe care urechile normale le pot auzi. Erau în capul ei.

... ai grijă ce faci... unde sunt... nu mai împingeţi acolo...

Şi apoi se stinseră iar.

Fură înlocuite de un scârţâit din camera alăturată. Împinse deoparte oul fiert şi trecu legănându-se prin perdeaua de mărgele.

Zgomotul venea de sub învelitoarea din pânză de iută, sobră şi fără farafastâcuri a globului ei de cristal.

Evadne se întoarse în bucătărie şi alese o tigaie grea. O flutură prin aer o dată sau de două ori, cântărind-o, apoi se furişă spre cristalul acoperit.

Ridicând tigaia gata să pocnească orice lucru neplăcut, smuci deoparte husa.

Globul se rotea încet, iar şi iar, în suportul lui.

Evadne îl privi o vreme. Apoi trase draperiile, îşi lăsă greutatea pe un scaun, luă o gură mare de aer şi zise:

---

[1] Acesta ar fi spus, de exemplu, că în scurt timp urma să ai parte de un scaun dureros.

– E cineva aici?

Cea mai mare parte a tavanului căzu.

După câteva minute şi ceva luptă, doamna Cake reuşi să îşi elibereze capul.

– Ludmilla!

Se auziră paşi uşori pe coridor, iar apoi ceva intră din curtea din spate. Era în mod clar, chiar atractiv, femeie, după forma generală, şi purta o rochie absolut obişnuită. De asemenea, părea să sufere de un caz de păr în exces pe care nici toate lamele roz şi delicate din lume nu l-ar fi putut îndepărta. De asemenea, în acest sezon se purtau unghiile şi dinţii lungi. Te-ai fi aşteptat ca jivina să mârâie, dar vorbi cu o voce plăcută şi, în mod sigur, umană.

– Mamă?

– Îs acilea.

Înfricoşătoarea Ludmilla ridică o grindă uriaşă şi o aruncă uşurel într-o parte.

– Ce s-a întâmplat? Nu ai avut premoniţia pornită?

– O oprii să vorbesc cu brutarul. Măiculiţă, ce sperietură am mai tras.

– Să-ţi fac o cană cu ceai?

– Ei, ştii că întotdeauna spargi ceştile când ai Perioada.

– Am devenit mai bună, zise Ludmilla.

– Bravo, fetiţă, dar îmi fac eu, mulţam frumos.

Doamna Cake se ridică în picioare, îşi scutură praful de tencuială de pe şorţ şi spuse:

– Au strigat! Au strigat! Dintr-odată!

Modo, grădinarul Universităţii, plivea un răzor de trandafiri când străvechiul şi catifelatul gazon de lângă el se umflă şi din el înmuguri un Windle Poons deloc peren, care clipi din cauza luminii.

– Modo, tu eşti?

– Aşa este, domnu' Poons, zise piticul. Să vă dau o mână de ajutor?

– Cred că mă descurc, mulţumesc.

– Am o lopată în magazie, dacă doriţi.

– Nu, totul e în regulă.

Windle se trase din iarbă şi îşi scutură pământul de pe rămăşiţele robei.

– Scuze pentru gazon, adăugă el uitându-se la gaură.

– Lăsaţi, domnu' Poons.

– A durat mult să îl faci să arate aşa?

– Cam cinci sute de ani, cred.

– Mamă, îmi pare rău. Ţinteam spre pivniţă, dar se pare că mi-am pierdut direcţia.

– Nu vă faceţi griji, domnu' Poons, spuse piticul cu voioşie. Oricum, toate cresc ca nebunele. O umplu în după-amiaza asta, mai pun nişte seminţe şi cinci sute de ani o să treacă în zbor, staţi să vedeţi.

– La cum merg lucrurile, cred că o să stau, zise Windle posac. Se uită în jur. Arhicancelarul e aici? spuse el.

– I-am văzut pe toţi ducându-se la palat, zise grădinarul.

– Atunci cred că mă duc să fac repede o baie şi să mă schimb. N-aş vrea să deranjez pe nimeni.

– Am auzit că n-aţi fost doar mort, dar şi îngropat, spuse grădinarul în timp ce Windle se depărta clătinându-se.

– Aşa este.

– Nu poţi să ţii un om bun la pământ, ha?

Windle se întoarse.

– Apropo... unde e Strada Ulmilor?

Modo se scobi în ureche.

– Nu e cea care pleacă din Drumul Minei de Melasă?

– Oh, da. Îmi amintesc.

Modo se întoarse la plivitul lui.

Natura circulară a morţii lui Windle Poons nu îl preocupa prea mult. Până la urmă, copacii păreau morţi iarna, şi înfloreau iar primăvara. Seminţe vechi şi uscate intrau în pământ, şi plante tinere şi proaspete ieşeau din el. Practic nimic nu murea pentru prea mult timp. Uite compostul, bunăoară.

Modo credea în compost cu aceeaşi pasiune cu care alţi oameni credeau în zei. Grămezile lui de compost se umflau, fermentau şi străluceau slab în întuneric, poate din cauza ingredientelor misterioase şi posibil ilegale pe care Modo le băga în ele, deşi nu se dovedise nimic şi, oricum, nimeni nu avea chef să scormonească întruna să vadă ce conţinea.

Numai chestii moarte, dar cumva vii. Şi, cu siguranţă, făcea trandafirii să crească. Şeful de promoţie îi explicase lui Modo că trandafirii lui creşteau aşa de mari pentru că era un miracol al existenţei, dar Modo credea în secret că nu voiau decât să ajungă cât mai departe posibil de compost.

În noaptea asta, pe grămezi le aştepta un ospăţ. Buruienile o duceau foarte bine. Nu ştiuse că plantele puteau să crească atât de repede şi de luxuriant. „Trebuie să fie de la compost", se gândi Modo.

Când vrăjitorii ajunseră la palat, acesta era în plin tărăboi. Piese de mobilier pluteau pe tavan. Un banc de tacâmuri, ca peştişori argintii în aer, ţâşni pe lângă Arhicancelar şi plonjă într-un coridor. Locul părea să fie cuprins de un uragan selectiv şi cu o minte ordonată.

Veniseră şi alţi oameni. Printre ei un grup îmbrăcat foarte asemănător cu vrăjitorii în multe feluri, deşi un ochi antrenat putea vedea diferenţe importante.

– Preoţi? zise decanul. Aici? Înaintea *noastră?*

Cele două grupuri începură foarte pe ascuns să adopte poziţii care le lăsau mâinile libere.

– La ce sunt ăştia buni? spuse şeful de promoţie.

Avu loc o scădere vizibilă a temperaturii metaforice.

Un covor trecu unduindu-se.

Arhicancelarul întâlni privirea enormului Înalt Preot al lui Io cel Orb, care, ca preot vechi al unui zeu vechi în panteonul amestecat al Lumii Disc, era lucrul cel mai apropiat de un purtător de cuvânt pe probleme religioase pe care îl avea Ankh-Morpork.

– Nebuni creduli, mormăi şeful de promoţie.

– Cârpaci necredincioşi, spuse un mic acolit, iţindu-şi capul pe după masa Înaltului Preot.

– Idioţi creduli!

– Gunoaie atee!

– Cretini servili!

– Scamatori copilăroşi!

– Preoţi însetaţi de sânge!

– Vrăjitori băgăreţi!

Ridcully ridică o sprânceană. Înaltul Preot dădu foarte încet din cap.

Lăsară cele două grupuri să îşi arunce jigniri de la o distanţă sigură şi merseră nepăsători către o parte ceva mai liniştită a încăperii unde, lângă o statuie a unuia dintre predecesorii Patricianului, se întoarseră iar faţă în faţă.

– Deci... cum mai merg lucrurile în afacerea plictisirii zeilor? zise Ridcully.

– Facem tot ce stă în umilele noastre puteri. Cum merge cu amestecul periculos în lucrurile pe care omul nu a fost făcut să le înţeleagă?

– Destul de bine. Destul de bine. Ridcully îşi scoase pălăria şi căută în partea ţuguiată. Pot să îţi ofer ceva de băut?

– Alcoolul este o capcană pentru spirit. Vrei o ţigară? Cred că voi vă permiteţi.

– Nu eu. Dacă ţi-aş spune ce îţi face chestia asta la plămâni...

Ridcully deşurubă vârful ascuţit al pălăriei şi turnă o porţie generoasă de coniac în el.

– Şi, făcu el, ce se întâmplă?

– Am avut un altar care a plutit prin aer şi a căzut peste noi.

– Un candelabru s-a desprins singur. *Toate* se desfac singure. Ştii că am văzut un costum de haine alergând pe lângă noi când veneam aici? Două perechi de pantaloni la şapte dolari!

– Hmm. Ai văzut eticheta?

– În plus, totul palpită. Vezi cum palpită totul?

– Am crezut că voi sunteţi de vină.

– Nu e magie. Nu cumva zeii sunt mai nefericiţi decât de obicei?

– Se pare că nu.

În spatele lor, preoţii şi vrăjitorii ţipau unii la alţii cu nasurile aproape lipite.

Înaltul Preot veni puţin mai aproape.

– Cred că aş putea fi destul de puternic să stăpânesc şi să înfrâng o micuţă capcană, zise el. Nu m-am mai simţit aşa de când doamna Cake făcea parte din turma mea.

– Doamna Cake? Ce e o doamnă Cake?

– Ai... Chestii îngrozitoare din Dimensiunile Donjonale şi alte chestii, da? Pericole teribile ale profesiei tale necredincioase?

– Da.

– Noi avem pe cineva care se numeşte doamna Cake.

Ridcully îl privi întrebător.

– Nu întreba, spuse preotul, înfiorându-se. Fii recunoscător că nu va trebui să afli niciodată.

Ridcully îi dădu în tăcere coniacul.

– Fie vorba între noi, zise preotul, ai vreo idee despre toate astea? Gărzile încearcă să îl scoată pe Domnia Sa de acolo. Ştii că o să vrea răspunsuri. Nici nu sunt sigur că ştiu întrebările.

– Nici magie, nici zei, spuse Ridcully. Poţi să îmi dai înapoi capcana? Mulţumesc. Nici magie, nici zei. Asta nu ne lasă prea multe variante, nu?

– Nu cumva e vreun fel de magie de care nu ştiţi?

– Dacă e, nu ştim nimic despre ea.

– Corect, acceptă preotul.

– Nu cumva pun zei la cale ceva mai lipsit de sfinţenie? zise Ridcully, apucându-se de un ultim pai. S-or fi certat vreo doi? Se joacă cu merele de aur sau aşa ceva?

– Acum e foarte multă linişte pe frontul zeilor, spuse Înaltul Preot. Ochii îi sclipeau în timp ce vorbea, ca şi cum ar fi citit dintr-un scenariu din capul lui. Hiperopia, zeiţa pantofilor, crede că Sandelfon, zeul coridoarelor, este fratele geamăn demult pierdut al lui Grune, zeul fructelor care apar în afara sezonului. Cine a pus capra în patul lui Offler, Zeul Crocodil? Oare Offler face o alianţă cu Sek cel cu şapte Mâini? Între timp, Hoki Bufonul se ţine de vechile lui trucuri...

– Da, da, bine, zise Ridcully. Eu, unul, niciodată nu am reuşit să fiu interesat de toate chestiile astea.

Între timp, decanul încerca să împiedice tentativa conferenţiarului de la Rune Moderne de a-l transforma pe preotul lui Offler Zeul Crocodil într-un set de valize asortate, iar Trezorierului îi curgea rău sânge din nas din cauza unei lovituri norocoase cu o cădelniţă.

– Ceea ce avem de prezentat aici, spuse Ridcully, este un front unit. Corect?

– De acord, zise Înaltul Preot.

– Bun. Deocamdată.

Un covoraş trecu pe lângă ei şerpuind, la nivelul ochilor. Înaltul Preot înapoie sticla de coniac.

– Apropo, mama spune că nu i-ai mai scris în ultima vreme, zise el.

– Da... Ceilalţi vrăjitori ar fi fost surprinşi de privirea plină de căinţă a Arhicancelarului lor.

– Am fost ocupat. Ştii cum e.

– Mi-a spus să nu uit să îţi amintesc că ne aşteaptă pe amândoi la masă de Veghea Porcului.

– N-am uitat, zise Ridcully încruntat. Abia aştept. Se întorse către încăierarea din spatele lor.

– Terminaţi, spuse el.

– Fraţilor! Încetaţi! urlă Înaltul Preot.

Şeful de promoţie eliberă capul marelui preot al Cultului lui Hinki. Doi vicari se opriră din a-i da şuturi Trezorierului. Urmă o aranjare generală a hainelor, o căutare a pălăriilor şi un acces de tuse ruşinată.

– Aşa e mai bine, zise Ridcully. Deci, eu şi Eminenţa Sa, Înaltul Preot am hotărât...

Decanul se uită urât la un episcop foarte mic.

– A dat în mine! A dat în mine!

– Ooo! Nici gând, fiule.

– Ba al naibii să fie dacă n-ai dat, şuieră decanul. Dintr-o parte, ca să nu te vadă!

– ... am hotărât... repetă Ridcully privindu-l ameninţător pe decan, să căutăm o soluţie pentru tulburările actuale într-un spirit de frăţie şi de bunăvoinţă *şi asta te include şi pe tine, şefule de promoţie*.

– N-am putut să mă abţin! M-a *împins*.

– Bine. Fii iertat! zise arhidiaconul lui Thrume cu hotărâre.

Se auzi o bufnitură de deasupra. Un şezlong coborî scările în galop şi trecu prin uşa sălii.

– Cred că gărzile încă mai încearcă să îl elibereze pe Patrician, spuse Înaltul Preot. Se pare că până şi coridoarele lui secrete s-au încuiat singure.

– Toate? Credeam că diavolul şiret avea din astea peste tot, zise Ridcully.

– Toate sunt încuiate, spuse Înaltul Preot. Toate.

– Aproape toate, rosti un glas din spatele lui.

Tonul vocii lui Ridcully nu se schimbă când el se întoarse, doar că i se mai adăugă o picătură de sirop.

Se părea că o siluetă ieşise din zid. Era om, însă doar din întâmplare. Subţire, palid şi îmbrăcat din cap până în picioare în negru prăfuit, Patricianul îl făcea întotdeauna pe Ridcully să se gândească la un flamingo de pradă, dacă ai fi putut găsi un flamingo negru şi cu răbdarea unei pietre.

– Ah, seniorul Vetinari, zise el, cât mă bucur că sunteţi teafăr!

– Domnilor, vă aştept în Biroul Dreptunghiular, spuse Patricianul. În spatele lui, un panou din zid alunecă înapoi fără zgomot.

– Cred, hm, că sus sunt mai multe gărzi care încearcă să vă elibereze... începu Înaltul Preot.

Patricianul dădu dintr-o mână subţire.

– Nici prin cap nu-mi trece să-i opresc, zise el. Le dă ceva de lucru şi îi face să se simtă importanţi. Altfel, nu ar avea altceva de făcut decât să stea toată ziua în picioare, să arate ameninţător şi să îşi controleze vezicile. Veniţi pe aici.

Conducătorii celorlalte bresle din Ankh-Morpork apărură câte unul, câte doi, umplând treptat camera.

Patricianul şedea încruntat, uitându-se la hârtiile de pe birou în timp ce ei se certau.

– Păi, nu suntem noi, zise şeful alchimiştilor.

– Lucrurile zboară tot timpul când sunteţi voi prin preajmă, spuse Ridcully.

– Da, dar asta e doar din cauza reacţiilor exoterme neprevăzute, zise alchimistul.

– Lucrurile sar în aer, traduse alchimistul-şef adjunct, fără să ridice privirea.

– S-ar putea să *sară* în aer, dar coboară iar pe pământ. Nu zboară de colo-colo şi, de exemplu, nu încep să se deşurubeze, spuse şeful lui încruntându-se spre el în semn de avertisment. Oricum, de ce ne-am face asta cu mâna noastră? Vă zic, e iadul pe pământ la mine în atelier. Chiar înainte să ies, un obiect din sticlă uriaş şi foarte scump s-a făcut arşice!

– Pe cinstea mea, a fost o retorică ascuţită, rosti un glas nefericit.

Trupurile îngrămădite se dădură la o parte, scoţându-l la iveală pe secretarul general şi prost-şef al Breslei Nebunilor şi Saltimbancilor.

Tresări din cauza atenţiei, dar oricum el tresărea de obicei tot timpul. Avea înfăţişarea unui om a cărui faţă fusese punctul de impact a prea multe farfurii cu budincă, ai cărui pantaloni fuseseră prea des udaţi cu var, ai cărui nervi se puteau dezintegra total la sunetul încă unei perne chiţăitoare. Ceilalţi conducători de bresle încercau să se poarte frumos cu el, în acelaşi fel în care oamenii încearcă să se poarte frumos cu cei care stau pe marginile clădirilor foarte înalte.

– Ce vrei să spui, Geoffrey? zise Ridcully, cât de blând putu.

Nebunul înghiţi în sec.

– Păi, vezi tu, mormăi el, avem ascuţit, cum sunt aşchiile şi salut care e un vas mare din sticlă pentru alchimie şi, astfel, obţinem un joc de cuvinte cu „retorică ascuţită" cu care seamănă şi care înseamnă şi, bine, o replică arzătoare. Retorică ascuţită. Înţelegi? E un joc de cuvinte. Hm. Nu e foarte bun, da.

Arhicancelarul se uită în ochii ca două ouă moi.

– Oh, un calambur, spuse el. Fireşte. Hohoho! Le făcu un semn de încurajare celorlalţi.

– Hohoho! zise Înaltul Preot.

– Hohoho! spuse conducătorul Breslei Asasinilor.

– Hohoho! făcu alchimstul-şef. Şi, ştii, şi mai amuzant e că a fost un alambic.

– Deci, ceea ce îmi spuneţi voi, zise Patricianul în timp ce mâini grijuli îl duceau de acolo pe Nebun, este că nici unul dintre voi nu e responsabil pentru aceste evenimente?

Îl privi cu subînţeles pe Ridcully în timp ce vorbea.

Arhicancelarul era pe punctul să răspundă, când ochii îi fură atraşi de o mişcare de pe biroul Patricianului.

Acolo era o mică machetă a Palatului într-un glob din sticlă. Şi, lângă ea, era un cuţit de tăiat hârtie.

Acesta se îndoia încetişor.

– Ei? spuse Patricianul.

– Nu noi, zise Ridcully cu o voce spartă.

Patricianul îi urmări privirea.

Cuţitul era deja curbat ca un arc.

Patricianul studie mulţimea sfioasă până când îl găsi pe căpitanul Doxie din Garda de Zi a oraşului.

– *Tu* nu poţi să faci nimic?

– Hm. Cum ar fi, domnule? Cuţitul? Hm. Cred că l-aş putea aresta pentru că se strâmbă.

Seniorul Vetinari ridică braţele.

– Deci! Nu e magie! Nu sunt zeii! Nu sunt oamenii! Ce *este?* Şi cine o să oprească toate astea? Pe cine să chem?

Jumătate de oră mai târziu, micuţul glob dispăruse. Nimeni nu observă. Niciodată nu observă.

Doamna Cake ştia pe cine avea să cheme.

– Eşti acolo, Un-Om-Găleată? zise ea.

Apoi se feri, pentru orice eventualitate.

O voce ascuţită şi arţăgoasă se revărsă din neant.

unde ai fost? nu pot să mă mişc aici!

Doamna Cake îşi muşcă buza. Un astfel de răspuns direct însemna că spiritul ei călăuzitor era îngrijorat. Când nu era preocupat de nimic, petrecea cinci minute vorbind despre bizoni şi mari spir'te albe, deşi dacă Un-Om-Găleată fusese vreodată lângă un spir't alb, îl băuse şi putea ghici oricine ce ar fi făcut unui bizon. Şi tot băga „hm-uri" şi „ce-uri" în conversaţie.

– Ce vrei să spui?

a fost o catastrofă sau altceva? vreo molimă de zece secunde?

– Nu. Nu cred.

e o presiune mare aici, să ştii. ce ţine totul pe loc?

– Ce vrei să spui?

tacitacitaci încerc să vorbesc cu doamna! voi de-acolo, mai încet cu gălăgia! da? cine zice...

Doamna Cake auzea alte voci care încercau să îl acopere.

– Un-Om-Găleată!

sălbatic păgân, asta sunt eu? Şi ştii ce îţi zice sălbaticul ăsta păgân? ascultă, sunt aici de o sută de ani, da! nu trebuie să accept aşa ceva de la cineva care încă e cald! bine... gata, te...

Vocea i se pierdu.

Doamna Cake îşi încleştă fălcile.

Vocea îi reveni.

... oh, da? oh, da? băi, oi fi fost tu mare când erai viu, prietene, dar acum şi aici eşti doar un cearşaf găurit! oh, deci nu-ţi place, oh...

– Iar o să înceapă să se bată, mamă, zise Ludmilla, care stătea încolăcită lângă cuptorul din bucătărie. Întotdeauna le spune oamenilor „prietene" chiar înainte să-i pocnească.

Doamna Cake oftă.

– Şi se pare că o să se bată cu o *grămadă* de oameni, zise Ludmilla.

– Oh, bine. Du-te şi adu-mi o vază. Una ieftină, bagă de seamă.

Mulţi bănuiesc, dar nu toată lumea *ştie*, că fiecare lucru are o formă spirituală asociată care, la moartea lui, există pentru puţin timp în spaţiul vântos dintre lumea viilor şi cea a morţilor. Asta este important.

– Nu, nu aia. Aia a fost a bunicii tale.

Această supravieţuire fantomatică nu durează mult fără o conştiinţă care să o ţină la un loc, dar în funcţie de ce vrei, poate dura destul.

– Aia e bună. Niciodată nu mi-a plăcut modelul.

Doamna Cake luă din labele fiicei ei o vază portocalie cu bujori roz pe ea.

– Mai eşti acolo, Un-Om-Găleată? zise ea.

... o să te fac să regreţi ziua în care ai murit, plângăcios...

– Prinde.

Lăsă vaza să cadă pe cuptor. Se sparse.

O clipă mai târziu, se auzi un sunet din Partea Cealaltă. Dacă un spirit fără corp ar fi lovit un alt spirit fără corp cu fantoma unei vaze, aşa ar fi sunat.

aşa, spuse glasul lui Un-Om-Găleată, *şi mai am din astea, da?*

Familia Cake, mama şi fiica părească, îşi făcură semne din cap.

Când Un-Om-Găleată vorbi iar, glasul îi şiroia de satisfacţie îngâmfată.

o mică altercaţie pentru întâietate aici, spuse el. *îmi rezolvam nişte spaţiul personal. am o grămadă de probleme aici, Doamnă Cake. e ca într-o sală de aşteptare...*

Se auzi o zarvă ascuţită de alte voci fără corp.

... te rog, poţi să transmiţi un mesaj domnului...

... spune-i că e o pungă cu monede pe marginea coşului...

... Agnes nu trebuie să primească argintăria după ce a zis despre Molly a noastră...

... n-am avut timp să hrănesc pisica, poate cineva să se ducă... tacitacitaci! Ăsta era iar Un-Om-Găleată. *habar n-ai, nu? aici vorbesc fantomele, da? să hrănească pisica? ce s-a întâmplat cu „sunt foarte fericit aici şi vă aştept să veniţi lângă mine"?*

... ascultă, dacă mai vine cineva lângă noi, o să stăm unii în capul altora...

nu contează. nu despre asta e vorba, atâta zic. când eşti spirit sunt anumite lucruri pe care trebuie să le spui. Doamnă Cake?

– Da?

trebuie să spui cuiva despre asta.

Doamna Cake dădu aprobator din cap.

– Acum plecaţi cu toţii, zise ea. Mă ia una dintre durerile mele de cap.

Globul de cristal se stinse.

– Păi! spuse Ludmilla.

– N-am de gând să le spun preoţilor, zise doamna Cake cu fermitate.

Nu că doamna Cake nu ar fi fost o femeie religioasă. Era, într-adevăr, după cum s-a sugerat deja, o femeie foarte religioasă. Nu exista biserică, templu, moschee sau mic grup de pietre puse în picioare nicăieri în oraş la care să nu fi mers într-un moment sau altul, motiv pentru care era mai temută decât o Epocă a Iluminismului; doar apariţia în prag a micului corp gras al doamnei Cake era de ajuns pentru a-i împietri ca morţi pe cei mai mulţi preoţi în mijlocul slujbei.

Morţi. Asta era ideea. Toate religiile aveau păreri foarte ferme despre vorbitul cu morţii. Şi doamna Cake avea. Ele susţineau că era un păcat. Doamna Cake susţinea că era doar politeţe obişnuită.

Acest lucru ducea de obicei la o dezbatere ecleziastică aprinsă care avea drept rezultat faptul că doamna Cake îi oferea preotului-şef „o frântură din mintea ei". Deja erau atât de multe frânturi din mintea doamnei Cake rămase prin oraş, încât era cam de mirare că mai exista destul de multă pentru a o alimenta pe doamna Cake, dar, cam ciudat, cu cât mai multe frânturi din mintea ei împărtăşea, cu atât mai multe păreau să rămână.

Mai era şi problema Ludmillei. Ludmilla era o problemă. Răposatul domn Cake, odihneaşcă-se în pace, nici măcar nu fluierase la lună plină în toată viaţa lui, iar doamna Cake avea bănuiala sumbră că Ludmilla era o urmare a trecutului îndepărtat al familiei în munţi sau poate că luase genetică în copilărie. Era destul de sigură că mama ei făcuse odată o aluzie circumspectă la faptul că stră-unchiul Erasmus trebuia uneori să îşi mănânce mâncarea sub masă. În orice caz, Ludmilla era o tânără cinstită şi decentă trei săptămâni din patru şi o jivină-lup păroasă perfect educată în restul timpului.

Adesea preoţii nu reuşeau să vadă lucrurile aşa. Cum până ca doamna Cake să înceapă să se certe cu orice preot[1] mijlocea relaţia ei cu zeii, de obicei deja preluase prin forţa pură a personalităţii aranjamentele florale, ştersul prafului în altar, curăţenia templului, frecarea pietrei de sacrificiu, învirginarea vestigială onorifică, repararea preşurilor şi

[1] Doamna Cake ştia că existau unele religii care aveau preotese. Ce credea doamna Cake despre hirotonisirea femeilor nu poate fi tipărit. Religiile cu preotese din Ankh-Morpork atrăgeau, de obicei, o mulţime numeroasă de preoţi de alte confesiuni, în haine obişnuite, care căutau câteva ore de răgaz undeva unde să nu o întâlnească pe doamna Cake. (n.a.)

orice alt rol de sprijin religios important, plecarea ei avea ca rezultat un haos total.

Doamna Cake se încheie la haină.

– N-o să meargă, zise Ludmilla.

– O să încerc la vrăjitori. Ar trebui să li se spună, rosti doamna Cake.

Tremura de importanţă, ca o mică minge de fotbal înfuriată.

– Da, dar ai zis că ei nu ascultă niciodată, spuse Ludmilla.

– Trebuie încercat. Apropo, ce cauţi afară din camera ta?

– Oh, mamă. Ştii cât urăsc camera aia. Nu-i nevoie...

– Nu poţi să fii destul de precaută. Dacă ţi-ar intra în cap să te duci să vânezi găinile oamenilor? Ce-ar spune vecinii?

– Niciodată nu am simţit nici cel mai mic impuls de a vâna o găină, mamă, zise Ludmilla pe un ton plictisit.

– Sau să fugi după căruţe lătrând.

– Asta fac *câinii*, mamă.

– Tu fă bine şi întoarce-te la tine în cameră, încuie-te înăuntru şi vezi-ţi de cusut ca o fată cuminte.

– Ştii că nu pot să ţin acele cum trebuie, mamă.

– Încearcă de dragul mamei tale.

– *Da*, mamă, zise Ludmilla.

– Şi nu te du lângă fereastră. Nu vrem să îi deranjăm pe oameni.

– Da, mamă. Şi tu ai grijă să îţi porneşti premoniţia, mămico. Ştii că nu mai ai vederea la fel de bună.

Doamna Cake îşi privi fiica urcând scările. Apoi încuie uşa din faţă în urma ei şi porni către Universitatea Nevăzută unde, auzise ea, erau prea multe prostii de toate felurile.

Oricine ar fi văzut înaintarea doamnei Cake pe stradă ar fi observat unul sau două detalii ciudate. În ciuda mersului ei haotic, nimeni nu se lovea de ea. Nu o evitau, doar că ea nu

era unde erau ceilalţi. La un moment dat, ea şovăi şi păşi pe o alee. O clipă mai târziu, un butoi se rostogoli dintr-o căruţă care era descărcată în faţa unei taverne şi se sparse pe pavaj în locul unde ar fi stat ea. Ieşi de pe alee şi păşi peste spărturi, mormăind pentru sine.

Doamna Cake petrecea o grămadă de vreme mormăind. Gura i se mişca neîncetat, ca şi cum ar fi încercat să desprindă o fărâmiţă supărătoare de undeva dintre dinţii din spate.

Ajunse la înaltele porţi negre ale Universităţii şi şovăi iar, ca şi cum ar fi ascultat o voce interioară.

Apoi păşi într-o parte şi aşteptă.

Bill Door stătea întins în întunericul din podul cu fân şi aştepta. Dedesubt, auzea din când în când sunetele cabaline ale lui Binky – o mişcare uşoară, câte o plescăitură.

Bill Door. Deci acum avea un nume. Fireşte, întotdeauna avusese un nume, dar fusese numit după ceea ce întrupa, nu după ceea ce era. Bill Door. Suna bine, solid. Domnul Bill Door. William Door, dl Billy D. – nu. Nu Billy.

Bill Door se întinse mai bine în fân. Băgă mâna în robă şi scoase clepsidra din aur. Era, destul de vizibil, mai puţin nisip în partea de sus. O puse la loc.

Şi mai era şi acest „somn". Ştia ce era. Oamenii o făceau destul de mult. Se întindeau şi somnul se întâmpla. Probabil că avea un scop. Îl aştepta cu interes. Avea să fie nevoit să îl supună analizei.

***

Noaptea pluti peste lume, urmată cu calm de o nouă zi.

Se produse o agitaţie în coteţul găinilor din partea opusă a curţii.

– Cucuri... hm.

Bill Door se uita fix la tavanul hambarului.

– Cucurigu... hm.

Lumina cenuşie se strecura printre crăpături.

Însă cu doar câteva clipe înainte acolo fusese lumina roşie a apusului de soare.

Şase ore dispăruseră!

Bill ridică clepsidra. Da. Nivelul era în mod clar scăzut. În timp ce aşteptase să trăiască somnul, ceva îi furase o parte din... din *viaţă*. Îl mai şi ratase total...

– Cucu... cucuri... hm.

Coborî din şură şi ieşi în ceaţa slabă a dimineţii.

Găinile mai bătrâne îl priviră cu precauţie când se uită în casa lor. Un cocoşel antic şi arătând cam jenat se încruntă la el şi ridică din umeri.

Se auzi un zăngănit dinspre casă. Un capac vechi din fier era atârnat lângă uşă, iar domnişoara Flitworth îl lovea puternic cu un polonic.

Merse cu paşi lungi acolo pentru a investiga.

– PENTRU CE FACEŢI ACEST ZGOMOT, DOMNIŞOARĂ FLITWORTH?

Ea se întoarse, cu polonicul pe jumătate ridicat.

– Măiculiţă, trebuie că mergi ca pisica!

– TREBUIE?

– Adică nu te-am auzit.

Se dădu în spate şi îl măsură din cap până în picioare.

– Tot e ceva la tine şi nu îmi dau seama ce, zise ea. Aş vrea să ştiu ce e.

Scheletul de doi metri o privi cu stoicism. I se părea că nu avea nimic de spus.

– Ce vrei la micul dejun? zise bătrâna. Nu că ar conta, că e terci de ovăz.

Mai târziu, se gândi: trebuie să fi mâncat, pentru că e gol castronul. Dar de ce nu îmi pot aduce aminte?

Şi apoi urmă problema coasei. Se uită la ea ca şi cum nu ar mai fi văzut aşa ceva. Ea îi arătă coada cu mânere şi tălpica de sprijinit în iarbă. El le privi politicos.

– CUM SE ASCUTE, DOMNIŞOARĂ FLITWORTH?

– E destul de ascuţită, în numele Cerului.

– CUM SE ASCUTE MAI MULT?

– Nu se poate. Ascuţit înseamnă ascuţit. Nu poţi să o ascuţi mai mult.

El lovi fără ţintă cu ea şi scoase un şuierat dezamăgit.

Şi mai era şi iarba.

Păşunea era sus pe dealul din spatele fermei, cu vedere spre ogor. Ea îl privi o vreme.

Era cea mai interesantă tehnică din câte văzuse. Nici nu ar fi crezut că era practic posibil.

În cele din urmă, ea spuse:

– E bine. Ştii mişcarea şi ce mai trebuie.

– MULŢUMESC, DOMNIŞOARĂ FLITWORTH.

– Dar de ce câte un fir de iarbă o dată?

Bill Door se uită o vreme la şirul ordonat de lujeri.

– EXISTĂ ŞI ALT FEL?

– Poţi să tai mai multe dintr-o singură mişcare, să ştii.

– NU. NU. UN FIR O DATĂ. O DATĂ, UN FIR.

– Nu o să tai multe *aşa,* zise doamna Flitworth.

– PÂNĂ LA ULTIMUL, DOMNIŞOARĂ FLITWORTH.

– Da?

– CREDEŢI-MĂ PE CUVÂNT.

Domnişoara Flitworth îl lăsă să îşi vadă de treabă şi se întoarse în casă. Rămase la fereastra bucătăriei şi urmări o vreme silueta întunecată şi îndepărtată, care se mişca pe coasta dealului.

„Mă întreb ce a făcut până acum? se gândi ea. Trebuie să aibă un Trecut. E unul dintre acei Bărbaţi Misterioşi. Poate că a dat o spargere şi acum se Ascunde."

Cosise deja un rând întreg. Câte una o dată, dar cumva mai repede decât un om care tăia snop cu snop...

Singura lectură a doamnei Flitworth era *Almanahul şi catalogul de seminţe al fermierului,* care putea ţine un an întreg în privată dacă nu era nimeni bolnav. Pe lângă informaţiile serioase despre fazele lunii şi plantarea seminţelor, acesta avea o anumită plăcere sinistră să povestească diferitele crime în masă, jafuri urâte şi dezastre naturale care se abătuseră asupra umanităţii, în genul „15 iunie, anul Hermelinei Neaşteptate: în această zi acum 150 de ani, un om, ucis de o ploaie de gulaş în Quirm" sau „14 persoane mor de mâna lui Chume, faimosul aruncător de hering".

Treaba importantă la toate acestea era că se întâmplau foarte departe, posibil printr-un fel de intervenţie divină. Singurele lucruri care se întâmplau de obicei pe plan local erau furtul câte unei găini şi, din când în când, câte un trol rătăcitor. Desigur, existau şi hoţi şi bandiţi pe dealuri, dar se înţelegeau bine cu localnicii şi erau de mare importanţă pentru economia locală. Chiar şi aşa, i se părea că în mod cert avea să se simtă mai în siguranţă cu încă cineva în preajmă.

Silueta întunecată de pe coasta dealului avansase bine cu al doilea rând. În spatele ei, iarba cosită se usca la soare.

AM TERMINAT, DOMNIŞOARĂ FLITWORTH.

– Atunci du-te şi dă de mâncare la scroafă. O cheamă Nancy.

– NANCY, spuse Bill rotind cuvântul în gură ca şi cum ar fi încercat să îl vadă din toate părţile.

– După mama mea.

– MĂ VOI DUCE SĂ DAU DE MÂNCARE SCROAFEI NANCY, DOMNIŞOARĂ FLITWORTH.

Doamnei Flitworth i se păru că nu trecură decât câteva secunde.

– AM TERMINAT, DOMNIŞOARĂ FLITWORTH.

Ea se uită la el printre gene. Apoi, încetişor şi intenţionat, îşi şterse mâinile pe o cârpă, ieşi în curte şi se îndreptă spre coteţul porcului.

Nancy era băgată până la ochi în troaca cu mâncare.

Domnişoara Flitworth se întrebă ce comentariu ar fi trebuit să facă mai exact. În cele din urmă, spuse:

– Foarte bine. Foarte bine. Tu, tu, tu sigur munceşti... iute.

– DOMNIŞOARĂ FLITWORTH, DE CE NU CÂNTĂ COCOŞUL BINE?

– Ah, aşa e Cyril. N-are memoria bună. Ridicol, nu? Sper s-o nimerească.

Bill Door găsi o bucăţică de cretă în vechea fierărie a fermei, localiză o bucată de scândură printre gunoaie şi scrise cu mare grijă pentru o vreme. Apoi înfipse scândurica în faţa coteţului găinilor şi i-o arătă lui Cyril.

– ASTA VEI CITI, zise el.

Cyril se uită miop la „Cucurigu" scris cu litere gotice groase. Undeva în mintea lui minusculă şi nebună de galinacee înţelese foarte clar şi înspăimântat că ar face bine să înveţe foarte, foarte repede să citească.

Bill Door se lăsă pe spate în fân şi se gândi la ziua care trecuse. Se părea că fusese una destul de plină. Cosise iarbă, hrănise animalele şi reparase o fereastră. Găsise o salopetă veche atârnată în hambar. Părea mult mai potrivită pentru un Bill Door decât o robă ţesută din beznă absolută, aşa că o îmbrăcase. Iar domnişoara Flitworth îi dăduse o pălărie din paie cu boruri largi.

Şi se încumetase să meargă o jumătate de milă până în oraş. Nu era nici măcar un oraş cu un cal. Dacă cineva ar fi avut vreun cal, l-ar fi mâncat. Locuitorii păreau să îşi câştige existenţa furându-şi unii altora rufele puse la uscat.

Exista o piaţă a oraşului, care era ridicolă. Era doar o răscruce lărgită cu un turn cu ceas. Şi mai era o tavernă. Intrase în ea.

După pauza iniţială în care minţile tuturor se reconcentraseră pentru a-i face lui loc, fuseseră precaut de ospitalieri; ştirile circulă şi mai repede pe o viţă-de-vie cu puţini ciorchini.

– Tu trebuie să fi omul nou de la domnişoara Flitworth, zise barmanul. Un anume domn Door, aud.

– SPUNE-MI BILL.

– Ah? Era o fermă îngrijită pe vremuri. N-am crezut că bătrâna fată o să rămână.

– Ah, aprobară doi bătrâni de lângă foc.

– AH.

– Eşti nou prin părţile asta, ha? zise barmanul.

Tăcerea bruscă a celorlalţi bărbaţi din bar fu ca o gaură neagră.

– NU NEAPĂRAT.

– Ai mai fost pe aici, nu?

– DOAR ÎN TRECERE.

– Se zice că bătrâna domnişoară Flitworth e dusă, spuse una dintre siluetele de pe laviţele din jurul pereţilor înnegriţi de fum.

– Dar cu mintea ascuţită brici, ia seamă, rosti un alt băutor cocârjat.

– Oh, da. E isteaţă. Dar tot dusă.

– Şi se zice că are cutii pline de comori în salon.

– E strânsă la pungă, ştiu eu.

– Poftim. Oamenii bogaţi sunt întotdeauna strânşi la pungă.

– Bine. Isteaţă şi bogată. Dar tot nebună e.

– Nu se poate să fii nebun şi bogat. Trebuie să fii excentric dacă eşti bogat.

Tăcerea se întoarse şi pluti. Bill Door căută cu disperare ceva de zis. Niciodată nu fusese bun să pălăvrăgească. Nu avusese prea multe ocazii să o facă.

Ce spuneau oamenii în asemenea momente? Ah. Da.

– VOI CUMPĂRA FIECĂRUIA CÂTE O BĂUTURĂ, anunţă el.

Mai târziu, îl învăţară un joc format dintr-o masă cu găuri şi plase pe margine şi bile cioplite cu măiestrie din lemn şi, din câte se părea, bilele trebuia să ricoşeze una din alta pentru a intra în găuri. Se numea Miliard. Juca bine. De fapt, juca perfect. La început nu ştiu cum să o facă. Dar după ce îi auzi suspinând miraţi de câteva ori, se corectă şi începu să facă greşeli cu o precizie sârguincioasă; până îl învăţară darts, era foarte bun la ele. Cu cât făcea mai multe greşeli, cu atât îl plăceau oamenii mai mult. Aşa că propulsa micile săgeţi cu pene cu o măiestrie rece, fără să lase vreuna să cadă mai aproape de jumătate de yard de ţintele pe care i le ofereau. Chiar făcu una să ricoşeze din floarea unui cui şi dintr-o lampă pentru a ateriza în berea cuiva, ceea ce îl făcu pe unul dintre bătrâni să râdă atât de tare, încât trebui să fie dus afară la aer curat.

Îi spuseseră Bunul Bill.

Nimeni nu îi mai spusese aşa.

Ce seară ciudată.

Existase totuşi şi un moment neplăcut. Auzise o voce mică spunând: „Omul ăsta e un schielete" şi se întorsese pentru a vedea o fetiţă în cămaşă de noapte care se uita la el peste bar, fără groază, dar cu un fel spaimă fascinată.

Proprietarul, pe care deja Bill Door ştia că îl chema Lifton, râsese neliniştit şi îşi ceruse iertare.

– Asta e fantezia ei, zise el. Câte zic copiii, ha? Hai, Sal, treci înapoi în pat. Şi cere-ţi scuze domnului Door.

– E un schielete cu haine pe el, spuse copilul. De ce nu curge băutura pe jos?

El aproape că se panicase. Puterile lui intrinsece începeau să scadă, deci. În mod normal, oamenii nu puteau să-l vadă – ocupa un punct mort în simţurile lor, pe care îl umpleau undeva în capetele lor cu ceva ce preferau să întâlnească. Dar incapacitatea adulţilor de a-l vedea clar nu era sigură împotriva acestui fel de declaraţie insistentă, iar el putea simţi zăpăceala din jur. Apoi, tocmai la timp, mama ei venise din camera din spate şi o luase pe fetiţă. Se auziseră comentarii înfundate de felul „.... un schielete cu haine pe el..." dispărând pe după cotul scărilor.

Şi tot timpul, ceasul străvechi de deasupra şemineului ticăise şi iar ticăise, tăind secunde din viaţa lui. Păruseră atât de multe, nu cu mult timp în urmă...

Auzi un ciocănit slab în uşa hambarului, sub pod. Apoi cum se deschide uşa.

– Eşti cuviincios, Bill Door? zise glasul domnişoarei Flitworth în întuneric.

Bill Door analiză propoziţia căutându-i sensul în context.

– DA? îndrăzni el.

– Ţi-am adus o cană cu lapte fierbinte.

– DA?

– Haide, repede. Altfel se răceşte.

Bill Door coborî cu grijă pe scara de lemn. Domnişoara Flitworth ţinea o lampă în mână şi avea un şal pe umeri.

– Are şi scorţişoară. Lui Ralph al meu întotdeauna îi plăcea scorţişoara. Suspină.

Bill Door era atent la tonurile joase şi la cele înalte în acelaşi fel în care un astronaut este conştient de tiparele climatice de sub el; toate erau vizibile, toate acolo, toate întinse pentru studiu şi toate complet desprinse de trăirea reală.

– MULŢUMESC, spuse el.

Domnişoara Flitworth se uită în jur.

– Ţi-ai făcut un adevărat cămin aici, spuse ea cu voioşie.

– DA.

Îşi trase şalul mai bine pe umeri.

– Atunci, mă întorc în casă, zise ea. Poţi să îmi aduci cana înapoi dimineaţă.

Plecă iute prin noapte.

Bill Door luă băutura în podul pentru fân. O puse pe o grindă joasă, se aşeză şi o privi mult după ce se răci şi lumânarea se stinse.

După o vreme, băgă de seamă un şuierat insistent. Scoase clepsidra de aur şi o puse chiar în celălalt capăt al podului, sub o grămadă de fân.

Nu mai conta.

Windle Poons se chiora la numerele caselor – o sută de Pini Numărători muriseră doar pentru această stradă – şi îşi dădu seama că era miop din obişnuinţă. Îşi îmbunătăţi privirea.

Dură ceva vreme să găsească 668 pentru că era, de fapt, la primul etaj deasupra unei croitorii. Intrarea se făcea printr-o alee. La capătul ei era o uşă din lemn. Pe vopseaua ei scorojită, cineva prinsese un anunţ pe care scria cu litere optimiste:

Intraţi! Intraţi! Clubul Un Nou Început.

A fi Mort e doar Începutul!!!

Uşa dădea spre trepte care miroseau a vopsea veche şi a muşte moarte. Scârţâiau şi mai mult decât genunchii lui Windle.

Cineva desenase pe pereţi. Limbajul era exotic, dar tonul general era destul de familiar: *Stafiile lumii, Ridicaţi-vă, Nu ai Nimic de pierdut decât Lanţurile* şi *Majoritatea Tăcută vrea Drepturi Mortale* şi *Opriţi vitalismului acum!!!*

În capul scării era un palier cu o singură uşă. Odată ca niciodată, cineva atârnase o lampă cu petrol în tavan, dar arăta de parcă nu o mai aprinsese nimeni de o mie de ani. Un păianjen străvechi, trăind probabil din rămăşiţele petrolului, îl urmări atent din cuibul lui suspendat.

Windle se uită iar la cartonaş, luă o gură mare de aer din obişnuinţă şi ciocăni.

Arhicancelarul intră înapoi în Colegiu cuprins de furie, cu ceilalţi ţinându-se cu disperare după el.

– Pe cine o să cheme! *Noi* suntem vrăjitorii aici!

– Da, dar de fapt nu ştim ce se întâmplă, nu? spuse decanul.

– Aşa că o să aflăm! mârâi Ridcully. Nu ştiu pe cine o să cheme *el*, dar sunt al naibii de sigur pe cine o să chem *eu!*

Se opri brusc. Ceilalţi vrăjitori se îngrămădiră în el.

– Oh, nu, făcu şeful de promoţie. Te rog, nu asta!

– N-are nimic, zise Ridcully. N-ai de ce să îţi faci griji. De fapt, am citit despre el noaptea trecută. Poţi să îl faci cu trei bucăţele de lemn şi...

– Patru cm^3 de sânge de şoarece, zise şeful de promoţie tânguitor. Nici n-ai nevoie de asta. Poţi să foloseşti două bucăţele de lemn şi un ou. Trebuie să fie un ou proaspăt, totuşi.

– De ce?

– Cred că şoarecele e mai fericit aşa.

– Nu, adică oul.

– Oh, cine ştie ce simte un ou?

– Oricum, spuse decanul, e periculos. Întotdeauna am avut impresia că el stă în octogramă doar pentru imagine. Nu suport când se uită la tine şi pare că numără.

– Da, zise şeful de promoţie. Nu trebuie să facem asta. Ne descurcăm cu cele mai multe lucruri. Dragoni, monştri. Şobolani. Mai ţineţi minte şobolanii de anul trecut? Ziceai că-s peste tot. Seniorul Vetinari nu a vrut să ne asculte, oh, nu. I-a plătit nenorocitului ăluia uşuratic în pantaloni cu roşu şi galben o mie de bani de aur ca să scape de ei.

– A mers, totuşi, spuse conferenţiarul de la Rune Moderne.

– Bineînţeles că a mers, la naiba, zise decanul. A mers şi în Quirm şi Sto Lat. I-ar fi mers şi în Pseudopolis dacă nu l-ar fi recunoscut cineva. Aşa-zisul domn Uimitorul Maurice şi Rozătoarele lui Educate!

– Nu are rost să încerci să schimbi subiectul, spuse Ridcully. Vom face Ritul lui AshKente. Bine?

– Şi îl vom invoca pe Moarte, zise decanul Oh, măiculiţă.

– Moarte e în regulă, spuse Ridcully. E un tip profesionist. Are o treabă de făcut. Corect. Joacă cinstit, nici o problemă. El o să ştie ce se întâmplă.

– Oh, măiculiţă, făcu iar decanul.

Ajunseră la poartă. Doamna Cake păşi înainte, blocându-i calea Arhicancelarului.

Ridcully ridică sprâncenele.

Arhicancelarul nu era genul de bărbat care are o plăcere specială din a fi dur şi necioplit cu femeile. Sau, spus altfel, era dur şi necioplit cu toată lumea, indiferent de sex, ceea ce era egalitate într-un fel. Şi dacă următoarea discuţie *nu* ar fi avut loc între cineva care asculta ce spuneau oamenii cu

câteva secunde înainte să spună şi cineva care nu asculta deloc ce spuneau oamenii, toate ar fi putut fi foarte diferite. Sau poate că nu.

Doamna Cake începu cu un răspuns.

– Nu sunt draga ta femeie! se răsti ea.

– Şi cine eşti tu, dragă femeie? zise Arhicancelarul.

– Păi, nu aşa se vorbeşte cu o persoană respectabilă, spuse doamna Cake.

– Nu trebuie să te simţi jignită, zise Ridcully.

– Oh, vai, asta fac? spuse doamna Cake.

– Doamnă, de ce îmi răspunzi înainte să zic ceva?

– Ce?

– Ce vrei să spui?

– Ce vrei să spui *tu?*

– Ce?

Se holbară unul la altul, prinşi într-o încleştare conversaţională de neînfrânt. Apoi doamna Cake îşi dădu seama.

– Iar am premoniţii premature, zise ea. Îşi băgă un deget în ureche şi îl zgâlţâi cu un pleoscăit. E bine acum. Deci, motivul.

Dar Ridcully se săturase.

– Domnule Trezorier, eşti drăguţ să-i dai acestei femei un bănuţ şi să o trimiţi în treaba ei?

– Ce? făcu doamna Cake, dintr-odată incredibil de înfuriată.

– Sunt prea multe chestii din astea în vremurile noastre, îi spuse Ridcully decanului în timp ce se îndepărtau agale.

– E vorba de presiunea şi de stresul de a trăi într-un oraş mare, zise şeful de promoţie. Am citit undeva. Îi afectează pe oameni într-un mod ciudat.

Păşiră prin portiţa făcută într-una dintre uşile mari, iar decanul o închise în nasul doamnei Cake.

– S-ar putea să nu vină, spuse şeful de promoţie în timp ce traversau curtea interioară. Nu a venit la petrecerea de adio a sărmanului Windle.

– O să vină pentru Rit, zise Ridcully. Nu îi trimite doar o invitaţie, îi pune şi un afurisit de RSVP pe ea!

– Oh, bine. Mie îmi place sherry, făcu Trezorierul.

– Taci, domnule Trezorier.

Era o alee, undeva în mahalaua Umbrelor, care era zona cea mai străbătută de alei dintr-un oraş străbătut de alei.

Ceva mic şi lucitor intră rulând pe ea, apoi dispăru în beznă.

După o vreme, se auziră zgomote metalice slabe.

Atmosfera din biroul Arhicancelarului era foarte rece.

În cele din urmă, Trezorierul îngăimă:

– Poate că e ocupat?

– Taci, spuseră vrăjitorii, la unison.

Ceva se întâmpla. Podeaua din interiorul octogramei magice desenate cu cretă se albea de chiciură.

– N-a mai făcut niciodată aşa, zise şeful de promoţie.

– Totul e greşit, să ştiţi, spuse decanul. Ar trebui să avem nişte lumânări şi nişte cazane şi nişte chestii care să bolborosească în creuzete şi nişte praf strălucitor şi ceva fum colorat...

– Ritul nu are nevoie de nimic din chestiile astea, zise Ridcully tăios.

– *El* s-ar putea să nu aibă nevoie de ele, dar eu am, mormăi decanul. Când o faci fără toate podoabele potrivite e ca şi cum ţi-ai da jos toate hainele când faci baie.

– Eu aşa fac, spuse Ridcully.

– Hm. Bine, fiecare cu ale lui, fireşte, dar unora dintre noi le place să creadă că păstrează *standardele*.

– Poate e în vacanţă? zise Trezorierul.

– Oh, da, rânji decanul. Pe vreo plajă pe undeva? Nişte băuturi cu gheaţă şi o pălărie cu Pupă-mă Iute?

– Staţi aşa. Staţi aşa. Vine cineva, şuieră şeful de promoţie.

Contururile slabe ale unei siluete cu glugă apărură deasupra octogramei. Tremura neîncetat, ca şi cum ar fi fost văzută prin aer supraîncins.

– El e, spuse decanul.

– Nu e el, zise conferenţiarul de la Rune Moderne. E doar o robă cenu... nu e nimic înăuntru...

Se opri.

Silueta se întoarse, încetişor. Era plină, sugerând un posesor, dar în acelaşi timp dădea o senzaţie de goliciune, ca şi cum ar fi fost doar o formă pentru ceva fără formă proprie. Gluga era goală.

Golul îi privi pe vrăjitori câteva secunde, apoi se concentră asupra Arhicancelarului.

Spuse:

Cine eşti?

Ridcully îşi înghiţi nodul din gât.

– Hm. Mustrum Ridcully, Arhicancelar.

Gluga dădu din cap. Decanul îşi băgă un deget în ureche şi îl învârti. Roba nu vorbea. Nu se auzea nimic. Doar că, după aceea, aveai o amintire apărută dintr-odată a ceva ce doar nu reuşise să fie spus şi nu ştiai cum ajunsese acolo.

Gluga spuse:

Eşti o fiinţă superioară pe această lume?

Ridcully se uită la ceilalţi vrăjitori. Decanul se încruntă.

– Păi... ştii... da... primul între egali şi toate alea... da... îngăimă Ridcully.

I se spuse:

Aducem veşti bune.

– Veşti bune? Veşti bune? Ridcully se zvârcolea sub privirea neprivită. Oh, *bun*. Astea chiar *sunt* veşti bune.

I se spuse:

Moarte s-a pensionat.

– Pardon?

I se spuse:

Moarte s-a pensionat.

– Oh? Astea sunt... veşti... zise Ridcully şovăielnic. Uh. Cum? Exact... cum?

I se spuse:

Ne cerem iertare pentru scăderea recentă a standardelor.

– Scădere? făcu Arhicancelarul, acum pe deplin buimac. Păi, uh, nu sunt sigur că... adică, fireşte, tipul tot timpul bocănea, dar în cea mai mare parte a timpului noi abia...

I se spuse:

Totul a fost foarte dezordonat.

– A fost? Chiar a fost. Oh, păi, nu putem să avem dezordine, zise Arhicancelarul.

I se spuse:

Trebuie să fi fost îngrozitor.

– Păi, eu... adică... cred că noi... nu sunt sigur... trebuie să fi fost?

I se spuse:

Dar acum povara este ridicată. Bucuraţi-vă. Asta este tot. Va urma o scurtă perioadă de tranziţie înainte ca un candidat potrivit să se prezinte, iar apoi funcţionarea obişnuită va fi reluată. Între timp, ne cerem iertare pentru orice inconvenienţe inevitabile provocate de efectele vieţii în exces.

Silueta se undui şi începu să dispară.

Arhicancelarul dădu disperat din mâini.

– Stai! zise el. Nu poţi să pleci aşa! Îţi ordon să stai! Ce funcţionare? Ce înseamnă toate astea? Cine eşti?

Gluga se întoarse spre el şi spuse:

Noi suntem nimic.

– Asta nu ajută! Cum te cheamă?

Noi suntem uitare.

Silueta pieri.

Vrăjitorii amuţiră. Chiciura din octogramă începea să se sublimeze la loc în aer.

– Oh-oh, făcu Trezorierul.

– Scurtă perioadă de tranziţie? Asta e acum? spuse decanul.

Podeau se zgâlţâi.

– Oh-oh, făcu iar Trezorierul.

– Asta nu explică de ce totul prinde viaţă, zise şeful de promoţie.

– Staţi aşa... staţi aşa, spuse Ridcully. Dacă oamenii ajung la capătul vieţii lor şi îşi părăsesc trupurile şi tot restul, dar Moarte nu îi ia...

– Atunci înseamnă că fac coadă aici, zise decanul.

– Şi nu au unde să se ducă.

– *Nu* doar oamenii, spuse şeful de promoţie. Toate trebuie să păţească aşa. Tot ce moare.

– Umplând lumea cu forţă vitală, zise Ridcully.

Vrăjitorii vorbeau monoton, minţile tuturor alergând înaintea conversaţiei către oroarea îndepărtată a concluziei.

– Stau fără nimic de făcut, spuse conferenţiarul de la Rune Moderne.

– Fantome.

– Activitate paranormală.

– Măiculiţă!

– Totuşi, staţi un pic, zise Trezorierul care reuşise să prindă evenimentele din urmă. De ce ar trebui să ne facem griji? Nu avem de ce să ne temem de morţi, nu? Până la urmă, sunt doar oameni care sunt morţi. Sunt oameni obişnuiţi. Oameni ca noi.

Vrăjitorii se gândiră la asta. Se uitară unii la alţii. Începură să urle, într-un glas.

Nimeni nu îşi mai aduse aminte de partea despre candidaţii potriviţi.

Credinţa este una dintre cele mai puternice forţe organice din multivers. S-ar putea să nu fie în stare chiar să mute munţii din loc. Dar poate crea pe cineva care e în stare.

Oamenii înţeleg exact pe dos. Ei cred că funcţionează invers. Cred că secvenţa este mai întâi obiectul, apoi credinţa. De fapt, merge în celălalt sens.

Credinţa musteşte pe firmament ca bucăţi mari de lut care se rotesc pe o roată de olar. Aşa au fost creaţi zeii, bunăoară. În mod clar trebuie să fi fost creaţi de credincioşii lor, deoarece un scurt curriculum vitae al vieţilor celor mai mulţi dintre zei sugerează că originile lor n-ar putea fi divine. De obicei, fac exact lucrurile pe care le-ar face oamenii, dacă ar putea, mai ales când vine vorba de nimfe, ploi de aur şi lovirea duşmanilor.

Credinţa creează alte lucruri.

L-a creat pe Moarte. Nu moartea, care este un simplu termen tehnic pentru o stare provocată de absenţa prelungită a vieţii, ci pe Moarte, individualitatea. El a evoluat, de fapt, împreună cu viaţa. De îndată ce o fiinţă vie a fost chiar şi nitel conştientă de conceptul de a deveni brusc o fiinţă nevie, a existat Moarte. A fost Moarte cu mult înainte ca oamenii să se gândească la el; ei doar au adăugat forma şi toată chestia cu

roba şi coasa unei personalităţi care era deja bătrână de milioane de ani.

Iar acum, se dusese. Dar credinţa nu se opreşte. Credinţa continuă să creadă. Şi, de vreme ce punctul central al credinţei se pierduse, noi puncte apăreau. Deocamdată mici, nu foarte puternice. Morţile personale ale fiecărei specii, care nu mai erau unite, ci specifice.

În pârâu, cu solzi negri, înota Moartea Efemeridelor. În păduri, invizibil, doar o creatură a sunetului, plutea toc-toc-toc-ul Morţii Copacilor.

Peste deşert, o carapace neagră şi goală se mişca hotărâtă, la o jumătate de inchi de pământ... Moartea Ţestoaselor.

Moartea Umanităţii nu fusese încă terminată. Oamenii pot crede nişte lucruri foarte complexe.

E ca diferenţa dintre haine de gata şi la comandă.

Sunetele metalice încetară să mai vină din alee.

Apoi se lăsă tăcerea. Acel fel de tăcere deosebit de îngrijorată a ceva ce nu mai face zgomot.

Şi, în cele din urmă, se auzi un zdrăngănit foarte slab, dispărând în depărtare.

– Nu sta în uşă, amice. Nu bloca intrarea. Vino.

Windle Poons clipi în semiîntuneric.

Când ochii i se obişnuiră, îşi dădu seama că era un semicerc de scaune într-o cameră altfel cam goală şi prăfuită. Toate erau ocupate.

În centru – cum s-ar zice, în focarul semicercului – era o măsuţă la care stătuse cineva. Acesta se îndrepta acum spre el, cu mâna întinsă şi un zâmbet larg pe faţă.

– Nu-mi spune, lasă-mă să ghicesc, zise acesta. Eşti zombi, nu?

– Hm.

Windle Poons nu mai văzuse niciodată până atunci pe cineva cu o piele aşa de palidă, atâtă câtă avea. Sau purtând haine care arătau ca şi cum ar fi fost spălate în lame de ras şi miroseau de parcă cineva nu doar ar fi murit în ele, dar *încă* era în ele. Sau purtând o insignă cu Bucuros să Fiu Cenuşiu.

– Nu ştiu, spuse el. Cred că da. Doar că m-au îngropat, vezi tu, şi am găsit cartonaşul ăsta... Îl ridică, asemenea unui scut.

– Fireşte că l-ai găsit. *Fireşte* că da, zise silueta.

„O să vrea să dăm mâna", se gândi Windle. „Dacă o fac, ştiu că o să ajung să am mai multe degete decât la început. Oh, mamă. Aşa o să ajung şi eu?"

– Şi sunt mort, spuse el jalnic.

– Şi sătul să fii împins de colo-colo, zise cel cu piele verzuie.

Windle îi scutură mâna cu foarte mare grijă.

– Ei, nu chiar săt...

– Sabot îmi zice. Reg Sabot.

– Poons. Windle Poons, spuse Windle. Ăăă...

– Da, întotdeauna e la fel, zise Reg Sabot cu amărăciune. După ce mori, oamenii nu mai vor să ştie de tine, nu? Se poartă de parcă ai avea vreo boală îngrozitoare. Moartea se poate întâmpla oricui, aşa-i?

– Tuturor, aş fi crezut eu, spuse Windle. Ăăă, eu...

– Da, ştiu cum e. Zi-i cuiva că eşti mort, şi se uită la tine ca la o stafie, continuă domnul Sabot.

Windle îşi dădu seama că a vorbi cu domnul Sabot seamănă foarte mult cu a vorbi cu Arhicancelarul. Nu conta ce spuneai, pentru că nu asculta. Doar că în cazul lui Mustrum Ridcully, era din cauză că nu se obosea, pe când Reg Sabot furniza de fapt partea ta de conversaţie undeva în capul lui.

– Da, aşa e, zise Windle, cedând.

– De fapt, tocmai terminam, spuse domnul Sabot. Să te prezint. Toată lumea, el e... Ezită.

– Poons. Windle Poons.

– Fratele Windle, zise domnul Sabot. Urați-i un călduros bun-venit de Nou Început!

Se auzi un cor ruşinat de „saluturi". Un tânăr mare şi cam păros de la capătul rândului prinse privirea lui Windle şi îşi roti ochii galbeni într-un gest teatral de compasiune.

– El este fratele Arthur Winkings...

– *Conte Notfaroutoe*, spuse tăios un glas de femeie.

– Şi sora Doreen... adică, fireşte, contesa Notfaroutoe...

– Încântată, desigur, zise vocea feminină când mica şi bondoaca femeie de lângă mica şi bondoaca formă a contelui întinse o mână încărcată de inele. Contele însuşi îi oferi lui Windle un rânjet îngrijorat. Părea să poarte un frac croit pentru un bărbat cu câteva numere mai mare.

– Şi fratele Schleppel...

Scaunul era gol. Dar o voce din bezna de sub el spuse: „'Seara".

– Şi fratele Lupine.

Tânărul bărbat păros şi musculos cu urechi ascuţite şi canini lungi îi strânse mâna lui Windle din toată inima.

– Şi sora Drull. Şi fratele Gorper. Şi fratele Ixiolit.

Windle scutură mai multe variaţiuni pe tema mână.

Fratele Ixiolit îi înmână o bucăţică de hârtie galbenă. Pe ea era scris un singur cuvânt: „OoooEeeeOoooEeee-OoooEEEee".

– Îmi pare rău că nu sunt mai mulţi aici în seara asta, zise domnul Sabot. Fac tot ce îmi stă în puteri, dar mă tem că unii oameni chiar nu sunt pregătiţi să facă efortul.

– Ăăă... oameni morţi? spuse Windle încă uitându-se la bileţel.

– Apatie îi zic eu, rosti cu amărăciune domnul Sabot. Cum poate să progreseze mişcarea dacă oamenii stau cu mâinile în sân tot timpul?

Lupine începu să facă semne înnebunite de „nu-l stârni" în spatele capului domnului Sabot, dar Windle nu reuşi să se oprească la timp.

– Ce mişcare? zise el.

– Drepturi Mortale, spuse domnul Sabot iute. Să îţi dau unul dintre manifestele mele.

– Dar, desigur, ăăă, oamenii morţi nu au drepturi? făcu Windle.

Cu coada ochiului, îl văzu pe Lupine punându-şi mâinile peste faţă.

– Aici ai dreptate ceva mortal, zise Lupine fără să îşi mişte un muşchi de pe faţă. Domnul Sabot se uită urât la el.

– Apatie, repetă el. Întotdeauna e la fel. Faci tot ce poţi pentru oameni, şi ei te ignoră. Ştii că oamenii pot să zică orice vor despre tine *şi* să îţi ia proprietăţile, doar pentru că eşti mort? Şi...

– Credeam că cei mai mulţi oameni când mor, doar... ştii... *mor,* spuse Windle.

– E doar lene, zise domnul Sabot. Nu vor să facă un efort.

Windle nu văzuse niciodată pe cineva arătând atât de descurajat. Reg Sabot părea să se fi făcut mai mic cu câţiva inchi.

– De când eşti nemort, Vindle? spuse Doreen cu voioşie delicată.

– De foarte puţin timp, zise Windle uşurat de schimbarea tonului. Trebuie să spun că se dovedeşte a fi altfel decât mă aşteptam.

– Te obişnuieşti, rosti posomorât Arthur Winkings, alias contele Notfaroutoe. Aşa stă treaba cu a fi nemort. E la fel de uşor ca a cădea de pe o stâncă. Toţi suntem nemorţi aici.

Lupine îşi drese glasul.

– În afară de Lupine, spuse Arthur.

– Sunt mai mult ceea ce s-ar numi nemort onorific, zise Lupine.

– El fiind un vârcolac, explică Arthur.

– M-am gândit că e vârcolac de îndată ce l-am văzut, spuse Windle dând din cap.

– La fiecare lună plină, zise Lupine. Regulat.

– Începi să urli şi îţi creşte păr, spuse Windle.

Cu toţii scuturară din cap.

– Hm, nu, zise Lupine. Mai degrabă *încetez* să urlu şi îmi cade temporar o parte din păr. E al naibii de jenant.

– Dar credeam că de lună plină vârcolacul obişnuit...

– Problema lui Lupine, spuse Doreen, este că o abohhrrdează din cealaltă parte, fez du.

– Practic, sunt lup, zise Lupine. Ridicol, zău. La fiecare lună plină mă transform într-un om-lup. Restul timpului, sunt doar... lup.

– Mamă! făcu Windle. Trebuie să fie o problemă îngrozitoare.

– Pantalonii sunt partea cea mai urâtă, spuse Lupine.

– Ăăă... da?

– Oh, da. Vezi tu, e în regulă pentru vârcolacii umani. Ei doar îşi ţin hainele pe ei. Adică, s-ar putea să se rupă niţel, dar cel puţin le au la îndemână, nu? Pe când eu, dacă văd luna plină, în clipa următoare merg şi vorbesc şi sunt în mare belea în baza faptului că sufăr o gravă deficienţă în privinţa pantalonilor. Aşa că trebuie să ţin o pereche ascunsă pe undeva. Domnul Sabot...

– ... spune-mi Reg...

– ... mă lasă să ţin o pereche unde lucrează el.

– Eu muncesc la morga de pe Strada Ulmilor, zise domnul Sabot. Nu mi-e ruşine. Merită să salvezi un frate sau o soră.

– Scuze? făcu Windle. Să salvezi?

– Eu sunt cel care prinde catronaşul pe spatele capacului, spuse domnul Sabot. Nu se ştie niciodată. Merită să încerci.

– Funcţionează des? zise Windle.

Se uită prin încăpere. Tonul lui trebuie să fi sugerat că era o cameră destul de mare şi care avea doar opt oameni în ea; nouă dacă socoteai şi vocea de sub scaun, care probabil aparţinea unei persoane.

Doreen şi Arthur schimbară priviri între ei.

– A funcţionatăn pentru Artor, spuse Doreen.

– Mă iertaţi, zise Windle. Nu pot să nu mă întreb... voi doi sunteţi... hm... vampiri, din întâmplare?

– Aşa-i, spuse Arthur. Mare păcat.

– Ha! Nu ar trebuirăn să forbeşti asdfel, zise Doreen de sus. Ar trebui să fii mântru de nobila ta descendenţă.

– Mântru? făcu Arthur.

– Ai fost muşcat de vreun liliac? spuse Windle iute, temându-se să nu fie cauza vreunei certe în familie.

– Nu, zise Arthur, de un avocat. Am primit o scrisoare, mă înţelegi? Cu o bulă elegantă de ceară şi toate cele. Bla-bla, bla-bla... stră-stră-unchi... bla-bla, bla-bla... singura rudă în viaţă... bla-bla-bla, bla-bla.. permiteţi să fim primii care să ne exprimăm din inimă... bla-bla. Acum eram Arthur Winkings, un om în plină ascensiune în domeniul vânzării cu ridicata de fructe şi legume, apoi mă trezesc că sunt Arthur, conte de Notfaroutoe, proprietar a cincizeci de acri de stâncă de pe care ar cădea şi o capră, al unui castel pe care până şi gândacii l-au părăsit şi al unei invitaţii din partea burgermeisterului să dau

o fugă prin sat într-o zi, să discutăm taxele neplătite pe ultimii trei sute de ani.

– Urăsc avocaţii, spuse glasul de sub scaun. Avea un ton spart, trist. Windle încercă să îşi mute picioarele niţel mai aproape de propriul scaun.

– Era un castelăn destul de bun, zise Doreen.

– Ba era o grămadă nenorocită de pietre obosite, spuse Arthur.

– Avea privelişti frumoase.

– Da, prin fiecare zid, zise Arthur, coborând o barieră pe această cale de discuţie. Ar fi trebuit să îmi dau seama chiar înainte să mergem să ne uităm la el. Aşa că am întors căruţa, da? M-am gândit, ei, sunt patru zile pierdute, chiar în mijlocul sezonului aglomerat. Nu mă mai gândesc la asta. Apoi, mă trezesc în întuneric, într-o cutie. În cele din urmă găsesc chibriturile, aprind unul şi la şase degete de nasul meu e un cartonaş. Pe el scria...

– „Nu Trebuie să te Laşi Doborât", spuse domnul Sabot cu mândrie. Ăsta a fost una dintre primele.

– N-a vost fina mea, zise Doreen băţoasă. Ai zdat ţeapănăn drei dzile.

– L-a speriat pe preot, asta pot să-ţi spun, rosti Arthur.

– Ha! Preoţii! făcu domnul Sabot. Toţi sunt la fel. Întotdeauna îţi spun că o să trăieşti iar după moarte, dar încearcă să faci asta şi să vezi ce feţe au!

– Nici preoţii nu-mi plac, zise glasul de sub scaun. Windle se întrebă dacă îl auzeau şi ceilalţi.

– Nu o să uit expresia de pe faţa reverendului Welegare când fugea, spuse Arthur posomorât. Mergeam la templul ăla de treizeci de ani. Eram respectat în comunitate. Acum, numai dacă mă *gândesc* să calc într-un lăcaş religios, mă doare tot piciorul.

– Dar, dar nu era nevoie să zică ce a zis când ai împins capacul, rosti Doreen. Şi mai e şi preot. N-ar trebui să ştie astfel de cuvinte.

– Îmi plăcea la templul ăla, spuse Arthur melancolic. Aveam ceva de făcut miercurea.

Windle Poons îşi dădu seama că Doreen căpătase ca prin farmec capacitatea de a pronunţa V-urile corect.

– Şi dumneavoastră sunteţi vampir, doamnă Win... vă rog să mă iertaţi... *contesă* Notfaroutoe? întrebă el politicos.

Contesa surâse.

– Mein cinsten, ja, zise ea.

– Prin căsătorie, spuse Arthur.

– Se poate? Credeam că trebuie să fii muşcat, spuse Windle.

Vocea de sub scaun chicoti obraznic.

– Nu văd de ce ar trebui să mă apuc să îmi muşc nevasta după treizeci de ani de căsnicie şi cu asta, basta, zise contele.

– Orice fomei ar trebui să împărtăşească pasiunile soţului ei, spuse Doreen. Acest păstrează căsnicia interesandă.

– Cine vrea o căsnicie interesantă? N-am zis niciodată că vreau o căsnicie interesantă. Aici greşesc oamenii din ziua de azi, se aşteaptă ca lucruri cum ar fi căsătoria să fie interesante. Şi nu e o pasiune, oricum, gemu Arthur. Chestia asta cu vampireala nu e deloc aşa cum e lăudată, să ştii. Nu poţi să ieşi pe lumina zilei, nu poţi să mănânci usturoi, nu poţi să te bărbiereşti ca lumea...

– De ce nu poţi să te... începu Windle.

– Nu poţi să foloseşti *oglinda,* zise Arthur. Am crezut că partea cu transformarea în liliac ar putea fi interesantă, dar bufniţele de pe aici sunt *criminale*. Cât despre... ştii tu... cu sângele... păi... Glasul îi pieri.

– Artor nu a vosd niciodatăn bun la făcut cunoştinţăn cu oameni, spuse Doreen.

– Şi partea cea mai rea este că trebuie să port hainele de seară tot timpul, zise Arthur. Îi aruncă o privire piezişă lui Doreen. Sunt sigur că nu e cu adevărat obligatoriu.

– Estăn foarte importantăn să păstrezi zdandardele, spuse Doreen.

Pe lângă accentul de vampir care ba apărea, ba dispărea, Doreen se hotărâse să se asorteze la costumul de seară al lui Arthur cu ceea ce ea considera potrivit pentru o femeie vampir: o rochie neagră cu corset, păr negru lung tăiat în V pe frunte şi un machiaj foarte palid. Natura o crease mică şi durdulie, cu păr creţ şi ten sănătos. Existau semne clare de conflict.

– Ar fi trebuit să rămân în coşciugul ăla, zise Arthur.

– Oh, nu, spuse domnul Sabot. Asta înseamnă să alegi calea simplă. Mişcarea are nevoie de oameni ca tine, Arthur. Trebuie să dăm un exemplu. Nu uita motto-ul nostru.

– Care motto este acela, Reg? zise Lupine plicitisit. Avem atât de multe.

– „Nemort, da – neom, nu!", spuse Reg.

– Vezi tu, el are intenţii bune, zise Lupine după ce întâlnirea se încheiase.

El şi Windle mergeau prin răsăritul cenuşiu. Soţii Notfaroutoe plecaseră mai devreme, înainte ca lumina zilei să pună şi mai multe probleme pe umerii lui Arthur, iar domnul Sabot se dusese, zicea el, să ia cuvântul la o întrunire.

– Se duce la cimitirul din spatele Templului Zeilor Mărunţi şi strigă, explică Lupine. El îi spune trezirea conştiinţei, dar nu cred că urmăreşte ceva prea clar.

– Cine era sub scaun? zise Windle.

– Era Schleppel, spuse Lupine. Credem că e un baubau.

– Un baubau nemort?

– Nu vrea să spună.

– Nu l-aţi văzut niciodată? Credeam că un baubau se ascunde sub lucruri şi, hm, după lucruri şi sare într-un fel la oameni.

– Cu ascunsul, se descurcă. Nu cred că îi place să sară de acolo, zise Lupine.

Windle se gândi la asta. Un baubau agorafob părea să întregească tabloul.

– Ca să vezi, spuse el nedesluşit.

– Nu mergem la club decât ca să îl facem fericit pe Reg, zise Lupine. Doreen spune că i-am frânge inima dacă n-am mai veni. Ştii ce e cel mai rău?

– Continuă, rosti Windle.

– Uneori vine cu o chitară şi ne pune să cântăm cântece ca *Străzile din Ankh-Morpork* şi *We Shall Overcome*[1]. E îngrozitor.

– Nu ştie să cânte, ha?

– Să cânte? Lasă cântatul. Ai văzut vreodată un zombi încercând să cânte la chitară? Cel mai jenant e să îl ajutăm să îşi găsească degetele după aceea. Lupine oftă. Apropo, sora Drull este moroi. Dacă îţi oferă vreunul dintre pateurile ei cu carne, nu accepta.

Windle îşi aduse aminte de o bătrânică timidă, confuză, îmbrăcată într-o rochie cenuşie fără formă.

– Oh, mamă, zise el. Adică le face din carne de om?

– Ce? Ah. Nu. Doar că nu prea ştie să gătească.

– Oh.

---

[1] Un cântec care, în diferite limbi, este comun pe fiecare lume din multivers. Este întotdeauna cântat de aceeaşi oameni, cum ar fi aceia care, când vor creşte mari vor fi cei cărora următoarea generaţie le va cânta *We Shall Overcome*. (n.a.)

– Iar fratele Ixiolit este probabil singura banshee din *lume* cu defect de vorbire, aşa că în loc să stea pe acoperişuri şi să ţipe când oamenii sunt în pragul morţii, le scrie un bileţel şi îl strecoară pe sub uşă...

Windle îşi aminti o faţă lungă şi tristă.

– Mi-a dat şi mie unul.

– Încercăm să-l încurajăm, spuse Lupine. E foarte sfios.

Braţul lui ţâşni şi îl izbi pe Windle de un perete.

– Linişte!

– Ce?

Lupine ciuli urechile. Nările îi fremătau.

Făcându-i semn lui Windle să rămână unde era, vârcolacul pe dos se furişă în tăcere pe alee până când ajunse la locul unde se întâlnea cu alta şi mai mică, şi mai urâtă. Se opri o clipă, iar apoi băgă o mână păroasă după colţ.

Se auzi un scâncet. Mâna lui Lupine reveni ţinând un om care se zbătea. Muşchi uriaşi şi păroşi se mişcară sub cămaşa sfâşiată a lui Lupine când bărbatul fu ridicat la înălţimea colţilor.

– Aşteptai să ne ataci, nu-i aşa? zise Lupine.

– Cine, eu...?

– Te-am mirosit, spuse Lupine plat.

– Eu nu...

Lupine oftă.

– Lupii nu fac aşa ceva, să ştii, zise el.

Omul se bălăngăni.

– Hei, se ştie asta, făcu bărbatul.

– E doar luptă faţă în faţă, colţ la colţ, gheară la gheară, spuse Lupine. Nu întâlneşti lupi care se furişează în spatele pietrelor gata să tâlhărească un bursuc aflat în trecere.

– Plec?

– Ţi-ar plăcea să îţi sfâşii beregata?

Bărbatul se uită fix în ochii galbeni. Îşi estimă şansele împotriva unui om de doi metri şi ceva înălţime cu aşa dinţi.

– Am de ales? zise el.

– Prietenul meu, aici de faţă, spuse Lupine arătându-l pe Windle, e zombi...

– Păi, nu ştiu dacă sunt chiar *zombi,* cred că trebuie să mănânci un fel de peşte şi o rădăcină ca să fii zom...

– ... şi ştii ce fac zombii oamenilor, nu?

Bărbatul încercă să dea din cap, deşi pumnul lui Lupine se afla chiar sub bărbia lui.

– Dghaa, reuşi el.

– Deci, o să se uite bine la tine şi dacă te mai vede vreodată...

– Stai aşa, zic, murmură Windle.

– ... o să vină după tine. Nu, Windle?

– Ha? Oh, da. Aşa-i. Ca o săgeată, făcu Windle nefericit. Acum fugi, bravo băiatu'. Bine?

– Bghhiine, zise eventualul tâlhar. Se gândea: Ghghce ochi! Cgha sfgredelul!

Lupine îi dădu drumul. Omul ateriză pe pavaj, îi aruncă o ultimă privire îngrozită lui Windle şi o luă la goană.

– Hm, ce *fac* zombii oamenilor? spuse Windle. Cred că ar fi bine să ştiu.

– Îi sfâşie în două ca pe o coală hârtie seacă, zise Lupine.

– Oh? Bun, spuse Windle.

Merseră în tăcere. Windle se gândea: „De ce eu? Sute de oameni mor în fiecare zi în acest oraş. Pun rămăşag că ei nu au belele astea. Doar închid ochii şi se trezesc fiind născuţi ca altcineva sau într-un fel de rai ori, cred, poate un fel de iad. Sau merg şi petrec cu zeii în sala lor, ceea ce nu a părut niciodată o idee minunată – zeii sunt în regulă în felul lor, dar nu

soiul de persoane cu care un om decent ar vrea să stea la masă. Buddhiştii Yen cred că doar devii foarte bogat. Unele religii klatchiene spun că te duci într-o grădină minunată plină de femei tinere, ceea ce *mie* nu mi se pare foarte religios..."

Windle se trezi întrebându-se cum candidai pentru cetăţenia klatchiană după moarte.

Şi, în acel moment, pietrele pavajului îi veniră în întâmpinare.

De obicei, acesta este un mod poetic de a spune că cineva a căzut pleaşcă pe jos. În acest caz, pietrele de pavaj chiar i-au venit în întâmpinare. Au ţâşnit în sus, s-au învârtit o clipă în tăcere în aer deasupra aleii, iar apoi au căzut ca piatra.

Windle se holbă la ele. La fel şi Lupine.

– Nu vezi prea des aşa ceva, spuse vârcolacul pe dos după o vreme. Nu cred că am mai văzut pietre zburând.

– Sau căzând ca piatra, zise Windle.

Împinse una cu botul cizmei. Părea total fericită de rolul pe care i-l alesese gravitaţia.

– Tu eşti vrăjitor...

– *Am fost* vrăjitor, spuse Windle.

– Ai fost vrăjitor. Ce a provocat asta?

– Cred că a fost, probabil, un fenomen inexplicabil, zise Windle. Sunt o grămadă peste tot, dintr-un motiv sau altul. Aş vrea să ştiu de ce.

Împunse iar piatra. Aceasta nu arătă nici o pornire să se mişte.

– Ar trebui să plec, spuse Lupine.

– Cum e să fii vârcolac pe dos? zise Windle.

Lupine ridică din umeri.

– Singur, spuse el.

– Hmm?

– Nu îţi găseşti locul, vezi tu. Când sunt lup, îmi aduc aminte cum e să fii om şi viceversa. Ca... adică... uneori... uneori, da, când sunt în formă de lup, fug pe dealuri... iarna, ştii, când e lună nouă pe cer şi o pojghiţă pe zăpadă, iar dealurile par nesfârşite... şi ceilalţi lupi, bine, ei *simt* cum e, fireşte, dar nu *ştiu* ca mine. Să simţi şi să ştii în acelaşi timp. Nimeni nu ştie cum e. Nimeni din întreaga lume nu ar putea şti cum e. Asta e partea proastă. Să ştii că nimeni...

Windle îşi dădu seama că se legăna pe marginea unei gropi a suferinţei. Niciodată nu ştiuse ce să spună în astfel de momente.

Lupine se însenină.

– Că veni vorba... cum e să fii zombi?

– E în regulă. Nu e prea rău.

Lupine dădu din cap.

– Ne mai vedem, zise el şi plecă.

Străzile se umpleau, pe măsură ce populaţia din Ankh-Morpork îşi începea schimbarea neoficială de tură între oamenii de noapte şi oamenii de zi. Cu toţii îl evitau pe Windle. Oamenii nu dau peste un zombi dacă au de ales.

Ajunse la porţile Universităţii, care erau acum deschise, şi se duse în dormitorul lui.

Ar fi avut nevoie de bani, dacă trebuia să se mute. Economisise destul de mulţi în decursul anilor. Oare lăsase un testament? Fusese destul de aiurit în ultimii zece ani şi ceva. S-ar putea să fi făcut unul. Fusese destul de zăpăcit, încât să îşi lase toţi banii lui însuşi? Spera că da. Practic, nu se cunoşteau cazuri în care cineva să îşi conteste propriul testament...

Ridică scândura podelei de la capul patului şi scoase o pungă cu monede. Îşi aminti că economisise pentru bătrâneţe.

Acolo era şi jurnalul lui. Era un jurnal pe cinci ani, îşi aduse el aminte, aşa că într-un sens tehnic, Windle irosise cam – făcu un calcul rapid – da, cam trei cincimi din banii lui.

Sau mai mult, dacă stăteai să te gândeşti. Până la urmă, nu erau multe lucruri pe pagini. Ani întregi, Windle nu făcuse nimic care să merite să fie scris sau, cel puţin, nimic pe care să îl ţină minte până seara. Erau doar faze ale lunii, date de festivaluri religioase şi, în unele locuri, o bombonică lipită de câte o pagină.

Mai era ceva sub podea. Pipăi în spaţiul prăfuit şi găsi două sfere netede. Le scoase şi se zgâi la ele, zăpăcit. Le scuturâ şi se uită la micii fulgi de nea. Citi scrisul, observând că nu era atât scris, cât o desenare a scrisului. Se întinse şi culese al treilea obiect; era o rotiţă din metal îndoită. Doar o mică rotiţă din metal. Şi, alături de ea, o sferă spartă.

Windle le privi fix.

Fireşte, în ultimii lui treizeci şi ceva de ani fusese cam non-compos mentis şi poate că îşi purtase lenjeria scoasă de sub haine şi salivase niţel, dar... colecţionase suvenire? Şi rotiţe?

În spatele lui se auzi o tuse.

Windle scăpă obiectele înapoi în gaură şi se uită în jur. Camera era goală, dar în spatele uşii deschise părea să fie o umbră.

– Alo? făcu el.

Un glas profund, tunător, dar timid rosti:

– 'S doar eu, domnu' Poons.

Fruntea lui Windle se încreţi în efortul aducerii-aminte.

– Schleppel? zise ei.

– Aşa-i.

– Baubau?

– Aşa-i?

– În spatele uşii *mele?*

– Aşa-i.

– De ce?

– E o uşă prietenoasă.

Windle merse la uşă şi o închise cu blândeţe. Nu era nimic în spatele ei, decât tencuială veche, deşi i se păru că simţise o pală de aer.

– Sunt sub pat, acum, domnu' Poons, zise vocea lui Schleppel de sub, da, de sub pat. Nu vă deranjează, nu?

– Păi, nu, cred că nu. Dar nu ar trebui să fii prin vreun dulap, pe undeva? Acolo se ascundea baubau când eram eu băiat.

– E greu de găsit un dulap bun, domnu' Poons.

Windle suspină.

– Bine. Subpatul e al tău. Simte-te ca acasă sau cum vrei.

– Aş prefera să mă ascund iar după uşă, domnu' Poons, dacă nu vă supăraţi.

– Oh, bine.

– Puteţi să închideţi ochii o clipă?

Supus, Windle închise ochii.

Simţi iar o mişcare a aerului.

– Acum puteţi să vă uitaţi, domnu' Poons.

Windle deschise ochii.

– Mamă, zise glasul lui Schleppel, aveţi aici chiar şi un cârlig de haine şi toate cele.

Windle privi cum bilele din alamă de la capul patului se deşurbau singure.

O trepidaţie scutură podeaua.

– Ce se petrece, Schleppel? zise el.

– Se adună forţa vitală, domnu' Poons.

– Adică ştii?

– Oh, da. Hei, uau, aici în spate sunt o încuietoare şi o clanţă şi un şild din alamă şi de *toate*...

– Ce vrei să spui cu se adună forţa vitală?

– ... şi balamalele, chiar sunt bune ridicătoarele astea, niciodată n-am avut o uşă cu...

– Schleppel!

– Doar forţă vitală, domnu' Poons. Ştiţi. E un fel de forţă pe care o găseşti în lucrurile vii? Credeam că voi, vrăjitorii, ştiţi totul despre chestiile astea.

Windle Poons deschise gura să spună ceva de genul „Fireşte că ştim", înainte de a continua cu diplomaţie să afle despre ce naiba vorbea baubaul, dar apoi îşi aduse aminte că acum nu mai trebuia să se poarte aşa. Aşa ar fi făcut dacă era viu, dar în ciuda a ce susţinea Reg Sabot, era destul de greu să fii mândru când erai mort. Un pic băţos, poate, dar nu mândru.

– N-am auzit de aşa ceva, zise el. Pentru ce se adună?

– Nu ştiu, foarte nepotrivit pentru anotimpul ăsta. Acum ar fi trebuit să moară peste tot, spuse Schleppel.

Podeaua se zgâlţâi iar. Apoi scândura desprinsă care ascunsese mica comoară a lui Windle scârţâi şi începu să înmugurească.

– Cum adică, pentru anotimpul ăsta? zise el.

– Ai parte de multă din asta primăvara, spuse glasul de după uşă. Împinge narcisele din pământ şi chestii din astea.

– N-am auzit de aşa ceva, zise Windle fascinat.

– Credeam că voi, vrăjitorii, ştiţi totul despre toate.

Windle se uită la pălăria lui de vrăjitor. Înmormântarea şi săpatul pe sub pământ nu fuseseră blânde cu ea, dar după mai mult de un secol de purtat, nici nu fusese vârful *haute couture*.

– Întotdeauna ai ceva de învăţat, spuse el.

Era un alt răsărit. Cyril cocoşul se sui pe scândurica lui. Cuvintele scrise cu cretă străluceau în lumina slabă.

Se concentră.

Inspiră adânc.

– Gucuricu!

Acum, că problema memoriei era rezolvată, mai trebuia să îşi facă griji doar pentru dislexie.

Sus, pe câmpurile înalte, vântul era puternic şi soarele aproape şi puternic. Bill Door păşea înainte şi înapoi prin iarba doborâtă de pe coasta dealului, ca o suveică peste o ţesătură verde.

Se întreba dacă mai simţise vântul şi lumina soarelui până atunci. Da, le simţise, trebuie să o fi făcut. Dar niciodată nu le *trăise* aşa; felul în care vântul te împingea, felul în care soarele te încingea. Felul în care puteai simţi Timpul trecând.

Purtându-te cu el.

Se auzi un ciocănit în uşa hambarului.

– DA?

– Vino jos, Bill Door.

El coborî în întuneric şi deschise precaut uşa.

Domnişoara Flitworth proteja o lumânare cu o mână.

– Um, zise ea.

– MĂ SCUZAŢI?

– Poţi să vii în casă, dacă vrei. În seara asta. Nu pe timpul nopţii, fireşte. Adică, nu îmi place să te ştiu că stai singur cuc aici seara, când eu am un foc şi tot ce trebuie.

Bill Door nu ştia să citească expresiile feţelor. Era o abilitate de care nu avusese niciodată nevoie. Se uită fix la zâmbetul îngheţat, îngrijorat şi rugător al domnişoarei Flitworth ca un babuin care caută sens în Piatra Rosetta.

– MULŢUMESC, spuse el.

Ea plecă grăbită.

Când el ajunse în casă, ea nu era în bucătărie. Se luă după un foşnet şi un frecat şi intră într-un coridor îngust şi printr-o uşă joasă. Domnişoara Flitworth stătea în patru labe în cămăruţă, aprinzând agitată focul.

Ridică privirea, tulburată, când el ciocăni politicos în uşa deschisă.

– Nici nu merită să aprinzi un chibirit pentru o singură persoană, mormăi ea, pe post de scuză ruşinată. Ia loc. O să fac nişte ceai.

Bill Door se plie într-unul dintre scaunele înguste de lângă foc şi se uită prin cameră.

Era o încăpere neobişnuită. Oricare ar fi fost funcţiile ei, a fi locuită nu se număra printre ele. În vreme ce bucătăria era un fel de spaţiu exterior cu acoperiş şi centrul activităţilor de la fermă, această cameră nu semăna decât cu un mausoleu.

Contrar credinţei generale, Bill Door nu era prea familiarizat cu decorul funebru. De obicei, morţile nu au loc *în* morminte, cu excepţia cazurilor rare şi nefericite. În aer liber, pe fundul râurilor, pe la jumătatea rechinilor, în oricâte dormitoare, da – în morminte, nu.

Treaba lui era era să separe bobul de grâu al sufletului de neghina corpului muritor, iar aceasta se încheia, de regulă, cu mult înaintea oricărui ritual asociat cu, în esenţă, o formă reverenţioasă de aruncare a gunoiului.

Dar această încăpere arăta ca mormintele acelor regi care voiau să ia totul cu ei.

Bill Door şedea cu palmele pe genunchi şi se uita în jur.

Mai întâi, erau bibelourile. Mai multe ceainice decât ai fi crezut posibil. Câini din porţelan cu ochi ficşi. Platouri ciudate. Diferite statuete şi farfurii pictate cu mici mesaje vesele pe ele – „Un Cadou din Quirm", „Viaţă lungă şi Fericire" – acopereau fiecare suprafaţă plată într-o stare de democraţie totală,

astfel încât un vechi sfeşnic din argint, destul de valoros, stătea lângă un câine din porţelan în culori tari, cu un os în gură şi o expresie de idioţenie criminală.

Tablourile acopereau pereţii. Cele mai multe erau pictate în tonuri de noroi şi înfăţişau vite deprimate stând pe un teren mlăştinos în ceaţă.

De fapt, bibelourile aproape ascundeau mobila, dar asta nu era o pierdere. În afară de două scaune care gemeau sub greutatea huselor brodate adunate, restul mobilierului părea a nu avea nici o utilitate în afară de a susţine bibelourile. Peste tot erau măsuţe. Podeaua era acoperită cu straturi de preşuri din cârpe. Cuiva îi plăcuse foarte mult să facă preşuri din cârpe. Şi, peste toate şi peste tot, pătrunzând în orice, era mirosul.

Mirosea a după-amieze lungi, plictisitoare.

Pe un bufet îmbrăcat în pânză, erau două mici cufere din lemn cu unul mai mare între ele. „Acestea trebuie să fie faimoasele cutii pline de comori", se gândi el.

Băgă de seamă ticăitul.

Pe perete era un ceas. Cineva avusese odată ceea ce trebuie să fi crezut că era ideea glumeaţă de a face un ceas în formă de bufniţă. Când pendulul se legăna, ochii se mişcau într-o parte şi în alta în ceea ce persoanele flămânde de distracţie îşi închipuiau probabil că era un mod umoristic. După o vreme, proprii ochi începeau să oscileze, din solidaritate.

Domnişoara Flitworth dădu buzna cu o tavă încărcată. Avu loc o agitaţie neclară în timp ce ea îndeplini ceremonia alchimică de a face ceai, a unge fursecurile cu unt, a aranja biscuiţii, a atârna cleştele de zahăr de castron...

Se aşeză. Apoi, de parcă ar fi fost în stare de repaus de douăzeci de minunte, gânguri cu răsuflarea uşor tăiată:

– Ei... nu-i drăguţ?

– DA, DOMNIŞOARĂ FLITWORTH.

– Nu am avut des ocazia să deschid salonul în ultima vreme.

– NU.

– Nu de când l-am pierdut pe tăticu'.

Pentru o clipă, Bill Door se întrebă dacă îl pierduse pe răposatul domn Flitworth în salon. Poate că o cotise greşit printre bibelouri. Apoi îşi aminti de felurile ciudate în care oamenii exprimau diferite lucruri.

– AH.

– Obişnuia să stea chiar în scaunul acela, citind almanahul.

Bill Door căută în memorie.

– UN BĂRBAT ÎNALT, se încumetă el. CU MUSTAŢĂ? ÎI LIPSEA BURICUL DEGETULUI MIC DE LA MÂNA STÂNGĂ?

Domnişoara Flitworth se holbă la el peste marginea ceştii.

– L-ai cunoscut? zise ea.

– CRED CĂ L-AM ÎNTÂLNIT O DATĂ.

– Nu a pomenit niciodată de tine, spuse domnişoara Flitworth cu şiretenie.

– NU CRED CĂ AR FI POMENIT DE MINE, zise Bill Door încetişor.

– Nu-i nimic, spuse domnişoara Flitworth. Ştiu cum stă treaba. Şi tăticu' mai făcea un pic de contrabandă. Ei, asta nu e o fermă mare. Nu ai putea trăi de pe urma ei. Întotdeauna spunea că un om trebuie să facă tot ce poate. Bănuiesc că erai în domeniul lui de activitate. Te-am urmărit. Asta a fost treaba ta, bun.

Bill Door se gândi profund.

– TRANSPORTURI GENERALE, zise el.

– Da, cam aşa sună. Ai familie, Bill?

– O FIICĂ.

– Ce drăguţ.

– DIN PĂCATE, AM PIERDUT LEGĂTURA CU EA.

– Păcat, spuse domnişoara Flitworth şi o făcu pe un ton sincer. Ne simţeam tare bine aici pe vremuri. Asta era când tânărul meu era în viaţă, fireşte.

– AVEŢI UN FIU? zise Bill, care pierdea şirul.

Ea îi aruncă o privire tăioasă.

– Te invit să te gândeşti bine la cuvântul „domnişoară", spuse ea. Noi luăm lucrurile astea în serios pe aici.

– ÎMI CER IERTARE.

– Nu, Rufus îl chema. Era contrabandist, ca tăticu'. Nu la fel de bun, totuşi. Trebuie să recunosc. Era mai artist, aşa. Ştii, obişnuia să îmi dea tot felul de lucruri de prin părţi străine. Bijuterii şi altele ca astea. Şi obişnuiam să mergem la dans. Avea gambe bune, mi-aduc aminte. Îmi place să văd picioare bune la un bărbat.

Se uită fix la foc o vreme.

– Vezi tu... într-o zi nu s-a mai întors. Chiar înainte să ne căsătorim. Tăticu' zicea că nu ar fi trebuit să încerce să traverseze munţii atât de aproape de venirea iernii, dar eu ştiu că voia să o facă pentru a putea să-mi aducă un cadou cum se cuvine. Şi voia să facă nişte bani şi să îl impresioneze pe tăticu', pentru că tăticu' era împotriva...

Luă vătraiul şi împunse focul mai feroce decât ar fi meritat acesta.

– *Oricum,* unii oameni au spus că a fugit la Farferee sau Ankh-Morpork sau în altă parte, dar eu ştiu că nu ar fi făcut aşa ceva.

Privirea pătrunzătoare pe care i-o aruncă lui Bill Door îl ţintui pe acesta de scaun.

– Tu ce crezi, Bill Door? zise ea tăios.

El se simţi destul de mândru pentru că observase întrebarea din interiorul întrebării.

– DOMNIŞOARĂ FLITWORTH, MUNŢII POT FI FOARTE ÎNŞELĂTORI IARNA.

Ea păru uşurată.

– Asta am zis şi eu întotdeauna, spuse ea. Şi ştii ceva, Bill Door? Ştii ce m-am gândit?

– NU, DOMNIŞOARĂ FLITWORTH.

– Era cu o zi înainte să ne căsătorim, cum am zis. Şi atunci unul dintre poneii lui de povară a venit singur înapoi şi apoi oamenii s-au dus şi au găsit avalanşa... şi ştii ce m-am gândit? M-am gândit, e ridicol. E *stupid*. Îngrozitor, nu? Oh, m-am gândit la alte lucruri după aceea, fireşte, dar primul lucru a fost că lumea nu ar trebui să se poarte de parcă ar exista un fel de carte. Nu e un lucru îngrozitor la care să te gândeşti?

– EU NU AM AVUT ÎNCREDERE NICIODATĂ ÎN TEATRU, DOMNIŞOARĂ FLITWORTH.

Ea nu asculta cu adevărat.

– Şi m-am gândit, ce se aşteaptă viaţa să fac acum este să zac în rochia de mireasă ani întregi şi să o iau complet razna. Asta *vrea* să fac eu. Ha! Oh, da. Aşa că mi-am pus rochia în sacul de cârpe, ba am şi invitat pe toată lumea la micul dejun de nuntă, pentru că e un păcat să laşi mâncarea bună să se strice.

Atacă iar focul, apoi îi aruncă o altă privire de un megawatt.

– Cred că întotdeauna este important să vezi ce e cu adevărat real şi ce nu, aşa-i?

– DOMNIŞOARĂ FLITWORTH?

– Da?

– VĂ DERANJEAZĂ DACĂ OPRESC CEASUL?

Ea se uită la bufniţa cu ochi şovăielnici.

– Ce? Oh. De ce?

– MĂ TEM CĂ MĂ CALCĂ PE NERVI.

– Nu face mult zgomot, nu?

Bill Door ar fi vrut să spună că fiecare ticăit era ca loviturile unor bâte de fier în stâlpi din bronz.

– E DOAR CAM SUPĂRĂTOR, DOMNIŞOARĂ FLITWORTH.

– Bine, opreşte-l dacă vrei, bineînţeles. Îl întorc doar ca să am companie.

Bill Door se ridică recunoscător, păşi uşurel prin pădurea de bibelouri şi apucă pendulul în formă de con de pin. Bufniţa din lemn se uită la el şi ticăitul se opri, cel puţin pe tărâmul sunetelor obişnuite. El era conştient că, în altă parte, bătăile Timpului continuau, totuşi. Cum puteau oamenii să suporte? Lăsau Timpul să le intre în case, de parcă le-ar fi fost un *prieten*.

Se aşeză iar.

Domnişoara Flitworth începuse să croşeteze, cu ferocitate.

Focul foşni în vatră.

Bill Door se lăsă pe spate în scaun şi se uită fix în tavan.

– Calul tău se simte bine?

– PARDON?

– Calul tău. Pare să se simtă bine pe pajişte, rosti domnişoara Flitworth.

– OH. DA.

– Aleargă de parcă n-ar mai fi văzut iarbă în viaţa lui.

– ÎI PLACE IARBA.

– Şi ţie îţi plac animalele. Îmi dau seama.

Bill Door dădu aprobator din cap. Proviziile lui de discuţii mărunte, niciodată foarte consistente, secaseră.

Stătu în tăcere următoarele două ore, strângând cu mâinile mânerele scaunului, până când domnişoara Flitworth anunţă că urma să se ducă la culcare. Atunci el se întoarse în hambar şi dormi.

Bill Door nu se aşteptase să vină. Dar iat-o, o siluetă cenuşie plutind în bezna hambarului.

Cumva pusese mâna pe clepsidra din aur.

Îi spuse:

Bill Door, s-a făcut o greşeală.

Sticla se sparse. Secunde aurii sclipiră în aer, pentru o clipă, apoi se aşezară.

Îi spuse:

Întoarce-te. Ai treabă de făcut. *S-a făcut o greşeală.*

Silueta dispăru.

Bill Door dădu aprobator din cap. Fireşte că se făcuse o greşeală. Oricine putea să îşi dea seama că se făcuse o greşeală. Ştiuse tot timpul că se făcuse o greşeală.

Aruncă salopeta într-un colţ şi luă roba de întuneric absolut.

Ei, fusese o experienţă. Şi, trebuia să recunoască, una pe care nu voia să o retrăiască. Se simţea de parcă fusese îndepărtată o greutate uriaşă.

Chiar aşa era să fii viu? Senzaţia de beznă care te târăşte înainte?

Cum puteau să trăiască cu aşa ceva? Şi totuşi, o făceau, ba chiar păreau să găsească plăcere în asta, când, cu siguranţă, singura reacţie logică ar fi fost să dispere. Uimitor. Să simţi că erai o fiinţă vie minusculă, prinsă între două stânci de întuneric. Cum puteau suporta să fie vii?

Evident, era ceva pentru care trebuia să te naşti.

Moarte îşi înşeuă calul şi porni călare peste câmpuri. Grâul se unduia departe sub el, ca marea. Domnişoara Flitworth avea să fie nevoită să găsească pe altcineva să o ajute să strângă recolta.

Era ciudat. Avea un sentiment. Regret? Asta era? Dar era sentimentul lui Bill Door, iar Bill Door era... mort. Nu trăise niciodată. Era iar vechiul lui eu, în siguranţă unde nu existau sentimente şi regrete.

Niciodată regrete.

Iar acum era în biroul lui şi asta era ciudat, pentru că nu îşi putea aminti cum ajunsese acolo. Acum era în şa, apoi era în birou, cu clepsidrele, catastifele şi instrumentele lui.

Şi era mai mare decât îşi amintea. Pereţii se ascundeau în marginea câmpului vizual.

Aici era mâna lui Bill Door. Fireşte că i s-ar fi părut mare lui Bill Door şi probabil că mai rămăsese niţel din acesta. Ce trebuia să facă era să fie ocupat. Să se arunce în muncă.

Deja erau nişte clepsidre pe masă. Nu îşi aducea aminte să le fi pus acolo, dar nu conta, important era să îşi continue treaba...

O ridică pe cea mai apropiată şi citi numele.

– Curigucu!

Domnişoara Flitworth se ridică în capul oaselor în pat. La graniţa viselor auzise un alt zgomot, care trebuie să fi trezit cocoşul.

Bâjbâi cu un chibirit până când aprinse o lumânare, apoi pipăi sub pat până când degetele găsiră mânerul unui cuţit care fusese mult folosit de către răposatul domn Flitworth în timpul călătoriilor lui de afaceri peste munţi.

Coborî iute scara scârţâitoare şi ieşi în răcoarea răsăritului.

Şovăi la uşa hambarului, apoi o deschise cât să intre înăuntru.

– Domnule Door?

Se auzi un foşnet în fân, apoi o tăcere atentă.

– DOMNIŞOARĂ FLITWORTH?

– Ai strigat? Sunt sigură că am auzit pe cineva strigându-mi numele.

Se auzi un alt foşnet şi capul lui Bill Door apăru peste marginea podului de fân.

– DOMNIŞOARĂ FLITWORTH?!

– Da. Pe cine aşteptai? Ai păţit ceva?

– HM. NU. NU, NU CRED.

– Sigur nu ai păţit nimic? L-ai trezit pe Cyril.

– NU. NU. A FOST DOAR UN... AM CREZUT CĂ... DA.

Ea stinse lumânarea. Era deja destul din lumina dinaintea zorilor pentru a putea vedea.

– Păi, dacă eşti sigur... acum dacă tot m-am trezit, aş putea pune terciul pe foc.

Bill Door rămase pe spate în fân până când simţi că putea avea încredere că îl ţineau picioarele, apoi coborî şi merse şovăielnic prin curte către casă.

Nu spuse nimic în timp ce ea îi turnă terci cu polonicul în castronul din faţa lui şi îl înecă în smântână. În cele din urmă, nu se mai putu abţine. Nu ştia cum să pună întrebările, dar chiar avea nevoie de răspunsuri.

– DOMNIŞOARĂ FLITWORTH?

– Da?

– CE ESTE... NOAPTEA... CÂND VEZI LUCRURI, DAR NU SUNT ADEVĂRATE?

Ea rămase pe loc, cu oala de terci într-o mână şi polonicul în cealaltă.

– Adică visele? zise ea.

– ASTA ÎNSEAMNĂ SĂ VISEZI?

– Nu visezi? Credeam că toată lumea visează.

– DESPRE LUCRURI CARE SE VOR ÎNTÂMPLA?

– Alea-s premoniţii, da. Nu am crezut niciodată în ele. Doar nu vrei să-mi spui că nu ştii ce sunt visele?

– NU. NU. FIREŞTE CĂ NU.

– Ce te frământă, Bill?

– BRUSC ŞTIU CĂ O SĂ MURIM.

Ea îl privi gânditoare.

– Păi, toată lumea moare, zise ea. Şi despre asta ai visat, nu? Toţi se simt aşa uneori. Eu nu mi-aş face griji în locul tău. Cel mai bine este să îţi faci de lucru şi să fii vesel, asta spun eu.

– DAR NE VOM SFÂRŞI!

– Oh, nu ştiu despre asta, zise domnişoara Flitworth. Totul ţine de ce viaţă ai dus, cred.

– SCUZE?

– Eşti un om religios?

– ADICĂ CE ŢI E ÎNTÂMPLĂ DUPĂ CE MORI ESTE CE *CREZI* CĂ ŢI SE VA ÎNTÂMPLA?

– Ar fi frumos să fie aşa, nu? zise ea cu voioşie.

– DAR, VEDEŢI, EU ŞTIU CE *CRED*. EU CRED... NIMIC.

– *Chiar* suntem posomorâţi în dimineaţa asta, nu? spuse domnişoara Flitworth. Cel mai bun lucru pe care poţi să îl faci acum este să îţi termini terciul. Îţi face bine. Se zice că întăreşte oasele.

Bill Door se uită la castron.

– SE POATE SĂ ÎMI MAI DAŢI?

Bill Door îşi petrecu dimineaţa tăind lemne. Era plăcut de monoton.

Să oboseşti. Asta era important. Sigur mai dormise înainte de noaptea trecută, dar trebuie să fi fost atât de obosit, încât nu visase. Şi era hotărât să nu mai viseze iar. Toporul se ridica şi cădea pe buşteni precum ceasul.

Nu! Nu precum ceasul.

Domnişoara Flitworth avea câteva oale pe plită când el intră.

– MIROASE BINE, comentă Bill Door.

Se întinse spre un capac tremurător de oală. Domnişoara Flitworth se roti pe călcâie.

– Nu-l atinge! Nu vrei din chestia aia! E pentru şobolani.

– ŞOBOLANII NU SE HRĂNESC SINGURI?

– Ba bine că nu. De aceea o să le dăm ceva în plus înainte de seceriş. Câteva cocoloaşe din asta pe la găuri şi... gata cu şobolanii.

Lui Bill Door îi luă ceva să pună lucrurile cap la cap, dar când acest lucru se întâmplă, fu ca împerecherea a doi megaliţi.

– ASTA ESTE OTRAVĂ?

– Esenţă de spiclă amestecată cu terci de ovăz. Nu dă greş niciodată.

– ŞI MOR?

– Pe loc. Cad lemn cu picioarele în aer. Avem pâine şi brânză, adăugă ea. Nu gătesc de două ori într-o zi şi diseară avem carne de pui. Apropo de pui, de fapt... vino...

Luă un satâr din raft şi ieşi în curte. Cyril cocoşul o privi bănuitor din vârful grămezii de bălegar. Haremul lui de găini grase şi cam bătrâioare, care scormoniseră până atunci în praf, alergă spre domnişoara Flitworth cu acea fugă a găinilor de oriunde, de parcă ar fi avut elasticul rupt de la chiloţi. Ea se aplecă iute şi prinse una.

Găina privi la Bill Door cu ochi proşti, lucitori.

– Ştii să jumuleşti o găină? întrebă domnişoara Flitworth.

Bill se uită şi la ea, şi la găină.

– DAR LE HRĂNIM, zise el deznădăjduit.

– Aşa e. Şi apoi ele ne hrănesc pe noi. Asta nu mai face ouă de luni întregi. Aşa merg lucrurile în lumea găinilor. Domnul Flitworth obişnuia să le sucească gâtul, dar eu nu am reuşit niciodată; satârul face mizerie şi zburătăcesc niţel după aceea, dar tot moarte sunt şi ele ştiu asta.

Bill Door se gândi la ce variante avea. Găina îşi aţintise un ochi sticlos asupra lui. Găinile sunt mult mai proaste decât oamenii şi nu au filtrele mentale sofisticate care îi împiedică pe aceştia din urmă să vadă ce există cu adevărat. Ştia unde era şi cine se uita la ea.

El privi în viaţa ei mică şi simplă şi văzu ultimele câteva secunde scurgându-se.

Nu omorâse niciodată. Luase viaţă, însă doar când era terminată. Exista o diferenţă între hoţie şi furt prin a lua ce găseşti.

– NU SATÂRUL, spuse el dezgustat. DAŢI-MI GĂINA.

Se întoarse o clipă cu spatele, apoi înmână domnişoarei Flitworth corpul inert.

– Bravo, zise ea şi se întoarse în bucătărie.

Bill Door simţi asupra lui privirea acuzatoare a lui Cyril.

Deschise pumnul. Un punctişor de lumină pluti din palma lui.

Suflă spre el, uşurel, şi acesta dispăru.

După prânz, puseră otravă pentru şobolani. Se simţi ca un criminal.

O grămadă de şoareci muriră.

În tunelurile de sub hambar – în cel mai adânc, săpat cu mult timp în urmă de rozătoare ancestrale demult uitate – ceva apăru în beznă.

Se părea că îi era greu să se hotărască ce formă urma să aibă.

Începu ca o bucată de brânză extrem de dubioasă. Asta nu păru să meargă.

Apoi încercă ceva ce semăna foarte mult cu un mic terrier flămând. Şi acesta fu respins.

Pentru o clipă, fu o capcană cu fălci din oţel. În mod clar, asta era nepotrivit.

Se uită în jur în căutare de noi idei şi, spre surprinderea ei, una sosi uşor, ca şi cum n-ar fi parcurs nici o distanţă. Nu atât o formă, cât amintirea unei forme.

O încercă şi descoperi că, deşi era total greşită pentru această muncă, într-un fel profund satisfăcător era singura formă pe care o putea avea.

Trecu la treabă.

În acea seară, bărbaţii trăgeau cu arcul pe pajişte. Bill Door îşi asigurase cu grijă o reputaţie locală de cel mai prost arcaş din întreaga istorie a tirului cu arcul; nimănui nu-i trecuse prin cap că oricine trage săgeţi în pălăriile spectatorilor din spatele lui trebuie, în mod logic, să aibă mai multă măiestrie decât cea necesară pentru a le trimite într-o ţintă destul de mare la doar cincizeci de paşi depărtare.

Era uimitor cât de mulţi prieteni puteai să-ţi faci dacă erai prost la diferite lucruri, numai să fii destul de prost cât să fii amuzant.

Aşa că i se permise să stea pe o bancă în faţa hanului, cu bătrânii.

Alături, scântei se revărsau pe hornul fierăriei satului şi se învârteau în lumina apusului. Din spatele uşilor închise se auzeau lovituri feroce de ciocan. Bill Door se întrebă de ce fierăria era întotdeauna închisă. Cei mai mulţi fierari lucrau cu uşile deschise, astfel încât atelierul lor devenea o sală de adunare neoficială a satului. Acesta era zelos în munca lui...

– Salut, schielete.

El se roti.

Fetiţa cea mică a casei îl privea cu cea mai pătrunzătoare privire din câte văzuse el vreodată.

– Eşti un schielete, nu? zise ea. Îmi dau seama, după oase.

– TE ÎNŞELI, FETIŢO.

– Ba eşti. Oamenii se fac schieleţi când mor. Nu ar trebui să meargă după aceea.

– HA. HA. HA. I-AUZI LA ASTA MICĂ.

– De ce umbli, ha?

Bill Door se uită la bătrâni. Păreau absorbiţi de sport.

– SĂ-ŢI SPUN CEVA, zise el disperat, DACĂ PLECI, ÎŢI DAU JUMĂTATE DE BĂNUŢ.

– Am o mască de schielete pentru când mergem la colindat de Noaptea Prăjiturii de Suflet, spuse ea. E din hârtie. Ţi se dau dulciuri.

Bill Door făcu greşeala pe care milioane de oameni o încercaseră cu cei mici în situaţii uşor asemănătoare. Recurse la logică.

– UITE, zise el, DACĂ ERAM ÎNTR-ADEVĂR UN SCHELET, MICUŢO, SUNT SIGUR CĂ ACEŞTI DOMNI BĂTRÂNI DE AICI AR FI AVUT CEVA DE SPUS.

Ea se uită la bătrânii din celălalt capăt al băncii.

– Oricum, sunt aproape schieleţi, spuse ea. N-aş crede că mai vor să vadă unul.

El cedă.

– TREBUIE SĂ RECUNOSC CĂ AICI AI DREPTATE.

– De ce nu te faci bucăţele?

– NU ŞTIU. NU MI S-A ÎNTÂMPLAT NICIODATĂ.

– Am văzut schieleţi de păsări şi de altele şi cu toate se fac bucăţele.

– POATE PENTRU CĂ ELE SUNT CEVA CE A FOST, IAR EU ĂSTA SUNT.

– Apoteca unde fac medicamente în Chambly are un schielete agăţat de un cârlig cu o grămadă de sârme ca să ţină

oasele la un loc, zise fetiţa, cu aerul cuiva care împărtăşeşte informaţii dobândite după o cercetare sârguincioasă.

– EU NU AM SÂRME.

– E vreo diferenţă între schieleţii vii şi cei morţi?

– DA.

– Adică acolo e un schielete mort, nu?

– DA.

– Care a fost în cineva?

– DA.

– Ău. Bleah.

Copilul se uită o vreme absent la peisaj, apoi spuse:

– Am ciorapi noi.

– DA?

– Poţi să te uiţi, dacă vrei.

Un picior jegos se întinse spre inspecţie.

– VAI. VAI. CA SĂ VEZI. CIORĂPEI NOI.

– Mămica mi i-a croşetat din oaie.

– CUM SĂ NU!

Orizontul fu iar cercetat.

– Ştii, zise ea, ştii... e vineri.

– DA.

– Am găsit o lingură.

Bill Door se trezi că aştepta nerăbdător. Nu era obişnuit cu oamenii a căror durată a atenţiei dura mai puţin de trei secunde.

– Lucrezi la domnişoara Flitworth?

– DA.

– Tăticu' meu zice că ţi-ai pus bine sacii-n căruţă.

Bill Door nu se putea gândi la un răspuns pentru asta, deoarece nu ştia ce însemna. Era una dintre acele multe afirmaţii seci pe care le făceau oamenii şi care erau doar un înveliş pentru ceva mai subtil, care adesea era transmis doar prin

tonul vocii sau printr-o privire, dar copilul nu o făcea pe nici una dintre ele.

– Tăticu' zice că ea are cutii pline de comori.

– DA?

– Eu am doi bănuţi.

– MAMĂ.

– Sal!

Amândoi ridicară privirile când doamna Lifton apăru în pragul uşii.

– E ora de culcare. Nu-l mai deranja pe domnul Door.

– OH, VĂ ASIGUR CĂ NU...

– Acum spune noapte bună.

– Cum se culcă schieleţii? Nu pot închide ochii pentru că...

Le auzi vocile înfundate, în han.

– Nu ai voie să-i spui aşa domnului Door doar pentru că... e... foarte... e foarte slab...

Glasul doamnei Lifton avea cunoscutele tonuri îngrijorate ale cuiva căruia nu-i vine să-şi creadă ochilor.

– Poate că a fost foarte bolnav.

– Aş zice că a fost cât se poate de bolnav.

Bill Door merse gânditor înapoi acasă.

În bucătăria fermei era o lumină, dar el merse drept în hambar, urcă pe scară în pod şi se întinse.

Putea opri visele, dar nu putea să scape de amintiri.

Se uită în gol în beznă.

După o vreme, deveni conştient de un zdupăit de picioare. Se întoarse.

Un şuvoi de fantome palide în formă de şobolan săreau pe grinda de deasupra capului lui, dispărând în timp ce fugeau, aşa că în curând nu mai rămase nimic decât sunetul fugii.

Erau urmate de o... formă.

Avea cam şase inchi înălţime. Purta o robă neagră. Ţinea o coasă mică într-o labă scheletică. Un nas alb ca osul cu mustăţi cenuşii fragile ieşea din gluga largă.

Bill Door întinse mâna şi o ridică. Aceasta nu se împotrivi, ci stătu în palma lui şi îl privi ca între profesionişti.

– ŞI TU EŞTI... zise Bill Door.

Moartea Şobolanilor dădu din cap.

– CHIŢ.

– ÎMI AMINTESC, spuse Bill Door, CÂND ERAI O PARTE DIN MINE.

Moartea Şobolanilor chiţăi iar.

Bill Door căută în buzunarele salopetei. Pusese o parte din masa de prânz acolo. Ah, da.

– BĂNUIESC, zise el, CĂ AI PUTEA OMORÎ O BUCATĂ DE BRÂNZĂ?

Moartea Şobolanilor o luă graţios.

Bill Uşă îşi aminti că vizitase un bătrân odată – doar o dată – care îşi petrecuse aproape toată viaţa închis într-o celulă dintr-un turn pentru o infracţiune oarecare şi care îmblânzise păsărelele să îi ţină companie în timpul detenţiei lui pe viaţă. Se găinăţau în aşternutul lui şi îi mâncau mâncarea, dar le suporta şi zâmbea când le vedea venind şi plecând în zbor prin fereastra înaltă cu gratii. Moarte se întrebase atunci de ce ar fi vrut cineva aşa ceva.

– NU TE MAI REŢIN, spuse el. BĂNUIESC CĂ AI MULTE DE FĂCUT, ŞOBOLANI DE VĂZUT. ŞTIU CUM ESTE.

Şi acum înţelese...

Puse silueta înapoi pe grindă şi se întinse în fân.

– FĂ-MI O VIZITĂ CÂND MAI TRECI PE AICI.

Bill Door se uită iar fix în beznă.

Somn. Îl simţea dând târcoale. Somn, cu o grămadă de vise.

Stătu întins pe întuneric şi se împotrivi.

Strigătele domnişoarei Flitworth îl făcură să sară în picioare şi, spre uşurarea lui de moment, continuară.

Uşa hambarului se dădu de perete.

– Bill! Coboară iute!

Îşi puse picioarele pe scară.

– CE SE PETRECE, DOMNIŞOARĂ FLITWORTH?

– A luat foc ceva!

Fugiră prin curte şi ieşiră pe drum. Cerul de deasupra satului era roşu.

– Haide!

– DAR NU E FOCUL NOSTRU.

– O să fie al tuturor! Se întinde ca nebunul pe acoperişurile de paie!

Ajunseră în scuza de piaţă a oraşului. Hanul era deja bine cuprins de flăcări, acoperişul de paie arzând spre cer într-un milion de scântei împletite.

– Uite cum stă toată lumea degeaba, mârâi domnişoara Flitworth. Colo-i pompa, găleţi sunt peste tot, de ce nu *gândesc* oamenii?

Ceva mai încolo avu loc o învălmăşeală când doi dintre clienţii lui încercară să îl oprească pe Lifton să fugă în clădire. El ţipa la ei.

– Fata a rămas înăuntru, zise domnişoara Flitworth. Asta a spus?

– DA.

Flăcările acopereau toate ferestrele de la etaj.

– Trebuie să existe o cale, rosti domnişoara Flitworth. Poate găsim o scară...

– NU AR TREBUI.

– Ce? Trebuie să încercăm. Nu se poate să lăsăm oameni înăuntru!

– NU ÎNŢELEGEŢI, spuse Bill Door. A TE JUCA CU SOARTA UNUI INDIVID AR PUTEA DISTRUGE ÎNTREAGA LUME.

Domnişoara Flitworth îl privi de parcă ar fi fost nebun.

– Ce-i prostia asta?

– VREAU SĂ SPUN CĂ FIECĂRUIA ÎI VINE VREMEA SĂ MOARĂ.

Ea se uită în gol. Apoi îşi retrase mâna şi îi dădu o palmă răsunătoare peste faţă.

El era mai dur decât se aşteptase ea. Scânci şi îşi suflă peste încheieturile degetelor.

– Pleci de la ferma mea în noaptea *asta*, domnule Bill Door, mârâi ea. Ai înţeles? Apoi se întoarse pe călcâie şi fugi la pompă.

Unii dintre bărbaţi aduseseră cârlige lungi cu care să tragă paiele în flăcări de pe acoperiş. Domnişoara Flitworth organiză o echipă care să urce o scară la una dintre ferestrele dormitorului, dar, până când un om se lăsă convins să se suie pe ea la adăpostul aburind al unei pături ude, vârful scării deja mocnea.

Bill Door privi flăcările.

Vârî mâna în buzunar şi scoase clepsidra din aur. Lumina *focului strălucea roşiatic pe sticlă. O* băgă la loc.

O bucată de acoperiş se prăbuşi.

– CHIŢ.

Bill Door se uită în jos. O mică siluetă trecu printre picioarele lui şi păşi ţanţoşă prin intrarea cuprinsă de pălălaie.

Cineva ţipa ceva despre butoaie de coniac.

Bill Door băgă iar mâna în buzunar şi scoase clepsidra. Şuieratul ei acoperea urletul flăcărilor. Viitorul se scurgea în

trecut, dar el îşi dădu seama de faptul că lucrul prin care se scurgea tot timpul era *acum*.

O puse la loc cu grijă.

Moarte ştia că a te juca cu soarta unui individ putea distruge întreaga lume. Ştia asta. Această idee era inclusă în el.

Pentru Bill Door, îşi dădu el seama, era o mare porcărie.

– OH, LA NAIBA, zise el.

Şi păşi în foc.

– Hm. Eu sunt, Bibliotecarule, spuse Windle încercând să strige prin gaura cheii. Windle Poons.

Încercă să mai ciocănească.

– De ce nu răspunde?

– Nu ştiu, zise o voce din spatele lui.

– Schleppel?

– Da, domnu' Poons.

– De ce eşti în spatele meu?

– Trebuie să fiu în spatele a ceva, domnu' Poons. Asta înseamnă să fii baubau.

– Bibliotecarule? spuse Windle, ciocănind iar.

– Uuuh.

– De ce nu îmi dai drumul înăuntru?

– Uuuh.

– Dar trebuie să caut ceva.

– Uuuh uuuh!

– Păi, da. Sunt. Ce legătură are?

– Uuuh!

– E... nu e drept!

– Ce zice, domnu' Poons?

– Nu mă lasă să intru pentru că sunt mort!

– Tipic. Despre asta vorbeşte tot timpul Reg Sabot, să ştii.

– Nu mai există nimeni care să ştie despre forţa vitală?

– Mai e doamna Cake, cred. Dar e cam ciudată.

– Cine e doamna Cake? Abia apoi înţelese Windle ceea ce Schleppel tocmai zisese. Oricum, tu eşti un baubau.

– N-aţi auzit de doamna Cake?

– Nu.

– Nu cred că e interesată de magie... Oricum, domnu' Sabot spune că n-ar trebui să vorbim cu ea. Exploatează morţii, aşa zice.

– Cum?

– E mediu. Mă rog, mai mult mic.

– Zău? În regulă, să îi facem o vizită. Şi... Schleppel?

– Da?

– E înfricoşător să te simt că stai în spatele meu tot timpul.

– Devin foarte agitat dacă nu sunt după ceva, domnu' Poons.

– Poţi să te ascunzi după altceva?

– Ce propuneţi, domnu' Poons?

Windle se gândi la asta.

– Da, s-ar putea să meargă, spuse el încetişor, dacă găsesc o şurubelniţă.

Modo grădinarul stătea în genunchi şi punea îngrăşământ la dalii, când auzi un târşâit şi un bocănit ritmice în spatele lui, precum cele făcute de cineva care încearcă să mişte un obiect greu.

Întoarse capul.

– 'Seara, domnu' Poons. Tot mort, văd.

– 'Seara, Modo. Ai făcut locul ăsta să arate tare drăguţ.

– Cineva mişcă o uşă în spatele dumneavoastră, domnu' Poons.

– Da, ştiu.

Uşa se strecură cu grijă pe potecă. Când trecu pe lângă Modo, se roti pieziş, ca şi cum cel care o ducea ar fi încercat să rămână cât mai mult în spatele ei.

– E un fel de uşă de siguranţă, zise Windle.

Se opri. Ceva era greşit. Nu era chiar sigur ce, dar dintr-odată în jur era o grămadă de greşeală, ca a auzi o notă nelalocul ei într-o orchestră. Inspectă priveliştea din faţa lui.

– Ce-i aia în care pui buruienile? spuse el.

Modo aruncă o privire la chestia de lângă el.

– Bun, nu? făcu el. L-am găsit lângă grămezile de compost. Mi se stricase roaba, am ridicat privirea şi...

– N-am mai văzut aşa ceva, zise Windle. Cine ar vrea să facă un coş mare din sârmă? Şi roţile nu par destul de mari.

– Dar se împinge bine de mâner, spuse Modo. Mă întreb de ce ar vrea cineva să îl arunce. De ce ar vrea cineva să arunce aşa ceva, domnu' Poons?

Windle se holbă la cărucior. Nu putea scăpa de senzaţia că acesta îl privea.

Se auzi spunând:

– Poate că a ajuns aici de unul singur.

– Aşa e, domnu' Poons! Căuta un pic de linişte, cred! spuse Modo. Sunteţi tare!

– Da, făcu Windle nefericit. Cam aşa arată.

Ieşi în oraş, conştient de târşâitul şi bocănitul uşii din spatele lui.

Dacă cineva mi-ar fi spus cu o lună în urmă, se gândi el, că la câteva zile după ce am murit o să merg pe stradă urmat de un baubau ruşinos care se ascunde după o uşă... ei, aş fi râs.

Nu, n-aş fi râs. Aş fi spus „ha?" şi „ce?" şi „vorbeşte mai tare!" şi oricum nu aş fi înţeles.

Lângă el, cineva lătră.

Un câine îl privea. Era un câine foarte mare. De fapt, singurul motiv pentru care putea fi numit câine şi nu lup era că toată lumea ştie că nu întâlneşti lupi în oraş.

Îi făcu cu ochiul. Windle se gândi: „N-a fost lună plină noaptea trecută".

– Lupine? se încumetă el.

Câinele dădu din cap.

– Poţi să vorbeşti?

Câinele scutură din cap.

– Şi ce faci acum?

Lupine ridică din umeri.

– Vrei să vii cu mine?

Urmă altă ridicare din umeri care aproape că enunţă gândul: „De ce nu? Ce altceva am de făcut?"

„Dacă cineva mi-ar fi spus cu o lună în urmă, se gândi Windle, că la câteva zile după ce am murit o să merg pe stradă urmat de un baubau ruşinos care se ascunde după o uşă şi însoţit de un fel de versiune în negativ a unui vârcolac... ei, probabil că *aş fi* râs. După ce ar fi repetat de câteva ori, fireşte. Cu voce tare."

Moartea Şobolanilor îi adună pe ultimii săi clienţi, mulţi dintre care fuseseră în acoperişul din paie, şi îi conduse prin flăcări spre orice loc era cel în care se duceau şobolanii buni.

Fu surprins să treacă pe lângă o siluetă arzând care îşi croia drum prin grămada incandescentă de grinzi prăbuşite şi scânduri fărâmicioase. Când urcă scările cuprinse de pălălaie, scoase ceva din rămăşiţele dezintegrate ale îmbrăcăminţii şi îl ţinu cu grijă între dinţi.

Moartea Şobolanilor nu aşteptă să vadă ce se întâmplă după aceea. Deşi era, în unele privinţe, la fel de străveche ca primul protoşobolan, avea de asemenea vârsta de mai puţin de

o zi şi încă îşi căuta drumul ca Moarte şi se poate să fi ştiut că pocnetul profund care făcea clădirea să se zguduie era sunetul coniacului care începea să fiarbă în butoaie.

Chestia cu fiertul coniacului este că nu fierbe prea mult.

Bila de foc aruncă bucăţele de han la o jumătate de milă depărtare. Flăcări albe răbufniră prin găurile unde fuseseră uşile şi ferestrele. Pereţii explodară. Căpriori arzând vâjâiră prin aer. Unii se înfipseră în acoperişurile din apropiere, stârnind şi mai multe incendii.

Nu mai rămăsese decât o strălucire care te făcea să lăcrimezi.

Iar apoi mici zone de umbră, în strălucire.

Se mişcară, fugiră unele spre altele şi alcătuiră forma unei siluete înalte care înainta cu paşi mari, ducând ceva în faţa ei.

Trecu prin mulţimea pârlită şi merse anevoie pe drumul rece şi întunecat spre fermă. Oamenii îşi reveniră şi o urmară, mişcându-se prin lumina apusului precum coada unei comete negre.

Bill Door urcă scările spre dormitorul domnişoarei Flitworth şi puse copila pe pat.

– SPUNEA CĂ E UN FARMACIST UNDEVA ÎN APROPIERE.

Domnişoara Flitworth îşi croi drum prin mulţimea din capul scărilor.

– E unul în Chambly, zise ea. Dar e o vrăjitoare înspre Lancre.

– FĂRĂ VRĂJITOARE. FĂRĂ MAGIE. TRIMITEŢI DUPĂ EL. ŞI TOŢI CEILALŢI, PLECAŢI.

Nu era o propunere. Nu era nici măcar o comandă. Era doar o afirmaţie irefutabilă.

Domnişoara Flitworth flutură din braţele slabe către oameni.

– Haide, s-a terminat totul! Huşti! Sunteţi toţi în dormitorul meu! Haide, ieşiţi!

– Cum a făcut? zise cineva din spatele mulţimii. Nimeni n-ar fi putut să iasă de acolo viu! Cu toţii am văzut că a sărit în aer!

Bill Door se întoarse încet.

– NE-AM ASCUNS, spuse el, ÎN PIVNIŢĂ.

– Uite! Vezi? făcu domnişoara Flitworth. În pivniţă. Normal.

– Dar hanul n-are... începu necredinciosul şi se opri. Bill Door se uita ameninţător la el.

– În pivniţă, se corectă singur. Da. Bun. Deşteaptă treabă.

– Foarte *deşteaptă*, zise domnişoara Flitworth. Acum, plecaţi cu toţii.

Ea o auzi gonindu-i pe scări şi afară în noapte. Uşa se trânti. Nu o auzi când veni înapoi pe scări cu un castron cu apă rece şi o cârpă. Domnişoara Flitworth putea să meargă şi uşor, când poftea.

Intră şi închise uşa în urma ei.

– Părinţii o să vrea să o vadă, spuse ea. Mama ei e leşinată, iar Marele Henry de la moară l-a adormit cu un pumn pe tatăl ei când a încercat să fugă în flăcări, dar o să vină direct aici.

Se aplecă şi trecu uşor cârpa peste fruntea fetiţei.

– Unde era?

– SE ASCUNDEA ÎNTR-UN BUFET.

– De foc?

Bill Door ridică din umeri.

– Sunt uimită că ai reuşit să găseşti pe cineva în toată fierbinţeala şi în tot fumul ăla, zise ea.

– CRED CĂ PUTEŢI SĂ SPUNEŢI CĂ E UN DAR.

– Şi n-are nici un semn.

Bill Door ignoră întrebarea din glasul ei.

– AŢI TRIMIS PE CINEVA DUPĂ FARMACIST?

– Da.

– NU TREBUIE SĂ IA NIMIC.

– Cum adică?

– STAŢI AICI CÂND VINE. NU TREBUIE SĂ IA NIMIC DIN ACEASTĂ CAMERĂ.

– Ce prostie. De ce ar lua ceva? Ce ar vrea să ia?

– ESTE FOARTE IMPORTANT. ŞI ACUM TREBUIE SĂ VĂ PĂRĂSESC.

– Unde te duci?

– ÎN HAMBAR. SUNT LUCRURI PE CARE TREBUIE SĂ LE FAC. S-AR PUTEA SĂ NU MAI FIE MULT TIMP.

Domnişoara Flitworth se uită la silueta micuţă din pat. Nu se simţea deloc în largul ei şi nu putea face altceva decât să calce apa.

– Parcă doarme, spuse ea deznădăjduită. Ce are?

Bill Door se opri în capul scărilor.

– TRĂIEŞTE PE TIMP ÎMPRUMUTAT.

În spatele hambarului era o forjă veche. Nu fusese folosită de ani întregi. Dar acum lumină roşie şi galbenă se revărsa în curte, pulsând ca o inimă.

Şi, ca o inimă, se auzea o bătaie surdă, regulată. Cu fiecare lovitură, lumina scânteia albastru.

Domnişoara Flitworth se strecură prin uşa deschisă. Dacă ar fi fost o persoană care să jure, ar fi putut jura că nu făcuse vreun zgomot care să poată fi auzit peste pârâitul focului şi loviturile ciocanului, dar Bill Door se roti pe jumătate ghemuit, ţinând o lamă curbă în faţa lui.

– Eu sunt!

El se relaxă sau, cel puţin, trecu la un nivel diferit de încordare.

– Ce naiba faci?

El se uită la lama pe care o ţinea în mâini de parcă ar fi fost prima dată când o vedea.

– M-AM GÂNDIT SĂ ASCUT COASA ACEASTA, DOMNIŞOARĂ FLITWORTH.

– La unu noaptea?

El se uită la lamă cu ochii goi.

– E LA FEL DE BOANTĂ ŞI NOAPTEA, DOMNIŞOARĂ FLITWORTH.

Apoi o trânti pe nicovală.

– ŞI NU POT SĂ O ASCUT DESTUL!

– Cred că te-a luat căldura, spuse ea şi se întinse şi îl prinse de braţ. În plus, mie mi se pare destul de as... începu ea şi se opri.

Degetele se mişcară pe osul care era braţul lui. Se retraseră o clipă, apoi se strânseră iar.

Bill Door se înfioră.

Domnişoara Flitworth nu şovăi mult. În şaptezeci şi cinci de ani, avusese de a face cu războaie, foamete, nenumărate animale bolnave, vreo două epidemii şi mii de mici tragedii zilnice. Un schelet deprimat nu se afla nici măcar în Topul zece Cele Mai Rele lucruri pe care le văzuse.

– Deci *tu* eşti, spuse ea.

– DOMNIŞOARĂ FLITWORTH, EU...

– Întotdeauna am ştiut că o să vii într-o zi.

– CRED CĂ POATE...

– Ştii, mi-am petrecut aproape toată viaţa aşteptând un cavaler pe un armăsar alb. Domnişoara Flitworth zâmbi. M-am făcut de râs, ha?

Bill Door se aşeză pe nicovală.

– A venit farmacistul, zise ea. A spus că nu poate face nimic. A spus că e bine. Doar că nu am putut s-o trezim. Şi, ştii, i-a luat o grămadă să îi deschidă mâna. O ţinea închisă atât de strâns.

– AM SPUS CĂ NIMIC NU TREBUIE LUAT!

– E în regulă. E în regulă. Am lăsat-o s-o ţină.

– BINE.

– Ce era?

– TIMPUL MEU.

– Pardon?

– TIMPUL MEU. TIMPUL VIEŢII MELE.

– Arată mai mult ca un cronometru de fiert ouă pentru ouă foarte scumpe.

Bill Door păru surprins.

– DA. ÎNTR-UN FEL. I-AM DAT CEVA DIN TIMPUL MEU.

– Cum se face că ai nevoie de timp?

– ORICE LUCRU VIU ARE NEVOIE DE TIMP. ŞI CÂND SE TERMINĂ, MOARE. CÂND SE VA TERMINA, EA VA MURI. ŞI EU VOI MURI, ÎN CÂTEVA ORE.

– Dar *tu* nu poţi...

– POT. E GREU DE EXPLICAT.

– Mişcă-te.

– CE?

– Am zis să te mişti. Vreau să stau jos.

Bill Door făcu loc pe nicovală. Domnişoara Flitworth se aşeză.

– Deci o să mori, zise ea.

– DA.

– Şi nu vrei.

– NU.

– De ce nu?

El o privi ca şi cum ar fi fost nebună.

– PENTRU CĂ ATUNCI NU VA MAI FI NIMIC. PENTRU CĂ NU VOI MAI EXISTA.

– Asta se întâmplă şi pentru oameni?

– NU CRED. PENTRU VOI E DIFERIT. PENTRU VOI E MAI BINE ORGANIZAT.

Amândoi şezură privind strălucirea cărbunilor care se stingeau în forjă.

– Şi de ce lucrai la lama de coasă? spuse domnişoara Flitworth.

– AM CREZUT CĂ POATE M-AŞ PUTEA... ÎMPOTRIVI...

– A mers vreodată? Cu tine, adică.

– DE OBICEI, NU. UNEORI OAMENII MĂ PROVOACĂ LA UN JOC. PENTRU VIAŢA LOR, ŞTIŢI.

– Câştigă vreodată?

– NU. ANUL TRECUT CINEVA A AVUT TREI STRĂZI ŞI TOATE UTILITĂŢILE.

– Ce? Ce fel de joc e ăsta?

– NU-MI AMINTESC. „POSESIUNE EXCLUSIVĂ", PARCĂ. EU AM FOST GHEATA.

– Stai aşa, zise domnişoara Flitworth. Dacă tu eşti tu, cine o să vină după tine?

– MOARTE. NOAPTEA TRECUTĂ *ASTA* A FOST BĂGATĂ PE SUB UŞĂ.

Moarte deschise mâna pentru a da la iveală o mică bucăţică jegoasă de hârtie pe care domnişoara Flitworth putu citi, cu ceva greutate, cuvântul: „OooooEEEeeOOOoooEEeee-OOOoooEEeee".

– AM PRIMIT BILETUL PROST SCRIS AL UNEI BANSHEE.

Domnişoara Flitworth se uită la el cu capul plecat într-o parte.

– Dar... corectează-mă dacă greşesc, dar...

– *NOUL* MOARTE.

Bill Door ridică lama.

– VA FI ÎNGROZITOR.

Lama se suci în mâinile lui. Lumină albastră licări pe tăişul ei.

– EU VOI FI PRIMUL.

Domnişoara Flitworth se uită la lumină ca vrăjită.

– Cât de îngrozitor, exact?

– CÂT DE ÎNGROZITOR VĂ PUTEŢI ÎNCHIPUI?

– Oh.

– EXACT ATÂT DE ÎNGROZITOR.

Lama se înclină într-o parte şi în alta.

– Şi pentru copilă, spuse domnişoara Flitworth.

– DA.

– Nu cred că îţi sunt datoare cu vreo favoare, domnule Door. Nu cred că cineva din întreaga lume îţi datorează vreo favoare.

– S-AR PUTEA SĂ AVEŢI DREPTATE.

– Bagă de seamă, şi viaţa are una sau două chestii pentru care să răspundă. Ce-i corect e corect.

– NU ŞTIU.

Domnişoara Flitworth îl privi iar lung, cântărindu-l.

– E o piatră de ascuţit destul de bună acolo în colţ, zise ea.

– AM FOLOSIT-O.

– Şi mai e o piatră de şlefuit în bufet.

– AM FOLOSIT-O ŞI PE ACEEA.

Ei i se păru că aude un sunet când lama se mişcă. Un fel de geamăt slab de aer încordat.

– Şi tot nu e destul de ascuţită?

Bill Door oftă.

– S-AR PUTEA SĂ NU FIE NICIODATĂ DESTUL DE ASCUŢITĂ.

– Haide, omule. N-are rost să te dai bătut, spuse domnişoara Flitworth. Speranţa, ha?

– CE E CU SPERANŢA HA?

– Moare ultima?

– DA?

– Cam aşa.

Bill Door trecu un deget descărnat pe tăiş.

– SPERANŢA?

– Ţi-a mai rămas altceva de încercat?

Bill clătină din cap. Încercase mai multe emoţii, dar aceasta era nouă.

– PUTEŢI SĂ ÎMI ADUCEŢI O PILĂ FINĂ?

După o oră.

Domnişoara Flitworth căuta prin sacul cu cârpe.

– Ce urmează? spuse ea.

– CE AM AVUT PÂNĂ ACUM?

– Să vedem... iută, stambă, pânză de in... ce zici de satin? Uite o bucată.

Bill Door luă cârpa şi şterse cu ea uşurel în lungul lamei.

Domnişoara Flitworth ajunse la fundul sacului şi scoase o bucată de pânză albă.

– DA?

– Mătase, spuse ea cu glas catifelat. Cea mai fină mătase albă. Adevărată. Niciodată purtată.

Se dădu în spate şi se uită la ea.

După o vreme, el o luă cu delicateţe dintre degetele ei.

– MULŢUMESC.

– Deci, zise ea trezindu-se. Asta e, nu?

Când el întoarse lama, aceasta scoase un *vummmm*. Focul din forjă abia mai ardea acum, dar lama sclipi cu o lumină lucioasă.

– Ascuţită pe mătase, spuse domnişoara Flitworth. Cine-ar fi crezut?

– ŞI TOT TOCITĂ.

Bill Door se uită prin atelierul întunecat, iar apoi ţâşni într-un colţ.

– Ce ai găsit?

PÂNZĂ DE PĂIANJEN.

Se auzi un scâncet lung şi subţire, ca al furnicilor torturate.

– E bună de ceva?

– TOT PREA TOCITĂ.

Îl urmări pe Bill Door ieşind din atelier şi fugi după el. Acesta merse şi apoi rămase drept în mijlocul curţii, ţinând lama coasei cu tăişul în adierea slabă a dimineţii.

Zbârnâi.

– Cât de ascuţită poate să fie o lamă, în numele Cerului?

– POATE FI MAI ASCUŢITĂ DE ATÂT.

În coteţul găinilor, Cyril cocoşul se trezi şi se uită cu ochi urduroşi la literele înşelătoare desenate cu creta pe scândurică. Inspiră.

– Rigucucu!

Bill Door se uită spre orizontul dinspre Margine şi apoi, gânditor, la deluşorul din spatele casei.

Ţâşni înainte, picioarele ţăcănindu-i pe pământ.

Lumina proaspătă a zilei se revărsa peste lume. Lumina Lumii Disc este veche, înceată şi grea; bubuia peste peisaj ca o şarjă de cavalerie. Din când în când, câte o vale o încetinea pentru o clipă şi, ici şi colo, un lanţ muntos o stăvilea până când ea se revărsa peste vârf şi cobora panta.

Trecu peste o mare, se ridică în talazuri pe plajă şi accelera peste câmpii, condusă de biciul soarelui.

Pe legendarul continent ascuns Xxxx, undeva lângă Margine, există o colonie dispărută de vrăjitori care poartă dopuri de plută la bornele pălăriilor ţuguiate şi care mănâncă doar creveţi. Acolo, lumina este încă sălbatică şi proaspătă când se rostogoleşte din spaţiu, iar ei plutesc pe interfaţa bolborositoare dintre noapte şi zi.

Dacă unul dintre ei ar fi fost purtat mii de mile în interiorul continentului la răsărit, ar putut vedea, în timp ce lumina tuna peste câmpiile înalte, o siluetă ascuţită care urca un deal scund în calea dimineţii.

Ajunse în vârf cu o clipă înainte de sosirea luminii, luă o gură de aer, iar apoi se învârti şi se lăsă pe vine, rânjind.

Ţinea o lamă lungă în sus, cu braţele întinse.

Lumina lovi... se desfăcu... alunecă...

Nu că vrăjitorul ar fi dat mare atenţie, pentru că ar fi fost prea ocupat să îşi facă griji pentru drumul de cinci mii de mile spre casă.

Domnişoara Flitworth gâfâia în timp ce noua zi se revărsa pe lângă ea. Bill Door stătea absolut neclintit, doar lama mişcându-se între degetele lui în timp ce o înclina spre lumină.

În cele din urmă, păru satisfăcut.

Se întoarse şi lovi experimental aerul cu ea.

Domnişoara Flitworth îşi puse mâinile în şolduri.

– Oh, *haide*, zise ea,

– Nimeni nu poate / / ce- / / cu lumina /
/ ascuţi / / va / / *zilei*.

Se opri.

El mişcă iar lama.

– Măi- / / ţă.
/ culi- /

În curte, Cyril îşi întinse gâtul golaş pentru încă o încercare. Bill Door rânji şi roti lama spre sunet.

– Ru- / / ri- /

/ gu- / / cu!

Apoi el coborî lama.

– *AŞA* E ASCUŢITĂ.

Rânjetul îi dispăru sau, cel puţin, dispăru atât cât reuşi.

Domnişoara Flitworth se întoarse şi îi urmări direcţia privirii până când aceasta se intersectă cu o pâclă slabă peste lanurile de grâu.

Arăta ca o robă palid-cenuşie, goală dar totuşi păstrând cumva forma purtătorului ei, ca şi cum o haină pusă pe sfoară la uscat s-ar fi umflat în adierea vântului.

Se undui o clipă, apoi dispăru.

– Am văzut-o, spuse domnişoara Flitworth.

– NU A FOST EA. AU FOST EI.

– Care ei?

– SUNT CA – Bill Door flutură nesigur din mână – SERVITORI. PAZNICI. CONTROLORI. INSPECTORI.

Domnişoara Flitworth miji ochii.

– Inspectori? Vrei să zic ca Foncirea? spuse ea.

– CRED CĂ DA...

Domnişoara Flitworth se lumină la faţă.

– De ce n-ai *zis?*

– SCUZE?

– Tata mă punea întotdeauna să promit că nu o să ajut niciodată Foncirea. Numai dacă se gândea la Foncire, spunea el, îi venea să se ducă să se întindă. Spunea că există moarte şi taxe, dar că taxele sunt mai rele, pentru că cel puţin moartea nu vine în fiecare an. Trebuia să ieşim din încăpere când se pornea împotriva Foncirii. *Urâte* creaturi. Îşi bagă nasul peste tot întrebând ce-ai ascuns sub stiva de lemne şi în spatele

panourilor secrete din beci şi alte chestii care nu-s treaba nimănui.

Pufni.

Bill Door era impresionat. Domnişoara Flitworth chiar putea da cuvântului „funciar", care avea trei vocale, întreaga tărie a cuvântului „jeg".

– Ar fi trebuit să zici de la început că sunt pe urmele tale, spuse domnişoara Flitworth. Cei de la Foncire nu sunt îndrăgiţi prin părţile astea, să ştii. Pe vremea tatălui meu, oricui de la Foncire venea pe aici să scotocească de capul lui, îi legeam greutăţi de picioare şi îl aruncam în iaz.

– DAR IAZUL ARE DOAR CÂTEVA DEGETE ADÂNCIME, DOMNIŞOARĂ FLITWORTH.

– Da, dar era distractiv să-i vezi cum descoperă. Ar fi trebuit să zici. Cu toţii au crezut că ai legătură cu taxele.

– NU. NU CU TAXELE.

– Măi, măi, nu ştiam că există Foncire şi Acolo Sus.

– DA. ÎNTR-UN FEL.

Ea se trase mai aproape.

– Când va veni?

– LA NOAPTE. NU ŞTIU EXACT. DOI OAMENI TRĂIESC PE ACEEAŞI CLEPSIDRĂ. ASTA FACE LUCRURILE NESIGURE.

– Nu ştiam că oamenii pot da altora o parte din viaţa lor.

– SE ÎNTÂMPLĂ TOT TIMPUL.

– Eşti sigur că la noapte?

– DA.

– Şi lama va funcţiona, da?

– NU ŞTIU. E O ŞANSĂ DE UNU LA UN MILION.

– Oh. Păru să se gândească la ceva. Deci ai restul zilei libere, nu?

– DA?

– Atunci poţi să te apuci să aduni recolta.

– CE?

– O să te ţină ocupat. Îţi ia gândul de la lucruri. În plus, îţi dau şase bănuţi pe săptămână. Şi şase bănuţi sunt şase bănuţi.

Casa doamnei Cake era tot pe Strada Ulmilor. Windle ciocăni la uşă.

După o vreme, o voce înfundată strigă:

– E cineva acolo?

– Bate o dată pentru da, propuse Schleppel.

Windle deschise uşiţa pentru corespondenţă.

– Mă scuzaţi? Doamna Cake?

Uşa se deschise.

Doamna Cake nu era cum se aşteptase Windle. Era mare, dar nu în sensul că era grasă. Era doar construită la o scară ceva mai mare decât cea normală; genul de persoană care trece prin viaţă niţel cocoşată şi uitându-se iertător în jur în caz că, fără să vrea, se înalţă ameninţător. Şi avea un păr superb. Îi încununa capul şi se revărsa pe spate ca o mantie. De asemenea, avea urechi uşor ascuţite şi dinţi care, deşi erau albi şi destul de frumoşi, reflectau lumina într-un mod tulburător. Windle rămase surprins de viteza cu care simţurile lui de zombi, mai puternice, ajunseră la o concluzie. Se uită în jos.

Lupine stătea în fund cu spatele drept, prea emoţionat ca măcar să mai dea din coadă.

– Nu cred că tu ai *putea* fi doamna Cake, zise Windle.

– O căutaţi pe mama, spuse fata înaltă. Mamă! A venit un domn!

Un mormăit din depărtare deveni un mormăit din apropiere şi apoi doamna Cake apăru pe după fiica ei ca o mică lună care iese din umbra planetei.

– Ce vrei? zise doamna Cake.

Windle făcu un pas în spate. Spre deosebire de fiica ei, doamna Cake era cam scundă şi aproape perfect circulară. Şi tot spre deosebire de fiica ei, a cărei poziţie a corpului era destinată să o facă să pară mică, ea se înălţa ameninţător ceva de groază. Asta era în mare parte din cauza pălăriei, despre care el află mai târziu că o purta tot timpul, cu loialitatea unui vrăjitor. Era uriaşă şi neagră şi avea chestii pe ea, ca aripi de pasăre, cireşe din ceară şi ace de pălărie; Carmen Miranda ar fi putut purta acea pălărie la înmormântarea unui continent. Doamna Cake călătorea sub ea aşa cum coşul călătoreşte sub un balon cu aer cald. Adesea oamenii se trezeau vorbind cu pălăria ei.

– Doamnă Cake? spuse Windle fascinat.

– Io-s aci jos, zise un glas plin de reproş.

Windle îşi coborî privirea.

– Io-s aceea, spuse doamna Cake.

– Vorbesc cu doamna Cake? zise Windle.

– Da, ştiu, spuse doamna Cake.

– Mă numesc Windle Poons.

– Ştiu şi asta.

– Sunt vrăjitor, vedeţi dumneavoastră...

– Bine, da' să te ştergi pe picioare.

– Pot intra?

Windle Poons se opri. Reluă ultimele câteva replici ale conversaţiei în camera de control ţăcănitoare a creierului său. Apoi zâmbi.

– Aşa-i, zise doamna Cake.

– Sunteţi cumva o prezicătoare înnăscută?

– Cam zece secunde de obicei, domnu' Poons.

Windle şovăi.

– Trebuie să pui întrebarea, spuse doamna Cake. Mă ia migrena dacă oamenii se apucă şi din răutate nu pun întrebările după ce le-am prezis deja şi am răspuns la ele.

– Cât de departe puteţi vedea în viitor, doamnă Cake?

Ea dădu aprobator din cap.

– Bun, atuncea, zise ea, părând că se mai înmoaie şi îl conduse prin coridor într-o cămăruţă de primire. Şi baubaul poate să intre, doar că trebuie să se ducă în beci. Nu-mi place să-mi umble tot felul de baubau prin casă.

– Mamă! sunt ani întregi de când n-am mai fost într-un beci ca lumea, spuse Schleppel.

– Are şi păianjeni, zise doamna Cake.

– Uau!

– Şi tu ai vrea o ceaşcă de ceai, îi spuse doamna Cake lui Windle.

Altcineva s-ar fi putut să zică „Bănuiesc că vrei o ceaşcă de ceai" sau „Vrei o ceaşcă de ceai?". Dar aceasta era o afirmaţie.

– Da, vă rog, rosti Windle. Aş dori o ceaşcă de ceai.

– N-ar trebui, zise doamna Cake. Chestia asta o să-ţi putrezească dinţii.

Windle se descurcă de această dată.

– Două cubuleţe de zahăr, vă rog, spuse el.

– Nu mă plâng.

– Drăguţ loc aveţi aici, zise Windle, mintea gonindu-i.

Obiceiul doamnei Cake de a răspunde la întrebări în timp ce acestea încă ţi se formau în cap afecta cea mai mare parte a creierului activ.

– Îi mort de zece ai, spuse ea.

– Hm, făcu Windle, dar întrebarea îi stătea deja în laringe. Sper că domnul Cake e sănătos?

– Nu-i nimic. Vorbesc cu el din când în când, zise doamna Cake.

– Îmi pare rău să aud asta, spuse Windle.

– Fie, dacă te face să te simţi mai bine.

– Hm, doamnă Cake? Mi se pare cam ameţitor. Puteţi... să vă opriţi... precunoaşterea...?

Ea dădu aprobator din cap.

– Scuze. Am obiceiul să o las pornită, zise ea, dacă suntem doare eu, Ludmilla şi Un-Om-Găleată. E o stafie, adăugă ea. Ştiui că o să întrebi asta.

– Da, auzisem că mediumii au spirite care îi îndrumă din naştere, spuse Windle.

– Hm? Nu mă-ndrumă, i-un fel de strigoi bun la toate, spuse doamna Cake. Nu prea-mi place toată treaba cu trompete, cărţi şi table UU-ja, ia seamă. Şi cre' că ectomplasma e dezgustătoare. Nu vreau s-o văd în casă. *Nu vreau*. Nu poţi s-o scoţi de pe covoare, să ştii. Nici cu oţet.

– Ca să vezi, făcu Windle Poons.

– Sau bocetu'. Nu suport. Sau să te joci cu supranaturalul. Nu e natural – supranaturalul. Nu-l vreau.

– Hm, zise Windle cu grijă. Există unii care ar putea crede că a fi medium este niţel... ştiţi... supranatural?

– Ce? *Ce?* Nu-i nimic supranatural la oamenii morţi. O grămadă de prostii. Toţi mor mai devreme sau mai târziu.

– Aşa sper, doamnă Cake.

– Deci ce vrei, domnu' Poons? Nu premonesc, aşa că trebuie să-mi spui.

– Vreau să ştiu ce se petrece, doamnă Cake.

Se auzi o bufnitură înfundată de sub tălpile lor şi vocea fericită şi înfundată a lui Schleppel.

– Oh, uau! Şi şobolani!

– M-am dus şi am încercată să vă spun vouă vrăjitorilor, zise doamna Cake înţepată. Şi n-a ascultat nimenea. Ştiam că n-o s-o facă, da' trebea să-ncerc, altfel n-aş fi ştiut.

– Cu cine aţi vorbit?

– Cu ăla mare cu haină roşie şi o mustaţă de parcă încearcă să înghită un cotoi.

– Ah. Arhicancelarul, spuse Windle aprobator.

– Şi era unul mare şi gras. Merge ca raţa.

– Aşa-i, nu? Ăsta era decanul, zise Windle.

– M-au numit „draga lor femeie", spuse doamna Cake. Mi-au zis să-mi văd de treabă. Nu văd de ce să-i ajut pe vrăjitori, dac' ei îmi zic „draga lor femeie" când eu doar voiam să-i ajut.

– Mă tem că adesea vrăjitorii nu ascultă, zise Windle. Eu n-am ascultat o sută treizeci de ani.

– De ce?

– Ca să nu aud ce tâmpenii spuneam, cred. Ce se întâmplă, doamnă Cake? Mie puteţi să îmi spuneţi. S-ar putea să fiu vrăjitor, dar sunt unul mort.

– Păi...

– Schleppel mi-a zis că e din cauza forţei vitale.

– Se adună, înţelegi?

– Asta ce *înseamnă?*

– E mai multă decât ar trebui. Ai – făcu un gest nedesluşit din mâini – când e ca lucrurile puse în balanţă, dar nu la fel în ambele părţi...

– Dezechilibru?

Doamna Cake, care arăta de parcă ar fi citit dintr-un scenariu îndepărtat, dădu aprobator din cap.

– Una din chestiile alea, da... vezi tu, uneori se întâmplă doar puţin şi ai parte de stafii, pentru că viaţa nu mai e în corp, dar nu a plecat... Şi ai mai puţină iarna, pentru că se scurge

cumva şi se întoarce primăvara... Şi unele lucruri o concentrează...

Modo grădinarul Universităţii îngâna un cântecel în timp ce împingea căruciorul ciudat în mica lui zonă personală dintre Bibliotecă şi clădirea Magiei de Înaltă Putere[1], cu o încărcătură de buruieni sortită compostului.

Deocamdată părea să fie multă agitaţie prin jur. Cu siguranţă, era interesant să lucrezi cu toţi vrăjitorii ăştia.

Munca în echipă, asta era. Ei aveau grijă de balanţa cosmică, de armoniile universale şi de echilibrele dimensionale, iar el veghea ca trandafirii să nu facă păduchi.

Se auzi un clinchet metalic. Modo se uită peste vârful stivei de buruieni.

– Încă unul?

Un coş lucitor din sârmă de metal pus pe rotiţe stătea pe potecă.

---

[1] Singura clădire din campus care avea mai puţin de o sută de ani vechime. Vrăjitorii bătrâni nu se oboseau niciodată prea mult cu ce făceau înăuntru vrăjitorii mai tineri, mai slabi şi mai ochelarişti, tratând cererile lor neîncetate de fonduri pentru acceleratoare de particule taumice şi ecranare la radiaţii aşa cum ai trata rugăminţile pentru mai mulţi bani de buzunar şi ascultând cu amuzament cum povesteau ei pe nerăsuflate despre căutarea particulelor elementare ale magiei. Într-o bună zi, acest lucru s-ar putea dovedi o mare eroare din partea vrăjitorilor bătrâni, mai ales dacă într-adevăr îi lăsau pe mai tinerii vrăjitori să construiască afurisenia aia pe care tot voiau să o facă în curtea de *squash*.

Vrăjitorii bătrâni ştiu că scopul potrivit al magiei este să formeze o piramidă socială în vârful căreia se află vrăjitorii, mâncând mese bogate, dar, de fapt, clădirea MIP a ajutat la a oferi una dintre cele mai rare mâncăruri din univers – antipastele. Pastele obişnuite se prepară cu câteva ore înainte de a fi mâncate. Antipastele se fac cu câteva ore *după* masă, existând, prin urmare, *invers în timp* şi dacă sunt gătite corect, ar trebui să sosească pe papilele gustative exact în acelaşi moment, creând astfel o adevărată explozie a gustului. Costă cinci mii de dolari furculiţa sau ceva mai mult dacă incluzi costul curăţării sosului de tomate de pe pereţi după aceea. (n.a.)

Poate că vrăjitorii i-l aduseseră? Primul era destul de folositor, deşi se conducea cam greu, rotiţele păreau să vrea să meargă în direcţii diferite. Proababil că trebuia să ai talent.

Ei, acesta avea să fie bun pentru cărat tăvile cu seminţe. Împinse în lături al doilea cărucior şi auzi, în spatele lui, un sunet care dacă ar fi trebuit să fie scris şi dacă el ar fi ştiut să scrie, probabil că l-ar fi scris ca: glop.

Se întoarse, văzu cea mai mare dintre grămezile de compost pulsând în întuneric şi zise:

– Uite ce ţi-am adus la gustare!

Iar apoi văzu că se mişca.

– Şi în unele locuri... spuse doamna Cake.

– Dar de ce ar trebui să se adune? zise Windle.

– E ca o furtună cu tunete şi fulgere, înţelegi? Ştii cum ai senzaţia aia de pişcături înainte de o furtună? Asta se întâmplă acum.

– Da, dar de ce, doamnă Cake?

– Păi... Un-Om-Găleată spune că nimic nu moare.

– Ce?

– Ce prostie, nu? Spune că o grămadă de vieţi se sfârşesc, dar nu pleacă. Doar rămân aici.

– Ce, ca fantomele?

– Nu doar fantome. Doar... e ca băltoacele. Când ai multe băltoace, e ca marea. Oricum, stafiile apar doar din chestii ca oamenii. Nu apar fantome din verze.

Windle Poons se lăsă pe spate în scaun. Avu viziunea unui larg bazin de viaţă, un lac alimentat de un milion de afluenţi cu viaţă scurtă pe măsură ce lucruile vii îşi atingeau sfârşitul existenţei. Şi forţa vitală se scurgea pe măsură ce presiunea se acumula. Se scurgea pe oriunde reuşea.

– Credeţi că aş putea schimba o vorbă cu Un... începu el, dar apoi se opri.

Se ridică şi merse clătinat spre marginea şemineului doamnei Cake.

– De când aveţi asta, doamnă Cake? întrebă el ridicând un obiect din sticlă familiar.

– Aia? Am cumpărat-o ieri. Drăguţă, nu?

Windle zgâlţâi globul. Era aproape identic cu cele de sub podeaua lui. Fulgii de nea se agitară şi se aşezară pe o machetă excelentă a Universităţii Nevăzute.

Îi amintea mult de ceva. Bine, clădirea îi amintea în mod clar de Univeristate, dar forma întregului lucru, era o urmă de, îl făcea să se gândească la...

... micul dejun?

– De ce se întâmplă asta? spuse el, pe jumătate pentru sine. Chestiile astea afurisite apar peste tot.

Vrăjitorii alergau pe coridor.

– Cum se omoară stafiile?

– Eu de unde să ştiu? De obicei nu se pune problema!

– Le exorcizezi, cred.

– Ce? Sărituri de colo-colo, fugă pe loc, chestii din astea?

Decanul era pregătit pentru asta.

– Se scrie cu „O", domnule Arhicancelar. Nu cred că se aşteaptă cineva să le supui, hm, efortului fizic.

– N-aş crede, omule. Nu vrem să zboare pe aici o grămadă de stafii sănătoase.

Se auzi un ţipăt care îţi îngheţa sângele în vine. Răsună printre coloanele şi arcadele întunecate, apoi fu întrerupt dintr-odată.

Arhicancelarul se opri brusc. Vrăjitorii se buşiră de el.

– Parcă a fost un strigăt de îţi îngheaţă sângele în vine, spuse el. După mine!

Fugi pe după colţ.

Se auzi o izbitură metalică şi multe înjurături.

Ceva mic, în dungi roşii şi galbene, cu colţi mici băloşi şi trei perechi de aripi zbură pe după colţi şi ţâşni peste capul decanului scoţând un zgomot ca o drujbă în miniatură.

– Ştie cineva ce a fost asta? zise Trezorierul pierit.

Chestia zbură pe deasupra vrăjitorilor, apoi dispăru în bezna acoperişului.

– Şi aş prefera să nu *înjure* atât.

– Haide, spuse decanul. Să vedem ce a păţit.

– Trebuie? zise şeful de promoţie.

Se uitară pe după colţ. Arhicancelarul stătea în fund, frecându-şi glezna.

– Ce idiot a lăsat asta aici? vru să ştie el.

– Ce a lăsat? întrebă decanul.

– Prostia asta cu roţi ca un coş de sârmă, spuse Arhicancelarul.

Lângă el, o creatură micuţă ca un păianjen mov se materializă din aer şi fugi către o crăpătură. Vrăjitorii nu o observară.

– Ce chestie cu roţi ca un coş de sârmă? făcură vrăjitorii la unison.

Ridcully se uită de colo-colo.

– Aş fi putut să jur...

Se auzi alt ţipăt.

Ridcully se ridică în picioare.

– Haide, oameni buni! zise el şchiopătând eroic înainte.

– De ce toată lumea fuge spre un ţipăt care îţi îngheaţă sângele în vine? mormăi şeful de promoţie. E contrar oricărei raţiuni.

Trecură la trap pe coridoare şi ieşiră în curtea interioară.

O formă întunecată şi rotunjită stătea pe vine în mijlocul străvechiului gazon. Aburi ieşeau din ea în mici fuioare scârboase.

– Ce e?

– Nu se poate să fie o grămadă de compost în mijlocul gazonului, nu?

– Modo o să fie foarte supărat.

Decanul se uită mai îndeaproape.

– Hm... mai ales pentru că, am impresia, alea care ies de sub ea sunt picioarele lui.

Grămada se roti spre vrăjitori şi scose un sunet, *glop, glop*.

Apoi se mişcă.

– Bun, atunci, spuse Ridcully frecându-şi palmele plin de speranţă, care dintre voi are la îndemână o vrajă pentru astea?

Vrăjitorii îşi pipăiră buzunarele, jenaţi.

– Atunci eu îi voi atrage atenţia în timp ce Trezorierul şi decanul îl târăsc pe Modo afară, zise Ridcully.

– Oh, bine, rosti decanul cu glas slab.

– Cum poţi să atragi atenţia unei grămezi de compost? spuse şeful de promoţie. Nici nu cred că are aşa ceva.

Ridcully îşi scoase pălăria şi păşi uşurel în faţă.

– Grămadă de gunoi! mugi el.

Şeful de promoţie gemu şi îşi puse mâna la ochi.

Ridcully flutură pălăria în faţa grămezii.

– Deşeuri biodegradabile!

– Sărman gunoi verde? propuse conferenţiarul de la Rune Moderne.

– Asta e, spuse Arhicancelarul. Încearcă să-l înfurii pe cârnat. (În spatele lui, o varietate uşor diferită de fiinţă ca o viespe înnebunită apăru din senin şi plecă în zbor.)

Grămada sări la pălărie.

– Gunoi de grajd! zise Ridcully.

Decanul şi Trezorierul se furişară înainte, apucară fiecare de câte un picior al grădinarului şi traseră. Modo alunecă de sub grămadă.

– I-a mâncat hainele! spuse decanul.

– Dar el e întreg?

– Mai respiră încă, zise Trezorierul.

– Şi, dacă are noroc, şi-a pierdut simţul mirosului, spuse decanul.

Grămada muşcă pălăria Arhicancelarului. Se auzi un *glop*. Vârful pălăriei dispăruse.

– Hei, mai era jumătate de sticlă acolo! tună Ridcully.

Şeful de promoţie îl apucă de braţ.

– Haide, domnule Arhicancelar!

Grămada se roti şi sări spre Trezorier.

Vrăjitorii se dădură înapoi.

– Nu poate să fie inteligentă, nu? zise Trezorierul.

– Nu face decât să se mişte încet şi să mănânce lucruri, spuse decanul.

– Dă-i o pălărie ţuguiată şi ar putea fi un membru al facultăţii, zise Arhicancelarul.

Grămada veni după ei.

– Eu n-aş zice că se mişcă încet, spuse decanul.

Se uitară nerăbdători la Arhicancelar.

– Fugiţi!

Oricât de trupeşi erau membrii facultăţii, prinseră o viteză bunicică pe coridoare, se luptară unii cu alţii ca să treacă prin uşă, o trântiră în urma lor şi se lipiră de ea. Foarte curând după aceea, se auzi un bufnet puternic şi umed de partea cealaltă.

– Am scăpat de *asta*, zise Trezorierul.

Decanul se uită în jos.

– Cred că vine prin uşă, domnule Arhicancelar, spuse el cu o voce scăzută.

– Nu fi prost, omule, o ţinem cu toţii.

– Nu am vrut să zic prin, am vrut să zic... *prin*...

Arhicancelarul adulmecă.

– Ce arde?

– Cizmele tale, domnule Arhicancelar, spuse decanul.

Ridcully se uită în jos. O băltoacă galben-verzuie se întindea pe sub uşă. Lemnul se carboniza, dalele de piatră sfârâiau şi tălpile din piele ale cizmelor lui aveau în mod clar probleme. Simţea cum cobora tot mai jos.

Se încurcă în şireturi, iar apoi sări în picioare pe o dală uscată.

– Domnule Trezorier!

– Da, domnule Arhicancelar?

– Dă-mi cizmele tale!

– Ce?

– La naiba, omule, îţi ordon să-mi dai cizmele alea nenorocite!

De data aceasta, o creatură lungă cu patru perechi de aripi, câte două la fiecare capăt, şi trei ochi apăru deasupra capului lui Ridcully şi îi căzu pe pălărie.

– Dar...

– Sunt Arhicancelarul tău!

– Da, dar...

– Cred că balamalele cedează, spuse conferenţiarul de la Rune Moderne.

Ridcully se uită cu disperare în jur.

– Ne regrupăm în Sala Mare, zise el. Ne... retragem strategic pe poziţii dinainte pregătite.

– Cine le-a pregătit? spuse decanul.

– Le pregătim noi când ajungem acolo, zise Arhicancelarul scrâşnind din dinţi. Domnule Trezorier! Cizmele tale! Acum!

Ajunseră la uşile duble ale Sălii Mari tocmai când cea din spatele lor pe jumătate se prăbuşi, pe jumătate se dizolvă. Uşile Sălii Mari erau mult mai solide. Barele şi zăvoarele fură trase în lăcaşurile lor.

– Luaţi toate mesele şi stivuiţi-le în faţa uşii, spuse iute Arhicancelarul.

– Dar trece prin lemn, zise decanul.

Se auzi un geamăt dinspre trupul mic al lui Modo, care fusese sprijinit de un scaun. Deschise ochii.

– Iute! spuse Arhicancelarul. Cum omori o grămadă de compost?

– Hm. Nu cred că se poate, domnu' Ridcully, să trăiţi, zise grădinarul.

– *Dar focul? Probabil că mi-ar ieşi o mică minge de foc*, spuse decanul.

– N-ar merge. E prea udă, zise Ridcully.

– E chiar afară! Mănâncă uşa. Mănâncă *uşa*, intonă conferenţiarul de la Rune Moderne.

Vrăjitorii se duseră şi mai mult în spate în lungul sălii.

– Sper că nu mănâncă prea mult lemn, zise Modo ameţit, radiind îngrijorare sinceră. Sunt date naibii, iertaţi-mi klatchiana, dacă bagi prea mult carbon în ele. Se încing prea mult.

– Ştii, Modo, e *exact* momentul potrivit pentru un curs despre dinamica fabricării compostului, spuse decanul.

Piticii nu cunosc sensul cuvântului „ironie".

– Păi, bine. Hm. Echilibrul corect de materiale, distribuite corespunzător în straturi conform...

– S-a dus uşa, zise conferenţiarul, mergând greoi înapoi la ceilalţi.

Movila de mobilă începu să înainteze.

Arhicancelarul se uită disperat prin sală, pierdut. Apoi ochii îi fură atraşi de o sticlă mare, cunoscută, de pe un bufet.

– Carbon, spuse el. Ăsta e un fel de cărbune, nu?

– Eu de unde să ştiu? Nu sunt alchimist, pufni decanul.

Grămada de compost ieşi dintre sfărâmături. Aburii se revărsară din ea.

Arhicancelarul privi cu jind la sticla de sos Wow-Wow. Îi scoase dopul. Inspiră puternic.

– Bucătarii de aici nu sunt în stare să îl facă aşa cum trebuie, zise el. O să treacă săptămâni întregi până când o să mai primesc de acasă.

Aruncă sticla către grămada care înainta.

Dispăru în masa fierbinte.

– Urzicile înţepătoare sunt întotdeauna folositoare, spuse Modo din spatele lui. Au fier. Şi tătăneasa, ei, niciodată nu e destulă tătăneasă. Pentru minerale, să ştiţi. Eu întotdeauna am considerat că o cantitate mică de coada-şoricelului...

Vrăjitorii traseră cu ochiul peste marginea unei mese răsturnate.

Grămada se oprise.

– Mi se pare mie sau se face mai mare? întrebă şeful de promoţie.

– Şi pare mai fericită, spuse decanul.

– Miroase *oribil*, zise Trezorierul.

– Oh, bun. Şi era o sticlă aproape întreagă de sos, făcu Arhicancelarul. Abia dacă o deschisesem.

– Natura e un lucru minunat, dacă stai să te gândeşti, spuse şeful de promoţie. Nu trebuie să vă uitaţi aşa urât la mine, să ştiţi. Făceam şi eu o remarcă.

– Sunt clipe când... începu Ridcully, apoi grămada de compost explodă.

Nu a fost un bang sau un bum. A fost cea mai înfundată şi mai grasă erupţie din istoria flatulenţei fatale. O flacără roşu-închis, cu negru pe margini, se umflă până la tavan. Bucăţi din grămadă zburară prin sală şi se loviră pleoscăind de pereţi.

Vrăjitorii se uitară peste baricada lor, care acum era plină de frunze de ceai.

Un cotor de varză căzu uşurel în capul decanului.

Acesta se uită la un petic mic şi bolborosind de pe dalele de piatră.

Faţa i se desfăcu într-un rânjet.

– Uau! făcu el.

Ceilalţi vrăjitori se ridicară. Contracurentul de adrenalină îşi desăvârşea vraja seducătoare. Rânjeau şi ei şi începură să se lovească jucăuş unii pe alţii în umăr.

– Sta-ţi-ar sosul iute-n gât! mugi Arhicancelarul.

– La gardul viu cu tine, gunoi fermentat!

– I-am rupt fundu' sau i-am rupt fundu'? bolborosi fericit decanul.

– Vrei să zici nu i-am rupt a doua oară, nu că i l-am rupt. Şi nu sunt sigur că despre o grămadă de gunoi se poate spune că *are* un... începu şeful de promoţie, dar valul de entuziasm curgea împotriva lui.

– Uite o grămadă de compost care nu o să se mai pună vreodată cu vrăjitorii, spuse decanul, care se lăsa luat de val. Suntem duri şi răi şi...

– Modo zice că mai sunt trei afară, rosti Trezorierul.

Amuţiră.

– Am putea să ne ducem să ne luăm toiegele, nu? spuse decanul.

Arhicancelarul împunse cu vârful cizmei o bucată de grămadă explodată.

– Chestii moarte care prind viaţă, murmură el. Asta nu-mi place. Ce mai urmează? Statui umblătoare?

Vrăjitorii se uitară la statuile Arhicancelarilor morţi înşirate pe lângă pereţii Sălii Mari şi, într-adevăr, pe cele mai multe dintre coridoarele Universităţii. Universitatea exista de mii de ani şi un Arhicancelar obişnuit rămânea în funcţie cam unsprezece luni, aşa că erau statui din belşug.

– Ştii, chiar aş fi vrut să nu fi spus asta, zise conferenţiarul de la Rune Moderne.

– Era doar un gând, spuse Ridcully. Haide, să aruncăm o privire celorlalte grămezi.

– Da! făcu decanul, cuprins acum de un machism sălbatic, nevrăjitoresc. Suntem răi! Da! Suntem răi?

Arhicancelarul ridică din sprâncene, apoi se întoarse către ceilalţi vrăjitori.

– *Suntem* răi? zise el.

– Ăă. Mă simt *destul* de rău, afirmă conferenţiarul.

– Eu sunt în mod clar foarte rău, cred, zise Trezorierul. Îmi pune capac că n-am cizme, adăugă el.

– Eu sunt rău dacă sunt şi ceilalţi, spuse şeful de promoţie.

Arhicancelarul se întoarse iar cu faţa la decan.

– Da, se pare că suntem toţi răi.

– Yo! zise decanul.

– Yo ce? spuse Ridcully.

– Nu e yo ce, e doar yo, zise şeful de promoţie din spatele lui. Este un salut de stradă general şi afirmă aparteneţa la un grup militar vesel, având tentă de ritual de stabilire a unei legături masculine.

– Ce? Ce? Ca „straşnic"? întrebă Ridcully.

– *Cred* că da, zise şeful de promoţie fără tragere de inimă.

Ridcully era satisfăcut. Ankh-Morpork nu oferise niciodată posibilităţi prea bune pentru vânătoare. N-ar fi crezut că era posibil să se distreze aşa de bine în propria universitate.

– Bun, spuse el. Să atacăm grămezile!

– Yo!

– Yo!

– Yo!

– Yoyo.

Ridcully oftă.

– Domnule Trezorier?

– Da, domnule Arhicancelar?

– *Încearcă* şi tu să înţelegi, bine?

Norii se adunau peste munţi. Bill Door păşea înainte şi înapoi pe primul ogor, folosind una dintre coasele obişnuite de la fermă; cea ascuţită fusese depozitată deocamdată în spatele hambarului, pentru a nu fi tocită de convecţia aerului. Unii dintre ţăranii arendaşi ai domnişoarei Flitworth veneau în urma lui, legând snopurile şi stivuindu-le. Domnişoara Flitworth nu angaja niciodată mai mult de un om cu normă întreagă, află Bill Door; plătea alte ajutoare când avea nevoie, pentru a economisi bănuţii.

– N-am mai văzut până acum om să secere grâul cu coasa, spuse unul dintre ei. Asta e treabă pentru seceră.

Se opriră pentru prânz, pe care îl mâncară lângă gard.

Bill Door nu dăduse niciodată mare atenţie numelor şi feţelor oamenilor, dincolo de ce era necesar pentru muncă. Grâul se întindea peste coasta dealului; era făcut din tulpini individuale şi în ochii unei tulpini, o alta ar fi putut părea destul de impresionantă, cu o duzină de mici particularităţi distinctive şi amuzante, care o deosebeau de celelalte tulpini. Dar pentru secerător, toate tulpinile sunt... tulpini.

Acum începea să vadă micile diferenţe.

Iată-i pe William Spigot, Gabby Wheels şi Duke Bottomley. Cu toţii oameni bătrâni, din câte îşi putea da seama Bill Door, cu pielea tăbăcită. Existau bărbaţi şi femei tinere în sat, dar la o anumită vârstă părea că treceau direct la a fi bătrâni, fără a parcurge vreo etapă intermediară. Iar apoi rămâneau bătrâni pentru multă vreme. Domnişoara Flitworth spusese că pentru a putea face un cimitir prin părţile astea, fuseseră nevoiţi să pocnească pe cineva în cap cu lopata.

William Spigot era cel care cânta în timp ce muncea, intrând în acel lung vaiet nazal care însemna că urma să se săvârşească un cântec popular. Gabby Wheels nu spunea niciodată nimic; acesta, zisese Spigot, era motivul pentru care fusese numit Gabby[1]. Bill Door nu reuşise să înţeleagă logica acestui fapt, deşi celorlalţi li se părea evidentă. Iar Duke[2] Bottomley primise numele de la părinţi cu idei înălţătoare, chiar dacă destul de simpliste, despre structura societăţii; pe fraţii lui îi chema Squire[3], Earl[4] şi King[5].

Acum stăteau în şir la umbra gardului, amânând momentul în care trebuia să reia munca. Un gâlgâit se auzea din capătul rândului.

– Nu a fost o vară rea, zise Spigot, şi am mai avut şi noi vreme bună de seceriş.

– Ah... de la mână pân' la gură, spuse Duke. Noaptea trecută am văzut un păinanjen care îşi torcea pânza invers. Ăsta-i semn sigur că o să fie o furtună mare.

– Nu înţeleg de unde ştiu păianjenii chestiile astea.

---

[1] *To gab* înseamnă în limba engleză „a pălăvrăgi" (n.tr.)

[2] Duce" (n.tr.)

[3] „Moşier" (n.tr.)

[4] „Conte" (n.tr.)

[5] „Rege" (n.tr.)

Gabby Wheels îi dădu lui Bill Door un urcior mare din lut. Ceva pleoscăi.

– CE ESTE?

– Suc de mere, spuse Spigot. Ceilalţi râseră.

– AH, zise Bill Door. BĂUTURI DISTILATE PUTERNICE, DATE NOU-VENITULUI NECUNOSCĂTOR, OFERIND ASTFEL O DISTRACŢIE SIMPLĂ ATUNCI CÂND EL SE ÎMBATĂ FĂRĂ SĂ VREA.

– Mamă! făcu Spigot.

Bill Door trase o duşcă lungă.

– Şi am văzut că rândunicile zboară jos, spuse Duke. Şi potârnichile se îndreaptă spre pădure. Şi sunt mulţi melci. Şi...

– Nu cred că vreunul dintre afurisiţii ăştia ştie ceva despre meteorologie, fu de părere Spigot. Cred că tu le spui lor. Eh, băieţi? Vine o furtună mare, domnule Păianjen, aşa că apucăte să faci ceva folcloric.

Bill Door mai luă o gură.

– CUM ÎL CHEAMĂ PE FIERARUL DIN SAT?

Spigot dădu din cap.

– E Ned Simnel, lângă pajişte. Fireşte, e foarte ocupat acum, cu secerişul şi toate cele.

– AM CEVA DE LUCRU PENTRU EL.

Bill Door se ridică şi merse către poartă.

– Bill?

El se opri.

– DA?

– Poţi să laşi băutura aici, să ştii.

Fierăria din sat era întunecată şi înăbuşitoare. Dar Bill Door avea o vedere foarte bună.

Ceva se mişca într-o grămadă complicată de metal. Se dovedi a fi jumătatea de jos a unui bărbat. Partea de sus a corpului era undeva în maşinărie, de unde se mai auzea câte un mormăit.

O mână ţâşni afară când Bill Door se apropie.

– Bun. Dă-mi un Gripley de trei pe opt.

Bill se uită în jur. O grămadă de unelte erau împrăştiate prin tot atelierul.

– Haide, *haide*, zise o voce de undeva din interiorul maşinăriei.

Bill Door alese la întâmplare o bucată de metal cu o formă oarecare şi o puse în palmă. Fu trasă înăuntru. Se auzi un zgomot metalic şi un mormăit.

– Am spus un *Gripley*. Asta nu e... se auzi scrâşnetul unei bucăţi de metal care ceda şi... *degetul* meu, *degetul* meu, m-ai făcut... se auzi un zăngăit... aaagh. Ăsta a fost *capul* meu. Uite ce m-ai făcut să fac. Şi arcul roţii cu clichet a sărit iar de pe armătura pivotului, îţi dai seama?

– NU. ÎMI PARE RĂU.

Urmă o pauză.

– Tu eşti, tinere Egbert?

– NU. SUNT EU, BĂTRÂNUL BILL DOOR.

Se auzi o serie de bufnituri şi de zbârnâituri în vreme ce jumătatea de sus a omului se extrase din maşinărie şi se dovedi a fi unui tânăr cu păr negru şi cârlionţat, o faţă neagră, cămaşă neagră şi şorţ negru. Se şterse cu o cârpă pe faţă, lăsând o pată rozalie, şi clipi pentru a-şi îndepărta sudoarea din ochi.

– Cine eşti?

– BUNUL ŞI BĂTRÂNUL BILL DOOR? LUCREZ PENTRU DOMNIŞOARA FLITWORTH?

– Oh, da. Omul din foc? Eroul zilei, din câte aud. Dă-o-ncoa.

Întinse o mână neagră. Bill Door se uită la ea fără expresie.

– ÎMI PARE RĂU. TOT NU ŞTIU CE E UN GRIPLEY DE TREI PE OPT.

– Adică mâna ta, domnule Door.

Bill Door şovăi, iar apoi îşi puse mâna în palma tânărului. Ochii mânjiţi de ulei pe margini luciră o clipă, când creierul anulă simţul pipăitului, iar apoi fierarul surâse.

– Simnel îmi zice. Ce crezi, ha?

– E UN NUME BUN.

– Nu, adică maşina. Destul de ingenioasă, ha?

Bill Door o privi cu o politicoasă lipsă de înţelegere. Arăta, la prima vedere, ca o moară de vânt portabilă care fusese atacată de o insectă enormă şi la a doua vedere, ca o cameră de tortură ambulantă pentru o Inchiziţie care dorea să iasă niţel la plimbare şi să se bucure de aerul proaspăt. Misterioase braţe articulate ieşeau în afară în diferite unghiuri. Mai erau curele şi arcuri lungi. Toată chestia era cocoţată pe roţi metalice cu ţepi.

– Fireşte, nu o vezi în cel mai bun moment al ei când stă nemişcată, zise Simnel. E nevoie să o tragă un cal. Deocamdată, oricum. Am una sau două idei cam radicale în această privinţă, adăugă el visător.

– ESTE UN FEL DE DISPOZITIV?

Simnel păru niţel jignit.

– Prefer termenul maşină, spuse el. Va revoluţiona metodele agricole şi le va trage urlând şi zbătându-se în Secolul Liliacului. Ai mei au forja asta de trei sute de ani, dar Ned Simnel nu are de gând să îşi petreacă restul vieţii *lui* bătând bucăţi de metal îndoit în copitele cailor, îţi spun eu.

Bill îl privi fără expresie. Apoi se aplecă şi se uită sub maşină. O duzină de coase erau prinse de o roată mare orizontală. Ingenioase sisteme de pârghii preluau forţa de la roţi, prin mai mulţi scripeţi, şi o trimiteau la un ansamblu de braţe metalice ca o morişcă.

Începu să aibă o senzaţie îngrozitoare în privinţa lucrului din faţa lui, dar totuşi întrebă.

– Păi, inima ei e acest arbore cu came, spuse Simnel satisfăcut de interesul arătat. Energia vine prin scripetele de aici, iar camele mişcă braţurile de vălţuire – adică astea – şi poarta de triere, care este pusă în funcţiune de mecanismul bielă-manivelă, coboară chiar când clapeta de prindere cade în lăcaşul de *aici* şi, fireşte, în acelaşi timp, cele două bile de bronz se învârt iar şi iar şi foile de aliniere poartă paiele în timp ce grâul cade cu ajutorul gravitaţiei prin spirala cu renuri în buncăr. Simplu.

– ŞI GRIPLEY DE TREI PE OPT?

– Bine că mi-ai adus aminte.

Simnel căută printre gunoaiele de pe podea, luă un mic obiect zimţat şi îl înşurubă într-o piesă ieşită în afară a mecanismului.

– O chestie foarte importantă. Opreşte cama eliptică să alunece treptat în sus pe lagărul lonjeronului şi să se agaţe în falţul flanşei, cu rezultate dezastruose, după cum fără îndoială îţi poţi închipui.

Simnel se dădu în spate şi îşi şterse mâinile cu o cârpă, făcându-le ceva mai unsuroase.

– Îi spun Secerătoarea Combinată, zise el.

Bill Door se simţea foarte bătrân. De fapt, era foarte bătrân. Dar nu se simţise niciodată atât de bătrân. Undeva în umbra sufletului său, simţea că ştia, fără ca fierarul să explice, ce ar fi trebuit să facă Secerătoarea Combinată.

– OH.

– O s-o probăm în după-amiaza asta pe ogorul mare al bătrânului Peedbury. Pare foarte promiţătoare, trebuie să spun. Ceea ce vezi acum, domnule Door, este viitorul.

– DA.

Bill Door îşi trecu degetele peste cadrul ei.

– ŞI SECERIŞUL?

– Hmm? Ce-i cu el?

– CE PĂRERE VA AVEA? VA ŞTI?

Simnel se strâmbă.

– Să ştie? Să ştie? Habar n-am. Grâul e grâu.

– ŞI ŞASE BĂNUŢI SUNT ŞASE BĂNUŢI.

– Exact. Simnel şovăi. Ce doreai?

Silueta înaltă îşi trecu neconsolată degetul peste mecanismul unsuros.

– PARDON? OH. DA. AVEAM SĂ ÎŢI DAU SĂ FACI CEVA...

Ieşi din atelier şi se întoarse aproape imediat cu ceva înfăşurat în mătase. Desfăcu pachetul cu grijă.

Făcuse o coadă nouă pentru lamă – nu una dreaptă, aşa cum foloseau în munţi, ci coada grea cu două curbe din câmpie.

– Vrei s-o bat? O tălpică nouă? Să-i înlocuiesc fierul?

Bill Door clătină din cap.

– VREAU SĂ O OMORI.

– S-o omor?

–DA.COMPLET.SĂDISTRUGIFIECAREPĂRTICICĂ. ASTFEL ÎNCÂT SĂ FIE ABSOLUT MOARTĂ.

– Frumoasă coasă, zise Simnel. Pare păcat. I-ai păstrat bine tăişul...

– N-O ATINGE!

Simnel îşi băgă degetul în gură.

– Ciudat, spuse el. Aş fi putut să jur că n-am atins-o. Ţineam mâna la câţiva inchi. Ei, e ascuţită, oricum.

O roti prin aer.

– Da. Des/ /ţită, aş zi/

/tul de ascu/ /ce.

Se opri, îşi vârî degetul în ureche şi îl zgâlţâi niţel.

– Sigur ştii ce vrei? zise el.

Bill Door îşi repetă cerinţa cu solemnitate.

Simnel ridică din umeri.

– Păi, cred că aş putea s-o topesc şi să ard coada, spuse el.

– DA.

– Păi, bine. E coasa ta. Şi în mare ai dreptate, fireşte. Asta e tehnologie veche acum. Redundantă.

– MĂ TEM CĂ S-AR PUTEA SĂ AI DREPTATE.

Simnel arătă cu un deget jegos spre Secerătoarea Combinată. Bill Door ştia că era făcută doar din metal şi pânză şi că, prin urmare, nu putea sta la pândă. Dar *stătea* la pândă. Mai mult, o făcea cu o înfumurare metalică, înfiorătoare.

– Ai putea s-o faci pe domnişoara Flitworth să cumpere una din asta, domnule Door. Ar fi perfectă pentru o fermă cu un singur angajat ca a ei. Te şi văd acolo sus, în adierea vântului, curelele clăncănind şi braţele de stropire oscilând...

– NU.

– Haide. Îşi permite. Se zice că are cutii pline de comori din vremurile de demult.

– NU!

– Ăă... Simnel şovăi. Ultimul „Nu" conţinea o ameninţare mai sigură decât pârâitul gheţii subţiri pe un râu adânc. Spunea că a insista ar fi putut fi cel mai prostesc lucru din câte ar fi putut face Simnel.

– Sunt sigur că ştii tu mai bine, mormăi el.

– DA.

– Atunci, face, oh, să zicem un gologan pentru coasă, bolborosi Simnel. Îmi pare rău, dar o să folosesc mult cărbune, vezi tu, şi piticii tot cresc preţul...

– POFTIM. TREBUIE SĂ FIE GATA PÂNĂ LA NOAPTE.

Simnel nu comentă. A comenta ar fi însemnat ca Bill Door să rămână în atelier şi devenea cam nerăbdător ca asta să nu se întâmple.

– Bine, bine.

– AI ÎNŢELES?

– Da. Da.

– LA REVEDERE, spuse solemn Bill Door şi plecă.

Simnel închise uşile după el şi se sprijini de ele. Pfiu. Drăguţ om, fireşte, toată lumea vorbea despre el, doar că după câteva minute în prezenţa lui aveai o senzaţie înţepătoare că îţi trece cineva pe mormânt, iar acesta nici nu fusese săpat încă.

Se plimbă pe podeaua unsuroasă, umplu ceainicul şi îl vârî într-un colţ al forjei. Culese o cheie de piuliţă pentru a face câteva reglaje finale la Secerătoarea Combinată şi zări coasa sprijinită de perete.

Merse pe vârfuri la ea şi îşi dădu seama că mersul pe vârfuri era o prostie uimitoare. Nu era vie. Nu auzea. Doar *arăta* ascuţită.

Ridică cheia şi se simţi vinovat. Dar domnul Door spusese... ei, domnul Door spusese ceva foarte ciudat, folosind cuvinte nepotrivite pentru a vorbi de o simplă unealtă. Dar nu putea să se lege de asta.

Simnel lovi tare cu cheia.

Nu întâmpină nici o rezistenţă. Ar fi putut din nou jura, că acea cheie se tăiase în două, ca şi cum ar fi fost făcută din pâine, la câţiva inchi de lamă.

Se întrebă dacă ceva putea fi atât de ascuţit, încât să înceapă să posede nu doar o lamă tăioasă, ci însăşi esenţa ascuţimii, un câmp de ascuţime absolută care se întindea dincolo de ultimii atomi de metal.

– Fir-/ /a naibii!

/ar/

Iar apoi îşi aminti că asta era o gândire proastă şi superstiţioasă pentru un om care ştia cum să taie un Gripley de trei pe opt. Ştiai la ce să te aştepţi de la un sistem de transmisie. Mergeau sau nu. Cu siguranţă nu îţi ofereau mistere.

Se uită mândru la Secerătoarea Combinată. Fireşte, aveai nevoie de un cal să o tragi. Asta strica niţel lucrurile. Caii aparţineau zilei de Ieri. Mâine aparţinea Secerătorii Combinate şi urmaşilor ei, care aveau să facă lumea mai curată şi mai bună. Trebuia doar să scoată calul din ecuaţie. Încercase mecanisme, dar nu erau destul de puternice. Poate dacă încerca să învârtă un...

În spatele lui, ceainicul dădu în clocot şi stinse focul.

Simnel îşi croi drum prin aburi. Asta era problema, de fiecare dată. Cum încerca cineva să gândească niţel raţional, cum apărea ceva fără rost care să îi abată atenţia.

Doamna Cake trase draperiile.

– Cine este exact Un-Om-Găleată? zise Windle.

Ea aprinse două lumânări şi luă loc.

– A aparţinut unui trib păgân din Howandaland, spuse ea scurt.

– Foarte ciudat nume, Un-Om-Găleată, zise Windle.

– Nu-i numele lui întreg, spuse misterios doamna Cake. Acum, tre' să ne ţinem de mâini. Se uită gânditor la el. Ne mai trebuie cineva.

– L-aş putea chema pe Schleppel, zise Windle.

– Nu vreau nici un baubau sub masă să mi se uite sub fuste, spuse doamna Cake. Ludmilla! strigă ea.

După o clipă sau două, perdeaua din mărgele care dădea în bucătărie se trase într-o parte şi tânăra care îi deschisese uşa lui Windle intră.

– Da, mamă?

– Stai jos, fetiţă. Mai avem nevoie de cineva pentru spiritism.

– Da, mamă.

Fata îi surâse lui Windle.

– Ea e Ludmilla, zise scurt doamna Cake.

– Încântat, desigur, spuse Windle.

Ludmilla îi oferi zâmbetul vesel şi cristalin creat de oamenii care învăţaseră de mult să nu îşi arate sentimentele.

– Ne-am cunoscut deja, zise Windle.

Trebuie să fi trecut cel puţin o zi de când a fost lună plină, se gândi el. Toate semnele aproape au dispărut. Aproape. Măi, măi, măi...

– E ruşinea mea, spuse doamna Cake.

– Mamă, te rog să continui, zise Ludmilla, fără supărare.

– Uniţi-vă mâinile, spuse doamna Cake.

Stăteau în semiîntuneric. Apoi Windle simţi că doamna Cake îşi trase mâna.

– Uitai de pahar, zise ea.

– Doamnă Cake, credeam că nu vă plac tablele ouija şi astfel de... începu Windle.

Se auzi un gâlgâit dinspre bufet. Doamna Cake puse un pahar plin pe faţa de masă şi se aşează iar.

– Nu-mi plac, spuse ea.

Tăcerea se lăsă iar. Windle îşi drese glasul neliniştit.

În cele din urmă, doamna Cake zise:

– Bine, Un-Om-Găleată, ştiu că eşti acolo.

Paharul se mişcă. Lichidul arămiu dinăuntru se legănă uşurel.

O voce fără trup rosti tremurat:

salutări, faţă palidă, de pe fericitele terenuri de vânătoare...

– Termină cu asta, spuse doamna Cake. Toată lumea ştie că te-a călcat o căruţă pe Strada Melasei de beat ce erai, Un-Om-Găleată.

nu-i vina mea, nu-i vina mea. e vina mea că stră-străbunicul meu s-a mutat aici? drept ar fi fost să fiu făcut bucăţi de o puma sau de un mamut uriaş sau altceva. mi-a fo' refuzat dreptul din moarte.

– Domnu' Poons aici de faţă vrea să îţi pună o întrebare, Un-Om-Găleată, zise doamna Cake.

e fericită aici şi te aşteaptă să i te alături, spuse Un-Om-Găleată.

– Cine? făcu Windle.

Asta păru să-l zăpăcească pe Un-Om-Găleată. Era o replică prin care, în general, satisfăcea fără mai multe explicaţii.

cine ai vrea? întrebă el precaut. *pot să iau băutura acum?*

– Nu încă, Un-Om-Găleată, zise doamna Cake.

păi, îmi trebuie. e al naibii de aglomerat aici.

– Ce? spuse Windle iute. Cu fantome, adică?

's cu sutele, zise glasul lui Un-Om-Găleată.

Windle era dezamăgit.

– Doar sute? spuse el. Nu pare prea mult.

– Nu mulţi oameni devin stafii, zise doamna Cake. Pentru a fi stafie, trebuie să ai, cum ar fi, treburi serioase neterminate sau o răzbunare groaznică de îndeplinit sau un scop cosmic în care eşti doar un pion.

sau o sete de mori, spuse Un-Om-Găleată.

– I-auzi la el, zise doamna Cake.

voiam să stau în lumea spir'telor sau măcar a berii ori a vinului. hngh. hngh. hngh.

– Şi ce se întâmplă cu forţa vitală dacă lucrurile nu mai trăiesc? întrebă Windle. Asta provoacă toate aceste probleme?

– Spune-i omului, zise doamna Cake când Un-Om-Găleată păru să se împotrivească să răspundă.

despre ce probleme vorbeşti?

– Lucruri care se deşurubează. Haine care aleargă de unele singure. Totul pare mai viu. Chestii din astea.

asta? asta-i nimic. vezi tu, forţa vitală se scurge pe unde poate, nu trebuie să îţi faci probleme pentru asta.

Windle puse mâna pe pahar.

– Dar este ceva pentru care ar trebui să îmi fac griji, nu? zise el sec. Are legătură cu micile suvenire din sticlă.

n-aş vrea să spun.

– Te rog să-i spui.

Era glasul Ludmillei – profund, dar, cumva, atractiv. Lupine o urmărea cu atenţie. Windle zâmbi. Acesta era unul dintre avantajele de a fi mort. Observai lucruri pe care cei vii le ignorau.

Vocea lui Un-Om-Găleată era ascuţită şi ţâfnoasă.

ce-o să facă dacă-i zic, ha? aş putea intra într-o grămadă de belele pentru aşa ceva.

– Păi, poţi să-mi spui dacă ghicesc?

mddaa. poate.

– Nu trebuie să zici nimic, spuse doamna Cake. Doar baţi de două ori pentru da şi o dată pentru nu, ca pe vremuri.

oh, bine.

– Haide, domnule Poons, zise Ludmilla. Avea acel fel de voce pe care Windle ar fi vrut s-o mângâie.

Îşi drese glasul.

– Cred, începu el, adică, eu cred că sunt un fel de ouă, m-am gândit... de ce micul dejun? Şi apoi m-am gândit...

Cioc.

– Oh. Bine, poate că a fost o idee cam prostească...

scuze, era o dată pentru da sau de două ori?

– De două ori! se răsti mediumul.

CIOC. CIOC.

– Ah, suspină Windle. Şi din ele iese ceva cu roţi?

de două ori pentru da, aşa-i?

– Da!

CIOC. CIOC.

– Mă *gândeam* eu. Mă *gândeam* eu! Am găsit sub podea unul care a încercat să iasă din ou unde nu era loc! cârâi Windle.

Apoi se încruntă.

– Dar ce iese din ou?

Mustrum Ridcully intră grăbit în biroul lui şi îşi luă bagheta de vrăjitor din suportul de deasupra şemineului. Îşi linse degetul şi atinse uşurel vârful baghetei. Avu loc o mică scânteie de octarin şi mirosi a cositor unsuros.

Se îndreptă înapoi spre uşă.

Apoi se întoarse încet, căci creierul lui tocmai avusese timp să analizeze conţinutul dezordonat al biroului şi observase ciudăţenia.

– Ce mama naibii caută ăsta aici? zise el.

Îl împunse cu vârful baghetei. Acesta scoase un clinchet şi rulă niţel mai încolo.

Semăna niţel, dar nu foarte mult, cu chestia pe care slujnicele o împingeau peste tot încărcată cu mopuri, aşternuturi curate şi ce-or mai fi avut ele acolo. Ridcully îşi făcu o notă mentală să vorbească cu îngrijitoarea. Apoi uită de asta.

– Ale naibii chestii din sârmă cu roţi ajung peste tot, mormăi el.

La cuvântul „naibii", ceva ca o muscă albastră mare cu dantură cât a unei pisici apăru cu o plesnitură în aer, bătu nebuneşte din aripi în timp ce privea în jur, iar apoi zbură după Arhicancelarul neatent.

Cuvintele vrăjitorilor au putere. Şi înjurăturile au putere. Şi, cu toată forţa vitală care practic se cristaliza din senin, puterea trebuia să îşi găsească guri de scurgere pe oriunde putea.

oraşe, zise Un-Om-Găleată. *Cred că sunt ouă de oraş.*

Vrăjitorii bătrâni se adunară din nou în Sala Mare. Chiar şi şeful de promoţie simţea ceva entuziasm. Se considera o dovadă de proaste maniere să foloseşti magia împotriva colegilor vrăjitori, iar folosirea ei împotriva civililor era nesportivă. Te simţeai bine să ai parte din când în când de câte un fulger cinstit.

Arhicancelarul îi măsură din priviri.

– Domnule decan, de ce ai dungi pe faţă? întrebă el.

– Camuflaj, domnule Arhicancelar.

– Camuflaj, ha?

– Yo, domnule Arhicancelar.

– Oh, bine. Dacă te simţi bine în pielea ta, asta contează.

Se furişară către peticul de pământ care fusese micul teritoriu al lui Modo. Cel puţin, cei mai mulţi dintre ei se furişară. Decanul înaintă într-o serie de salturi cu învârtire, lipindu-se din când în când de perete şi spunând „Hop! Hop! Hop!" încetişor.

Se pleoşti complet când se dovedi că celelalte grămezi erau tot unde le clădise Modo. Grădinarul, care se ţinuse după ei şi de două ori fusese aproape strivit de către decan, îşi făcu de lucru pe lângă ele o vreme.

– Se ascund, doar, spuse decanul. Eu zic să le aruncăm în aer pe afurisitele...

– Nici nu sunt calde încă, rosti Modo. Aia trebuie să fi fost cea mai veche.

– Adică n-avem cu ce să ne luptăm? întrebă Arhicancelarul.

Pământul se zgâlţâi sub ei. Iar apoi se auzi un zăngănit slab, dinspre coridoare.

Ridcully se încruntă.

– Cineva iar împinge chestiile alea ca nişte coşuri din sârmă cu roţi, spuse el. Era unul în biroul meu.

– Hm, făcu şeful de promoţie. Era unul la mine în *dormitor*. Am deschis şifonierul şi era acolo.

– În şifonier? De ce l-ai pus acolo? zise Ridcully.

– Nu l-am pus *eu*. Ţi-am spus. Probabil că au fost studenţii. E felul lor de umor. Odată, unul dintre ei mi-a pus o perie de păr în pat.

– Eu m-am împiedicat de unul mai devreme, spuse Arhicancelarul, şi când m-am uitat după el, cineva îl luase.

Zăngănitul se apropie.

– Bine, domnule aşa-zis Isteţ Tinerel-Băieţel, zise Ridcully, lovind o dată sau de două ori cu bagheta în palmă într-un fel ameninţător.

Vrăjitorii se lipiră cu spatele de perete.

Fantomaticul împingător de cărucioare aproape ajunsese la ei.

Ridcully mârâi şi sări din ascunzătoare.

– Aha, tânărul meu... *fir-ar al naibii să fie!*

– Nu mă lua-n râs, spuse doamna Cake. Oraşele nu-s vii. Ştiu că oamenii zic că sunt, dar vorbesc *serios*.

Windle Poons roti unul dintre globurile de sticlă în palmă.

– Trebuie să facă mii din astea, zise el. Dar nu vor supravieţui toate, fireşte. Altfel am fi până la gât în oraşe, nu?

– Vrei să spui că din globurile astea mici ies locuri uriaşe? zise Ludmilla.

nu direct. mai întâi e faza mobilă.

– Ceva cu roţi, spuse Windle.

aşa-i. văd că ştii deja.

– Cred că ştiam, zise Windle Poons, dar nu înţelegeam. Şi ce se întâmplă după faza mobilă?

nu ştiu.

Windle se ridică.

– Atunci, e vremea să aflăm, spuse el.

Se uită la Ludmilla şi la Lupine. „Ah. Da. Şi de ce nu? Dacă poţi ajuta pe cineva în trecerea ta, se gândi Windle, atunci viaţa, sau ce-o fi, nu ţi-a fost în van."

Se cocârjă şi lăsă un mic cârâit să îi pătrundă în glas.

– Dar sunt cam nesigur pe picioare în ultima vreme, rosti el tremurător. Mi-aţi face o mare favoare dacă ar putea să mă însoţească cineva. M-aţi putea duce nu mai departe de Universitate, tânără domniţă?

– Ludmilla nu iese prea des zilele astea din cauza sănătăţii... începu iute doamna Cake.

– Nu-i nimic, zise Ludmilla. Mamă, ştii că a trecut o zi întreagă de la luna pli...

– Ludmilla!

– Păi, a trecut.

– Nu e sigur pentru o tânără să meargă pe străzi în zilele noastre, spuse doamna Cake.

– Dar minunatul câine al domnului Poons o să sperie chiar şi cel mai periculos bandit, zise Ludmilla.

Ca la un semnal, Lupine lătră îndatoritor şi cerşi. Doamna Cake îl privi cu un ochi critic.

– Cu siguranţă e un animal foarte obedient, spuse ea fără tragere de inimă.

– Ne-am înţeles, atunci, zise Ludmilla. Mă duc să îmi iau şalul.

Lupine se rostogoli. Windle îl împunse cu piciorul.

– Stai cuminte, spuse el.

Se auzi o tuse cu subînţeles dinspre Un-Om-Găleată.

– Bine, bine, făcu doamna Cake.

Luă o legătură de chibrituri din dulap, aprinse neatentă unul cu unghia şi îl lăsă să cadă în paharul cu whisky. Arse cu o flacără albastră şi, undeva în lumea spiritelor, spectrul unui pahar de tărie dură de ajuns.

Când Windle Poons părăsi casa, i se păru că aude o voce fantomatică cântând.

Căruciorul se opri. Se suci într-o parte şi în alta, ca şi cum i-ar fi cercetat pe vrăjitori. Apoi făcu iute o întoarcere din trei mişcări şi se depărtă rulând cu mare viteză.

– Puneţi mâna pe el! urlă Arhicancelarul.

Ţinti cu bagheta şi eliberă o bilă de foc care transformă o mică porţiune din pietrele de pavaj în ceva galben şi cu bule. Căruciorul în viteză se zgâlţâi puternic, dar continuă să meargă, cu o roată zdrăngănind şi scârţâind.

– E din Dimensiunile Donjonale! zise decanul. Arde-l pe coş!

Arhicancelarul îi puse o mână pe umăr pentru a-l linişti.

– Nu fi prost. Lucrurile donjonale au mai multe tentacule şi alte chestii. Nu par *fabricate*.

Se întoarseră la sunetul altui cărucior. Acesta zăngăni nepăsător pe un coridor lateral, se opri când îi văzu sau îi percepu în altfel pe vrăjitori şi interpretă foarte credibil un cărucior care tocmai fusese lăsat acolo de cineva.

Trezorierul se furişă spre el.

– N-are rost să arăţi aşa, spuse el. Ştim că poţi să te mişti.

– Te *văzurăm* cu toţii, zise decanul.

Căruciorul îşi păstră atitudinea rezervată.

– Nu se poate să gândească, spuse conferenţiarul de la Rune Moderne. Nu are loc pentru creier.

– Cine zice că gândeşte? făcu Arhicancelarul. Nu face decât să se mişte. Cine are nevoie de creier pentru asta? *Creveţii* se mişcă.

Îşi trecu degetul peste împletitura de fier.

– De fapt, creveţii sunt destul de inteli... începu şeful de promoţie.

– Taci, spuse Ridcully. Hmm. *Este* fabricat, totuşi?

– Este sârmă, zise şeful de promoţie. Sârma e ceva ce trebuie să fabrici. Şi mai sunt roţile. Mai nimic natural nu are roţi.

– Doar că de aproape, pare...

– ... un singur lucru, spuse conferenţiarul de la Rune Moderne, care îngenunchease anevoie pentru a-l cerceta mai bine. Ca o singură unitate. Făcută într-o singură bucată. Ca o maşinărie care a fost crescută. Dar e ridicol!

– Poate. Nu e un soi de cuc în Vârfu Berbecelui care construieşte ceasuri în care să îşi pună cuibul? zise Trezorierul.

– Da, dar e doar un ritual de împerechere, spuse conferenţiarul de la Rune Moderne dându-şi aere. În plus, nu măsoară bine timpul.

Căruciorul sări spre o deschizătură între vrăjitori şi ar fi reuşit, doar că deschizătura era ocupată de Trezorier care scoase un ţipăt şi se aruncă în coş. Căruciorul nu se opri, ci înaintă zdrăngănind spre porţi.

Decanul ridică bagheta. Arhicancelarul îl apucă.

– Ai putea să-l loveşti pe Trezorier, zise el.

– Doar o biluţă de foc?

– E tentant, dar nu. Haide. După el.

– Yo!

– Dacă vrei tu.

Vrăjitorii porniră greoi în urmărire. În spatele lor, încă neobservat, un întreg roi de înjurături ale Arhicancelarului zburau şi bâzâiau. Şi Windle Poons conducea o mică delegaţie spre Bibliotecă.

Bibliotecarul Universităţii Nevăzute mergea grăbit în patru labe pe podea când uşa se zgudui sub un ciocănit tunător.

– Ştiu că eşti acolo, se auzi glasul lui Windle Poons. Trebuie să ne dai drumul. E de o importanţă *vitală*.

– Uuuk.

– Nu vrei să deschizi uşile?

– Uuuk!

– Atunci nu îmi dai de ales...

Străvechi blocuri de zidărie se mişcară încetişor în lături. Mortarul se fărâmiţă. Apoi o bucată de perete căzu înăuntru, dezvăluindu-l pe Windle Poons stând într-o gaură în forma lui Windle Poons. Tuşi din cauza prafului.

– Nu-mi place să fac asta, zise el. Nu pot să n-am sentimentul că dă apă la moară prejudecăţiilor populare.

Bibliotecarul îi ateriză în cârcă. Spre surprinderea urangutanului, aceasta nu însemnă mare lucru. De obicei, un urangutan de trei sute de livre are un efect vizibil asupra vitezei de înaintare a unei persoane, dar Windle îl purta ca pe un guler.

– Cred că ne trebuie Istoria Antică, spuse el. Mă întreb, poţi să încetezi să încerci să îmi smulgi capul?

Bibliotecarul se uită înnebunit în jur. Era un procedeu care de obicei nu dădea greş.

Apoi nările îi fremătară.

Bibliotecarul nu fusese întotdeauna o primată. O bibliotecă magică este un loc de muncă periculos, iar el fusese transformat în urangutan în urma unei explozii magice. Fusese un om destul de inofensiv, deşi până acum atât de mulţi oameni se împăcaseră cu noua lui formă, încât puţini îşi mai aminteau acest lucru. Dar odată cu schimbarea venise şi cheia unui întreg bagaj de simţuri şi de amintiri ale rasei. Şi una dintre cele mai profunde, mai importante şi mai bine incrustate până în oase dintre ele avea de a face cu formele. Data de la naşterea înţelepciunii. În mintea simiană în curs de evoluţie, formele cu bot, dinţi şi patru picioare se încadrau, în mod clar, la Veşti Proaste.

Un lup foarte mare pătrunsese prin gaura din zid, urmat de o tânără atractivă. Intrarea de semnal a Bibliotecarului era temporar arsă.

– De asemnea, zise Windle, este foarte posibil să fiu în stare să îţi înnod braţele în jurul tău.

– Iiik!

– Nu e un lup obişnuit. Ar fi bine să crezi.

– Uuuk?

Windle coborî glasul.

– Iar ea s-ar putea să nu fie, teoretic, femeie, adăugă el.

Bibliotecarul se uită la Ludmilla. Nările îi fremătară iar. Se încruntă.

– *Uuuk?*

– Bine, s-ar putea să nu mă fi exprimat ca lumea. Dă drumul, bravo, băiatu'.

Bibliotecarul îşi desfăcu strânsoarea cu mare atenţie şi se lăsă să cadă pe podea, păstrându-l pe Windle între el şi Lupine.

Windle îşi scutură bucăţelele de mortar de pe rămăşiţele robei.

– Trebuie să aflăm, spuse el, despre vieţile oraşelor. Precis, trebuie să ştiu...

Se auzi un zăngănit slab.

Un coş din sârmă rulă nepăsător în jurul teancului mare al celui mai apropiat raft de bibliotecă. Era plin de cărţi. Se opri de îndată ce îşi dădu seama că fusese văzut şi reuşi să arate ca şi cum nu s-ar fi mişcat vreodată.

– Etapa mobilă, suspină Windle Poons.

Coşul din sârmă încercă să se dea niţel în spate fără să pară ce se mişcă. Lupine mârâi.

– Despre asta vorbea Un-Om-Găleată? zise Ludmilla.

Căruciorul dispăru. Bibliotecarul mormăi şi se duse după el.

– Oh, da. Ceva care să fie util, spuse Windle, dintr-odată aproape nefiresc de vesel. Aşa ar funcţiona. Mai întâi, ceva pe care să vrei să-l păstrezi şi să îl pui undeva. Mii de exemplare nu ar avea condiţiile potrivite, dar nu ar conta, pentru că *ar fi* cu miile. Iar apoi, următoarea fază ar fi ceva folositor şi care ar ajunge oriunde şi nimeni nu s-ar gândi că a ajuns acolo de unul singur. Dar totul se întâmplă la momentul nepotrivit!

– Dar cum poate un oraş să fie viu? Doar e făcut din lucruri moarte! zise Ludmilla.

– Aşa sunt şi oamenii. Crede-mă. Eu *ştiu*. Dar ai dreptate, cred. Asta nu ar trebui să se întâmple. E de la toată forţa asta vitală în plus. E... înclină balanţa. Transformă ceva care nu este cu adevărat real într-o realitate. Şi se întâmplă prea devreme şi prea repede...

Bibliotecarul ţipă. Căruciorul ţâşni dintr-un alt şir de rafturi de cărţi, cu roţile învârtindu-se nebuneşte, îndreptându-se către gaura din perete, cu urangutanul agăţat înverşunat cu o mână de el şi fluturând în urma lui ca un steag foarte gras.

Lupul sări.

– Lupine! strigă Windle.

Dar încă din zilele în care primul om al cavernelor rostogolise un buştean de pe un deal, canidele au avut o profundă dorinţă de rasă să urmărească orice are roţi. Lupine muşca deja căruciorul.

Fălcile i se închiseră pe o roată. Se auzi un urlet, un ţipăt scos de Bibliotecar şi primată, lup şi coş de sârmă se făcură grămadă în zid.

– Oh, sărmanul! Uită-te la el!

Ludmilla veni în grabă şi îngenunche lângă lupul lovit.

– I-a trecut chiar peste labe, uite!

– Şi probabil că şi-a pierdut câţiva dinţi, spuse Windle.

Îl ajută pe Bibliotecar să se ridice. În ochii primatei era o strălucire roşie. Încercase să îi fure cărţile. Probabil că asta era cea mai bună dovadă pentru orice vrăjitor că aceste cărucioare erau lipsite de creier.

Se aplecă şi desfăcu roţile căruciorului.

– Olé, făcu Windle.

– Uuuk?

– Nu. Nu „cu lapte", zise Windle.

Lupine îşi pusese capul în poala Ludmillei. Îşi pierduse un dinte, iar blana îi era în neorânduială. Deschise un ochi şi îl fixă pe Windle cu o privire galbenă conspirativă, în timp ce era mângâiat pe urechi. „Uite un câine norocos, se gândi Windle, care o să îşi forţeze norocul şi o să ridice o labă şi o să scâncească."

– Bun, spuse Windle. Acum, Bibliotecarule... erai pe punctul de a ne ajuta, cred.

– Sărman căţel viteaz, zise Ludmilla.

Lupine ridică jalnic o labă şi scânci.

Împovărat de ţipetele scoase de Trezorier, celălalt coş din sârmă nu putea atinge viteza tovarăşului său care plecase. De

asemenea, i se desprinse o roată. Se înclină îndrăzneţ într-o parte şi în alta şi aproape se răsturnă când ţâşni pe poartă, derapând.

– Îl văd clar! Îl văd clar! strigă decanul.

– Nu! Ai putea să-l nimereşti pe Trezorier! urlă Ridcully. Ai putea strica proprietatea Universităţii!

Dar decanul nu putea auzi peste mugetul testosteronului, cu care nu era obişnuit. O bilă de foc verde şi fierbinte lovi căruciorul înclinat. Aerul se umplu cu roţi care zburau.

Ridcully inspiră adânc.

– Idiot...! ţipă el.

Cuvântul pe care îl rosti era necunoscut acelor vrăjitori care nu aveau creşterea lui solidă de la ţară şi care nu ştiau nimic despre punctele mai subtile ale creşterii animalelor. Dar apăru în existenţă la câţiva inchi de faţa lui; era gras, rotund, negru şi lucios, cu sprâncene oribile. Îi adresă un zgomot insectoid urât şi zbură pentru a se alătura micului roi de blesteme.

– Ce naiba a fost asta?

Un lucru mai mic apăru lângă urechea lui.

Ridcully îşi înhăţă pălăria.

– 'tu-i! – roiul se mări cu unul – m-a muşcat ceva!

O escadrilă de fir-ar-uri nou-născute goni curajoasă spre libertate. El lovi spre ele fără efect.

– Dispăreţi, ne... începu el.

– Nu spune! zise şeful de promoţie. Taci!

Oamenii nu îi spunea niciodată Arhicancelarului să tacă. Tăcutul era ceva ce se întâmpla altora. Tăcu din cauza şocului.

– Adică, de fiecare dată când înjuri, prind viaţă, spuse iute şeful de promoţie. Mici chestii îngrozitoare cu aripi care apar din senin.

– Fir-ar al naibii să fie! zise Arhicancelarul.

Pop. Pop.

Trezorierul se târî ameţit dintre rămăşiţele încălcite ale căruciorului. Îşi găsi pălăria ascuţită, o scutură de praf, o încercă, se încruntă şi scoase din ea o roată. Colegii lui nu păreau să-i dea prea mare atenţie.

Îl auzi pe Arhicancelar spunând:

– Dar întotdeauna am făcut aşa! Nu-i nimic rău la o înjurătură bună, păstrează sângele în mişcare. Ai grijă, domnule decan, unul dintre cât...

– Nu poţi să zici altceva? strigă şeful de promoţie peste bâzâitul şi vaietul roiului.

– Cum ar fi?

– Cum ar fi... oh... cum ar fi... praştia şi focul.

– *Praştia şi focul?*

– Da, sau poate puşcă.

– Puşcă? Vrei să zic *puşcă?*

Trezorierul se târî spre grup. Cearta pe detalii mărunte în vremuri de restrişte dimensională era o trăsătură cunoscută a vrăjitorilor.

– Doamna Whitlow, îngrijitoarea, întotdeauna zice „Pălăria mea!" când scapă ceva pe jos, propuse el.

Arhicancelarul se întoarse la el.

– O fi spunând ea pălăria mea, mârâi el, dar ce vrea să zică e p...

Vrăjitorii se feriră. Ridcully reuşi să se oprească.

– Oh, fir-ar praştia şi focul, spuse el nefericit.

Înjurăturile se aşezară prietenoase pe pălăria lui.

– Te plac, zise decanul.

– Da, eşti tăticul lor, spuse conferenţiarul de la Rune Moderne.

Ridcully se uită urât.

– Do... băieţi, puteţi înceta să mai râdeţi de Arhicancelarul vostru şi aţi face al... şi ar fi tare bine dacă aţi afla ce se petrece, zise el.

Vrăjitorii se uitară răbdători în aer. Nu apăru nimic.

– Te descurci bine, spuse conferenţiarul de la Rune Moderne. Ţine-o tot aşa.

– Fir-ar fir-ar fir-ar făcu Arhicancelarul. Pălăria mea pălăria mea pălăria mea. Bla bla bla. Scutură din cap. Nu e bine, nu mă calmează deloc.

– A curăţat aerul, oricum, zise Trezorierul.

Abia acum îi observară prezenţa.

Se uitară la rămăşiţele căruciorului.

– Lucruri care aleargă de colo-colo, spuse Ridcully. Lucruri care prind viaţă.

Ridicară privirile la auzul unui scârţâit cunoscut. Încă două coşuri cu roţi zăngăneau în piaţa din faţa porţilor. Unul era plin cu fructe. Celălalt era pe jumătate plin cu fructe, pe jumătate cu un copil mic care ţipa.

Vrăjitorii se uitară cu gurile căscate. Un şuvoi de oameni alerga după cărucioare. Niţel mai în faţa lor, cu coatele împungând aerul, o femeie disperată şi hotărâtă trecu pe lângă porţile Universităţii.

Arhicancelarul îl înşfăcă pe un bărbat solid care venea greoi şi vitejeşte în urma mulţimii.

– Ce s-a întâmplat?

– Tocmai încărcam nişte piersici în chestia aia ca un coş, când s-a ridicat şi a fugit de mine!

– Şi copilul?

– Habar n-am. Femeia avea unul dintre coşuri şi a cumpărat nişte piersici de la mine, iar apoi...

Se întoarseră cu toţii. Un coş ieşi zăngănind dintr-o alee, îi văzu, se întoarse brusc şi ţâşni prin piaţetă.

– Dar de ce? zise Ridcully.

– Sunt atât de folositoare să pui ceva în ele, nu? spuse omul. Trebuia să iau piersicile. Ştii cum se bat.

– Şi toate se duc în aceeaşi direcţie, zise conferenţiarul de la Rune Moderne. A mai băgat cineva de seamă asta?

– După ele! strigă decanul.

Ceilalţi vrăjitori, prea uluiţi ca să se mai contrazică, îl urmară greoi.

– Nu... începu Ridcully, dar îşi dădu seama că nu avea rost. Şi că pierdea iniţiativa. Formulă cu grijă cel mai delicat strigăt de luptă din istoria cenzurii. Fir-ar ele de râs să fie, pălăria mea! ţipă el şi fugi după decan.

Bill Door lucră din greu toată după-amiaza lungă, la capătul unui şir de snopi şi stoguri.

Până când se auzi un strigăt şi bărbaţii fugiră la gard.

Ogorul cel mare al lui Iago Peedbury era chiar în partea cealaltă. Ajutoarele lui de la fermă împingeau Secerătoarea Combinată pe poartă.

Bill se alătură celorlalţi care se uitau peste gard. Se vedea silueta lui Simnel în depărtare, dând ordine. Un cal speriat fu băgat între oişti. Fierarul înnegrit se căţără pe micuţa capră de metal din mijlocul maşinăriei şi luă hăţurile.

Calul păşi înainte. Braţele de stropire se desfăcură. Pânzele începură să se rotească şi probabil că spirala cu renuri se învârtea, dar asta nu conta pentru că ceva făcu „clanc" şi totul se opri.

Din mulţimea de la gard se auziră strigăte de „Acum dă-te jos şi vezi ce-ai făcut!", „Am avut şi noi una, dar i-a căzut capacul!", „Încă doi bănuţi, şi se duce şi măgarul!" şi alte vechi remarci isteţe.

Simnel coborî, purtă o convesaţie în şoaptă cu Peedbury şi oamenii lui, iar apoi dispăru pentru o clipă în interiorul maşinăriei.

– N-o să zboare!

– Mâine se ieftineşte vita!

De data aceasta, Secerătoarea Combinată se deplasă puţin înainte ca pânzele să se desfacă şi să se încurce.

Deja bărbaţii mai bătrâni de la gard se cocoşau de râs.

– Fiare vechi cumpăr, şase bănuţi căruţa!

– Adu-o pe cealaltă, asta-i stricată!

Simnel coborî iar. Fluierături din depărtare pluteau spre el în timp ce dezlegă pânza şi o înlocui cu una nouă; le ignoră.

Fără să îşi ia privirea de la scena de pe câmpul opus, Bill Door scoase o piatră de ascuţit din buzunar şi începu să îşi ascută coasa, încet şi hotărât.

În afară de clinchetul îndepărtat al uneltelor fierarului, *fâşt-fâşt*-ul pietrei pe metal era singurul sunet care se auzea în aerul greu.

Simnel se urcă la loc în Secerătoare şi îi făcu semn din cap celui care conducea calul.

– Iar începem!

– Ţi-a mai rămas ceva?

– Bagă-ţi-o undeva...

Strigătele se stinseră.

Şase perechi de ochi urmăriră cum Secerătoarea Combinată înaintă pe ogor, se holbară în timp ce fu întoarsă la capul lui, priviră cum veni înapoi.

Trecu ţăcănind pe lângă ei, mişcând biela-manivelă şi oscilând.

La capătul câmpului se întoarse frumos.

Trecu iar huruind pe lângă ei.

După o vreme, unul dintre spectatori spuse încruntat:

– N-o să prindă niciodată, ascultaţi la mine.

– Aşa-i. Cine o să vrea aşa o jucărie? zise altul.

– Sigur, şi e doar un ceas mare. Nu poate să facă altceva decât să meargă înainte şi înapoi pe câmp...

– ... foarte repede...

– ... tăind grâul aşa şi scoţând boabele...

– A făcut deja trei şiruri.

– 'tu-i!

– Nici nu se vede cum se mişcă piesele. Ce părere ai de asta, Bill? Bill?

Se uitară în spatele lor.

El era la jumătatea celui de al doilea şir, dar prindea viteză.

Domnişoara Flitworth crăpă niţel uşa.

– Da? zise ea bănuitor.

– E Bill Door, domnişoară Flitworth. L-am adus acasă.

Ea deschise mai mult uşa.

– Ce a păţit?

Cei doi bărbaţi intrară într-o parte, încercând să sprijine o siluetă mai înaltă cu mai bine de doisprezece inchi decât ei. Aceasta îşi înălţă capul şi miji ochii împăienjeniţi la domnişoara Flitworth.

– Nu ştiu ce l-a apucat, spuse Duke Bottomley.

– E căpiat cu munca, zise William Spigot. Vă scoateţi fiecare bănuţ pe care i-l daţi, domnişoară Flitworth.

– Atunci ar fi prima dată prin părţile astea, spuse ea acru.

– În sus şi în jos pe câmp, ca nebunul, încercând să bată maşinăria aia a lui Ned Simnel. A fost nevoie de patru oameni să facă snopii. Şi aproape a întrecut-o.

– Puneţi-l pe sofa.

– I-am zis că făcea prea mult pe soarele ăla... Duke îşi întinse gâtul să se uite în bucătărie, în caz că pietrele preţioase şi comoara atârnau din sertarele bufetului.

Domnişoara Flitworth îl împiedică să vadă.

– Sunt sigură că aşa aţi făcut. Mulţumesc. Acum cred că vreţi să vă duceţi la casele voastre.

– Dacă mai putem face ceva...

– Ştiu unde locuieşti. Şi nu ai mai plătit chiria de cinci ani. La revedere, domnule Spigot.

Ea îi conduse la uşă şi le-o închise în nas. Apoi se întoarse.

– Ce naiba ai făcut, domnule aşa-zis Bill Door?

– SUNT OBOSIT ŞI NU ÎMI TRECE.

Bill Door îşi prinse capul în mâini.

– ŞI SPIGOT MI-A DAT O UMORISTICĂ BĂUTURĂ FERMENTATĂ DE SUC DE MERE DIN CAUZA CĂLDURII ŞI ACUM MI-E RĂU.

– Nu mă miră. O face în pădure. Merele nu sunt nici jumătate din ea.

– NU M-AM MAI SIMŢIT NICIODATĂ RĂU. SAU OBOSIT.

– Face parte din a fi viu.

– CUM SUPORTĂ OAMENII?

– Păi, sucul de mere fermentat poate fi de ajutor.

Bill Door şedea şi se uita posomorât în podea.

– DAR AM TERMINAT OGORUL, spuse el cu o urmă de triumf. TOTUL E STIVUIT ÎN STOGURI SAU POATE INVERS.

Îşi prinse iar capul în mâini.

– AAUU.

Domnişoara Flitworth dispău în spălătorie. Se auzi scârţâitul unei pompe. Se întoarse cu o cârpă umedă şi cu un pahar cu apă.

– E O ŞOPÂRLĂ ÎNĂUNTRU!

– Asta arată că e proaspătă, zise domnişoara Flitworth[1], pescuind amfibianul din pahar şi eliberându-l pe pietre, de unde fugi într-o crăpătură.

Bill Door încercă să se ridice în picioare.

– ACUM APROAPE CĂ ŞTIU DE CE ÎŞI DORESC UNII SĂ MOARĂ, spuse el. AM AUZIT DE DURERE ŞI DE SUFERINŢĂ, DAR PÂNĂ ACUM NU ÎNŢELESESEM PE DEPLIN CE ÎNSEMNAU.

Domnişora Flitworth se uită pe fereastra prăfuită. Norii care se strânseseră toată după-amiaza se înălţau peste dealuri, cenuşii, cu o tentă ameninţătoare de galben. Căldura apăsa ca o menghină.

– Vine o furtună mare.

– O SĂ ÎMI STRICE RECOLTA?

– Nu, o să se usuce după aceea.

– CE FACE FETIŢA?

Bill Door desfăcu palma. Domnişoara Flitworth ridică sprâncenele. Clepsidra din aur era acolo, partea de sus fiind aproape goală. Dar pâlpâia între vizibil şi invizibil.

– Cum de o ai? E sus! O ţinea ca... se bâlbâi... aşa cum ţine cineva ceva foarte strâns.

– ÎNCĂ ESTE. DAR ESTE ŞI AICI. SAU ORIUNDE. ESTE DOAR O METAFORĂ, PÂNĂ LA URMĂ.

– Ce ţine ea în mână pare destul de real.

– DOAR PENTRU CĂ CEVA ESTE O METAFORĂ NU ÎNSEAMNĂ CĂ NU POATE FI REAL.

---

[1] De sute de ani, oamenii cred că şopârlele într-o fântână înseamnă că apa e proaspătă şi bună de băut şi, *în tot acest timp,* nu şi-au pus întrebarea dacă şopârlele ies de acolo ca să se ducă la toaletă. (n.a.)

Domnişoara Flitworth îşi dădu seama că era un mic ecou în vocea lui, ca şi cum cuvintele ar fi fost rostite de doi oameni aproape, dar nu chiar, în acelaşi timp.

– Cât mai ai?

– CÂTEVA ORE.

– Şi coasa?

– I-AM DAT FIERARULUI INSTRUCŢIUNI CLARE.

Ea se încruntă.

– Nu zic că tânărul Simnel ar fi un băiat rău, dar eşti sigur că o s-o facă? Ceri mult de la un om ca el ca să distrugă aşa ceva.

– NU AM AVUT DE ALES. MICA FORJĂ DE AICI NU ESTE DESTUL DE BUNĂ.

– E o coasă al naibii de ascuţită.

– MĂ TEM CĂ S-AR PUTEA SĂ NU FIE DESTUL DE ASCUŢITĂ.

– Şi nimeni nu a mai încercat asta pe *tine?*

– EXISTĂ O VORBĂ: DOAR N-O IEI PE LUMEA CEALALTĂ?

– Da.

– CÂŢI OAMENI AU CREZUT-O CU ADEVĂRAT?

– Îmi aduc aminte că am citit odată, zise domnişoara Flitworth, despre nişte regi păgâni de pe undeva din deşert care construiesc piramide uriaşe şi pun în ele tot felul de chestii. Chiar şi bărci. Chiar şi fete îmbrăcate în pantaloni transparenţi şi două capace de cratiţă. Nu poţi să spui că asta e corect.

– NICIODATĂ NU AM FOST PREA SIGUR DESPRE CE E CORECT, zise Bill Door. NU SUNT SIGUR CĂ EXISTĂ AŞA CEVA CUM AR FI CORECT. SAU GREŞIT. DOAR LOCURI ÎN CARE STAI.

– Nu, ce-i corect e corect, spuse domnişoara Flitworth. Am fost crescută să recunosc diferenţa.

– DE UN CONTRABANDISTOR.

– Un ce?

– CINEVA CARE TRANSPORTĂ MARFĂ DE CONTRABANDĂ.

– Nu-i nimic rău la contrabandă!

– EU DOAR ARĂT CĂ UNII OAMENI CRED ALTFEL.

– Nu se pun!

– DAR...

Fulgerul lovi, undeva pe deal. Tunetul zgudui casa, câteva cărămizi din coş căzură zăngănind în şemineu. Apoi ferestrele se zgâlţâiră la o lovitură puternică.

Bill Door traversă camera şi deschise uşa.

Grindina cât oul de găină sări de pe prag în bucătărie.

– OH. TEATRU.

– Oh, la naiba!

Domnişoara Flitworth trecu pe sub braţul lui.

– Şi de unde vine vântul ăsta?

– DIN CER? zise Bill Door surprins de agitaţia bruscă.

– Haide! Se întoarse valvârtej în bucătărie şi cotrobăi pe dulap după o lampă cu lumânare şi nişte chibrituri.

– DAR AŢI SPUS CĂ O SĂ SE USUCE.

– Pe o furtună normală, da. Dar cu aşa ceva? O să o distrugă! O s-o găsim împrăştiată pe tot dealul dimineaţă!

Aprinse iute lumânarea şi fugi înapoi.

Bill Door se uită la furtună. Paiele zburau, purtate de vijelie.

– DISTRUSĂ? RECOLTA MEA? Îşi îndreptă umerii. LA NAIBA CU *ASTA*.

Grindina duruia pe acoperişul fierăriei.

Ned Simnel apăsă foalele forjei până când miezul cărbunilor ajunse alb cu o urmă foarte slabă de galben.

Fusese o zi bună. Secerătoarea Combinată funcţionase mai bine decât îndrăznise el să spere; bătrânul Peedbury insistase să o păstreze ca să mai facă un ogor mâine, aşa că fusese lăsată afară acoperită cu o prelată bine legată. Mâine avea să îi înveţe pe unii dintre bărbaţi să o folosească şi va începe să lucreze la un nou model îmbunătăţit. Succesul era sigurat. În mod clar, viitorul i se aşternea în faţă.

Mai era şi problema coasei. Se duse la peretele unde era atârnată. Un mic mister. Iată cel mai bun instrument de acest fel din câte văzuse. Nici măcar nu puteai să o toceşti. Ascuţimea ei se întindea mult dincolo de tăişul propriu-zis. Şi totuşi, trebuia să o distrugă. Ce logică avea asta? Ned Simnel credea cu tărie în logică, de un anumit fel specializat.

Poate că Bill Door voia doar să scape de ea şi asta era de înţeles, pentru că până şi acum, când atârna destul de inofensiv de perete, părea să radieze ascuţime. În jurul lamei era o aură slabă de culoare violet, provocată de curentul din încăpere care împingea molecule de aer ghinioniste spre moarte.

Ned Simnel o ridică foarte grijuliu.

Ciudat tip, Bill Door. Spusese că voia să fie sigur că era complet moartă. De parcă ai putea omorî un *lucru*.

Totuşi, cum putea fi distrusă? Oh, coada avea să ardă şi metalul să se calcineze şi, dacă lucra destul de mult, în cele din urmă nu avea să mai rămână decât o grămăjoară de praf şi cenuşă. Probabil că asta voia clientul.

Pe de altă parte, *probabil* că o puteai distruge doar scoţând lama de pe coadă... Până la urmă, nu ar mai fi fost o coasă dacă făceai asta. Ar fi fost doar, ei... piese. Cu siguranţă, puteai face o coasă din ele, dar pesemne că ai fi putut face asta şi cu praful şi cenuşa dacă ştiai cum.

Ned Simnel era destul de mulţumit de raţionamentul lui. Şi, până la urmă, Bill Door nu ceruse dovada că acest lucru fusese, hm, omorât.

Ţinti cu grijă, iar apoi folosi coasa pentru a tăia capătul nicovalei. Straniu.

Ascuţime totală.

Se dădu bătut. Nu era drept. Nu puteai cere unuia ca el să distrugă aşa ceva. Era o operă de artă.

Era mai mult de atât. Era o operă de artă.

Se duse la o stivă de lemne din încăpere şi azvârli coasa în spatele ei. Se auzi un chiţăit scurt, înţepat.

Oricum, avea să fie în regulă. Dimineaţă, o să-i înapoieze lui Bill gologanul.

Moartea Şobolanilor se materializă în spatele stivei din fierărie şi merse greoi la trista grămăjoară de blană care fusese un şobolan ce stătuse în calea coasei.

Fantoma lui stătea lângă ea, părând înfricoşată. Nu păru foarte încântată să îl vadă.

– Chiţ? Chiţ?

– CHIŢ, explică Moartea Şobolanilor.

– *Chiţ?*

– CHIŢ, confirmă Moartea Şobolanilor.

[Curăţat mustăţi] [dat din nas]?

Moartea Şobolanilor clătină din cap.

– CHIŢ.

Şobolanul se pleoşti. Moartea Şobolanilor îi puse pe umăr o labă descărnată, dar nu în întregime nemiloasă.

– CHIŢ.

Şobolanul dădu aprobator din cap cu tristeţe. Dusese o viaţă bună în fierărie. Ned aproape că nu făcea curăţenie şi era probabil campion mondial la lăsat din neatenţie sandviciuri

neterminate. Ridică din umeri şi păşi după silueta în robă. Nu că ar fi avut de ales.

Oamenii se revărsau pe străzi. Cei mai mulţi dintre ei alergau după cărucioare. Cele mai multe dintre cărucioare erau pline cu orice lucruri consideraseră oamenii că era util să ducă un cărucior – lemne de foc, copii, cumpărături.

Şi nu se mai fereau, ci se mişcau cu toate, orbeşte, în aceeaşi direcţie.

Puteai opri un cărucior răsturnându-l, când roţile i se învârteau nebuneşte şi fără rost. Vrăjitorii văzură mai multe persoane entuziasmate care încercau să le spargă, dar cărucioarele erau practic indestructibile – se îndoiau, dar nu se rupeau şi chiar dacă li se desprindea o roată, făceau o încercare temerară de a continua să meargă.

– Uită-te la ăla, spuse Arhicancelarul. Are rufele mele în el! Rufele mele! Fir-ar praştia şi focul!

Îşi croi drum prin mulţime şi înfipse bagheta în roţile căruciorului, răsturnându-l.

– Nu putem să tragem în nimic cu toţi civilii ăştia în jur, se plânse decanul.

– Sunt sute de cărucioare! zise conferenţiarul de la Rune Moderne. Sunt ca verminele![1] Lasă-mă, tu... tu... *coşule!*

Lovi un cărucior nepoftit cu bagheta.

---

[1] Verminele sunt mici rozătoare în alb şi negru care se găsesc în Munţii Vârfu Berbecului. Sunt strămoşii lemingului, care, după cum este bine cunoscut, se aruncă de pe stânci şi se îneacă în lacuri în mod regulat. Şi verminele făceau asta. Ideea este, totuşi, că animalele moarte nu se înmulţesc şi în decursul mileniilor tot mai multe vermine erau urmaşii acelora care când se confruntaseră cu o margine de stâncă chiţăiseră echivalentul lui Ducă-se Învârtindu-se. Acum verminele coboară stâncile în rapel şi construiesc mici bărci pentru a traversa lacurile. Când graba lor le conduce pe malul mării, se aşază pe jos evitând să se privească în ochi o vreme, iar apoi pleacă devreme pentru a nu prinde aglomeraţia în drumul spre casă. (n.a.)

Valul de coşuri cu roţi se scurgea din oraş. Oamenii care se împotriveau se dădeau treptat în lături sau cădeau sub roţile zăngănitoare. Doar vrăjitorii stăteau în şuvoiul puternic, strigând unii la alţii şi atacând roiul argintiu cu toiegele lor. Nu că magia nu ar fi funcţionat. Funcţiona destul de bine. Un fulger bun putea transforma un cărucior într-o mie de mici puzzle-uri complicate. Dar la ce bun? O clipă mai târziu, alte două aveau să ruleze peste fratele lor lovit.

În jurul decanului, cărucioarele se spărgeau în picături de metal.

– Chiar şi-a intrat în mână, nu? zise şeful de promoţie în timp ce el şi Trezorierul răsturnau încă un cărucior pe spate.

– Ce e sigur e că spune mult Yo, rosti Trezorierul.

Decanul însuşi nu ştia când fusese mai fericit. De şaizeci de ani se supunea tuturor regulilor autoimpuse ale vrăjitorimii şi, dintr-odată, se simţea minunat. Nu îşi dăduse niciodată seama că ceea ce îşi dorea cu adevărat, în adâncul sufletului, era să facă lucrurile să plesnească.

Focul sărea din vârful baghetei lui. Mânere, bucăţele de sârmă şi roţi care se roteau jalnic picau zdrăngănind în jurul lui. Şi ceea ce făcea ca totul să fie şi mai bine era că ţintele nu se sfârşeau. Un al doilea val de cărucioare, înghesuite într-un spaţiu mai mic, încerca să înainteze peste cele care încă ţineau contactul cu pământul. Nu mergea, dar ele tot încercau. Şi încercau cu disperare, pentru că un al treilea val deja îşi croia drum peste ele sfărâmând şi lovind. Doar că nu puteai folosi cuvântul „a încerca". Acesta sugera un fel de efort conştient, o posibilitate să existe şi o stare de „a nu încerca". Ceva din mişcarea lor neîncetată, felul în care se izbeau unele de altele în mareea lor arăta că aceste coşuri din sârmă aveau la fel de multe de spus despre această situaţie pe cât are apa despre a curge în vale.

– Yo! strigă decanul.

Magia pură lovi încâlceala scrâşnitoare de metal. Plouă cu roţi.

– Ia de-aici taumaturgie fierbinte, f... începu decanul.

– Nu înjura! Nu înjura! urlă Ridcully acoperind zgomotul. Încercă să gonească o Tâmpenie Nenorocită care zbura în jurul pălăriei lui. N-ai de unde să ştii în ce se transformă!

– Frate! ţipă decanul.

– N-are rost. La fel de bine am putea încerca să ţinem piept mării, spuse şeful de promoţie. Votez să ne întoarcem la Univeristate şi să luăm nişte vrăji cu adevărat *tari*.

– Bună idee, zise Ridcully. Se uită la zidul de sârmă răsucită care înainta. Ştii cum? spuse el.

– Yo! Pezevenghilor! făcu decanul

Ţinti iar cu bagheta. Scoase un sunet slab şi trist care, dacă ar fi trebuit să fie aşternut pe hârtie, nu s-ar fi putut scrie decât *pffft*. O scânteie firavă căzu din vârful lui pe pietrele pavajului.

Windle Poons închise cu zgomot încă o carte. Bibliotecarul tresări.

– Nimic! Vulcani, maree, mânia zeilor, vrăjitori care îşi bagă nasul... nu vreau să ştiu cum au fost *ucise* alte oraşe, vreau să ştiu cum au sfârşit...

Bibliotecarul puse o altă stivă de cărţi pe masa de lectură. Încă un plus la a fi mort, descoperea Windle, era abilitatea la limbi străine. Putea înţelege *sensul* cuvintelor fără a cunoaşte semnificaţia lor adevărată. Până la urmă, a fi mort nu era ca şi cum ai fi adormit. Era ca şi cum te-ai fi trezit.

Se uită în Bibliotecă înspre locul în care lui Lupine îi era bandajată laba.

– Bibliotecarule? spuse el încetişor.

– Uuuk?

– Tu ai schimbat speciile la vremea ta... ce ai face dacă, de dragul discuţiei, ai găsi doi oameni care... ei, să zicem că ar fi un lup care când e lună plină se transformă în om-lup şi o femeie care când e lună plină se transformă în femeie-lup... Ştii, abordând aceeaşi formă, dar din direcţii opuse? Şi s-ar întâlni. Ce le-ai spune? I-ai lăsa să se descurce singuri?

– Uuuk, zise Bibliotecarul pe loc.

– Este tentant.

– Uuuk.

– Doamnei Cake nu i-ar plăcea, totuşi.

– Iiik uuuk.

– Ai dreptate. Ai fi putut să o spui mai puţin nepoliticos, dar ai dreptate. Fiecare trebuie să se descurce singur.

Oftă şi întoarse pagina. Făcu ochii mari.

– Oraşul Khan Li, rosti el. Ai mai auzit de el? Ce carte-i asta? *Ceaslovul Crede sau Nu al lui Stripfettle*. Zice aici... „mici căruţe... nimeni nu ştia de unde veneau... de mare folos, au fost angajaţi oameni să le adune şi să le mâne în oraş... dintr-odată, ca într-o năvală a animalelor... oamenii le-au urmat şi, iată, era un nou oraş în afara zidurilor, un oraş făcut parcă din prăvălii, în care căruţele au fugit..." Întoarse pagina. Pare să spună...

Tot nu înţeleg bine, îşi zise el. Un-Om-Găleată crede că este vorba de înmulţirea oraşelor. Dar asta nu pare corect.

Un oraş este viu. Să zicem că ai fi un uriaş încet, ca un Pin Numărător, şi te-ai uita la un oraş? Ai vedea cum cresc clădirile, ai vedea cum sunt respinşi atacatorii, ai vedea cum se sting focurile. Ai vedea că oraşul este viu, dar nu ai vedea oamenii, pentru că s-ar mişca prea repede. Viaţa unui oraş, lucrul care îl alimentează, nu este o forţă misterioasă. Viaţa unui oraş sunt oamenii.

Întoarse paginile absent, fără să se uite cu adevărat...

Deci avem oraşele – creaturi mari, sedentare, care se dezvoltă dintr-un loc şi aproape că nu se mişcă timp de mii de ani. Se înmulţesc trimiţând oameni să colonizeze noi tărâmuri. Ele doar stau pe loc. Sunt vii, însă doar în acelaşi fel în care o meduză este vie. Sau o legumă destul de inteligentă. Până la urmă, noi îi spunem lui Ankh-Morpork Marele Wahooni...

Şi unde ai fiinţe vii mari şi încete, ai lucruri mici şi rapide care le mănâncă...

Windle Poons simţi cum celulele creierului i se aprinseră. Conexiunile să făcură. Gândul se revărsă pe noi canale. Gândise vreodată ca lumea când era în viaţă? Se îndoia. Avusese doar o grămadă de reacţii complicate legate de o grămadă de terminaţii nervoase, de la meditaţia searbădă despre următoarea masă până la amintiri la întâmplare, care îi distrăgeau atenţia şi se interpuneau între el şi gândirea adevărată.

Ar creşte în interiorul oraşului, unde este cald şi la adăpost. Iar apoi, ar ieşi, în afara oraşului şi ar construi... ceva, nu un oraş adevărat, unul fals... care atrage oamenii, viaţa, din gazdă...

Cuvântul pe care îl căutăm aici este *prădător*.

Decanul se holbă neîncrezător la bagheta sa. O scuturâ şi ţinti iar.

De data aceasta, sunetul s-ar fi scris *pfut*.

Ridică privirea. Un val curbat de cărucioare, înalt până la acoperiş, stătea gata să cadă peste el.

– Oh... *fir-ar,* zise el şi îşi acoperi capul cu mâinile.

Cineva îl apucă de spatele robei şi îl trase deoparte când cărucioarele se prăbuşiră.

– Haide, spuse Ridcully. Dacă fugim, putem să rămânem în faţa lor.

– Am rămas fără magie! Am rămas fără magie! gemu decanul.

– O să rămâi fără mai multe, dacă nu te grăbeşti, zise Arhicancelarul.

Încercând să nu se despartă, lovindu-se unii de alţii, vrăjitorii se împleticiră în faţa cărucioarelor. Acestea se revărsau în şuvoaie din oraş, ieşind pe câmpuri.

– Ştiţi de ce îmi aduce aminte asta? întrebă Ridcully în timp ce îşi croiau drum înainte.

– Spune-ne, te rog, mormăi şeful de promoţie.

– Migraţia somonilor, zise Arhicancelarul.

– Ce?

– Nu în Ankh, desigur, spuse Ridcully. Nu cred că vreun somon ar putea înota în amonte în râul *nostru*...

– Doar dacă ar merge, zise şeful de promoţie.

– ... dar i-am văzut câtă frunză câtă iarbă în unele râuri, spuse Ridcully. Zbătându-se să ajungă în faţă. Tot râul, doar o masă de argint.

– Bine, bine, făcu şeful de promoţie. De ce fac asta?

– Păăi... are legătură cu înmulţirea.

– Dezgustător. Şi când te gândeşti că noi *trebuie* să bem apă, zise şeful de promoţie.

– Bun, acum suntem în câmp deschis, aici le luăm prin învăluire, spuse Ridcully. Căutăm un spaţiu liber şi...

– Nu prea cred, zise conferenţiarul de la Rune Moderne.

Din toate părţile înainta un zid de cărucioare scrâşnind, zbătându-se.

– Vin *după* noi! Vin *după* noi! se văicări Trezorierul. Decanul îi înhăţă bagheta.

– Hei, e al meu!

Decanul îl împinse în lături şi aruncă în aer roţile unui cărucior aflat în frunte.

– E bagheta mea!

Vrăjitorii stăteau spate în spate într-un cerc de metal tot mai strâns.

– Nu sunt în regulă pentru oraşul ăsta, spuse conferenţiarul.

– Ştiu ce vrei să zici, rosti Ridcully. Străini.

– Bănuiesc că nu are nimeni o vrajă de zbor la el astăzi? întrebă şeful de promoţie.

Decanul ţinti iar şi topi un coş.

– Să ştii că foloseşti bagheta mea.

– Taci, domnule Trezorier, spuse Arhicancelarul. Şi, domnule decan, nu ajungi nicăieri dacă îi iei unul câte unul. Bine, băieţi? Vrem să le provocăm cât mai multe pagube la toate. Nu uitaţi – exploziile sălbatice necontrolate...

Cărucioarele avansară.

– AU. AU.

Domnişoara Flitworth se împleticea prin întunericul ud şi răpăitor. Grindina se sfărâma sub tălpi. Tunetul bubuia pe cer.

– Pişcă, nu? zise ea.

– RĂSUNĂ.

Bill Door prinse un snop care era suflat de vânt şi îl stivui cu celelalte. Domnişoara Flitworth trecu în fugă pe lângă el, cocoşată sub o încărcătură de grâu[1]. Cei doi lucrau neîncetat, străbătând în zigzag ogorul aflat în colţii furtunii pentru a recupera recolta înainte ca vântul şi grindina să o fure. Fulgerele pâlpâiau pe cer. Nu era o furtună normală. Era război.

– Din clipă în clipă o să înceapă să toarne cu găleata, ţipă domnişoara Flitowrth pentru a acoperi zgomotul. Nu o să

[1] Abilitatea bătrânelor slăbuţe de a căra greutăţi uriaşe este fenomenală. Studiile au demonstrat că o o furnică poate duce de o sută de ori mai mult decât greutatea ei, dar nu se cunoaşte limita puterii de ridicare a obişnuitei şi micuţei bunici spaniole de la ţară în vârstă de optzeci de ani. (n.a.)

reuşim să o ducem la hambar! Du-te şi adu o prelată sau altceva! O să fie de ajuns pentru noaptea asta!

Bill Door dădu din cap şi fugi prin bezna nimicitoare către clădirile fermei. Fulgerele loveau atât de mult pe ogoare, încât chiar şi aerul sfârâia, iar un halo dansa pe vârful gardului.

Şi acolo era Moarte.

Îl văzu profilându-se în faţa lui, o siluetă scheletică ghemuită, gata să sară, cu roba fluturându-i şi clămpănindu-i în spate.

Încordarea îl cuprinse, încercând să-l forţeze să fugă şi, în acelaşi timp, oprindu-l în loc. Îi invadă mintea şi îngheţă acolo, blocând toate gândurile în afară de cea mai ascunsă şi mai mică voce care spunea, destul de calm „DECI *ASTA* E GROAZA".

Apoi Moarte dispăru când strălucirea fulgerului se stinse, reapăru când un un nou arc lovi pe dealul alăturat.

Apoi vocea lăuntrică, tăcută adăugă: „DAR DE CE NU SE MIŞCĂ"?

Bill Door se lăsă să înainteze uşurel. Nu primi nici o reacţie de la chestia cocoşată.

Atunci îşi dădu seama că lucrul aflat de cealaltă parte a gardului era o îmbinare de coaste, femururi şi vertebre doar dintr-un anumit punct de vedere, iar dacă îl priveai uşor diferit, era doar un adunătură de braţe de stropire şi de pârghii de transmisie care fusese acoperită cu o prelată care acum era suflată de vânt.

Secerătoarea Combinată era în faţa lui.

Bill Door rânji oribil. În minte îi veniră gânduri care nu îl caracterizau. Păşi înainte.

Zidul de cărucioare îi înconjura pe vrăjitori.

Ultima explozie provocată de un toiag topi o gaură, care fu imediat umplută de şi mai multe cărucioare.

Ridcully se întoarse către tovarăşii lui vrăjitori. Erau roşii la faţă, aveau robele sfâşiate şi câteva focuri trase cu prea mult entuziasm avuseseră ca rezultat bărbi pârlite şi pălării arse.

– Nu mai are nimeni nici o vrajă la el? spuse Arhicancelarul.

Se gândiră agitaţi.

– Cred că pot să îmi aduc eu aminte una, zise şovăielnic Trezorierul.

– Haide, omule. Într-un moment ca ăsta orice merită încercat.

Trezorierul întinse o mână. Închise ochii. Mormăi încetişor câteva silabe.

Avu loc o pâlpâire scurtă de octarin şi...

– Oh, făcu Arhicancelarul. Şi asta-i tot?

– „Surprinzătorul buchet al lui Eringyas", spuse Trezorierul cu ochi scânteietori şi tresărind. Nu ştiu de ce, dar întotdeauna am putut să-l fac. Cred că e un dar.

Ridcully se uită la uriaşul buchet de flori strâns acum în pumnul Trezorierului.

– Dar, mă încumet să observ, nu pe deplin folositor în acest moment, adăugă el.

Trezorierul se uită la pereţii care se apropiau şi zâmbetul i se şterse de pe faţă.

– Cred că nu, spuse el.

– Mai are cineva vreo idee? zise Ridcully.

Nu primi nici un răspuns.

– Drăguţi trandafiri, totuşi, spuse decanul.

– Ai fost rapid, zise domnişoara Flitworth când Bill Door ajunse la stiva de paie târând o prelată după el.

– DA, NU-I AŞA, mormăi el evaziv, în timp ce ea îl ajuta să tragă prelata peste stivă şi să o priponească cu pietre.

Vântul o umfla şi încerca să i-o smulgă din mâini; la fel de bine ar fi putut încerca să răstoarne un munte.

Ploaia bătea peste câmpuri, printre fuioarele de ceaţă în care luceau energii electrice albastre.

– N-am mai pomenit aşa noapte, spuse domnişoara Flitworth.

Se auzi o altă pârâitură de tunet. O perdea de trăsnete pâlpâi la orizont.

Domnişoara Flitworth se prinse de braţul lui Bill Door.

– Nu e... o siluetă pe deal? zise ea. Parcă am văzut o... formă.

– NU, E DOAR O NĂSCOCIRE MECANICĂ.

Fulgeră iar.

– Călare pe cal? se miră domnişoara Flitworth.

Un al treilea trăsnet sfâşie cerul. Şi de data aceasta nu mai exista îndoială. În vârful celui mai apropiat deal era o siluetă călare. Cu glugă. Ţinând o coasă cu la fel de multă mândrie ca pe o lance.

– *POZEAZĂ*. Bill Door se întoarse către domnişoara Flitworth. *POZEAZĂ*. EU NU AM FĂCUT NICIODATĂ AŞA CEVA. DE CE SĂ FACI AŞA CEVA? CĂRUI SCOP ÎI SERVEŞTE?

Deschise palma. Clepsidra din aur apăru.

– Cât mai ai?

– POATE O ORĂ. POATE CÂTEVA MINUTE.

– Haide, atunci!

Bill Door rămase pe loc, uitându-se la clepsidră.

– Haide, am spus!

– NU O SĂ MEARGĂ. AM GREŞIT CÂND AM CREZUT CĂ AR PUTEA FI POSIBIL. EXISTĂ LUCRURI DE CARE NU POŢI SCĂPA. NU POŢI TRĂI VEŞNIC.

– De ce nu?

Bill Door păru şocat.

– CUM ADICĂ?

– De ce nu poţi trăi veşnic?

– NU ŞTIU. ÎNŢELEPCIUNE COSMICĂ?

– Ce ştie înţelepciunea cosmică? Deci, vii?

Silueta de pe deal nu se mişcase.

Ploaia transformase praful într-un noroi fin. Alunecară pe pantă, traversară iute curtea şi intrară în casă.

– AR FI TREBUIT SĂ MĂ PREGĂTESC MAI MULT. AVEAM PLANURI...

– Dar a fost secerişul.

– DA.

– Avem cum să baricadăm uşile sau să facem altceva?

– ŞTIŢI CE SPUNEŢI?

– Păi, gândeşte-te la ceva! N-a mers niciodată nimic împotriva ta?

– NU, zise Bill Door cu o urmă de mândrie.

Domnişoara Flitworth se uită pe fereastră, iar apoi se lipi teatral de perete lângă ea.

– El a dispărut!

– CHESTIA, spuse Bill Door. ÎNCĂ NU E UN EL.

– *Chestia* a dispărut. Ar putea fi oriunde.

– POATE SĂ TREACĂ PRIN PERETE.

Ea ţâşni înainte, apoi se uită urât la el.

– FOARTE BINE. ADUCEŢI COPILUL. CRED CĂ AR TREBUI SĂ PLECĂM DE AICI. Îi veni o idee. Se însenină niţel. MAI AVEM CEVA VREME. CÂT ESTE ORA?

– Nu ştiu. Tu opreşti ceasurile tot timpul.

– DAR NU ESTE ÎNCĂ MIEZUL NOPŢII?

– N-aş crede că e mai mult de unsprezece şi un sfert.

– ATUNCI AVEM TREI SFERTURI DE ORĂ.

– Cum de poţi fi sigur?

– DIN CAUZA TEATRULUI, DOMNIŞOARĂ FLITWORTH. FELUL DE MOARTE CARE POZEAZĂ CU CERUL ÎN SPATE ŞI STĂ SĂ O LUMINEZE FULGERELE, spuse Bill Door dezaprobator, NU APARE LA UNSPREZECE ŞI DOUĂZECI ŞI CINCI, DACĂ POATE APĂREA LA MIEZUL NOPŢII.

Ea dădu din cap în semn de aprobare, albă la faţă şi fugi la etaj. După un minut sau două se întoarse, cu Sal înfăşurată într-o pătură.

– Încă doarme adânc, zise ea.

– NU ESTE SOMN.

Ploaia se oprise, dar furtuna încă se plimba pe dealuri. Aerul sfârâia, încă era o căldură de cuptor.

Bill Door o îndrumă pe lângă coteţul găinilor, unde Cyril şi haremul lui bătrâior se ghemuiau în beznă, cu toţii încercând să ocupe aceeaşi câţiva inchi de stinghie.

În jurul coşului fermei plutea o strălucire verde-pal.

– Îi spunem Focul Mamei Carey, spuse domnişoara Flitworth. E un semn.

– UN SEMN DE CE?

– Ce? Oh, nu mă întreba. Doar un semn, cred. Simbolistică simplă. Unde mergem?

– ÎN ORAŞ.

– Să fii lângă coasă?

– DA.

Dispăru în hambar. După o vreme, se întoarse conducându-l pe Binky, înşeuat şi înhămat. Se sui pe el, apoi se aplecă şi le trase pe ea şi pe fata adormită pe cal în faţa lui.

– DACĂ GREŞESC, adăugă el, ACEST CAL VĂ VA DUCE ORIUNDE DORIŢI.

– N-o să vreau nicăieri decât acasă!

– ORIUNDE.

Binky porni la trap când intrară pe drumul spre oraş. Vântul smulgea frunzele din copaci şi le rostogolea pe lângă ei şi pe drum. Din când în când, câte un fulger mai şuiera pe cer.

Domnişoara Flitworth se uită la dealul din spatele fermei.

– Bill...

– ŞTIU.

– ... iar e acolo...

– ŞTIU.

– De ce nu ne urmăreşte?

– SUNTEM ÎN SIGURANŢĂ PÂNĂ CÂND SE TERMINĂ NISIPUL.

– Şi când se termină nisipul mori?

– NU. CÂND SE TERMINĂ NISIPUL *AR TREBUI* SĂ MOR. VOI FI ÎN SPAŢIUL DINTRE VIAŢĂ ŞI VIAŢA DE APOI.

– Bill, mi s-a părut că acea chestie era călare... am crezut că era un cal adevărat, doar foarte slab, dar...

– ESTE UN ARMĂSAR SCHELETIC. IMPRESIONANT, DAR DE NEUTILIZAT. AM AVUT ODATĂ UNUL, DAR ÎI CĂDEA CAPUL.

– Un pic ca a umbla după potcoave de cai morţi, aş zice.

– HA. HA. FOARTE AMUZANT, DOMNIŞOARĂ FLITWORTH.

– Cred că în astfel de momente poţi să nu îmi mai spui domnişoara Flitworth, zise domnişoara Flitworth.

– RENATA?

Ea păru surprinsă.

– De unde îmi ştii numele? Oh. Probabil că l-ai văzut scris, nu?

– GRAVAT.

– Pe una dintre clepsidre?

– DA.

– Cu tot nisipul ăla care curge înăuntru?

– DA.

– Toată lumea are una?

– DA.

– Deci ştii cât mai am...

– *DA.*

– Trebuie să fie tare ciudat să ştii... chestiile pe care le ştii tu...

– NU MĂ ÎNTREBA.

– Nu e corect să ştii. Dacă am şti când o să murim, oamenii ar duce vieţi mai bune.

– DACĂ OAMENII AR ŞTI CÂND URMEAZĂ SĂ MOARĂ, CRED CĂ PROBABIL NU AR MAI TRĂI DELOC.

– Oh, foarte gnomic. Şi ce ştii tu despre asta, Bill Door?

– TOTUL.

Binky merse la trap pe una dintre puţinele străzi ale oraşului şi intră pe pavajul pieţei. Nu mai era nimeni acolo. În oraşe ca Ankh-Morpork, miezul nopţii era doar seara târziu, pentru că nu exista deloc o noapte obştească, doar seri care se transformau în dimineţi. Dar aici oamenii îşi duceau vieţile după chestii ca apusurile de soare şi cântece ale cocoşilor prost pronunţate. Miezul nopţii însemna ceea ce îi spunea numele.

Chiar şi cu furtuna furişându-se pe dealuri, piaţa era cufundată în linişte. Ticăitul ceasului din turn, nebăgat în seamă la amiază, părea acum să răsune din clădiri.

Când se apropiară, ceva zbârnâi în adâncul rotiţelor din măruntaiele lui. Limba minutarului se mişcă scoţând un clănc ănit şi se opri legănându-se la 9. O uşiţă se deschise pe cadranul ceasului şi două mici figurine mecanice ieşiră huruind cu

mare importanţă şi bătură într-un mic clopot cu mare efort vizibil.

– *Ding-ding-ding*.

Figurinele se aliniară şi se întoarseră clătinându-se în ceas.

– Sunt acolo de când eram mică. Stră-stră-străbunicul domnului Simnel le-a făcut, zise domnişoara Flitworth. Întotdeauna m-am întrebat ce fac între bătăi, ştii. M-am gândit că au o căsuţă înăuntru sau aşa ceva.

– NU CRED. SUNT DOAR LUCRURI. NU SUNT VII.

– Hmm. Păi, sunt acolo de sute de ani. Poate că viaţa e ceva ce se dobândeşte?

– DA.

Aşteptară în tăcere, în afară de câte o bufnitură atunci când minutarul înainta în noapte.

– A... a fost drăguţ să te am în preajmă, Bill Door.

El nu răspunse.

– Să mă ajuţi cu secerişul şi restul.

– A FOST... INTERESANT.

– A fost greşit din partea mea să te întârzii, doar pentru o grămadă de grâu.

– NU. RECOLTA ESTE IMPORTANTĂ.

Bill Door desfăcu palma. Clepsidra apăru.

– Tot nu înţeleg cum faci.

– NU E GREU.

Şuieratul nisipului crescu până când umplu piaţa.

– Ai vreun ultim mesaj?

– DA. NU VREAU SĂ PLEC.

– Bun. Succint, oricum.

Bill Door fu uimit să descopere că ea încerca să îl ţină de mână.

Deasupra lui, limbile miezului nopţii se uniră. Din ceas se auzi un zbârnâit. Uşa se deschise. Automatele ieşiră. Se opriră

ţăcănind de fiecare parte a clopotului pentru oră, se închinară una în faţa alteia şi îşi ridicară ciocanele.

Dong.

Şi atunci se auzi un tropot de cal.

Domnişoara Flitworth descoperi că marginea câmpului ei vizual se umplea cu pete violete şi albastre, ca pâlpâiri de imagine consecutivă lipsite de imaginea după care să vină.

Dacă îşi mişca iute capul şi se uita cu coada ochiului, vedea micile forme drapate în cenuşiu care pluteau pe lângă ziduri.

„Cei de la Foncire, se gândi ea. Au venit să se asigure că se întâmplă."

– Bill? spuse ea.

El închise palma peste clepsidra din aur.

– ACUM ÎNCEPE.

Zgomotul copitelor deveni mai puternic şi răsună între clădirile din spatele lor.

– ŢINE MINTE CĂ VOI NU SUNTEŢI ÎN PERICOL.

Bill Door păşi în spate în întuneric.

Apoi reapăru doar o clipă.

– PROBABIL, adăugă el şi se retrase în beznă.

Domnişoara Flitworth se aşeză pe treptele ceasului, ţinând corpul fetiţei pe genunchi.

– Bill? se încumetă ea.

O siluetă călare intră în piaţă.

Era, într-adevăr, pe un cal scheletic. Flăcări albastre pârâiau peste oasele creaturii în timp ce ea înainta la trap; domnişoara Flitworth se trezi întrebându-se dacă era un schelet adevărat, animat în vreun fel, ceva ce fusese odată într-un cal, sau o *creatură* scheletică în persoană. Era un curs de gândire ridicol, dar era mai bine decât să mediteze la realitatea oribilă care se apropia.

Oare îl peria sau doar îl lustruia bine?

Călăreţul descălecă. Era mult mai înalt decât fusese Bill Door, dar negrul robei îi ascundea orice detaliu. Ţinea ceva ce nu era exact o coasă, ci ce ar fi putut avea o coasă printre strămoşii ei, în acelaşi fel în care chiar şi cel mai deştept instrument chirurgical are un băţ pe undeva prin trecutul lui. Era la mare distanţă de orice unealtă care atinsese vreodată un pai.

Se apropie cu paşi mari de domnişoara Flitworth, ţinând coasa pe umăr şi se opri.

Unde este El?

– Nu ştiu despre ce vorbeşti, zise domnişoara Flitworth. Şi dacă aş fi în locul tău, tinere, eu mi-aş hrăni calul.

Silueta păru să întâmpine greutăţi în digerarea acestei informaţii, dar în cele din urmă păru să ajungă la o concluzie. Dădu jos coasa şi se uită la copil.

Îl voi găsi, spuse ea. *Dar mai întâi...*

Se încordă.

O voce din spatele ei zise:

– LASĂ COASA ŞI ÎNTOARCE-TE ÎNCET...

„Ceva din interiorul oraşului, se gândi Windle. Oraşele cresc pline de oameni, dar sunt pline şi de comerţ şi magazine şi religii şi...

Asta e o prostie, îşi zise el. Sunt doar *lucruri*. Nu sunt vii."

Poate că viaţa este ceva ce se dobândeşte.

Paraziţi şi prădători, dar nu precum cei care afectează animalele şi legumele. Erau un fel de formă de viaţă metaforică, mare şi înceată, hrănindu-se cu oraşe. Dar incubează în oraşe, ca acele – ce sunt alea? – acele chestii de viespi nou-născute şi lipicioase. Îşi amintea acum, aşa cum îşi putea aminti orice, că citise, student fiind, despre creaturi care îşi depuneau

ouăle în alte creaturi. Luni întregi după aceea refuzase omleta şi caviarul, pentru orice eventualitate.

Iar ouăle ar fi... arătat ca oraşul, într-un fel, astfel încât cetăţenii să le ia acasă. Ca ouăle de cuc.

Mă întreb câte oraşe au murit în trecut? Încercuite de paraziţi, ca un atol de corali înconjurat de stele-de-mare. Se goliseră, pierduseră orice spirit ar fi avut.

Se ridică în picioare.

– Unde s-au dus cu toţii, Bibliotecarule?

– Uuuk uuuk.

– Cum le stă în fire. Şi eu aş fi făcut asta. Aş fi dat năvală fără să mă gândesc. Zeii fie alături de ei şi să-i ajute, dacă se pot desprinde destul din eternele lor ciondăneli de familie.

Iar apoi se gândi: ei, şi acum? M-am gândit, şi ce o să fac?

Să dau năvală, fireşte. Dar încet.

Centrul grămezii de cărucioare nu se mai vedea. Ceva se întâmpla. O strălucire albastru-pal plutea peste uriaşa piramidă din metal răsucit şi, din când în când, aveau loc explozii de lumină în adâncul mormanului. Cărucioarele se izbeau de el ca asteroizii care se adună în jurul miezului unei noi plante, dar puţinii sosiţi făceau altceva. Se îndreptau spre tunelele care se deschiseseră în interiorul structurii şi dispăreau în centrul ei sclipitor.

Apoi avu loc o mişcare în vârful muntelui şi ceva îşi croi drum în sus prin metalul rupt. Era o ţeapă lucitoare, susţinând un glob de vreo doi metri în diametru. Nu făcu mai nimic vreme de un minut sau două, apoi, când adierea vântului îl uscă, se desfăcu şi se sfărâmă.

Obiecte albe se revărsară din el, fură prinse de vânt şi împrăştiate peste Ankh-Morpork şi mulţimea care privea.

Unul dintre ele coborî uşurel în zigzag şi ateriză la picioarele lui Windle Poons când acesta ieşea legănându-se din Bibliotecă.

Era încă umed şi scria ceva pe el. Cel puţin, o încercare de scris. Arăta ca ciudata inscripţie organică de pe globurile cu fulgi de zăpadă – cuvinte create de ceva ce nu se simţea deloc în largul lui cu cuvintele:

vânzare! vânzare!! vânzare!!!
începe mâine!!!

Windle ajunse la poarta Universităţii. Oamenii se revărsau pe lângă el.

Windle îşi cunoştea concetăţenii. S-ar fi dus să se uite la orice. Puneau botul la orice era scris pe hârtie şi era urmat de mai mult de un semn de exclamare.

Simţi că cineva se uita la el şi se întoarse. Un cărucior îl urmărea dintr-o alee; se dădu în spate şi plecă şuierând.

– Ce se întâmplă, domnule Poons? spuse Ludmilla.

Era ceva ireal în expresiile trecătorilor. Purtau o expresie de nerăbdare de neclintit.

Nu trebuia să fii vrăjitor ca să ştii că ceva nu era în regulă. Iar simţurile lui Windle ţiuiau ca un dinam.

Lupine sări după o bucată de hârtie plutitoare şi i-o aduse.

reduceri uimitoare!!!!!

Windle clătină cu tristeţe din cap. Cinci semne de exclamare, marca sigură a unei minţi bolnave.

Iar apoi auzi muzica.

Lupine se lăsă pe picioarele din spate şi urlă.

În pivniţa de sub casa doamnei Cake, baubaul Schleppel se opri la jumătatea celui de al treilea şobolan şi ascultă.

Apoi îşi termină masa şi se întinse după uşa lui.

Contele Arthur Winkings Notfaroutoe lucra la criptă.

Din punctul lui de vedere, ar fi putut trăi sau retrăi ori netrăi sau orice o fi fost ce trebuia el să facă, fără criptă. Dar trebuia să ai o criptă. Doreen fusese foarte clară în privinţa criptei. „Dădea locului un *ton*", spunea ea. Trebuia să ai o criptă *şi* un cavou, altfel restul societăţii vampirilor te-ar fi luat din vârful dinţilor.

Nu-ţi spunea nimeni despre aceste lucruri atunci când începeai cu vampireala. Nu îţi spuneau să îţi construieşti cripta din nişte blocuri ieftine de la angroul de materiale de construcţii al lui Chalky Trolul. Nu era ceva ce se întâmpla celor mai mulţi vampiri, se gândea Arthur. Nu vampirilor *adevăraţi*. Adevăratului conte Jugular, de exemplu. Nu, un mahăr ca el ar fi pus pe cineva să o facă. Când sătenii ar fi venit să ardă locul, nu l-ai fi prins pe conte însuşi fugind spre poartă să coboare podul. Oh, nu. El ar fi spus doar „Igor – după cum era foarte posibil – Igor, rezolveerăn asta, iuten".

Ha. Păi, puseseră un anunţ în magazinul de slujbe al domnului Keeble de luni întregi. Casă, trei mese pe zi şi cocoaşă inclusă dacă era nevoie. Nici măcar o întrebare. Şi oamenii spuneau că şomajul era prea mare. Te făcea să păleşti.

Ridică altă bucată de lemn şi o măsură, strâmbându-se când desfăcu ruleta.

Pe Arthur îl durea spatele de la săpatul şanţului de apărare. Şi ăsta era alt lucru despre care nu trebuia să îşi facă griji vampirul şic. Şanţul venea cu postul, cum ar fi. Şi făcea un ocol întreg, pentru că alţi vampiri nu aveau strada în faţă şi pe bătrâna doamnă Pivey care să se plângă într-o parte şi în

cealaltă şi o familie de troli cu care Doreen nu vorbea şi, prin urmare, nu sfârşeau cu un şanţ de fortificaţii care trecea doar prin curtea din spate. Arthur tot cădea în el.

Şi mai era şi muşcatul gâturilor tinerelor femei sau, mai degrabă, nu era. Arthur era întotdeauna gata să înţeleagă punctul de vedere al celuilalt, dar era sigur că tinerele femei îşi aveau locul undeva în vampireală, indiferent ce zicea Doreen. În dezabieuri diafane. Arthur nu ştia prea bine ce era un dezabieu diafan, dar citise despre ele şi simţea foarte tare că i-ar fi plăcut să vadă unul înainte să moară... sau ce-o fi...

Şi ceilalţi vampiri nu-şi găseau nevestele vorbind dintr-odată cu F în loc de V. Motivul fiind că vampirul nativ vorbea aşa oricum.

Arthur oftă.

Asta nu era viaţă sau jumătate de viaţă sau viaţă de după sau orice o fi fost, să fii un negustor de fructe şi legume cu ridicata din partea de jos a păturii mijlocii, cu o condiţie socială de pătura de sus.

Şi atunci muzica intră prin gaura pe care o spărsese în zid ca să pună fereastra cu zăbrele.

– Au, zise el şi îşi prinse falca în palmă. Doreen?

Reg Sabot bătu în podiumul său portabil.

– ... şi, permiteţi-mi să spun, nu vom sta întinşi pe spate şi nu vom lăsa iarba să ne crească peste capete, urlă el. Deci care sunt cele şapte puncte ale planului tău pentru Oportunităţi Egale cu cei vii, vă aud strigând?

Vântul suflă ierburile uscate din cimitir. Singura creatură care se părea că îi dădea vreo atenţie lui Reg era un corb singuratic.

Reg Sabot ridică din umeri şi coborî vocea.

– Aţi putea măcar să vă daţi niţel silinţa, zise el lumii de apoi în general. Uite la mine cum îmi tocesc degetele până la os – îşi întinse palmele pentru a demonstra – şi aud vreo vorbă de mulţumire?

Se opri, pentru orice eventualitate.

Corbul, care era unul dintre cei graşi, foarte mari, care infestau acoperişurile Universităţii, îşi lăsă capul într-o parte şi îl privi gânditor pe Reg Sabot.

– Ştiţi, spuse Reg, uneori îmi vine să mă dau bătut.

Corbul îşi drese glasul.

Reg Sabot se întoarse iute.

– Dacă scoţi un cuvânt, zise el, un singur *cuvânt* nenorocit...

Iar apoi auzi muzica.

Ludmilla riscă să îşi ia palmele de pe urechi.

– E oribil! Ce este asta, domnule Poons?

Windle încerca să îşi tragă rămăşiţele pălăriei peste urechi.

– Nu ştiu, spuse el. Ar *putea* fi muzică. Dacă n-ai mai fi auzit muzică înainte.

Nu existau note. Erau zgomote înşirate unul după altul, care s-ar fi putut dori să fie note, puse la un loc aşa cum cineva ar desena o hartă a unei ţări pe care nu a văzut-o niciodată.

Hnip. Inip. Huiomp.

– Vine din afara oraşului, spuse Ludmilla. Unde toţi oamenii... se... duc... Nu se poate să le *placă*, nu?

– Nu îmi dau seama de ce ar face-o, zise Windle.

– Doar că... vă mai amintiţi de problema cu şobolanii de anul trecut? Bărbatul acela care spunea că are un flaut care cânta muzică pe care doar şobolanii o puteau auzi?

– Da, dar asta nu era adevărat, era o păcăleală, era doar Uimitorul Maurice şi Rozătoarele lui Educate...

– Dar presupunând că ar fi *putut* fi adevărat?

Windle clătină din cap.

– Muzică pentru a atrage oameni? Asta voiai să spui? Dar nu poate fi adevărat. Nu ne atrage pe *noi*. Ba din contră, te asigur.

– Da, dar nu sunteţi om... exact, zise Ludmilla. Şi... Se opri şi se făcu roşie la faţă.

Windle o bătu uşurel pe umăr.

– Bună idee. Bună idee, fu tot ce găsi el de spus.

– Ştiţi, nu-i aşa? zise ea, fără să ridice privirea.

– Da. Nu cred că e ceva de care să te ruşinezi, dacă asta te ajută.

– Mama spune că ar fi îngrozitor dacă ar afla cineva vreodată!

– Asta probabil că depinde de cine află, zise Windle uitându-se la Lupine.

– De ce mă fixează câinele dumneavoastră aşa cu privirea? spuse Ludmilla.

– Este foarte inteligent, zise Windle.

Windle scotoci în buzunar, vărsă doi pumni de pământ şi îşi dezgropă jurnalul. Douăzeci de zile până la următoarea lună plină. Totuşi, ar fi meritat aşteptarea.

Rămăşiţele de metal ale grămezii începură să se prăbuşească. Cărucioarele zbârnâiau în jurul ei şi o droaie de cetăţeni din Ankh-Morpork stătea într-un cerc mare, încercând să se uite înăuntru. Muzica nemuzicală se auzea peste tot.

– Uite-l pe domnul Dibbler, spuse Ludmilla în timp ce îşi croiau drum printre oamenii care nu se opuneau.

– Ce vinde de data asta?

– Nu cred că încearcă să vândă nimic, domnule Poons.

– Aşa de rău e? Atunci probabil că suntem în mare belea.

Lumină albastră strălucea în afară printr-una dintre găurile din stivă. Bucăţi de cărucior stricat cădeau cu clinchet pe pământ, ca nişte frunze de metal.

Windle se aplecă băţos şi ridică o pălărie ţuguiată. Era jerpelită şi fusese călcată de multe cărucioare, dar putea fi încă recunoscută ca fiind ceva ce, pe drept, ar fi trebuit să se afle pe capul cuiva.

– Sunt vrăjitori acolo înăuntru, zise el.

Lumină argintie sclipea pe metal. Se mişca precum uleiul. Windle se întinse şi o scânteie mare sări şi se scurse în degetele lui.

– Hmm, spuse el. Mai are şi mult potenţial...

Apoi auzi strigătul vampirilor.

– Cuu-ii, domnu' Poons!

Se întoarse. Familia Notfaroutoe se abătea asupra lui.

– Am fi v... adică, Am fi venităn mai devreme, doar că...

– ... Nu mi-am găsit afurisitul de buton pentru guler, mormăi Arthur, părând înfierbântat şi enervat.

Purta un joben pliant care era bun în privinţa pliabilităţii, dar avea lipsuri regretabile în privinţa calităţii de joben, aşa că Arthur părea să privească lumea de sub o armonică.

– Oh, salut, făcu Windle.

Era ceva îngrozitor de fascinant la dedicaţia pentru vampireala exactă a soţilor Winkings.

– Unt cine estăn tânăran tomniţăn? spuse Doreen zâmbindu-i Ludmillei.

– Pardon? făcu Windle.

– Was?

– Doreen... vreau să zic *contesa* a întrebat cine este ea, traduse Arthur, plictisit.

– *Eu* am înţeles ce am spus, sări Doreen, pe tonul mai normal al cuiva născut şi crescut în Ankh-Morpork, nu în vreo

fortăreaţă transilvăneană. Sincer, dacă m-aş lua după tine, nu am mai avea deloc standarde...

– Mă numesc Ludmilla, zise Ludmilla.

– Încântată, spuse graţios contesa Notfaroutoe, întinzând o mână care ar fi fost subţire şi palidă, dacă nu ar fi fost rozalie şi butucănoasă. Întotdeauna e plăcutăn să cunoşti sânge proaspăt. Dacă ai vreodată poftă de un biscuite pentru câini când eşti la plimbare, uja noastrăn esten întotdeauna deschisăn.

Ludmilla se întoarse spre Windle Poons.

– Nu mi-e scris în frunte, nu? zise ea.

– Sunt un fel deosebit de oameni, explică Windle cu blândeţe.

– Aşa aş crede, zise Ludmilla calm. Nu cunosc pe nimeni care să poarte o mantie de seară tot timpul.

– Trebuie să ai mantie, spuse contele Arthur. Pentru aripi, vezi tu. Ca...

Îşi desfăcu mantia teatral. Se auzi un sunet scurt, de implozie, şi un liliac mic şi gras apăru în aer. Se uită în jos, scoase un chiţăit furios şi căzu în picaj la sol. Doreen îl apucă de picioare şi îl scutură de praf.

– Pe mine mă deranjează că trebuie să dorm cu fereastra deschisă toată noaptea, zise ea fără legătură. Aş vrea să înceteze cu muzica asta! Mă ia durerea de cap.

Se auzi alt *huuumpf*. Arthur reapăru cu picioarele în sus şi ateriză în cap.

– Este distanţa faţă de pământ, mă-nţelegi, spuse Doreen. E ca un fel de a-şi lua avânt. Dacă nu are un start de cel puţin un etaj, nu reuşeşte să prindă destulă viteză.

– Nu pot să prind destulă viteză, zise Arthur ridicându-se în picioare.

– Mă scuzaţi, spuse Windle, muzica nu vă afectează?

– Mă face să scrâşnesc din dinţi, asta face, zise Arthur. Ceea ce nu este un lucru bun pentru un vampir, probabil că nu trebuie să-ţi mai explic.

– Domnul Poons crede că le face oamenilor ceva, spuse Ludmilla.

– Îi face pe toţi să scrâşnească din dinţi? zise Arthur.

Windle se uită la mulţime. Nimeni nu îi băga în seamă pe cei din clubul Un Nou Început.

– Parcă aşteaptă ceva, spuse Doreen. Aşteaptăn, adică.

– E înspăimântător, zise Ludmilla.

– Nu-i nimic dacă e înspăimântător, spuse Doreen. *Noi* suntem înspăimântători.

– Domnul Poons vrea să intre în grămadă, zise Ludmilla.

– Bună idee. Să-i facă să oprească muzica asta afurisită, spuse Arthur.

– Dar aţi putea fi omorât! zise Ludmilla.

Windle îşi plesni palmele şi le frecă gânditor.

– Ah, spuse el, aici suntem cu un pas înainte.

Păşi în strălucire.

Nu mai văzuse niciodată o lumină atât de puternică. Părea să fie emanată de peste tot, vânând fiecare urmă şi eradicând-o fără milă. Era mult mai puternică decât lumina zilei, fără a semăna deloc cu ea – avea o margine albastră care tăia vederea ca un cuţit.

– Sunteţi bine, conte? zise el.

– Da, da, făcu Arthur.

Lupine mârâi.

Ludmilla trase de o încâlceală de metal.

– E ceva sub asta, să ştiţi. Parcă ar fi... marmură. Marmură portocalie. Îşi trecu mâna peste ea. Dar e caldă. Marmura nu ar trebui să fie caldă, nu?

– Nu se poate să fie marmură. Nu se poate să fie în toată lumea atâta marmură... marmuren, spuse Doreen. Am încercat-ără să facem rost de marmură pentru cavou, gustă sunetul cuvântului şi dădu din cap pentru sine, kafou, da. Piticii ăia ar trebui împuşcaţi, la ce preţuri cer. E o ruşine.

– Nu cred că piticii au construit asta, zise Windle. Îngenunche şi se lăsă într-o parte pentru a cerceta podeaua.

– Nici eu n-aş crede, ai naibii leneşi. Au vrut aproape şaptezeci de dolari ca să ne facă cavoul. Nu-i aşa, Arthur?

– Aproape şaptezeci de dolari, spuse Arthur.

– Nu cred că a construit-o cineva, zise Windle încetişor.

„Crăpături. Ar trebui să fie crăpături, se gândi el. Margini şi altele, unde se îmbină lespezile. Nu ar trebui să fie o singură bucată. Şi niţel lipicioasă."

– Aşa că Arthur a făcut-o singur.

– Am făcut-o singur.

Ah. Iată o margine. Ei, nu chiar o margine. Marmura devenea mai clară, ca o fereastră, dând într-un alt spaţiu puternic luminat. Erau lucruri acolo, neclare şi părând topite, dar nu era nici o cale de a ajunge la ele.

Trăncăneala soţilor Winkings se scurse peste el când se furişă înainte.

– ... mai mult cavouaş, zău. Dar a făcut şi o temniţă, chiar dacă trebuie să ieşi pe sală ca să închizi uşa ca lumea...

„Aristocraţia însemna tot felul de lucruri, se gândi Windle. Pentru unii era a *nu* fi vampir. Pentru alţii însemna un set asortat de lilieci în zbor, făcut din ipsos, agăţat pe perete."

Îşi trecu degetele peste substanţa clară. Lumea aici era numai dreptunghiuri. Erau colţuri, iar coridorul era căptuşit pe ambele părţi cu panouri transparente. Şi non-muzica se auzea tot timpul.

Nu *se putea* să fie vie, nu? Viaţa era... mai rotundă.

– Ce crezi, Lupine? spuse el.

Lupine lătră.

– Hmm. Nu-i de mare ajutor.

Ludmilla îngenunche şi puse mâna pe umărul lui Windle.

– Cum adică, nu a construit-o nimeni? zise ea.

Windle se scărpină în cap.

– Nu sunt sigur... dar cred că poate a fost... secretată.

– Secretată? Din ce? De *cine?*

Ridicară privirea. Un cărucior ieşi zdrăngănind din gura unui coridor lateral şi intră derapând pe altul din capătul opus al holui.

– *Ele?* întrebă Ludmilla.

– N-aş crede. Cred că ele sunt mai mult ca nişte servitori. Ca furnicile. Albine într-un stup, poate.

– Care-i mierea?

– Nu sunt sigur. Dar nu e gata încă. Nu cred că lucrurile s-au terminat. Nimeni nu atinge *nimic*.

Păşiră înainte. Coridorul se deschidea într-o zonă largă, luminoasă, cu un acoperiş în formă de cupolă. Scări duceau în sus şi în jos la diferite etaje şi acolo era o fântână şi un crâng de plante în ghivece care arătau prea sănătoase ca să fie reale.

– Nu e drăguţ? zise Doreen.

– Te gândeşti că ar trebui să fie oameni, spuse Ludmilla. O grămadă de oameni.

– Ar trebui să fie cel puţin vrăjitorii, mormăi Windle Poons. Şase vrăjitori nu dispar pur şi simplu.

Cei cinci se apropiară. Prin coridoarele de mărimea celui pe care tocmai veniseră ar fi încăput doi elefanţi unul lângă altul.

– Credeţi că ar fi o idee bună să ne întoarcem afară? zise Doreen.

– La ce ne-ar folosi? spuse Windle.

– Păi, am ieşi de aici.

Windle se întoarse, numărând. Cinci coridoare radiau echidistant din zona acoperită de cupolă.

– Şi probabil la fel este şi deasupra şi dedesubt, rosti el cu voce tare.

– Este foarte curat aici, zise Doreen neliniştită. Nu e curat, Arthur?

– Este foarte curat.

– Ce s-aude? spuse Ludmilla.

– Ce se aude?

– Un zgomot. Ca şi cum cineva ar suge ceva.

Arthur se uită în jur cu oarecare interes.

– Nu e de la mine.

– E de la scări, zise Windle.

– Nu fi fraier, domnule Poons. Scările nu sug.

Windle se uită în jos.

– Astea da.

Erau negre, ca un râu în pantă. Pe măsură ce substanţa întunecată se scurgea de sub podea, se cocoşa în ceva ce semăna cu treptele, care urcau panta până când dispăreau iar sub podea, undeva deasupra. Când ieşeau, treptele făceau un zgomot ritmic şi slab, şlup-şlup, de parcă cineva ar fi investigat o carie dentară deosebit de supărătoare.

– Ştiţi, spuse Ludmilla, cred că ăsta e cel mai neplăcut lucru din câte am văzut?

– Am văzut şi mai şi, zise Windle. Dar e destul de rău. Mergem în sus sau în jos?

– Vreţi să *stăm* pe ele?

– Nu. Dar vrăjitorii nu sunt la acest nivel şi e ori asta, ori alunecatul pe balustradă. V-aţi uitat cu atenţie la balustradă?

Se uitară la balustradă.

– Cred, spuse Doreen neliniştită, că *în jos* ni se potriveşte mai bine.

Coborâră în tăcere. Arthur căzu în locul în care scările călătoare erau supte în podea.

– Am avut senzaţia oribilă că o să mă tragă dedesubt, zise el cerându-şi iertare, iar apoi se uită în jur.

– E mare, trase el concluzia. Spaţios. Aş putea face minuni aici cu nişte tapet care imită piatra.

Ludmilla se duse la cel mai apropiat perete.

– Ştiţi, spuse ea, e mai multă sticlă decât am văzut vreodată, dar aceste părţi clare seamnă niţel cu magazinele. Are sens? Un magazin mare plin de magazine?

– Şi nu e copt încă, zise Windle.

– Scuze?

– Mă gândeam cu voce tare. Poţi să vezi ce mărfuri au?

Ludmilla îşi puse mâna streaşină la ochi.

– Parcă ar fi doar multă culoare şi sclipici.

– Anunţă-mă dacă vezi vreun vrăjitor.

Cineva ţipă.

– Sau dacă auzi unul, de exemplu, adăugă Windle.

Lupine o luă la fugă pe un coridor. Windle se legănă iute după el.

Cineva stătea pe spate, încercând cu disperare să gonească două cărucioare. Erau mai mari decât cele pe care le văzuse Windle până atunci, cu un luciu auriu.

– Hei! ţipă el.

Se opriră din încercarea de a împunge silueta culcată la pământ şi se întoarseră din trei mişcări spre el.

– Oh, făcu Windle în timp ce cărucioarele prindeau viteză.

Primul se feri de fălcile lui Lupine şi îl pocni pe Windle drept în genunchi, răsturnându-l. Când al doilea trecu peste el,

se întinse înnebunit, apucă la întâmplare metalul şi trase tare. O roată se desprinse şi căruciorul derapă în perete.

Se ridică la timp pentru a-l vedea pe Arthur atârnând înverşunat de mânerul celuilalt cărucior în timp ce amândoi se învârteau vâjâind într-un vals centrifugal nebunesc.

– Dă-i drumul! Dă-i drumul! ţipă Doreen.

– Nu pot! Nu pot!

– Ei, fă *ceva!*

Se auzi un pocnet de aer împins cu putere. Dintr-odată, căruciorul nu se mai lupta cu greutatea unui comerciant de fructe şi legume cu ridicata de vârstă mijlocie, ci doar cu cea a unui mic liliac îngrozit. Ţâşni într-un stâlp, ricoşă din el, lovi un perete şi ateriză pe spate, cu roţile învârtindu-se.

– Roţile! strigă Ludmilla. Scoateţi-i roţile!

– O fac eu, zise Windle. Voi ajutaţi-l pe Reg.

– Ăla de jos e *Reg?* spuse Doreen.

Windle arătă cu degetul spre peretele opus. Cuvintele „Mai rece ca nic" se încheiau cu o dâră disperată de vopsea.

– Dă-i un perete şi o cutie cu vopsea, şi nu mai ştie pe ce lume e, zise Doreen.

– A avut o singură alternativă, spuse Windle aruncând roţile căruciorului pe podea. Lupine, stai de pază în caz că mai apare vreunul.

Roţile fuseseră ascuţite, ca patinele de gheaţă. În mod clar se simţea zdrenţuit pe la picioare. Deci, cum stătea treaba cu vindecarea?

Reg Sabot era ajutat să se ridice în capul oaselor.

– Ce s-a înâmplat? spuse el. Nu mai intra nimeni şi am coborât aici să văd de unde venea muzica şi apoi au apărut *roţile* astea...

Contele Arthur reveni la forma lui aproximativ umană, se uită în jur cu mândrie, îşi dădu seama că nu îl lua nimeni în seamă şi se pleoşti.

– Păreau mult mai dure decât celelalte, zise Ludmilla. Mai mari, mai rele şi acoperite cu margini ascuţite.

– Soldaţi, spuse Windle. Am văzut muncitorii. Şi acum, soldaţii. Ca la furnici.

– Am avut o fermă de furnici când eram mic, zise Arthur, care lovise podeaua destul de puternic şi acum avea probleme cu natura realităţii.

– Stai aşa, spuse Ludmilla. Ştiu despre furnici. Avem furnici în curtea din spate. Dacă ai muncitori şi soldaţi, atunci trebuie să ai şi o...

– Ştiu, ştiu, zise Windle.

– ... bagă de seamă, îi spune *fermă*, dar eu nu le-am văzut niciodată să cultive nimic...

Ludmilla se sprijini de perete.

– Trebuie să fie pe aproape pe undeva.

– Cred că da, zise Windle.

– Cum credeţi că arată?

– ... ce trebuie să faci este să iei două bucăţi de sticlă şi nişte furnici...

– Nu ştiu. De unde să ştiu eu? Dar vrăjitorii trebuie să fie undeva lângă ea.

– Nu înţeleg de ce îţi faci problemen pentru ei, spuse Doreen. Te-au îngropatără de viu doar pentru că erai mort.

Windle ridică privirea la auzul roţilor. Douăsprezece coşuri războinice apărură pe după colţ şi se aşezară în formaţie.

– Au crezut că fac ce era cel mai bine, zise Windle. Aşa fac oamenii deseori. E uimitor ce chestii par o idee bună pe moment.

Noul Moarte îşi îndreptă umerii.

Sau?

– AH.

– HM.

Bill Door făcu un pas în spate, se întoarse şi o luă la goană.

Nu însemna decât că, după cum era în minunata poziţie de a şti, amâna inevitabilul. Dar nu asta însemna a fi viu?

Nimeni nu fugise niciodată de el după ce murise. Mulţi încercaseră *înainte* de a fi morţi, adesea cu mare ingeniozitate. Dar reacţia normală a unui spirit, aruncat brusc dintr-o lume în alta, era de a rămâne pe loc plin de speranţă. De ce să fugă, până la urmă? Nu că ai fi ştiut către ce alergi.

Fantoma Bill Door ştia încotro fugea.

Fierăria lui Ned Simnel era închisă pe timpul nopţii, deşi asta nu reprezenta o problemă. Nici viu, nici mort, spiritul lui Bill Door se aruncă prin perete.

Focul era o sclipire abia vizibilă, liniştindu-se în forjă. Fierăria era plină de întuneric cald.

Ceea ce nu conţinea era fantoma unei coase.

Bill Door se uită disperat în jur.

– CHIŢ?

O siluetă mică, în robă neagră stătea pe o grindă deasupra lui. Îi făcea gesturi agitate spre colţ.

Văzu o coadă întunecată ieşind de după stiva de lemne. Încercă să o apuce cu degete care erau acum la fel de consistente ca o umbră.

– A SPUS CĂ O S-O DISTRUGĂ!

Moartea Şobolanilor ridică din umeri compătimitor.

Noul Moarte păşi prin zid, ţinând coasa în ambele mâini.

Se apropie de Bill Door.

Se auzi un foşnet. Robele cenuşii se revărsară în fierărie.

Bill Door rânji îngrozit.

Noul Moarte se opri, pozând teatral în strălucirea forjei.

Lovi.

Aproape se dezechilibră.

Nu trebuie să te fereşti!

Bill Door se aruncă iar prin perete şi traversă în fugă piaţa, cu craniul plecat, fără ca tălpile spectrale să facă vreun zgomot pe pietrele pavajului. Ajunse la micul grup de lângă ceas.

– PE CAL! HAIDE!

– Ce se întâmplă? Ce se *întâmplă?*

– N-A MERS!

Domnişoara Flitworth îl privi panicată, dar puse fetiţa inconştientă pe spatele lui Binky şi se sui după ea. Apoi Bill Door îşi coborî cu putere palma pe crupa calului. Măcar acolo avu loc un contact – Binky exista în toate lumile.

– DII!

Nu se uită în jur, ci ţâşni pe drumul spre fermă.

O armă!

Un lucru pe care să-l poată apuca!

Singura armă în lumea nemorţilor era în mâinile noului Moarte.

În timp ce Bill Door fugea, auzi un ţăcănit slab, mai ascuţit. Se uită în jos. Moartea Şobolanilor ţinea pasul cu el.

Scoase un chiţăit încurajator.

Intră alunecând pe poarta fermei şi se lipi la perete.

Se auzea duruitul îndepărtat la furtunii. În afară de asta, linişte.

Se relaxă niţel, apoi se furişă cu grijă pe lângă perete către spatele casei.

Zări ceva metalic. Sprijinită de zid acolo unde oamenii din sat o lăsaseră când îl aduseseră înapoi, era coasa lui; nu cea pe

care o pregătise cu grijă, ci cea pe care o folosise pentru seceriş. Cu tot tăişul prost pe care îl dobândise doar cu ajutorul pietrei de ascuţit şi a mângâierii tulpinilor, era o formă cunoscută şi el încercă să o apuce. Mâna îi trecu prin ea.

Cu cât mai departe fugi, cu atât mai aproape ajungi.

Noul Moarte ieşi agale din umbră.

Ar trebui să ştii asta, adăugă el.

Bill Door îşi îndreptă umerii.

Ne va face plăcere.

– PLĂCERE?

Noul Moarte înaintă. Bill Door se dădu înapoi.

Da. Luarea unui Moarte este la fel ca a obţine sfârşitul a miliarde de vieţi inferioare.

– VIEŢI INFERIOARE? NU E UN JOC!

Noul Moarte ezită.

Ce e un joc?

Bill Door simţi o mică sclipire de speranţă.

– ŢI-AŞ PUTEA ARĂTA...

Capătul cozii coasei îl nimeri în bărbie şi îl aruncă de perete, unde alunecă pe pământ.

Observăm un truc. Nu ascultăm. Cosaşul nu ascultă recolta.

Bill Door încercă să se ridice.

Coada coasei îl lovi iar.

Nu vom repeta greşelile.

Bill Door îşi ridică privirea.

Noul Moarte ţinea clepsidra de aur; jumătatea de sus era goală. În jurul celor doi, peisajul se schimbă, se înroşi, începu să capete înfăţişarea ireală a realităţii văzute din partea cealaltă...

Nu mai ai Timp, Bill Door.

Noul Moarte îşi ridică gluga.

Nu era nici o faţă acolo. Nu era nici măcar un craniu. Fumul se încolăcea fără formă între robă şi o coroană din aur.

Bill Door se ridică în coate.

– O *CORONĂ?* Glasul îi tremura de mânie. NU AM PURTAT NICIODATĂ O COROANĂ!

Niciodată nu ai vrut să domneşti.

Moarte roti coasa în spate.

Şi atunci vechiul Moarte şi noul Moarte îşi dădură seama că şuieratul timpului care trecea nu se oprise, de fapt.

Noul Moarte şovăi şi scoase clepsidra din aur.

O scutură.

Bill Door se uită la faţa goală de sub coroană. Exista o expresie de zăpăceală acolo, chiar şi fără trăsături care să o poarte; expresia plutea singură în aer.

Văzu coroana întorcându-se.

Domnişoara Flitworth stătea cu mâinile desfăcute la o distanţă de un picior şi cu ochii închişi. Între palmele ei, în aerul din faţa ei, plutea conturul slab al unei clepsidre, nisipul din ea scurgându-se torenţial.

Cei doi Moarte abia putură desluşi, pe sticlă, numele scris mărunt: Renata Flitworth.

Expresia lipsită de trăsături faciale a noului Moarte deveni una de zăpăceală totală. Se întoarse către Door.

Pentru TINE?

Dar Bill Door deja se ridica şi se desfăcea ca mânia regilor. Întinse mâinile în spate, mugind, trăind pe timp de împrumut şi strânse palmele în jurul coasei de seceriş.

Moarte încoronat se aştepta şi îşi ridică propria armă, însă era foarte posibil să nu existe nimic în lume care să poată opri lama tocită atunci când aceasta mârâi prin aer, furia şi răzbunarea

dându-i un tăiş dincolo de orice definiţie a ascuţimii. Trecu prin metal fără să încetinească.

– FĂRĂ COROANĂ, zise Bill Door uitându-se drept în fum. FĂRĂ COROANĂ. DOAR RECOLTA.

Roba se înfăşură în jurul lamei. Se auzi un vaiet subţire, ridicându-se dincolo de pragul auzului. O coloană neagră, ca un negativ al fulgerului, ţâşni din pământ şi dispăru în nori.

Moarte aşteptă o clipă, apoi împuse uşurel roba cu piciorul. Coroana, niţel îndoită, se rostogoli din ea, parcurgând o mică distanţă înainte de a se evapora.

– OH, zise el nepăsător. TEATRU.

Merse la domnişoara Flitworth şi îi uni palmele cu blândeţe. Imaginea clepsidrei dispăru. Pâcla violet-albastră abia vizibilă pieri pe măsură ce realitatea solidă se scurse înapoi.

În oraş, ceasul termină de bătut miezul nopţii.

Bătrâna tremura. Moarte pocni din degete în faţa ochilor ei.

– DOMNIŞOARĂ FLITWORTH? RENATA?

– Nu... nu am ştiut ce să fac şi ai zis că nu e greu şi...

Moarte intră în hambar. Când ieşi, purta roba lui neagră.

Ea încă stătea acolo.

– Nu am ştiut ce să fac, repetă ea, probabil nu pentru el. Ce s-a întâmplat? S-a terminat?

Moarte se uită în jur. Formele cenuşii se revărsau în curte.

– PROBABIL NU, spuse el.

Mai multe cărucioare apărură în spatele şirului de soldaţi. Arătau ca micii muncitori argintii cu câte o lucire aurie palidă a unui luptător din loc în loc.

– Ar trebuirăn să ne retragem la scări, zise Doreen.

– Cred că acolo vor să ne ducem, spuse Windle.

– Mie-mi convine. Oricum, n-aş crede că roţilen alea se pot descurcarăn cu treptele, nu?

– Şi nu puteţi chiar să luptaţi până la moarte, zise Ludmilla.

Lupine stătea aproape de ea, cu ochii galbeni aţintiţi asupra roţilor care înaintau.

– Ceva noroc ne-ar prinde bine, spuse Windle.

Ajunseră la scările mişcătoare. El ridică privirea. Cărucioarele se strângeau ciorchine în capul scării care mergea în sus, dar drumul spre nivelul de dedesubt părea liber.

– Poate că reuşim să găsim altă cale în sus? zise Ludmilla plină de speranţă.

Îşi târâră picioarele pe scara mişcătoare. În urma lor, cărucioarele se mişcară pentru a le bloca întoarcerea.

Vrăjitorii erau la etajul de dedesubt. Stăteau atât de nemişcaţi printre plantele în ghivece şi fântâni, că prima dată Windle trecu pe lângă ei, presupunând că erau un fel de statuie sau o piesă de mobilier ezoteric.

Arhicancelarul avea un nas roşu fals şi ţinea nişte baloane. Lângă el, Trezorierul jongla cu mingiuţe colorate, însă ca o maşinărie, cu ochii holbându-i-se în gol.

Şeful de promoţie stătea ceva mai într-o parte, purtând un sandvici publicitar. Scrisul de pe cele două pancarte nu era încă pe deplin copt, dar Windle şi-ar fi pus viaţa de după în joc că, în cele din urmă, avea să spună ceva ca VÂNZARE!!!!

Ceilalţi vrăjitori erau adunaţi la un loc ca nişte păpuşi ale căror mecanisme nu fuseseră întoarse. Fiecare avea o insignă mare şi dreptunghiulară pe robă. Familiarul scris care părea organic creştea într-un cuvânt care arăta ca:

paza

deşi de ce o făcea era un mister total. Cu siguranţă, vrăjitorii nu păreau în stare să se păzească prea bine.

Windle pocni din degete în faţa ochilor şterşi ai decanului. Nu primi nici o reacţie.

– Nu e mort, spuse Reg.

– Doar se odihneşte, zise Windle. Oprit.

Reg îi dădu un brânci decanului. Vrăjitorul se poticni înainte, iar apoi se opri clătinându-se precar.

– Ei, n-o să-i scoatem niciodată, spuse Arthur. Nu aşa. Nu poţi să-i trezeşti?

– Arde-le o pană sub nas, propuse Doreen.

– Nu cred că ar merge, zise Windle.

Îşi baza afirmaţia pe faptul că Reg Sabot era foarte aproape sub nasurile lor şi orice persoană ale cărei dotări nazale nu reuşeau să îl înregistreze pe domnul Sabot cu siguranţă nu ar fi reacţionat la o biată pană arzând. Sau la o mare greutate aruncată de la o mare înălţime, dacă se ajungea la asta.

– Domnule Poons, spuse Ludmilla.

– Cunoşteam un golem exact ca el, zise Reg Sabot. Fix ca el. Un tip uriaş, făcut din lut. În mare, asta înseamnă un golem obişnuit. Nu trebuie decât să scrii un cuvânt sfânt special pe ei ca să-i porneşti.

– Ce, ca „pază"?

– S-ar putea.

Windle se uită cu atenţie la decan.

– Nu, spuse el în cele din urmă, nimeni nu are *atât* de mult lut. Privi în jurul lor. Trebuie să descoperim de unde vine muzica asta afurisită.

– Adică unde sunt ascunşi muzicanţii?

– Nu cred că există muzicanţi.

– Trebuie să ai muzicanţi, frate, zise Reg. De aia se cheamă muzică.

– Mai întâi, asta nu seamănă cu nici o muzică din câte am auzit, iar în al doilea rând, întotdeauna am crezut că trebuie să ai lămpi cu gaz sau lumânări ca să faci lumină şi aici nu există aşa ceva, dar totuşi lumina străluceşte peste tot, spuse Windle.

– Domnule Poons? zise Ludmilla împungându-l cu degetul.

– Da?

– Iar vin cărucioarele.

Blocau toate cele cinci coridoare care plecau din spaţiul central.

– Nu sunt scări în jos, spuse Windle.

– Poate că e – *ea e* – într-una dintre părticelele sticloase, zise Ludmilla. În magazine?

– Nu cred. Nu par terminate. Oricum, mi se pare greşit...

Lupine mârâi. Ţepii sclipeau pe cărucioarele din frunte, dar nu se grăbeau să atace.

– Trebuie să fi văzut ce le-am făcut celorlalte, spuse Arthur.

– Da. Dar cum ar fi putut? Asta a fost sus, zise Windle.

– Păi, poate au vorbit între ele.

– Cum să poată vorbi? Cum să poată gândi? Nu se poate să existe vreun creier într-o grămadă de sârmă, spuse Ludmilla.

– Furnicile şi albinele nu gândesc, dacă-i vorba pe aşa, zise Windle. Sunt doar controlate...

Se uită în sus.

Ei se uitară în sus.

– Vine de undeva din tavan, spuse el. Trebuie să o găsim chiar acum!

– Sunt doar panouri de lumină, zise Ludmilla.

– Altceva! Caută ceva din care ar putea veni!

– Vine de *peste tot!*

– Orice aveţi de gând să faceţi, spuse Doreen, ridicând o plantă în ghiveci şi ţinând-o ca pe o bâtă, sper să o faceţi iute.

– Ce-i chestia aia rotundă şi neagră de acolo? zise Arthur.

– Unde?

– Acolo. Arthur arătă.

– În regulă, Reg şi cu mine o să te ridicăm, haide...

– Eu? Dar nu suport înălţimile!

– Parcă puteai să te transformi în liliac?

– Dar, dar unul foarte neliniştit!

– Nu te mai plânge. Bun... un picior aici, acum mâna *aici*, acum pune-ţi piciorul pe umărul lui Reg...

– Şi nu trece prin el, spuse Reg.

– Nu-mi place asta! gemu Arthur în timp ce îl ridicau.

Doreen încetă să se mai uite ameninţător la cărucioarele care se furişau.

– Artor! Nobles oblij!

– Ce? Ăsta-i vreun fel de cod între vampiri? şopti Reg.

– Înseamnă ceva în genul „un conte trebuie fie conte până la capăt", explică Windle.

– Conte! strigă Arthur, legănându-se periculos. Niciodată n-ar fi trebuit să îl ascult pe avocatul ăla! Ar fi trebuit să ştiu că nimic bun nu vine într-un plic maro lung. Şi oricum nu ajung la prostia aia!

– Nu poţi să sari? făcu Windle.

– Nu poţi s-o laşi moartă?

– Nu.

– Şi nu sar!

– Zboară, atunci. Transformă-te în liliac şi zboară.

– Nu pot să prind viteză!

– Ai putea să-l arunci, spuse Ludmilla. Ştii, ca pe un avion de hârtie.

– La naiba! Sunt conte!

– Tocmai ai spus că nu vrei să fii, zise Windle cu blândeţe.

– Pe *pământ*, nu vreau să fiu, dar când se ajunge să fiu azvârlit ca un frisbee...

– Arthur! Fă ce zice domnul Poons!

– Nu văd de ce...

– Arthur!

Arthur ca liliac era surprinzător de greu. Windle îl ţinu de urechi ca pe o minge de bowling cu formă greşită şi încercă să ţintească.

– Nu uita – sunt o specie pe cale de dispariţie! chiţăi contele când Windle îşi duse braţul în spate.

Fu o aruncare precisă. Arthur bătu din aripi spre discul din tavan şi îl apucă în gheare.

– Poţi să-l mişti?

– Nu!

– Atunci, ţine-te bine şi transformă-te înapoi.

– Nu!

– Te prindem noi.

– Nu!

– Arthur! ţipă Doreen, împungând cu bâta ei improvizată un cărucior care înainta.

– Oh, bine.

Apăru pentru o clipă imaginea lui Arthur Winkings ţinându-se disperat de tavan, iar apoi căzu pe Windle şi pe Reg, cu discul strâns la piept.

Muzica se opri brusc. Tuburi roz se revărsară din gaura devastată de deasupra lor şi se înfăşurară pe Arthur, făcându-l să arate ca o porţie foarte ieftină de spaghete cu

chifteluţe. Fântânile părură să funcţioneze invers o clipă, iar apoi secară.

Cărucioarele se opriră. Cele din spate se loviră de cele din faţă şi se auzi un cor de zăngănituri jalnice.

Tuburile încă se scurgeau din gaură. Windle ridică o bucăţică. Era de un roz neplăcut şi lipicioasă.

– Ce crezi că este? întrebă Ludmilla.

– Cred, zise Windle, că am face bine să ieşim de aici acum.

Podeaua se cutremură. Aburi ţâşniră din fântână.

– Dacă nu mai repede, adăugă Windle.

Se auzi un geamăt dinspre Arhicancelar. Decanul se prăbuşi în faţă. Ceilalţi rămaseră drepţi, însă cu greu.

– Îşi revin, spuse Ludmilla. Dar nu cred că o să ajungă la scări.

– Cred că nimeni nu ar trebui nici măcar să se gândească să ajungă la scări, zise Windle. Uită-te la ele.

Scările mişcătoare nu mai erau aşa. Treptele negre sclipeau în lumina fără umbre.

– Înţeleg ce vrei să spui, rosti Ludmilla. Mai degrabă aş încerca să merg pe nisipuri mişcătoare.

– Probabil că ar fi mai sigur, spuse Windle.

– Poate că există o rampă? Trebuie să existe un drum pe care să meargă cărucioarele.

– Bună idee.

Ludmilla se uită la cărucioare. Se roteau fără ţintă.

– Cred că s-ar putea să am una şi mai bună... zise ea şi apucă un mâner aflat în trecere.

Căruciorul se împotrivi o clipă, iar apoi, lipsindu-i orice instrucţiuni contrare, se opri docil.

– Cei care pot să meargă vor merge, iar cei care nu pot să meargă vor fi împinşi. Haide, tataie.

Aceasta era pentru Trezorier, care fu convins să se prăbuşească peste marginea căruciorului. Spuse „yo" slab şi închise iar ochii.

Decanul fu aruncat peste el[1].

– Şi acum, încotro? zise Doreen.

Două dale din podea se bombară în sus. Vapori cenuşii groşi începură să se reverese.

– Trebuie să fie undeva la căpătul culoarului, spuse Ludmilla. Haide.

Arthur se uită în jos la ceaţa care se încolăcea în jurul picioarelor lui.

– Mă întreb cum se face asta? zise el. Este uimitor de greu să obţii ceva care face asta. Am încercat, ştii, să ne facem cripta mai.... mai criptică, însă doar afumă casa şi dă foc la draperii...

– *Haide,* Arthur. *Plecăm.*

– Nu crezi că am făcut prea multe stricăciuni, nu? Poate ar trebui să lăsăm un bilet...

– Da, aş putea eu să scriu ceva pe perete dacă vrei, zise Reg.

Ridică de mâner un cărucior lucrător care se zbătea şi, cu ceva satisfacţie, îl izbi de un stâlp până când îi săriră roţile.

Windle urmări Clubul Un Nou Început îndreptându-se către cel mai apropiat coridor, împingând un sortiment ieftin de vrăjitorime.

– Măi, măi, măi, făcu el. Cât de simplu. Doar atât a trebuit să facem. Aproape nimic dramatic.

Începu să înainteze şi se opri.

Tuburile roz îşi croiau drum prin podea şi deja se încolăciseră strâns în jurul picioarelor lui.

---

[1] Este tradiţional, când sunt încărcate cărucioarele din sârmă, să pui cele mai fragile obiecte la fund. (n.a.)

Mai multe dale ţâşniră în aer. Scările se sparseră, dezvăluind întunecatul, striatul şi, mai presus de orice, *viul* ţesut care le alimentase. Pereţii pulsară şi se prăbuşiră înăuntru, marmura crăpându-se pentru a da la iveală movul şi rozul de dedesubt.

Fireşte, gândi o micuţă parte calmă din mintea lui Windle, nimic din acestea nu este *cu adevărat* realitate. Clădirile nu sunt *cu adevărat* vii. E doar o metaforă, însă în această clipă metaforele sunt ca o lumânare în fabrica de artificii.

Acestea fiind spuse, ce fel de creatură *este* regina? Ca o regină a albinelor, doar că este şi stupul totodată. Ca un carabăţ, care îşi construieşte, dacă nu mă înşel, o carapace din bucăţele de piatră şi altele pentru a se camufla. Sau ca un nautil, care adună pe carapacea lui pe măsură ce devine mai mare. Şi, foarte mult, judecând după felul în care se sfâşie podeaua, ca o stea-de-mare foarte furioasă.

Mă întreb cum s-ar apăra oraşele de un astfel de lucru? De obicei, creaturile îşi dezvoltă un soi de mijloc de apărare împotriva prădătorilor. Otrăvuri, spini şi ţepi şi alte chestii.

Aici şi acum, probabil că asta sunt eu. Bătrânul şi ţeposul Windle Poons.

Cel puţin pot încerca să am grijă ca ceilalţi să iasă întregi. Ia să îmi fac prezenţa simţită...

Se aplecă, apucă două mâini de tuburi pulsând şi trase.

Ţipătul de mânie al reginei se auzi până la Universitate.

Norii de furtună goneau către deal. Se adunară într-o grămadă înaltă, foarte rapid. Fulgerele pâlpâiră, undeva în miezul ei.

– E PREA MULTĂ VIAŢĂ ÎN JUR, zise Moarte. NU CĂ M-AŞ PLÂNGE. UNDE E FETIŢA?

– Am pus-o în pat. Doarme acum. Somn obişnuit.

Fulgerul lovi pe deal, ca trăsnetul. Fu urmat de un zăngănit, un scrâşnet, undeva la jumătatea distanţei.

Moarte oftă.

– AH. MAI MULT TEATRU.

Merse în spatele hambarului, pentru a avea o privelişte bună asupra ogoarelor întunecate. Domnişoara Flitworth îl urmă îndeaproape, folosindu-l ca pe un scut împotriva a orice grozăvii ar fi fost acolo.

O sclipire albastră pârâi în spatele unui gard îndepărtat. Se mişca.

– Ce este?

– A FOST SECERĂTOAREA COMBINATĂ.

– A *fost?* Ce e acum?

Moarte aruncă o privire la spectatorii îngrămădiţi.

– UNUL CARE NU ŞTIE SĂ PIARDĂ.

Secerătoarea ţâşni peste câmpurile ude, cu braţele de pânză învârtindu-se, pârghiile mişcându-se într-un nimb albastru electric. Oiştile pentru cal se legănau nefolositoare în aer.

– Cum de merge fără cal? Ieri avea un cal!

– NU ARE NEVOIE DE UNUL.

Se uită în jur la spectatorii cenuşii. Acum erau şiruri întregi.

– Binky e tot în curte. Hai!

– NU.

Secerătoarea Combinată acceleră către ei. Şip-şip-ul lamelor ei deveni un ţipăt.

– E furioasă pentru că i-ai furat prelata?

– I-AM FURAT MAI MULT DE ATÂT.

Moarte rânji la privitori. Îşi luă coasa, o răsuci în mâini şi apoi, când se asigură că privirea lor era aţintită asupra ei, o lăsă să cadă la pământ.

Apoi îşi puse mâinile în sân.

– Ce crezi că faci?

– TEATRU.

Secerătoarea ajunse la poarta de intrare în curte şi trecu prin ea într-un nor de rumeguş.

– Eşti sigur că nu o să păţim nimic?

Moarte dădu aprobator din cap.

– Bun. E în regulă atunci.

Roţile Secerătorii erau o pată de mişcare.

– PROBABIL.

Şi atunci...

... ceva din maşinărie făcu clanc.

Apoi Secerătoarea încă mai înaintă, dar pe bucăţi. Scântei ţâşneau din osiile ei. Câţiva pivoţi şi nişte braţe reuşiră să rămână la un loc, zvâcnind nebuneşte în timp ce se învârteau depărtându-se de harababura care se rostogolea încetinind. Cercul de lame se desprinse, trecu prin maşinărie şi zbură pe ogoare.

Se auzi un zăngănit, un clănţănit, iar apoi ultimul *boing* izolat, care este echivalentul sonor al faimoasei perechi de ghete fumegând.

Iar apoi se lăsă tăcerea.

Moarte se aplecă liniştit şi ridică un pivot complicat care se învârtea către picioarele lui. Fusese îndoit în unghi drept.

Domnişoara Flitworth se uită pe după el.

– Ce s-a întâmplat?

– CAMA ELIPTICĂ, AM IMPRESIA, A ALUNECAT TREPTAT ÎN SUS PE LAGĂRUL LONJERONULUI ŞI S-A AGĂŢAT ÎN FALŢUL FLANŞEI, CU REZULTATE DEZASTRUOASE.

Moarte se uită sfidător la privitorii cenuşii. Unul câte unul, începură să dispară.

Luă coasa.

– ŞI ACUM, TREBUIE SĂ PLEC, spuse el.

Domnişoara Flitworth păru îngrozită.

– Ce? Chiar aşa?

– DA. EXACT AŞA. AM MULTE DE FĂCUT.

– Şi nu o să te mai văd? Adică...

– OH. DA. CURÂND. Căută cuvintele potrivite şi renunţă. PROMIT.

Moarte îşi ridică roba şi băgă mâna în buzunarul salopetei lui Bill Door, pe care încă o mai purta pe dedesubt.

– CÂND DOMNUL SIMNEL VINE SĂ STRÂNGĂ BUCĂŢILE DIMINEAŢĂ, PROBABIL CĂ VA CĂUTA ASTA, zise el şi lăsă să cadă în palma ei ceva mic şi teşit.

– Ce este?

– UN GRIPLEY DE TREI PE OPT.

Moarte se duse la calul lui, iar apoi îşi aminti ceva.

– ŞI ÎMI DATOREAZĂ UN GOLOGAN.

Ridcully deschise un ochi. Oamenii se înghesuiau în jurul lui. Erau lumini şi agitaţie. O grămadă de oameni vorbeau în acelaşi timp.

Se părea că şedea într-un cărucior foarte incomod şi nişte insecte ciudate bâzâiau în jurul lui.

Îl auzea pe decan plângându-se, mai erau gemete care nu puteau veni decât de la Trezorier şi vocea unei tinere. Oamenii erau îngrijiţi, dar nimeni nu îi acorda *lui* nici o atenţie. Ei, dacă se dădeau îngrijiri, al naibii să fie dacă nu avea să primească şi el.

Tuşi cu putere.

– Ai putea încerca, zise el lumii crude în general, să îmi strecori nişte coniac printre buze.

O apariţie apăru deasupra lui ţinând o lamă deasupra capului. Era o faţă numărul 22 într-o piele de mărimea 33.

– Uuuk? spuse ea pe un ton îngrijorat.

– Oh, tu erai, zise Ridcully. Încercă să se ridice iute în capul oaselor, în caz că Bibliotecarul ar fi încercat sărutul vieţii.

Amintiri neclare îi rătăceau prin minte. Îşi putea aminti un zid de metal zăngănitor, iar apoi roz şi după aceea... muzică. Muzică neîncetată, creată să transforme creierul viu în brânză topită.

Se întoarse. În spatele lui era o construcţie, înconjurată de o liotă de oameni. Era scundă şi se agăţa de pământ într-un fel animalic ciudat, ca şi cum ar fi fost posibil să ridici o aripă a clădirii şi să auzi pop-pop-pop-ul ventuzelor care se desprindeau. Lumina se revărsa din ea şi aburi ieşeau încolăcindu-se pe uşile ei.

– S-a trezit Ridcully!

Mai multe feţe apărură. Ridcully se gândi „Nu e Noaptea Prăjiturii de Suflet, aşa că nu poartă măşti. Oh, la naiba."

În spatele lor, îl auzi pe decan spunând:

– Eu votez să facem Reorganizatorul Seismic al lui Herpetty şi să îl aruncăm pe uşă. Şi gata cu problemele.

– Nu! Suntem prea aproape de zidurile oraşului! Trebuie doar să lăsăm Punctul de Atracţie al lui Quondum în locul potrivit...

– Sau poate Surpriza Incendiară a lui Sumpjumper? aceasta era glasul Trezorierului. S-o ardem, e cel mai bun mod...

– Da? Da? Şi ce ştii *tu* despre tactica militară? *Tu* nici nu eşti în stare să zici „yo" ca lumea!

Ridcully se apucă de marginile căruciorului.

– Poate să îmi spună cineva, zise el, ce... ce praştia şi focul se întâmplă?

Ludmilla îşi croi drum printre membrii Clubului Un Nou Început.

– Trebuie să îi opriţi, domnule Arhicancelar! spuse ea. Vorbesc despre distrugerea magazinului mare!

Şi mai multe amintiri urâte se aşternură în mintea lui Ridcully.

– Bună idee, zise el.

– Dar domnul Poons e încă înăuntru!

Ridcully încercă să îşi concentreze privirea asupra clădirii strălucitoare.

– Ce, *mortul* Windle Poons?

– Arthur a zburat înăuntru când ne-am dat seama că nu era cu noi şi a zis că Windle se lupta cu ceva ce ieşea din pereţi! Am văzut o grămadă de cărucioare, dar nu le păsa de noi! Ne-a lăsat să ieşim!

– Ce, mortul Windle *Poons?*

– Da!

– Dar e mort, spuse Ridcully. Nu? *Zicea* că era.

– Ha! făcu cineva care avea mult mai puţină piele decât ar fi fost pe placul lui Ridcully. Tipic. Ăsta-i vitalism gol-goluţ, asta e. Pun rămăşag că ar salva pe cineva dacă s-ar întâmpla să fie *viu*.

– Dar voia... nu era dornic să... el... se încumetă Ridcully.

Multe dintre acestea îl depăşeau, dar pentru oamenii ca Ridcully asta nu conta pentru mult timp. Ridcully avea o minte simplă. Asta nu înseamnă prost. Însemna doar că nu se putea gândi cum se cuvine la lucruri decât dacă îndepărta toate părţile complicate de pe margini.

Se concentră asupra singurului lucru principal. Cineva care era, teoretic, vrăjitor avea probleme. Asta putea înţelege. Îi atingea o coardă. Toată afacerea cu mort-sau-viu mai putea aştepta.

Totuşi, mai era un punct minor care îl rodea.

– ... Arthur... a zburat?...

– Salut.

Ridcully întoarse capul. Clipi rar.

– Frumoşi dinţi ai, zise el.

– Mulţumesc, spuse Arthur Winkings.

– Sunt toţi ai tăi, nu?

– Oh, da.

– Uimitor. Fireşte, cred că îi perii regulat.

– Da?

– Igienic. Asta e important.

– Deci ce o să *facem?* zise Ludmilla.

– Păi, o să mergem şi o să îl scoatem de acolo, spuse Ridcully. Simţea o nevoie stranie să o mângâie pe cap. Luăm nişte magie şi îl scoatem. Da. Domnule Decan!

– Yo!

– Intrăm acolo şi îl scoatem pe Windle.

– Yo!

– *Ce?* făcu şeful de promoţie. Cred că ţi-ai ieşit din minţi!

Ridcully încercă să pară cât mai demn posibil, dată fiind situaţia lui.

– Nu uita că sunt Arhicancelarul tău, se răsti el.

– Atunci cred că ţi-ai ieşti din minţi, domnule Arhicancelar! zise şeful de promoţie. Coborî glasul. Oricum, e nemort. Nu văd cum poţi salva nemorţii. E un fel de contradicţie în termeni.

– O dihotomie, propuse Trezorierul.

– Oh, nu cred că e vorba de chirurgie.

– Totuşi, nu l-am îngropat? spuse conferenţiarul de la Rune Moderne.

– Şi acum îl dezgropăm iar, zise Arhicancelarul. Probabil că e un miracol al existenţei.

– Ca murăturile, spuse fericit Trezorierul.

Chiar şi cei din Clubul Un Nou Început priviră cu ochi goi.

– Se face aşa ceva în unele părţi din Howandaland, zise Trezorierul. Fac nişte borcane mari, mari cu murături speciale şi apoi le îngroapă în pământ luni întregi ca să fermenteze şi obţin nişte minunate şi picante...

– Spune-mi, îi şopti Ludmilla lui Ridcully, aşa se poartă de obicei vrăjitorii?

– Şeful de promoţie este un exemplu nemaipomenit, zise Ridcully. Are aceeaşi înţelegere profundă a realităţii ca o figurină din carton. Îşi frecă palmele una de alta. Bun, băieţi. Voluntari?

– Yo! Hop! făcu decanul care acum era într-o lume complet diferită.

– Mi-aş neglija datoria, dacă nu aş ajuta un frate, spuse Reg Sabot.

– Uuuk.

– Tu? Nu putem să te luăm pe *tine,* zise decanul uitându-se urât la Bibliotecar. Nu ştii nimic despre lupta de gherilă.

– Uuuk! spuse Bibliotecarul şi făcu un gest surprinzător de clar pentru a arăta că, pe de altă parte, ceea ce el nu ştia despre lupta de urangutani ar fi putut fi scris în foarte micile rămăşiţe bătucite ale, de exemplu, decanului.

– Patru ar trebui să fim de ajuns, zise Arhicancelarul.

– Eu nu l-am auzit niciodată să spună „Yo", mormăi decanul.

Îşi dădu jos pălăria, ceva ce un vrăjitor nu face de obicei, decât dacă are de gând să scoată ceva din ea, şi i-o înmână Trezorierului. Apoi îşi rupse o fâşie subţire din tivul robei, o ridică teatral în ambele mâini şi şi-o legă în jurul frunţii.

– E parte din etos, zise el, ca răspuns la întrebările lor pătrunzător de nerostite. Asta fac războinicii de pe Continentul

Contragreutate înainte să meargă la luptă. Şi trebuie să strigi... Încercă să îşi amintească o lectură de demult. ... hm, bonsai. Da. Bonsai!

– *Eu* credeam că asta înseamnă să tai bucăţele din copaci ca să îi faci mici, spuse şeful de promoţie.

Decanul şovăi. Nici el nu era prea sigur, dacă tot veni vorba. Dar un bun vrăjitor nu lasă niciodată nesiguranţa să îi stea în cale.

– Nu, sigur trebuie să fie bonsai, zise el. Se mai gândi niţel, apoi se lumină. În baza faptului că face parte din bushido. Ca... nişte copaci mici. Bush-i-do[1]. Da. E logic, dacă te gândeşti.

– Dar nu poţi să strigi „bonsai!" *aici*, spuse conferenţiarul de la Rune Moderne. Noi avem un fundal cultural total diferit. Ar fi inutil. Nimeni nu o să ştie ce vrei să zici.

– Mă mai gândesc la asta, rosti decanul.

Observă că Ludmilla stătea cu gura căscată.

– Astea sunt discuţii de vrăjitori, zise el.

– Aşa e, cum să nu, spuse Ludmilla. N-aş fi crezut niciodată.

Arhicancelarul ieşise din cărucior şi îl împingea experimental înainte şi înapoi. De obicei, dura destul de mult ca o idee nouă să se instaleze pe deplin în mintea lui Ridcully, dar el simţea instinctiv că existau tot felul de utilizări pentru un coş din sârmă cu patru roţi.

– Mergem sau stăm toată noaptea să ne scărpinăm în cap? zise el.

– Yo! sări decanul.

– Yo! spuse Reg Sabot.

– Uuuk!

– Ăsta a fost un yo? făcu decanul bănuitor.

---

[1] În limba engleză, *„bush-i-do"* înseamnă „tufiş-eu-fac". (n.tr.)

– Uuuk.

– Păăi... bine, atunci.

Moarte şedea pe un vârf de munte. Nu era deosebit de înalt sau sterp ori sinistru.Vrăjitoarele nu ţineau sabaturi dezbrăcate pe el; vrăjitoarelor de pe Lumea Disc, în general, nu le plăcea să îşi dea jos mai multe haine decât era absolut necesar pentru treaba de care se ocupau. Nici spiritele nu îl bântuiau. Şi nici un bărbat mic şi dezbrăcat nu stătea pe pisc împărţind înţelepciune, căci primul lucru pe care îl descoperă un om cu adevărat înţelept este că a sta pe vârfuri de munte îţi provoacă nu doar hemoroizi, ci hemoroizi *degeraţi*.

Din când în când, oamenii urcau pe munte şi adăugau o piatră sau două la movila din vârf, măcar pentru a dovedi că nu există nici un lucru al naibii de prostesc pe care oamenii să nu îl facă.

Moarte şedea pe movilă şi trecea o piatră pe lama coasei lui cu gesturi lungi, căutate.

Avu loc o mişcare a aerului. Trei servitori cenuşii apărură în existenţă.

Unul spuse:

Crezi că ai câştigat?

Unul spuse:

Crezi că ai triumfat?

Moarte răsuci piatra în mână, pentru a găsi o suprafaţă proaspătă, şi o coborî încetişor în lungul lamei.

Unul spuse:

Îl vom informa pe Azrael.

Unul spuse:

Până la urmă, eşti doar un *mic* Moarte.

Moarte ridică lama în lumina lunii, întorcând-o într-o parte şi în alta, observând jocul razelor pe micile fire de metal de pe tăişul ei.

Apoi se ridică, dintr-o mişcare rapidă. Servitorii se dădură iute în spate.

El se întinse cu viteza unui şarpe şi înşfăcă o robă, trăgându-i gluga goală la acelaşi nivel cu orbitele lui.

– ŞTII DE CE PRIZONIERUL DIN TURN URMĂREŞTE ZBORUL PĂSĂRILOR? zise el.

Spuse:

Ia-ţi mâinile de pe mine... hopa...

O flacără albastră pâlpâi pentru o clipă.

Moarte lăsă mâna în jos şi se uită la ceilalţi doi.

Unul spuse:

Nu s-a terminat.

Dispărură.

Moarte îşi scutură un funigel de cenuşă de pe robă, iar apoi îşi înfipse picioarele depărtate pe vârful muntelui. Înălţă coasa deasupra capului cu ambele mâini şi chemă toate Morţile mai mici care se ridicaseră în lipsa lui.

După o vreme, urcară muntele într-un val negru şi palid.

Se reuniră ca mercurul întunecat.

Dură mult timp, apoi se opri.

Moarte coborî coasa şi se cercetă. Da, toate erau acolo. Încă o dată, era *acel* Moarte, conţinând toate morţile din lume. În afară de...

Pentru o clipă, şovăi. Era o minusculă zonă de gol undeva, un fragment din sufletul lui, ceva de negăsit...

Nu era prea sigur ce era.

Ridică din umeri. Neîndoielnic, va afla. Între timp, erau multe de făcut.

Plecă pe cal.

În depărtare, în bârlogul lui de sub hambar, Moartea Şobolanilor îşi slăbi strânsoarea hotărâtă pe o bârnă.

Windle Poons sări cu putere pe un tentacul care ieşea şerpuind de sub plăci şi înaintă legănându-se prin aburi. O lespede de marmură se prăbuşi, împroşcându-l cu fragmente. Apoi el lovi sălbatic cu piciorul în perete.

Foarte probabil ca acum să nu mai fie cale de ieşire, îşi dădu el seama şi chiar dacă ar fi fost, nu o putea găsi. Oricum, era deja *înăuntrul* lucrului. Îşi dărâma singur zidurile în efortul de a-i veni de hac. Cel puţin, putea să-i provoace o indigestie urâtă.

Se îndreptă spre un orificiu care fusese odată intrarea pe un culoar larg şi plonjă stângaci prin el chiar înainte de a se închide brusc. Foc argintiu pârâia pe ziduri. Aici era atât de multă viaţă, încât lucrul nu o putea ţine în frâu.

Încă mai erau câteva cărucioare, fugeau nebuneşte pe podeaua care se cutremura, la fel de pierdute ca şi Windle.

Porni pe un alt posibil coridor, deşi cele mai multe dintre culoarele pe care mersese în ultimii o sută şi treizeci de ani nu pulsaseră şi nu şiroiseră atât de mult.

Un alt tentacul ţâşni prin perete şi îi puse piedică.

Fireşte, nu îl putea omorî. Dar îl putea lăsa fără corp. Ca pe bătrânul Un-Om-Găleată. O soartă mai rea decât moartea, probabil.

Se ridică. Tavanul sări pe el, ţintuindu-l iar la podea.

Numără încetişor şi fugi înainte. Aburii îl loviră.

Alunecă iar şi îşi aruncă mâinile înainte.

Simţea că pierde controlul. Erau prea multe lucruri pe care să le coordoneze. Lasă splina, doar a ţine în funcţiune inima şi plămânii era un efort prea mare...

– *Tufiş ornamental!*

– Ce pălăria mea vrei să spui?

– Tufiş ornamental! Te-ai prins? Yo!

– Uuuk!

Windle se uită prin ochii înceţoşaţi.

Ah. Evident, pierdea şi controlul creierului.

Un cărucior ieşi într-o parte din abur cu siluete neclare ţinându-se de marginile lui. Un braţ păros şi unul care abia mai era un braţ se întinseră, îl ridicară pe sus şi îl aruncară în coş. Patru rotiţe derapară pe podea, căruciorul se lovi de un perete, apoi se îndreptă şi se depărtă zdrăngănind.

Windle era doar slab conştient de voci.

– Dă-i drumul, domnule decan. Ştiu că de abia aşteptai. Acesta era Arhicancelarul.

– Yo!

– Îl omori de tot? Nu cred că vrem să ajungă la Clubul Un Nou Început. Nu cred că ni s-ar alătura. Acesta era Reg Sabot.

– Uuuk! Acesta era Bibliotecarul.

– Stai liniştit, Windle. Decanul o să facă ceva militar, se pare, zise Ridcully.

– Yo! Hop!

– Oh, măiculiţă!

Windle văzu mâna decanului plutind pe lângă el cu ceva strălucitor în ea.

– Ce ai de gând să foloseşti? întrebă Ridcully în timp ce căruciorul gonea prin abur. Reorganizatorul Seismic, Punctul de Atracţie sau Surpriza Incendiară?

– Yo, făcu decanul cu satisfacţie.

– Ce, toate trei odată?

– Yo!

– E cam exagerat, nu? Şi, apropo, dacă mai spui „yo" o singură dată, domnule decan, eu personal o să pun să fii

aruncat din Universitate, urmărit până la capătul lumii de cei mai buni demoni pe care îi poate invoca taumaturgia, sfâşiat în bucăţele extrem de mici, tocat, transformat într-un amestec în stil biftec tartar şi vărsat în castronul unui câine.

– Y... Decanul zări privirea lui Ridcully. Iată. Iată? Oh, haide, domnule Arhicancelar. Ce rost are să stăpâneşti balanţa cosmică şi să cunoşti secretele sorţii dacă nu poţi să arunci ceva în aer? Te rog? Deja le-am pregătit. Ştii cum se deranjează inventarul dacă nu le foloseşti după ce le-ai pregătit...

Căruciorul zbârnâi pe o pantă tremurătoare şi coti pe două roţi.

– Oh, bine, zise Ridcully. Dacă înseamnă atât de mult pentru tine.

– Y... scuze.

Decanul începu să mormăie imperativ pentru sine, apoi ţipă.

– Am orbit!

– Bandajul de bonsai ţi-a alunecat pe ochi, domnule decan.

Windle gemu.

– Cum te simţi, frate Poons? trăsăturile devastate ale lui Reg Sabot blocară privirea lui Windle.

– Oh, ştii tu, spuse Windle. Se poate şi mai bine, se poate şi mai rău.

Căruciorul ricoşă dintr-un perete şi ţâşni în altă direcţie.

– Cum e cu vrăjile alea, domnule decan? zise Ridcully scrâşnind din dinţi. Îmi este tare greu să controlez chestia asta.

Decanul mai mormăi câteva cuvinte, iar apoi flutură teatral din mâini. O flacără de octarin ţâşni din buricele degetelor lui şi se scurse undeva în ceţuri.

– Iii-ha! croncăni el.

– Domnule decan?

– Da, domnule Arhicancelar?

– Comentariul pe care l-am făcut recent despre cuvântul cu Y...

– Da? Da?

– Cu siguranţă poţi să incluzi şi Iii-ha.

Decanul îşi lăsă capul să cadă în piept.

– Oh. Da, domnule Arhicancelar.

– Şi de ce nu a făcut totul bum?

– I-am pus o mică întârziere, domnule Arhicancelar. M-am gândit că poate ar trebui să ieşim de aici înainte să se întâmple lucrurile.

– Bine gândit, omule.

– Curând te scoatem de aici, Windle, spuse Reg Sabot. Nu ne lăsăm oamenii aici. Nu e...

Şi atunci podeaua erupse în faţa lor.

Iar apoi, în spatele lor.

Chestia care se înălţă din plăcile sfărâmate fie era lipsită de formă, fie avea multe forme deodată. Se răsuci mânioasă, pocnind din tuburi spre ei.

Căruciorul se opri răsucindu-se.

– Mai ai ceva magie, domnule decan?

– Hm... nu, domnule Arhicancelar.

– Şi vrăjile despre care tocmai ai spus că vor porni...?

– În orice clipă, domnule Arhicancelar.

– Deci... orice se va întâmpla... ni se va întâmpla nouă?

– *Da*, domnule Arhicancelar.

Ridcully îl bătu uşurel pe cap pe Windle.

– Scuze despre asta, spuse el.

Windle se întoarse într-o parte pentru a se uita pe coridor.

Era ceva în spatele reginei. Arăta ca o uşă de dormitor absolut normală, înaintând într-o serie de mici paşi, ca şi cum cineva o împingea grijuliu în faţa lui.

– Ce e asta? zise Reg.

Windle se întinse cât de mult putu.

– Schleppel!

– Oh, *haide*, spuse Reg.

– Este Schleppel! strigă Windle. *Schleppel!* Noi suntem! Poţi să ne ajuţi?

Uşa se opri. Apoi fu aruncată în lături.

Schleppel se deşiră la întreaga lui înălţime.

– Salut, domnu' Poons. Salut, Reg, zise el.

Se holbară la forma păroasă care aproape umplea coridorul.

– Hm, Schleppel... hm... ai putea să ne eliberezi drumul? bâigui Windle.

– Nici o problemă, domnu' Poons. Orice pentru un prieten.

O mână de mărimea unei roabe pluti prin abur şi se înfipse în baricadă, rupând-o cu incredibilă uşurinţă.

– Hei, ia uite la mine! spuse Schleppel. Aveaţi dreptate. Un baubau are nevoie de o uşă aşa cum are un peşte nevoie de bicicletă! Spune acum şi spune tare, sunt...

– Şi acum poţi să te dai din drum, te rog?

– Sigur. Sigur. Uau! Schleppel lovi iar regina.

Căruciorul ţâşni înainte.

– Şi ai face bine să vii cu noi! strigă Windle, când Schleppel dispăru în ceaţă.

– Nu, n-ar trebui, zise Arhicancelarul în timp ce goneau. Crede-mă. Ce a *fost* asta?

– E un baubau, spuse Windle.

– Parcă îi găseai doar în dulapuri şi alte chestii? strigă Ridcully.

– El a ieşit din dulap, zise Reg Sabot cu mândrie. Şi s-a găsit pe sine însuşi.

– Doar cât să putem *noi* să-l pierdem.

– Nu se poate să-l părăsim...

– Putem! Putem! se răsti Ridcully.

În spatele lor se auzi un sunet ca o erupţie de gaze de mlaştină. Lumină verde se revărsă pe lângă ei.

– Vrăjile încep să se declanşeze! strigă decanul. *Mişcă!*

Căruciorul ieşi zbârnâind prin intrare şi zbură în răcoarea nopţii, cu roţile huruind.

– Yo! urlă Ridcully, când mulţimea se împrăştie în faţa lor.

– Asta înseamnă că şi *eu* pot să spun yo? zise decanul.

– Bine. Doar o dată. Fiecare poate să spună doar o dată.

– Yo!

– Yo! repetă Reg Sabot.

– Uuuk!

– Yo! spuse Windle.

– Yo! spuse Schleppel.

(Undeva, în beznă, unde mulţimea era mai subţire, silueta slăbănoagă a domnului Ixiolit, ultima banshee rămasă în viaţă pe lume, se furişă până la clădirea tremurătoare şi strecură sfios un bilet pe sub uşă.

Spunea („OOOOeeeOOOeeeOOOeee").

Căruciorul se târî, oprindu-se definitiv. Nimeni nu se întoarse. Reg spuse rar:

– Eşti în spatele nostru, nu?

– Aşa-i, domnu' Sabot, zise Schleppel fericit.

– Ar trebui să ne îngrijorăm când e în faţa noastră? spuse Ridcully. Sau e mai rău pentru că ştim că stă în spatele nostru?

– Ha! Gata cu dulapurile şi pivniţele pentru *acest* baubau, zise Schleppel.

– Păcat, pentru că avem nişte pivniţe foarte mari la Universitate, spuse iute Windle Poons.

Schleppel tăcu o vreme. Apoi zise pe un ton curios:

– Cât de mari?

– Uriaşe.

– Da? Cu şobolani?

– Şobolanii nu sunt nici jumătate din ce e acolo. Mai există şi demoni scăpaţi şi tot felul de alte chestii acolo. Infestate, aşa sunt.

– Ce faci? Şuieră Ridcully. E vorba despre pivniţele *noastre!*

– Ai prefera să fie sub patul tău, nu? murmură Windle. Sau să meargă în spatele tău?

Ridcully dădu scurt din cap.

– Uau, da, şobolanii ăia chiar scapă de sub control acolo, spuse el cu glas tare. Unii dintre ei... oh, au cam douăzeci de inchi lungime, nu ţi se pare, domnule decan?

– Treizeci, zise decanul. Cel puţin.

– Şi graşi, completă Windle.

Schleppel se gândi ceva la acestea.

– Păi, bine, zise el fără tragere de inimă. Poate că o să dau o raită pe acolo să mă uit la ei.

Magazinul mare făcu explozie şi implozie în acelaşi timp, ceva ce este aproape imposibil de realizat fără un buget uriaş pentru efecte speciale sau fără trei vrăji care lucrează toate una împotriva alteia. Dădea impresia unui nor întins care se extindea, dar în acelaşi timp se depărta atât de rapid, încât

efectul general era al unui punct care se micşora. Zidurile se îndoiră şi fură trase în interior. Solul se rupse din câmpurile distruse şi se răsuci într-un vârtej. Avu loc o explozie violentă de non-muzică, dar se stinse aproape instantaneu.

Iar apoi nimic, doar un câmp mocirlos.

Şi, căzând din cerul dimineţii ca zăpada, mii de fulgi albi. Plutiră în tăcere prin aer şi aterizară uşurel pe mulţime.

– Nu se înmulţeşte, nu? spuse Reg Sabot.

Windle prinse unul dintre fulgi. Era un dreptunghi simplu, neregulat şi pătat. Era aproape posibil, cu ceva imaginaţie, să desluşeşti cuvintele:

lichidare de stoc
es vinde tot!

– Nu, zise Windle. Probabil că nu.

Se lăsă pe spate şi zâmbi. Niciodată nu era prea târziu să duci o viaţă bună.

Şi când nimeni nu se uita, ultimul cărucior rămas pe Lumea Disc se depărtă zdrăngănind trist în uitarea nopţii, singur şi pierdut[1].

– Gurigucu!

Domnişoara Flitworth şedea în bucătărie.

Afară, auzea zăngăneala descurajată făcută de Ned Simnel şi de ucenicul său care strângeau rămăşiţele încurcate ale

[1] Se crede în general, pe acele lumi unde forma de viaţă mall s-a înmulţit, că oamenii iau coşurile din sârmă şi le părăsesc în locuri stranii şi izolate, astfel încât grupuri de tineri bărbaţi trebuie să fie angajaţi pentru a le aduna şi a le aduce înapoi. Acesta este exact opusul adevărului. În realitate, bărbaţii sunt vânători, urmărindu-şi pe coclauri prada zăngănitoare, prinzând-o în capcane, înfrângându-i spiritul, îmblânzind-o şi mânând-o la o viaţă de sclavie. Posibil. (n.a)

Secerătorii Combinate. O mână de alţi oameni ajutau teoretic, dar în realitate profitau de ocazie pentru a-şi vârî nasul pe acolo. Ea le pregătise o tavă cu ceşti de ceai şi le-o dăduse.

Acum şedea cu bărbia în palme, uitându-se în gol.

Se auzi un ciocănit în uşa deschisă. Spigot îşi vârî faţa roşcovană în cameră.

– Mă scuzaţi, domnişoară Flitworth...

– Hmm?

– Mă scuzaţi, domnişoară Flitworth, un schelet de cal se plimbă prin hambar! Mănâncă fân!

– Cum?

– Şi tot fânul cade prin el!

– Zău? Păi, păstrează-l. Cel puţin va fi ieftin de hrănit.

Spigot rămase o vreme, sucindu-şi pălăria în mâini.

– Vă simţiţi bine, domnişoară Flitworth?

– Te simţi bine, domnule Poons?

Windle se uita în gol.

– Windle? zise Reg Sabot.

– Hmm?

– Arhicancelarul tocmai a întrebat dacă vrei ceva de băut.

– Ar dori un pahar cu apă distilată, spuse doamna Cake.

– Ce, doar apă? făcu Ridcully.

– Asta vrea, zise doamna Cake.

– Aş dori un pahar cu apă distilată, te rog, spuse Windle.

Doamna Cake se uită cu înfumurare. Cel puţin atât cât era vizibil din ea se uita cu înfumurare, ceea ce însemna partea dintre pălărie şi poşetă, care era un fel de pereche a pălăriei şi atât de mare, încât atunci când stătea cu ea în poală, trebuia să se întindă ca să o ţină de mânere. Când auzise că fiica ei fusese invitată la Univeristate, venise şi ea. Doamna Cake

presupunea întotdeauna că o invitaţie pentru Ludmilla era o invitaţie şi pentru mama acesteia. Mame ca ea există peste tot şi, se pare, nu se poate face nimic în această privinţă.

Membrii Clubului Un Nou Început erau întreţinuţi de vrăjitori şi încercau să pară că le făcea plăcere. Era una dintre acele situaţii dificile, cu tăceri lungi, câte o tuse şi oameni care spun lucruri izolate ca „Vai, ce drăguţ".

– Ai părut nitel pierdut pentru o clipă, Windle, zise Ridcully.

– Sunt doar cam obosit, domnule Arhicancelar.

– Credeam că zombi nu dorm.

– Eu tot sunt obosit, spuse Windle.

– Sigur nu vrei să mai încercăm o dată cu înmormântarea şi tot restul? De data asta am putea s-o facem cum se cuvine.

– Mulţumesc, dar nu. Pur şi simplu, nu sunt făcut pentru viaţa de nemort, cred. Windle se uită la Reg Sabot. Îmi pare rău. Nu ştiu cum reuşeşti. Zâmbi pe post de scuză.

– Ai toate drepturile să fii viu sau mort, tu alegi, zise Reg cu severitate.

– Un-Om-Găleată spune că oamenii mor din nou cum se cuvine, rosti doamna Cake. Aşa că probabil ai putea obţine o audienţă.

Windle se uită în jur.

– A scos câinele la plimbare, spuse doamna Cake.

– Unde e Ludmilla? întrebă el.

Windle zâmbi stângaci. Premoniţiile doamnei Cake puteau fi foarte obositoare.

– Ar fi frumos să ştiu că are cineva grijă de Lupine după ce... mă duc, zise el. Mă întreb, puteţi să îl luaţi dumneavoastră?

– Păăi... făcu doamna Cake cu nesiguranţă.

– Dar el e... începu Reg Sabot, apoi văzu expresia lui Windle.

– Trebuie să recunosc că ar fi o uşurare să am un câine pe lângă casă, spuse doamna Cake. Tot timpul îmi fac griji pentru Ludmilla. Sunt o grămadă de oameni ciudaţi prin preajmă.

– Dar fiica dumnea... începu iar Reg.

– Taci, Reg, zise Doreen.

– Ne-am înţeles, atunci, spuse Windle. Şi aveţi nişte pantaloni?

– Ce?

– Nişte pantaloni prin casă?

– Păi, cred că am unii care i-au aparţinut răposatului domn Cake, dar de ce...

– Scuze, zise Windle. Mă gândeam la altceva. Nici nu ştiu ce spun în mare parte a timpului.

– Ah, spuse Reg vesel. *Înţeleg*. Vrei să zici este că atunci când el...

Doreen îi dădu un ghiont dureros.

– Oh, făcu Reg. Scuze. Nu mă luaţi în seamă. Aş fi în stare să îmi pierd şi capul dacă nu ar fi cusut.

Windle se lăsă pe spate şi închise ochii. Auzea câte o frântură de conversaţie. Îl auzea pe Arthur Winkings întrebându-l pe Arhicancelar cine făcuse decoraţiunile şi de unde îşi lua Universitatea legumele. Îl auzi pe Trezorier plângându-se despre preţul exterminării tuturor înjurăturilor, care supravieţuiseră cumva schimbărilor recente şi se instalaseră în bezna acoperişului. Putea chiar, dacă îşi încorda auzul perfect, să audă chiuiturile lui Schleppel din pivniţele îndepărtate.

Nu aveau nevoie de el. În fine. Lumea nu avea nevoie de Windle Poons.

Se ridică în tăcere şi se îndreptă legănându-se spre uşă.

– Eu ies, zise el. S-ar putea să lipsesc ceva vreme.

Ridcully îi făcu neatent un semn din cap şi se concentră asupra a ce avea Arthur de spus despre cum Marea Sală ar fi putut fi complet transformată cu ceva tapet care imită pinul.

Windle închise uşa după el şi se sprijini de zidul rece şi gros.

Oh, da. Mai era ceva.

– Eşti acolo, Un-Om-Găleată? spuse el încetişor.

de unde ai ştiut?

– De obicei eşti prin preajmă.

heh heh, mari belele ai mai făcut acolo! ştii ce o să se întâmple la următoarea lună plină?

– Da, ştiu. Şi cred că şi ei ştiu.

dar el o să devină un om-lup.

– Da. Şi ea o să devină o femeie-lup.

bine, dar ce fel de relaţie pot avea doi oameni o săptămână din patru?

– Poate că e cel puţin o şansă la fericire la fel de bună pe cât are majoritatea oamenilor. Viaţa nu e perfectă, Un-Om-Găleată.

mie-mi spui?

– Acum, pot să îţi pun o întrebare personală? zise Windle. Adică *trebuie* să ştiu...

huh.

– Până la urmă, planul astral e iar al tău.

oh, bine.

– De ce ţi se spune Un...

asta-i tot? credeam că te prinzi singur de asta, un om aşa isteţ ca tine. în tribul meu suntem numiţi tradiţional după primul lucru pe care îl vede mama când se uită din wigwam după naştere. este prescurtarea de la Un-Om-Turnând-o-Găleată-de-Apă-peste-Doi-Câini.

– Cam nefericit, spuse Windle.

nu e prea rău, zise Un-Om-Găleată. *pentru fratele meu geamăn ar trebui să îţi pară rău. s-a uitat afară cu zece secunde înaintea de venirea mea pentru a-i da* lui *numele.*

Windle Poons se gândi la asta.

– Nu-mi spune, lasă-mă să ghicesc, zise el. Doi-Câini-Încăieraţi?

Doi-Câini-Încăieraţi? Doi-Câini Încăieraţi? făcu Un-Om-Găleată. *uau, şi-ar fi dat braţul drept să îl cheme Doi-Câini-Încăieraţi.*

Abia mai târziu povestea lui Windle se sfârşi cu adevărat, dacă „poveste" înseamnă tot ce făcuse, provocase şi pusese în mişcare. În satul din Vârfu Berbecului unde se dansează adevăratul dans Morris, de exemplu, se crede că nimeni nu este mort definitiv până când undele pe care le-a provocat în viaţă se sting – până când ceasul pe care el l-a întors se opreşte, până când vinul pe care ea l-a făcut termină de fermentat, până când recolta pe care a semănat-o este culeasă. Durata vieţii cuiva, se spune, este doar miezul adevăratei lui existenţe.

În vreme ce mergea prin oraşul învăluit în ceaţă spre o întâlnire pe care o aşteptase de la naştere, Windle simţea că putea prezice acel sfârşit final.

Urma să fie în câteva săptămâni, când luna avea să fie iar plină. Un fel de codicil sau de adendă la viaţa lui Windle Poons – născut în anul Triunghiului Semnificativ din Secolul Trei Păduchi (întotdeauna preferase vechiul calendar cu numele lui străvechi faţă de toată numerotarea asta modernă pe care o făceau astăzi) şi mort în anul şarpelui Plăsmuit din Secolul Liliacului, mai mult sau mai puţin.

Urma să fie două siluete gonind peste ţinuturile mlăştinoase înalte la lumina lunii. Nu pe deplin lupi, nu pe deplin oameni. Cu ceva noroc, ar fi avut ce era mai bun din ambele luni. Nu doar simţea... Ştia.

Întotdeauna e cel mai bine să ai ambele lumi.

Moarte şedea pe scaunul din biroul lui întunecat, cu mâinile împreunate în faţă.

Din când în când, se mai rotea cu scaunul într-o parte şi în alta.

Albert îi aduse o ceaşcă de ceai şi ieşi cu o lipsă de zgomot diplomatică.

Pe biroul lui Moarte rămăsese o singură clepsidră. El o privea fix.

Rotit, rotit. Rotit, rotit.

Pe holul de lângă cameră, marele ceas ticăia în continuare, omorând timpul.

Moarte bătu darabana cu degetele lui scheletice pe blatul din lemn zgâriat al mesei de lucru. În faţa lui, încărcate de semne de carte improvizate erau vieţile unora dintre cei mai mari amanţi[1] ai Lumii Disc. Experienţele lor cam repetitive nu fuseseră de nici un ajutor.

Se ridică, merse cu paşi mari la o fereastră şi îşi privi domeniul întunecat, încleştând şi descleştând pumnii ţinuţi la spate.

Apoi înhăţă clepsidra şi ieşi din încăpere.

Binky aştepta în duhoarea caldă din grajd. Moarte îl înşeuă iute şi îl scoase în curte, iar apoi călări prin noapte, către îndepărtatul giuvaier strălucitor al Lumii Disc.

Coborî în tăcere în curtea fermei, la apus.

Pluti printr-un perete.

Ajunse la baza scării.

Ridică clepsidra şi urmări scurgerea Timpului.

Iar apoi se opri. Era ceva ce trebuia să ştie. Bill Door fusese curios despre multe lucruri, iar el îşi amintea totul despre ce însemna a fi Bill Door. Se putea uita la emoţii expuse ca fluturii capturaţi, prinşi cu ace de gămălie pe o placă de plută, sub un geam.

---

[1] Cel mai entuziast dintre aceştia era micul, dar insistentul şi incredibilul de plin de success, Casanunder Piticul, un nume pomenit cu respect şi veneraţie de fiecare dată când proprietarii de scări mobile se întâlnesc. (n.a.)

Bill Door era mort sau, cel puţin, îşi încetase scurta existenţă. Dar – cum era? – viaţa cuiva era doar miezul adevăratei lui existenţe? Bill Door se dusese, dar lăsase ecouri. Amintirii lui Bill Door i se datora ceva.

Moarte se întrebase de ce puneau oamenii flori pe morminte. Pentru el nu avea nici un rost. Morţii se duseseră dincolo de mirosul trandafirilor, până la urmă. Dar acum... nu că i se părea că ar fi înţeles, dar cel puţin simţea că exista ceva capabil de înţelegere.

În bezna mărginită de draperii a salonului domnişoarei Flitworth, o formă şi mai neagră se mişcă prin întuneric, întreptându-se către cele trei cufere de pe bufet.

Moarte îl deschise pe unul dintre cele mai mici. Era plin cu monede de aur. Arătau neatinse. Încercă celălat cufăr mic. Şi acesta era plin cu aur.

Se aşteptase la ceva mai mult de la domnişoara Flitworth, deşi probabil nici măcar Bill Door nu ar fi ştiut ce.

Încercă şi cufărul mare.

Acolo era un strat de hârtie hârtie satinată. Sub ea, o chestie mătăsoasă albă, un fel de văl, acum îngălbenit şi sfărâmicios din cauza vechimii. Îl privi fără să înţeleagă şi îl puse deoparte. Mai erau nişte pantofi albi. Cam nepotriviţi pentru munca la fermă, i se păru lui. Nu-i de mirare că fuseseră ţinuţi împachetaţi.

Era şi mai multă hârtie; un teanc de scrisori legate împreună. Le puse peste văl. Nu aveai niciodată nimic de câştigat din urmărirea a ce îşi spuneau oamenii unii altora – limbajul era acolo doar pentru a le ascunde gândurile.

Şi iată, chiar la fund, o cutiuţă. O scoase şi o răsuci în mână. Apoi desfăcu micul zăvor şi deschise capacul.

Mecanismul zbârnâi.

Melodia nu era grozavă. Moarte auzise toată muzica ce fusese scrisă vreodată şi aproape toată era mai bună decât

această melodie. Avea o calitate sprinţară, un micuţ ritm un-doi-trei.

În cutiuţa muzicală, peste rotiţele care se învârteau cu hărnicie, doi dansatori din lemn se zbăteau într-o parodie de vals.

Moarte îi urmări până când mecanismul se opri. Apoi citi inscripţia.

Fusese un cadou.

Lângă el, clepsidra îşi scurgea grăunţele de nisip în jumătatea de jos. O ignoră.

Când mecanismul se opri, îl întoarse iar. Două siluete, rotindu-se prin timp. Şi când muzica se oprea, nu trebuia decât să întorci cheiţa.

Când se opri iar, el rămase în tăcere şi în beznă şi luă o hotărâre.

Mai rămăseseră doar câteva secunde. Secundele însemnaseră mult pentru Bill Door, pentru ce el avusese o cantitate limitată. Nu însemnau absolut nimic pentru Moarte, care nu avusese niciodată nici una.

Ieşi din casa adormită, se sui în şa şi plecă.

Drumul dură o clipă care i-ar fi luat simplei lumini trei sute de milioane de ani, dar Moarte călătoreşte în acel spaţiu în care Timpul nu are nici un înţeles. Lumina crede că ea călătoreşte mai repede decât orice, dar se înşală. Indiferent cât de repede călătoreşte lumina, ea descoperă că întunericul ajunge întotdeauna primul şi o aşteaptă.

Avea însoţitori în drumul lui – galaxii, stele, panglici de materie lucitoare, scurgându-se şi, în cele din urmă, învârtejindu-se către ţinta îndepărtată.

Moarte pe calul său palid se mişca prin beznă ca o bulă de aer într-un râu.

Şi orice râu se varsă undeva.

Şi apoi, dedesubt, o câmpie. Distanţa era aici la fel de lipsită de sens ca şi timpul, dar exista o senzaţie de gigantism.

Câmpia ar fi putut să fie la o milă distanţă sau la un milion de mile; era marcată de lungi văi sau pârâiaşe care se scurgeau în părţi de ambele laturi pe măsură ce el se apropia.

Şi ateriză.

Descălecă şi rămase în picioare tăcut. Apoi se lăsă într-un genunchi.

Schimbă perspectiva. Terenul brăzdat se desface în distanţe imense, se curbează la margini, devine un buric de deget.

Azrael îşi ridică degetul către o faţă care umplea cerul, luminată de sclipirea slabă a galaxiilor pe moarte.

Există un milion de Morţi, dar cu toate sunt aspecte ale unui singur Moarte: Azrael, Marele Atractor, Moartea Universurilor, începutul şi sfârşitul timpului.

Cea mai mare parte din univers e alcătuită din materie neagră şi doar Azrael ştie cine e ea.

Ochi atât de mari, încât o supernova ar fi fost o simplă idee de scânteiere pe iris se întoarseră încet şi se concentrară asupra siluetei minuscule de pe imensele câmpii în cercuri concentrice ale buricelor degetelor lui. Lângă Azrael, marele Ceas plutea în centrul întregii ţesături de dimensiuni şi ticăia înainte. Stelele sclipeau în ochii lui Azrael.

Moartea Lumii Disc se ridică în picioare.

– DOAMNE, CER...

Trei dintre servitorii uitării se strecurară în existenţă lângă el.

Unul spuse:

Nu asculta. Este acuzat de intervenţie.

Unul spuse:

Şi de morticid.

Unul spuse:

Şi de mândrie. Şi de a trăi cu intenţia de a supravieţui.

Unul spuse:

Şi de a se alătura haosului împotriva ordinii bune.

Azrael ridică o sprânceană.

Servitorii se depărtară plutind de Moarte, în aşteptare.

– DOAMNE, ŞTIM CĂ NU EXISTĂ ORDINE BUNĂ ÎN AFARĂ DE CEA PE CARE O CREĂM...

Expresia lui Azrael nu se schimbă.

– NU EXISTĂ SPERANŢĂ ÎN AFARĂ DE NOI. NU EXISTĂ ÎNDURARE ÎN AFARĂ DE NOI. NU EXISTĂ DREPTATE. DOAR NOI EXISTĂM.

Faţa tristă şi întunecată umplu cerul.

TOATE LUCRURILE CARE EXISTĂ SUNT ALE NOASTRE. DAR TREBUIE SĂ NE PESE. CĂCI, DACĂ NU NE PASĂ, NOI NU EXISTĂM. DACĂ NOI NU EXISTĂM, ATUNCI NU EXISTĂ NIMIC, DECÂT UITARE OARBĂ.

ŞI CHIAR UITAREA TREBUIE SĂ SE SFÂRŞEASCĂ ODATĂ. DOAMNE, ÎMI POŢI ACORDA DOAR UN PIC DE TIMP? PENTRU BUNUL ECHILIBRU AL LUCRURILOR. PENTRU A PUTEA ÎNAPOIA CE A FOST DAT. DE DRAGUL PRIZONIERILOR ŞI AL ZBORULUI PĂSĂRILOR.

Moarte făcu un pas în spate.

Era imposibil să citeşti expresia de pe trăsăturile lui Azrael.

Moarte aruncă o privire în lături, la servitori.

– DOAMNE, LA CE POATE SPERA RECOLTA, DACĂ NU LA GRIJA COSAŞULUI?

Aşteptă.

– DOAMNE? zise Moarte.

În timpul care îi luă să răspundă, câteva galaxii se desfăşurară, se învârtiră în jurul lui Azrael ca panglici de hârtie, se izbiră şi dispărură.

Apoi Azrael răspunse:

-DA

Şi un alt deget se întinse prin beznă către Ceas.

Se auziră ţipete de mânie slabe, apoi ţipete de înţelegere şi apoi se văzură scurt trei flăcărui albastre.

Toate celelalte ceasuri, chiar şi ceasul fără limbi al lui Moarte, erau reflecţii ale Ceasului. Exact reflecţii ale ceasului; ele spuneau universului ce era timpul, dar Ceasul spunea Timpului ce era timpul. Era cel mai important arc, din care tot timpul izvora.

Şi construcţia lui era aceasta: ca limba mare să descrie un singur cerc.

Cea de a doua limbă zbârnâia pe un drum circular căruia până şi luminii i-ar fi luat zile întregi să îl parcurgă, urmărită tot timpul de minute, ore, zile, luni, ani, secole şi epoci. Dar limba universului descria un singur cerc.

Cel puţin, până când cineva întorcea mecanismul.

Şi Moarte se întoarse acasă cu o mână de Timp.

Clopoţelul unui magazin sună.

Druto Pole, florar, se uită peste un aranjament de *floribunda doamnă Shover*. Cineva stătea printre vazele de flori. Arăta uşor neclar; de fapt, chiar şi după aceea, Druto nu fu niciodată sigur cine venise în magazinul lui şi cum îi sunaseră cu adevărat vorbele.

Alunecă înainte, frecându-şi palmele.

– Cu ce vă pot fi de aju...

– FLORI.

Druto şovăi doar o clipă.

– Şi, hm, destinaţia acestor...

– O DOAMNĂ.

– Şi aveţi vreo prefe...

– CRINI.

– Ah? Şi sunteţi sigur că sunt crinii...?

– ÎMI PLAC CRINII.

– Hm... doar că sunt cam sumbri crinii...

– ÎMI PLACE SUMB...

Silueta ezită.

– CE RECOMANDAŢI?

Druto intră uşurel în viteza potrivită.

– Trandafirii sunt întotdeauna foarte bine primiţi, zise el. Sau orhideele. În zilele noastre, mulţi domni îmi spun că doamnele consideră o singură orhidee mai acceptabilă decât un buchet de trandafiri...

– DAŢI-MI O GRĂMADĂ.

– Să fie orhidee sau trandafiri?

– AMBELE.

Degetele lui Druto se alipiră sinuos, ca ţiparii în untură.

– Şi mă întreb dacă aţi putea fi interesat de aceste minunate aranjamente de *Nervousa Gloriosa*...

– O GRĂMADĂ.

– Şi dacă bugetul Domniei Voastre permite, pot sugera un singur exemplar din această extrem de rară...

– DA.

– Şi poate...

– DA. TOTUL. CU FUNDĂ.

Când clopoţelul magazinului sună la ieşirea clientului, Druto se uită la monedele pe care le ţinea în palmă. Multe dintre ele erau corodate, toate erau ciudate şi una sau două erau aurii.

– Hm, făcu el. Este de ajuns...

Începu să audă un răpăit molatic.

În jurul lui, în tot magazinul, petalele cădeau ca ploaia.

– ŞI ACESTEA?

– Acesta este sortimentul nostru De Luxe, spuse doamna din magazinul de ciocolată.

Era un stabiliment de o clasă atât de înaltă, încât vindea nu dulciuri, ci cofeturi – adesea în forma unor lucruri răsucite, ambalate individual în auriu, care făceau într-un cont în bancă găuri chiar mai mari decât în dinţi.

Clientul înalt şi întunecat ridică o cutie care avea cam zece inchi pătraţi. Pe un capac precum o pernă din satin, avea imaginea a două pisicuţe fără speranţă de saşii iţindu-se dintr-o gheată.

– PENTRU CE ESTE CĂPTUŞITĂ ACEASTĂ CUTIE? ESTE PENTRU A STA PE EA? SE POATE SĂ AIBĂ AROMĂ DE PISICĂ? adăugă el, tonul lui căpătând o ameninţare clară sau, mai degrabă, mai multă ameninţare decât avea deja.

– Ăă, nu. Acesta este Sortimentul nostru Suprem.

Clientul o aruncă în lături.

– NU.

Vânzătoarea se uită într-o parte şi în alta, iar apoi trase un sertar de sub tejghea, coborându-şi în acelaşi timp glasul până la o şoaptă conspirativă.

– Fireşte, zise ea, pentru acea ocazie *foarte specială*...

Era o cutie cam mică. De asemenea, era complet neagră, în afară de numele conţinutului scris cu litere mici şi albe; pisicile, chiar şi cu funde roz, nu ar fi avut voie nici la o milă de o asemenea cutie. Pentru a livra o cutie de bomboane ca aceasta, străini în negru sar din telescaune şi coboară în rapel pe clădiri.

Străinul în negru se uită la scris.

„PLĂCERI ÎNTUNECATE", spuse el. ÎMI *PLACE*.

– Pentru acele momente intime, zise doamna.

Clientul păru să se gândească la relevanţa acestor cuvinte.

– DA. PARE POTRIVITĂ.

Vânzătoarea surâse.

– Să o împachetez, deci?

– DA. CU O FUNDĂ.

– Şi mai doriţi ceva, domnule?

Clientul păru să se panicheze.

– ALTCEVA? AR TREBUI SĂ MAI FIE CEVA? MAI ESTE CEVA? CE AR TREBUI FĂCUT?

– Mă scuzaţi, domnule?

– UN CADOU PENTRU O DOAMNĂ.

Vânzătoarea rămase un pic uluită de această schimbare bruscă a cursului conversaţiei. Înotă către un clişeu sigur.

– Păi, se spune, nu-i aşa, că diamantele sunt cel mai bun prieten al unei fete? zise ea cu voioşie.

– DIAMANTE? OH. DIAMANTE. AŞA STĂ TREABA?

Scânteiau ca bucăţele de stele pe un cer din catifea neagră.

– Aceasta, spuse neguţătorul, este o piatră excelentă, nu credeţi? Observaţi focul, excepţionala...

– CÂT DE PRIETENOASĂ ESTE?

Neguţătorul şovăi. Ştia despre carate, despre luciul diamantului, despre „ape", despre „marcă" şi „foc", dar nu i se mai ceruse să judece diamantele în termeni de amabilitate generală.

– Destul de bine-dispusă? îndrăzni el.

– NU.

Degetele neguţătorului prinseră o altă aşchie de lumină îngheţată.

– Acum, acesta, zise el, încrederea scurgându-se înapoi în glasul lui, este din faimoasă mină Shortshanks. Pot să vă atrag atenţia la aleasa...

Simţi privirea pătrunzătoare sfredelindu-l până în ceafă.

– Dar, trebuie să recunosc, nu este cunoscut pentru afabilitatea lui, rosti el jalnic.

Clientul întunecat se uită dezaprobator prin magazin. În semiîntuneric, în spatele barelor rezistente la troli, diamantele străluceau ca ochii unui dragon din fundul peşterii.

– VREUNUL DINTRE ACESTEA ESTE PRIETENOS? spuse el.

– Domnule, cred că pot spune, fără teama de a mă contrazice, că nu ne-am bazat niciodată politica de achiziţii pe amabilitatea pietrelor în discuţie, zise neguţătorul.

Era incomod de conştient că lucrurile erau greşite şi că undeva în străfundurile minţii lui ştia ce era greşit la ele şi că, într-un fel, creierul nu îl lăsa să facă legătura finală. Şi asta îl călca pe nervi.

– CARE ESTE CEL MAI MARE DIAMANT DIN LUME?

– Cel mai mare? E simplu. Este Lacrima lui Offler, se află în cel mai ascuns sanctuar al Nestematului şi Îngrozitorului Templu Pierdut al lui Offler Zeul Crocodil din adâncul Howandalandei şi cântăreşte opt sute şi cincizeci de carate. Şi, domnule, pentru a răspunde la următoarea dumneavoastră întrebare, eu personal m-aş culca cu el.

Unul dintre lucrurile drăguţe la a fi preot în Nestematul şi Îngrozitorului Templu Pierdut al lui Offler Zeul Corocodil era că ajungeai devreme acasă în cele mai multe după-amieze. Aceasta era din cauză că era pierdut. Cei mai mulţi credincioşi nu ajungeau niciodată aici. Aceştia erau cei norocoşi.

În mod tradiţional, doar doi oameni intrau în cel mai ascuns sanctuar. Aceştia erau Marele Preot şi celălalt preot care nu era Mare. Erau acolo de ani întregi şi făceau cu rândul cine să fie cel mare. Era o slujbă nesolicitantă, având în vedere că cei mai promiţători credincioşi erau traşi în ţeapă, zdrobiţi, otrăviţi sau făcuţi felii de capcane chiar înainte de a ajunge până la cutiuţa şi desenul vesel al unui termometru[1] de la intrarea în sacristie.

Jucau Bagă-l-la-apă-pe-Dom'Ceapă pe altarul înalt, chiar sub umbra statuii bătute în pietre preţioase a lui Offler Însuşi, când auziră scârţâitul îndepărtat al uşii principale.

Marele Preot nu ridică privirea.

– Hopa, făcu el. Deci încă unul pentru bila mare.

Se auzi un bufnet şi un uruit scrâşnit. Şi apoi bubuitura finală.

– Deci, zise Marele Preot. Care era miza?

– Două pietricele, spuse preotul mic.

– Bun. Marele Preot se uită la cărţile lui. În regulă, să îţi vedem cele două pie...

Se auzi sunetul slab al paşilor.

– Tipul cu biciul a ajuns până la ţepii mari şi ascuţiţi săptămâna trecută, zise preotul mic.

Se auzi un sunet ca apa trasă într-o toaletă foarte veche şi uscată. Paşii se opriră.

Marele Preot zâmbi pentru sine.

– Bun, spuse el. Să îţi vedem cele două pietricele şi cresc cu încă două.

Micul preot îşi puse cărţile jos.

– Două Cepe, zise el.

Marele Preot se uită în jos bănuitor.

---

[1] Fondul de Reparaţie a Acoperişului Nestematului Templu Pierdut! Mai trebuie doar 6 000 de galbeni! Vă rugăm, daţi cu generozitate!! Mulţumim!!!

Micul preot consultă o bucăţică de hârtie.

– Asta face trei sute de mii nouă sute şi şaizeci şi patru de pietricele pe care mi le datorezi, spuse el.

Se auzi sunetul paşilor.

Preoţii schimbară priviri.

– N-am mai avut de ceva vreme pe cineva pentru aleea cu săgeţi otrăvite, zise Marele Preot.

– Pe cinci că trece de ea, spuse Marele Preot.

– S-a făcut.

Se auzi răpăitul slab al vârfurilor de metal pe piatră.

– Păcat că îţi iau pietricelele.

Se auziră iar paşi.

– Bine, dar tot mai e – un scârţâit, un pleoscăit – bazinul cu crocodili.

Se auziră paşi.

– Nimeni nu a trecut *vreodată* de înspăimântătorul gardian al porţilor...

Preoţii se uitară îngroziţi unii la alţii.

– Hei, spuse cel care nu era Mare. Doar nu crezi că ar putea fi...

– Aici? Oh, *haide*. Suntem în mijlocul unei afurisite de *jungle*. Marele Preot încercă să zâmbească. Nu are cum să fie...

Paşii se apropiară.

Preoţii se prinseră în braţe înspăimântaţi.

– *Doamna Cake!*

Uşile explodară spre interior. Un vânt întunecat intră în cameră, stingând lumânările şi împrăştiind cărţile ca pe o ninsoare în picăţele.

Preoţii auziră clinchetul unui diamant foarte mare ridicat din locaşul său.

– MULŢUMESC.

După o vreme, când nimic altceva nu mai părea să se întâmple, preotul care nu era Mare reuşi să găsească un amnar şi, după câteva încercări eşuate, aprinse o lumânare.

Cei doi preoţi se uitară în sus prin umbrele agitate ale statuii, unde acum se deschidea o gaură care ar fi trebuit să conţină un diamant foarte mare.

După o vreme, Marele Preot suspină şi zise:

– Păi, s-o luăm aşa: în afară de noi, cine o să ştie?

– Da. Nimeni nu s-a gândit aşa. Hei, mâine pot să fiu eu Mare Preot?

– Nu e rândul tău până joi.

– Oh, haide.

Marele Preot ridică din umeri şi îşi scoase pălăria de Mare Preot.

– Chestia asta e foarte deprimantă, spuse el, aruncând o privire la statuia devastată. Unii oamenii pur şi simplu nu ştiu să se poarte într-un lăcaş religios.

Moarte traversă lumea în viteză, aterizând încă o dată în curtea fermei. Soarele era la orizont când bătu la uşa bucătăriei.

Domnişoara Flitworth o deschise, ştergându-şi mâinile pe şorţ. Se strâmbă miop la vizitator, iar apoi făcu un pas înapoi.

– Bill Door? Mai să-mi sară inima din piept...

– V-AM ADUS NIŞTE FLORI.

Ea se holbă la tulpinile uscate, moarte.

– ŞI UN SORTIMENT DE CIOCOLATĂ, DE FELUL CARE LE PLACE DOAMNELOR.

Ea se holbă la cutia neagră.

– DE ASEMENEA, IATĂ UN DIAMANT CU CARE SĂ VĂ ÎMPRIETENIŢI.

Reflecta ultimele raze ale soarelui care apunea.

În cele din urmă, domnişoarei Flitworth îi reveni glasul.

– Bill Door, la ce te gândeşti?

– AM VENIT SĂ VĂ IAU DEPARTE DE TOATE ACESTEA.

– Da? Unde?

Moarte nu se gândise atât de departe.

– UNDE AŢI DORI?

– Nu am de gând să merg în altă parte în seara asta decât la dans, zise domnişoara Flitworth cu fermitate.

Moarte nu planificase nici asta.

– CE ESTE ACEST DANS?

– Dansul culesului. Ştii? E o tradiţie. Când se termină de strâns recolta. E un fel de sărbătoare şi ca o mulţumire.

– MULŢUMIRE CUI?

– Nu ştiu. Nimănui în particular, cred. Doar mulţumire generală, bănuiesc.

– AM PLĂNUIT SĂ VĂ ARĂT MINUNĂŢII. ORAŞE FRUMOASE. ORICE DORIŢI.

– Orice?

– DA.

– Atunci mergem la dans, Bill Door. Merg în fiecare an. Se bazează pe mine. Ştii cum e.

– DA, DOMNIŞOARĂ FLITWORTH.

Se întinse şi o luă de mână.

– Ce, adică acum? zise ea. Nu sunt gata...

– UITE.

Ea se uită în jos la ce purta dintr-odată.

– Asta nu-i rochia mea. E plină de sclipici.

Moarte oftă. Marii amanţi din istorie nu o întâlniseră pe domnişoara Flitworth. Casanunder şi-ar fi predat scara mobilă.

– SUNT DIAMANTE. O RĂSCUMPĂRARE DEMNĂ DE UN REGE, ÎN DIAMANTE.

– Care rege?

– ORICE REGE.

– Uuu.

***

Binky mergea cu uşurinţă pe drumul spre oraş. După lungimea infinitului, un simplu drum prăfuit era o uşurare.

Stând într-o parte în spatele lui Moarte, domnişoara Flitworth cerceta conţinutul foşnitor al cutiei cu Plăceri Întunecate.

– Uite, spuse ea, cineva a luat toate trufele cu rom. Se auzi alt pârâit de hârtie. *Şi* din stratul de la fund. Nu-mi place asta, oamenii încep stratul de la fund înainte ca acela de deasupra să se fi terminat de tot. Şi îmi dau seama că tu ai făcut-o pentru că e o mică legendă în capac şi, pe drept, ar trebui să fie trufe cu rom. Bill Door?

– ÎMI CER IERTARE, DOMNIŞOARĂ FLITWORTH.

– Diamantul mare e cam greu. Drăguţ, totuşi, adăugă ea fără plăcere. De unde l-ai luat?

– DE LA OAMENI CARE CREDEAU CĂ ESTE LACRIMA UNUI ZEU.

– Şi este?

– NU. ZEII NU PLÂNG. ESTE CARBON OBIŞNUIT CARE A FOST SUPUS CĂLDURII ŞI PRESIUNII MARI. ATÂTA TOT.

– În fiecare bucată de cărbune e un diamant care aşteaptă să iasă, nu?

– DA, DOMNIŞOARĂ FLITWORTH.

O vreme nu se auzi nici un sunet, în afară de tropotul copitelor lui Binky. Apoi domnişoara Flitworth zise cu şiretenie:

– Nu ştiu ce se întâmplă, să ştii. Am văzut cât de mult nisip era. Aşa că tu te-ai gândit „Nu e o băbăt"305

ie rea, o fac să se simtă bine câteva ore şi apoi, când nu se aşteaptă, vine vremea pentru vechea cup-de-gras", am dreptate?

Moarte nu spuse nimic.

– Am dreptate, nu?

– NU POT SĂ VĂ ASCUND NIMIC, DOMNIŞOARĂ FLITWORTH.

– Hm. Cred că ar trebui să mă simt flatată. Da? Bănuiesc că ai o grămadă de solicitări.

– MAI MULTE DECÂT VĂ PUTEŢI ÎNCHIPUI, DOMNIŞOARĂ FLITWORTH.

– În aceste condiţii, atunci, ai putea începe să îmi spui iar Renata.

Pe pajiştea de dincolo de câmpul pentru tras cu arcul era un foc mare. Moarte vedea siluete mişcându-se în faţa lui. Câte un scârţâit chinuit sugera că cineva acorda o scripcă.

– *Întotdeauna vin la dansul culesului*, zise domnişoara Flitworth degajat. Nu ca să dansez, fireşte. De obicei am grijă de mâncare şi aşa mai departe.

– DE CE?

– Păi, cineva trebuie să aibă grijă de mâncare.

– ADICĂ DE CE NU DANSEZI?

– Pentru că sunt bătrână, de aia.

– EŞTI CÂT DE BĂTRÂN TE SIMŢI.

– Ha! Da? Zău? Ăsta-i felul de *prostie* pe care îl spun oamenii tot timpul. Întotdeauna spun „Vai, arăţi bine". Spun ei: „Găina bătrână face ciorba bună". „Boii bătrâni fac brazda dreaptă." Chestii din astea. E o prostie. Ca şi cum a fi bătrân ar fi ceva de care ar trebui să te bucuri! Ca şi cum dacă eşti mai filosof în privinţa asta, câştigi *puncte!* Capul meu ştie să gândească tinereşte, dar genunchii nu sunt prea buni la asta. Sau spatele. Sau dinţii. Încearcă să le spui genunchilor mei că sunt cât de bătrâni cred ei că sunt şi vezi ce ai tu de câştigat. Sau ei.

– AR PUTEA MERITA O ÎNCERCARE.

Mai multe siluete se mişcară în lumina focului. Moarte vedea stâlpi dungaţi legaţi cu steguleţe.

– De obicei băieţii aduc aici două uşi de hambar şi le bat în cuie împreună ca să aibă un ring pe cinste, observă domnişoara Flitworth. Apoi toată lumea se poate alătura.

– DANSURI POPULARE? făcu Moarte îngrijorat.

– Nu. Avem şi noi *ceva* mândrie, să ştii.

– SCUZE.

– Hei, e Bill Door, nu? spuse o siluetă ieşind din semiîntuneric.

– Bătrânul Bill!

– Hei, Bill!

Moarte se uită la un cerc de feţe sincere.

– SALUT, PRIETENI.

– Am auzit că ai plecat, zise Duke Bottomley.

Se uită la domnişoara Flitworth în timp ce Moarte o ajuta să coboare de pe cal. Vocea îi tremură niţel când încercă să analizeze situaţia.

– Arătaţi foarte... scânteietoare... în seara asta, domnişoară Flitworth, încheie el galant.

Aerul mirosea a iarbă umedă şi caldă. O orchestră de amatori încă se instala sub un cort.

Erau mese aşezate pe capre de lemn acoperite cu acel fel de mâncare asociată de obicei cu termenul „ospăţ" – plăcinte cu carne de porc precum nişte fortificaţii militare lăcuite, cazane cu demonicele cepe murate, cartofi copţi în coajă scăldându-se într-un ocean de colesterol pe bază de unt topit. Unii dintre bătrânii locului se instalaseră deja pe băncile oferite şi mestecau mâncarea cu stoicism, chiar dacă fără dinţi, cu aerul oamenilor hotărâţi să stea acolo toată noaptea, dacă trebuie.

– Ce drăguţ să vezi oameni bătrâni care se simt bine! zise domnişoara Flitworth. Moarte se uită la cei care mâncau. Cei

mai mulţi dintre ei erau mai tineri decât domnişoara Flitworth.

Se auzi un chicotit de undeva din bezna parfumată de dincolo de lumina focului.

– Şi tinerii, adăugă domnişoara Flitworth sec. Aveam o vorbă despre această perioadă a anului. Să vedem... ceva ca „Grâul fie copt, nucile fie maronii, jupoanele sus... ceva". Suspină. Ce mai zboară timpul, eh?

– DA.

– Ştii, Bill Door, poate că ai avut dreptate despre puterea gândirii pozitive. Mă simt mult mai bine în seara asta.

Domnişoara Flitworth se uită gânditoare la ringul de dans.

– Eram mare dansatoare când eram fetişcană. Dansam până apunea Luna. Dansam până răsărea Soarele.

Se întinse, scoase legăturile care îi ţineau părul într-un coc strâns şi îl scutură într-o cascadă de alb.

– Bănuiesc că *tu* dansezi, Bill Door?

– SUNT FAIMOS PENTRU ASTA, DOMNIŞOARĂ FLITWORTH.

Sub cortul formaţiei, scripcarul principal făcu semn semenilor lui muzicanţi, îşi vârî scripca sub bărbie şi lovi cu piciorul în scânduri...

– Hun! Hdoi! Hun hdoi trei patru...

Închipuieşte-ţi un peisaj, cu lumina portocalie a unei semiluni plutind peste el. Şi, dedesubt, un cerc de lumină de foc în noapte.

Erau vechile preferate – cadrilurile, reelurile, învârtitele, măsuri întortocheate care, dacă dansatorii ar fi ţinut lumini în mâini, ar fi trasat complexităţi topologice dincolo de posibilităţile fizicii obişnuite şi felul de dansuri care îi fac pe oamenii

perfect sănătoşi la cap să strige chestii ca „Do-si-do!" şi „Iii-ha!" fără să se simtă puternic ruşinaţi suficient de mult timp.

După ce victimele fură îndepărtate, supravieţuitorii trecură la polcă, mazurcă, foxtrot, foxterrier şi alte rase de păsări şi jivine, iar apoi la acele dansuri în care oamenii formează un tunel şi alţi oameni dansează prin el, care, apropo, se bazează în general pe amintiri din popor ale execuţiilor, şi la alte dansuri în care oamenii formează un cerc, care se bazează în general pe amintiri din popor ale molimelor.

Prin toate acestea, două siluete se învârteau de parcă era sfârşitul lumii.

Scripcarul-şef îşi dădu seama că, atunci când se opri să îşi tragă răsuflarea, o siluetă învârtitoare ieşi dansând ca o furtună din înghesuială şi un glas rosti lângă urechea lui:

– VEI CONTINUA, PE CINSTEA MEA.

Când osteni pentru a doua oară, un diamant mare cât pumnul ateriză pe scândurile din faţa lui. O siluetă mai mică ieşi unduindu-se dintre dansatori şi zise:

– Băieţi, dacă nu continuaţi să cântaţi, William Spigot, eu în persoană o să am grijă ca viaţa voastră să devină complet scârboasă.

Şi se întoarse în grămada de trupuri.

Scripcarul se uită la diamant. Ar fi putut răscumpăra orice cinci regi ar fi ales lumea. Îl împinse iute cu piciorul în spatele lui.

– Ai prins putere în cot, ha? spuse toboşarul rânjind.

– Taci din gură şi cântă!

Îşi dădea seama că în vârfurile degetelor îi apăreau melodii pe care creierul lui nu le cunoscuse niciodată. Şi toboşarul şi flautistul simţeau asta. Muzica se scurgea de undeva. Ei nu o cântau. Ea îi cânta pe ei.

– ESTE VREMEA CA UN NOU DANS SĂ ÎNCEAPĂ.

– Duurrump-da-dum-dum, îngână scripcarul, sudoarea curgându-i pe bărbie în timp ce el era prins într-o altă melodie.

Dansatorii se rotiră şovăielnic, nesiguri de paşi. Dar o pereche se mişcă hotărâtă printre ei, ghemuită ca un prădător, cu braţele unite în faţa ei ca bompresul unui galion ucigaş. La capătul ringului se întoarseră într-un vârtej de membre care păru se sfideze anatomia normală şi îşi începu avansarea ţeapănă înapoi prin mulţime.

– Cum se numeşte ăsta?

– TANGO.

– Poţi să ajungi la închisoare pentru el?

– NU CRED.

– Uimitor.

– Muzica se schimbă.

– Îl ştiu pe ăsta! Este dansul luptei de tauri din Quirm! Oh-le!

– CU LAPTE?

O rafală rapidă de pocnete seci începu dintr-odată să ţină pasul cu muzica.

– Cine cântă la castaniete?

Moarte rânji.

– CASTANIETE? NU ÎMI TREBUIE... CASTANIETE.

Şi atunci se făcu acum.

Luna era o fantomă a ei înseşi la un capăt al orizontului. La celălat, era deja strălucirea îndepărtată a zilei care înainta.

Părăsiră ringul de dans.

Orice propulsase formaţia în orele nopţii se scurgea încetişor. Se uitară unii la alţii. Spigot scripcarul aruncă o privire în jos la diamant. Încă era acolo.

Toboşarul îşi masă încheieturile palmelor, încercând să le readucă la viaţă.

Spigot se holbă neajutorat la dansatorii epuizaţi.

– Păi, atunci... zise el şi ridică scripca încă o dată.

Domnişoara Flitworth şi însoţitorul ei ascultau din ceţurile care se furişau pe câmp în lumina răsăritului.

Moarte recunoscu ritmul încet şi insistent. Îl făcea să se gândească la siluete din lemn, învârtindu-se prin Timp până când arcul se desfăşura.

– PE ASTA NU O ŞTIU.

– Este ultimul vals.

– BĂNUIESC CĂ NU EXISTĂ AŞA CEVA.

– Ştii, spuse domnişoara Flitworth, m-am întrebat toată seara cum o să se întâmple. Cum o să o faci. Adică, oamenii trebuie să moară de *ceva*, nu? Mă gândeam că poate va fi de epuizare, dar nu m-am simţit niciodată mai bine. A fost cel mai frumos din viaţa mea şi nici măcar nu mi s-a tăiat răsuflarea. De fapt, a fost un adevărat tonic, Bill Door. Şi eu...

Se opri.

– *Nu* respir, nu. Nu era o întrebare. Ridică o mână în faţa gurii şi pufăi pe ea.

– NU.

– *Înţeleg*. Nu m-am simţit aşa de bine în toată viaţa mea... ha! Deci... când...?

– ŞTII CÂND AI SPUS CĂ VEDEREA MEA MAI CĂ TE-A FĂCUT SĂ ÎŢI SARĂ INIMA DIN PIEPT?

– Da?

– TE-A CAM FĂCUT SĂ ÎŢI STEA.

Domnişoara Flitworth nu părea să îl audă. Îşi tot întorcea palma pe o parte şi pe alta, ca şi cum n-ar mai fi văzut-o până atunci.

– Văd că ai făcut ceva schimbări, Bill Door.

– NU. VIAŢA ESTE CEA CARE FACE MULTE SCHIMBĂRI.

– Vreau să zic că par mai tânără.

– ASTA-I CEEA CE AM VRUT SĂ SPUN ŞI EU.

El pocni din degete. Lângă gard, Binky se opri din păscut şi veni la trap.

– Ştii, zise domnişoara Flitworth, m-am gândit adesea... adesea m-am gândit că fiecare are, ştii, vârsta lui *firească*. Vezi copii de zece ani care se poartă de parcă ar avea treizeci. Unii oameni se nasc la vârsta a doua, chiar. Ar fi drăguţ să cred că am avut... se uită la ea, oh, să spunem optsprezece... toată viaţa. Pe dinăuntru.

Moarte nu spuse nimic. O ajută să se suie pe cal.

– Când am văzut ce le face viaţa oamenilor, ştii, tu nu pari aşa de rău, rosti ea neliniştită.

Moarte scoase un ţăcănit din dinţi. Binky merse înainte.

– Nu ai întâlnit niciodată Viaţa, nu?

– POT SPUNE CU TOATĂ SINCERITATEA CĂ NU AM ÎNTÂLNIT-O.

– Probabil că e o chestie pârâitoare mare şi albă. Ca o furtună electrică în pantaloni, spuse domnişoara Flitworth.

– NU CRED.

Binky se înălţă pe cerul dimineţii.

– Oricum... moarte tuturor tiranilor, zise domnişoara Flitworth.

– DA.

– Unde mergem?

Binky galopa, dar peisajul nu se mişca.

– Bun cal ai, spuse domnişoara Flitworth cu glasul tremurând.

– DA.

– Dar ce *face?*

– PRINDE VITEZĂ.

– Dar nu mergem *nicăieri*...

Dispărură.

Reapărură.

Peisajul era acum zăpadă şi gheaţă verde pe munţi zimţaţi. Aceştia nu erau munţi vechi, tociţi de timp şi vreme şi plini de pante line, pentru schi. Aveau râpe ascunse şi crevase nemiloase. Un singur yodel nelalocul lui ar fi atras nu ecoul vesel al unui păstor de capre singuratic, ci cincizeci de tone de zăpadă livrată expres.

Calul aterizâ pe un troian de zăpadă care nu ar fi trebuit, pe drept, să îi poată susţine.

Moarte descălecă şi o ajută pe domnişoara Flitworth să coboare.

Merseră prin zăpadă către o potecă de noroi îngheţat care îmbrăţişa coasta muntelui.

– De ce suntem aici? spuse spiritul domnişoarei Flitworth.

– NU MEDITEZ LA PROBLEME COSMICE.

– Adică aici pe acest munte. Aici pe această geografie, zise domnişoara Flitworth răbdătoare.

– ACEASTA NU ESTE GEOGRAFIE.

– Dar ce e, atunci?

– ISTORIE.

Urmară o curbă a potecii. Era un ponei acolo, mâncând un tufiş, cu o boccea în spate. Poteca se termina într-un perete de zăpadă suspect de curată.

Moarte scoase o clepsidră din ascunzişurile robei lui.

– ACUM, spuse el şi păşi în zăpadă.

Ea îl privi o clipă, întrebându-se dacă ar fi putut şi ea să facă la fel. Soliditatea era un obicei de care scăpai îngrozitor de greu.

Şi apoi nu mai trebui să o facă.

Cineva ieşi.

Moarte aranjă căpăstrul lui Binky şi se sui în şa. Se opri o clipă pentru a se uita la cele două siluete de lângă avalanşă. Se stinseseră până aproape de invizibilitate, glasurile lor nu erau mai mult decât aer texturat.

– Nu a spus decât „ORIUNDE MERGEŢI, MERGEŢI ÎMPREUNĂ". Am zis unde? El a spus că nu ştie. Ce s-a întâmplat?

– Rufus... o să îţi vină tare greu să crezi asta, dragul meu...

– Şi cine era omul mascat?

Amândoi se uitară în jur.

Nu era nimeni acolo.

În satul din Vârfu Berbecului, unde oamenii înţeleg ce înseamnă dansul Morris, îl dansează doar o dată, la răsărit, în prima zi de primăvară. Nu îl dansează după aceea, toată vara. Până la urmă, ce sens ar avea? Ce rost ar avea?

Dar, într-o anumită zi când nopţile devin mai lungi, dansatorii pleacă mai devreme de la muncă şi iau, din poduri şi dulapuri, *celălalt* costum, cel negru, şi *ceilalţi* clopoţei. Şi merg pe drumuri separate într-o vale printre copaci desfrunziţi. Nu vorbesc. Nu e muzică. Este foarte greu să îţi imaginezi de ce fel ar putea fi.

Clopoţeii nu sună. Sunt făcuţi din octiron, un metal magic. Dar nu sunt, exact, clopoţei tăcuţi. Tăcerea este doar absenţa sunetului. Ei scot opusul sunetului, un fel de tăcere puternic texturată.

Şi în după-amiaza rece, în timp ce lumina se scurge de pe cer, printre frunzele îngheţate şi în aerul umed, ei dansează *celălalt* Morris. Din cauza echilibrului lucrurilor.

Trebuie să le dansezi pe amândouă, se spune. Altfel nu îl poţi dansa pe nici unul.

Windle Poons rătăcea pe Podul de Alamă. În Ankh-Morpork, era acel moment al zilei în care oamenii de noapte

se duc la culcare, iar oamenii de zi se trezesc. Mai rar, nu erau prea mulţi de nici un fel prin preajmă.

Windle se simţise împins să fie aici, în acest loc, în această noapte, acum. Nu era exact sentimentul pe care îl avusese când ştiuse că avea să moară. Era mai mult sentimentul pe care o rotiţă dinţată îl are într-un ceas – lucrurile se învârt, arcul se desfăşoară şi aici trebuie să fii tu...

Se opri şi se sprijini pe balustradă. Apa neagră sau, cel puţin, noroiul foarte diluat lovea stâlpii din piatră. Exista o veche legendă.... cum era, deci? Dacă aruncai o monedă în Ankh de pe Podul de Alamă sigur aveai să te întorci? Sau era că dacă doar *vomai* în Ankh? Probabil prima. Cei mai mulţi dintre cetăţeni, dacă aruncau o monedă în râu, cu siguranţă s-ar fi întors fie şi numai pentru a o căuta.

O siluetă ieşi din ceaţă. El se încordă.

– 'Neaţa, domnu' Poons.

Windle se relaxă.

– Oh. Sergentul Colon? Credeam că eşti în altă parte.

– Doar eu, Domnia Ta, zise străjerul cu veselie. Apar ca măgarul din ceaţă.

– Văd că podul a trecut prin încă o noapte fără să fie furat, sergent. Bravo.

– Niciodată nu poţi fi destul de precaut, întotdeauna am zis.

– Sunt sigur că cetăţenii pot să doarmă în siguranţă unii în paturile altora ştiind că nimeni nu poate să dispară peste noapte cu un pod de cinci mii de tone, spuse Windle.

Spre deosebire de Modo piticul, sergentul Colon cunoştea sensul cuvântului „ironie". Credea că înseamnă „ceva cam ca fierul"[1]. Îi rânji respectuos lui Windle.

---

[1] În limba engleză, *iron* înseamnă „fier", iar *irony*, „ironie". (n.tr.)

– Trebuie să gândeşti iute ca să rămâi cu un pas înaintea infractorului internaţional din zilele noastre, domnu' Poons, zise el.

– Bravo. Hm. N-ai, hm, văzut pe altcineva pe aici, nu?

– Tăcere mormântală, în noaptea asta, spuse sergentul. Îşi dădu seama şi adăugă: Fără supărare.

– Oh.

– Atunci, eu îmi văd de drum, zise sergentul.

– Bine. Bine.

– Vă simţiţi bine, domnu' Poons?

– Bine. Bine.

– Nu aveţi de gând să vă aruncaţi iar în râu?

– Nu.

– Sigur?

– Da.

– Oh. Bun. Noapte bună, atunci. Şovăi. Data viitoare o să îmi uit şi capul, spuse el. Un tip de acolo m-a rugat să vă dau asta. Întinse un plic jegos.

Windle se uită prin ceţuri.

– Ce tip?

– Tipul ăl... ah, a plecat. Un tip înalt. Arăta cam ciudat.

Windle despături bucata de hârtie pe care era scris: „OooooEeeeOooEeeeOOOeee".

– Ah! făcu el.

– Veşti proaste? întrebă sergentul.

– Depinde, zise Windle, de unde te uiţi.

– Oh. Bun. În regulă. Păăi... noapte bună, atunci.

– Noapte bună.

Sergentul Colon ezită o clipă, apoi ridică din umeri şi plecă.

În timp ce se depărta, umbra din spatele lui se mişcă şi rânji.

– WINDLE POONS?

Windle nu se întoarse.

– Da?

Cu coada ochiului, Windle văzu două braţe descărnate care se sprijineau de parapet. Se auzi sunetul slab al unei siluete care încearcă să se aşeze confortabil, apoi o tăcere liniştită.

– Ah, spuse Windle. Bănuiesc că ai vrea să mergem?

– NU-I GRABĂ.

– Credeam că eşti tot timpul foarte punctual.

– ÎN ACESTE CIRCUMSTANŢE, CÂTEVA MINUTE ÎN PLUS NU VOR ÎNSEMNA MARE LUCRU.

Windle dădu aprobator din cap. Stătură unul lângă altul în tăcere, în timp ce în jurul lor se auzea vuietul înfundat al oraşului.

– Ştii, zise Windle, a fost o viaţă de după minunată. Unde ai fost?

– AM FOST OCUPAT.

Windle nu asculta cu adevărat.

– Am cunoscut oameni despre care nu am ştiut niciodată că existau. Am făcut tot felul de lucruri. Chiar am ajuns să ştiu cine *este* Windle Poons.

– DECI CINE E EL?

– Windle Poons.

– POT SĂ ÎNŢELEG DE CE A FOST UN ŞOC.

– Păi, da.

– ATÂŢIA ANI ŞI NICI N-AI BĂNUIT.

Windle Poons ştia exact ce însemna ironia şi putea identifica şi sarcasmul.

– Nu-ţi pasă ţie, mormăi el.

– POATE.

Windle se uită iar la râu.

– A fost minunat, spuse el. După atâta timp. E important să fie nevoie de tine.

– DA. DAR DE CE?

Windle păru surprins.

– Nu ştiu. De unde să ştiu eu? Pentru că suntem cu toţii băgaţi în asta, cred. Pentru că nu ne lăsăm oamenii în urmă. Pentru că eşti mort de mult. Pentru că orice este mai bine decât a fi singur. Pentru că oamenii sunt umani.

– ŞI ŞASE BĂNUŢI SUNT ŞASE BĂNUŢI. DAR GRÂNELE NU SUNT DOAR GRÂNE.

– Nu sunt?

– NU.

Windle se sprijini la loc pe parapet. Piatra podului încă era caldă de la dogoarea zilei.

Spre supriza lui, Moarte se sprijini şi el la loc.

– PENTRU CĂ VĂ AVEŢI DOAR PE VOI, zise Moarte.

– Ce? Oh. Da. Şi asta. E un univers mare şi rece.

– AI FI UIMIT.

– O viaţă nu e de ajuns.

– OH, NU ŞTIU.

– Hmm?

– WINDLE POONS?

– Da.

– ACEASTA *A FOST* VIAŢA TA.

Şi, cu mare uşurare, optimism general şi cu un sentiment că, una peste alta, totul ar fi putut să iasă mult mai rău, Windle Poons muri.

Undeva în noapte, Reg Sabot se uită într-o parte şi în alta, scoase iute din haină o pensulă şi o cutie mică de vopsea şi pictă pe un zid aflat la îndemână: „În Fiecare Persoană Vie este o Persoană Moartă care Aşteaptă să Iasă..."

Şi apoi se termină totul. Sfârşit.

Moarte stătea la fereastra biroului său întunecat, uitându-se în grădină. Nimic nu se mişca pe acel domeniu neclintit.

Crini negri înfloreau lângă heleşteul cu păstrăvi, unde mici schelete de gnom din ipsos pescuiau. În depărtare se vedeau munţi.

Era propria lui lume. Nu apărea pe nici o hartă.

Dar acum, cumva, îi lipsea ceva.

Moarte alese o coasă din suportul din sala uriaşă. Merse cu paşi mari prin livada neagră, unde Albert era ocupat cu stupii şi continuă până când urcă pe o moviliţă de la marginea grădinii. Dincolo, spre munţi, se afla pământ neformat – avea rezistenţă, avea un fel de existenţă, dar nu se găsise nici un motiv să fie dezvoltat mai departe.

Până acum, totuşi.

Albert veni în spatele lui, câteva albine negre încă bâzâindu-i în jurul capului.

– Ce faceţi, stăpâne? spuse el.

– ÎMI AMINTESC.

– Ah?

– ÎMI AMINTESC CÂND TOATE ACESTEA ERAU STELE.

Ce era? Ah, da...

Pocni din degete. Apărură ogoare, urmând curbele blânde ale pământului.

– Auriu, zise Albert. Drăguţ. Întotdeauna am crezut că ne-ar prinde bine ceva mai multă culoare pe aici.

Moarte scutură din cap. Încă nu era bine. Apoi înţelese de ce. Clepsidrele, marea cameră plină cu vuietul vieţilor care dispăreau, era eficient şi necesar; aveai nevoie de aşa ceva pentru buna ordine. Dar...

Pocni din nou din degete şi o adiere se stârni. Ogoarele se mişcară, val după val, desfăşurându-se pe pante.

– ALBERT?

– Da, stăpâne?

– NU AI NIMIC DE FĂCUT? VREO TREBUŞOARĂ?

– Nu cred, spuse Albert.

– NU AICI ESTE CEEA CE VREAU SĂ ZIC.

– Ah. Adică vreţi să rămâneţi singur, spuse Albert.

– ÎNTOTDEAUNA SUNT SINGUR. DAR ÎN ACEST MOMENT VREAU SĂ FIU SINGUR DE UNUL SINGUR.

– Bun. Eu o să mă duc şi, uh, o să fac nişte trebuşoare prin casă, atunci, zise Albert.

– AŞA SĂ FACI.

Moarte rămase singur, privind grâul dansând în bătaia vântului. Fireşte, era doar o metaforă. Oamenii erau mai mult decât grâne. Se învârteau prin minuscule vieţi aglomerate, conduşi practic de un mecanism, umplându-şi zilele de la un capăt la altul cu purul efort de a trăi. Şi toate vieţile aveau exact aceeaşi lungime. Chiar şi cele foarte lungi şi cele foarte scurte. Din punctul de vedere al eternităţii, oricum.

Undeva, mica voce a lui Bill Door spuse: „Din punctul de vedere al proprietarului, cele mai lungi sunt cele mai bune".

– CHIŢ.

Moarte privi în jos.

O siluetă mică stătea lângă picioarele lui.

Se aplecă şi o ridică, ţinând-o în faţa unei orbite cercetătoare.

– ŞTIAM CĂ AM UITAT PE CINEVA.

Moartea Şobolanilor dădu din cap aprobator.

– CHIŢ?

Moarte clătină din cap.

– NU, NU TE POT LĂSA SĂ RĂMÂI, zise el. NU ESTE CA ŞI CUM AŞ AVEA EU O FRANCIZĂ SAU ALTCEVA.

– CHIŢ?

– TU EŞTI SINGURUL RĂMAS?

Moartea Şobolanilor deschise o mică palmă scheletică. Minuscula Moarte a Puricilor se ridică, părând jenată, dar plină de speranţă.

– NU. ACEASTA *NU* VA FI. SUNT DE NEÎNDUPLECAT. SUNT MOARTE... SINGUR.

Se uită la Moartea Şobolanilor.

Îşi aduse aminte de Azrael în turnul lui de singurătate.

SINGUR...

Moartea Şobolanilor se uită la el.

– CHIŢ?

Închipuieşte-ţi o siluetă întunecată înaltă, înconjurată de holde de grâu...

– NU, NU POŢI CĂLĂRI O PISICĂ. CINE A MAI AUZIT DE MOARTEA ŞOBOLANILOR CĂLARE PE O PISICĂ? MOARTEA ŞOBOLANILOR AR CĂLĂRI UN FEL DE CÂINE.

Închipuieşte-ţi mai multe câmpuri, o uriaşă reţea de ogoare întinsă până la orizont, unduindu-se uşurel în valuri...

– NU MĂ ÎNTREBA PE *MINE,* NU ŞTIU. UN FEL DE TERRIER, POATE.

... ogoare de grâu, vii, şoptind în adierea vântului...

– BINE, ŞI MOARTEA PURICILOR POATE SĂ ÎL CĂLĂREASCĂ ŞI EA. AŞA OMORI DOI IEPURI CU O LOVITURĂ.

... aşteptând mecanismul anotimpurilor.

METAFORIC.

Şi la finalul tuturor poveştilor, Azrael, care ştia secretul, se gândi: „ÎMI AMINTESC CÂND TOATE ACESTEA VOR FI DIN NOU".

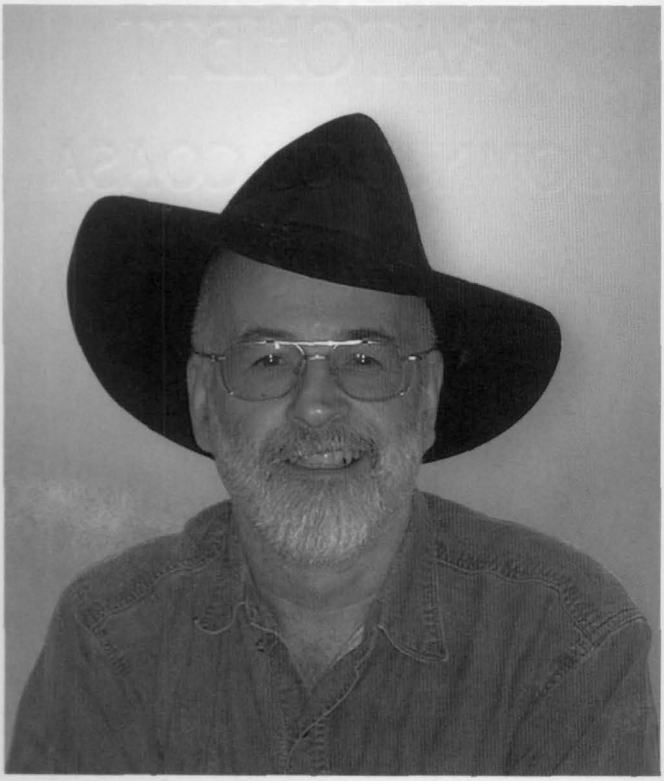

MOARTE LIPSEŞTE —
SE PARE CĂ... HM... S-A DUS.

Ceea ce conduce la acel soi de haos
de care ai întotdeauna parte
când un serviciu public important este întrerupt.
Între timp, la o micuţă fermă de foarte departe,
un străin înalt şi întunecat se dovedeşte a fi
tare iscusit la coasă. Recolta trebuie strânsă...

Dacă eşti un admirator vechi, te vei bucura
de această carte la fel de mult ca şi de celelalte;
dacă acum faci cunoştinţă cu Pratchett,
ce naiba ţi-a luat atât?

TIME OUT

DOMNUL CU COASA ESTE
A UNSPREZECEA CARTE DIN SERIA LUMEA DISC –
CEA MAI AMUZANTĂ SERIE FANTASTICĂ
A TUTUROR TIMPURILOR.

Ilustraţia copertei: © Josh Kirby

ISBN 978-973-54-0007-1

9 789735 400071

www.rao.ro
www.raobooks.com

rao
international
publishing
company